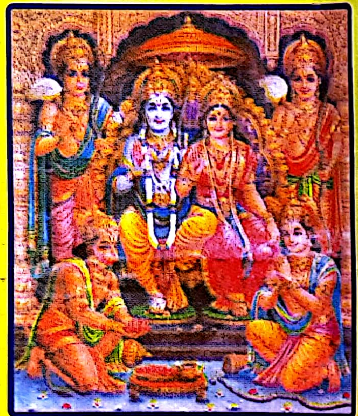
यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदान्तिनो बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्त्तेति नैयायिकाः ✿ तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ✿ श्रीगणेशाय नमः ✿ लक्ष्मीः स्यादचला तिथिश्रवणतो वारात्तथायुश्चिरं नक्षत्रं कृतपापतापशमनं योगो वियोगापहः ✿ गणाधिपोऽर्कश्च शशी धरासुतो बुधो गुरुर्भार्गवसूर्यनन्दनौ ✿
अर्हन्नित्यथ जैनशासनरताः कर्मेति मीमांसकाः सोयं वो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरिः ✿ पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ✿ मकरन्दानुसारि ✿ सर्वाभीष्टकरन्तथैव करणं पञ्चाङ्गमेवं स्फुटं श्रोतव्यं गणकाननात्प्रतिदिनं श्रेयस्करं सिद्धिदम् ✿ राहुश्च केतुश्च परं नवग्रहाः कुर्वन्तु वः पूर्णमनोरथान् सदा ✿

✿ तिथ्यम्बुवृद्धं करणारविन्दं पर्वप्रवालं सुकरावतारम् ✿ ✿ विदेहजाजन्मभुवोऽन्तराले कामेश्वरीये सदनेऽतिरम्ये ✿ ✿ अपेक्षितं सर्वमिहोपदिष्टं विसृष्टमन्यन्न नृणां यदिष्टम् ✿
✿ योगोपबन्धं मनुजैरजस्रं सरोऽवगाह्यं तिथिपत्रमेतत् ✿ ✿ गिरोनिकेते निरतैर्निबद्धं बुधैर्विबृद्धिं लभतां सदेदम् ✿ ✿ ततोऽधिदेशं विततं मुदेऽदो विपश्चितामर्चनमातनोतु ✿

श्रीसीतारामाभ्यान्नमः

विश्वविद्यालय-पञ्चाङ्गम्

शकाब्दः १९३१-३२

दक्षिणे लक्ष्मणो यस्य वामे च जनकात्मजा ।
पुरतो मारुतिर्यस्य तं वन्दे रघुनन्दनम् ॥

जगल्लग्नम् ९।२६

६ | ५ | ४ सू.बु. | ३ | २ शु.मं. | ७ के. | वृ.रा.ल. ११ | ८ श. | १० | १२ | ९ | ११ चं.

विक्रमसंवत्	२०६६-६७
लक्ष्मणसंवत्	९००-९०१
कलिसंवत्सरः	५१११

राजा-गुरुः मन्त्री-सूर्यः

वर्षा १३ धान्यम् ११

सन् १४१७ साल

कामेश्वरसिंहदरभङ्गासंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशितम्

वर्षलग्नम् ६।२४

९ | ८ | ७ | शु.चं.बु.सू. ६ | ५ मं. | १० के. | वृ.रा. ४ | ११ श. | ल. १ | ३ | १२ | २

शालिवाहनशकाब्दः	१९३१-३२
भारतीयस्वतन्त्रताब्दः	६२-६३
खृष्टाब्दः	२००९-१०

संवत् २०६६-६७

प्रवर्त्तकः -डॉ. रामकरण शर्मा, पूर्वकुलपतिः ✿ संरक्षकः-डॉ. नन्दकिशोर शर्मा, कुलपतिः ✿ निदेशकः-डॉ. राधाकान्त मिश्रः

प्रधानसम्पादकः-पं. श्रीरामचन्द्रझा ✿ गणितकर्त्ता सम्पादकश्च-पं. श्री भारतेन्दुनाथ ठाकुरः, पं. श्रीशिवाकान्त मिश्रः

✿ प्राप्तिस्थानम्-पञ्चाङ्गविभागः, कामेश्वरसिंहदरभङ्गासंस्कृतविश्वविद्यालयः, कामेश्वरनगरम्, दरभङ्गा ८४६००८ ✿ सूचना-१९३२-३३ शकाब्दस्य विश्वविद्यालयपञ्चाङ्गं १९३२ शकाब्दस्य ज्येष्ठमासे प्रकाशमेष्यति ✿ मूल्यम् २५.०० रूप्यकाणि ✿ मुद्रकः-प्रताप ग्राफिक्स, पटना-४ ✿

आनन्दादियोगचक्रम्

योगनाम	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	फलम्
आनन्दः	अश्वि.	मृग.	आश्ले.	ह.	अनु.	उषा.	शत.	सिद्धिः
कालदण्डः	भ.	आ.	म.	चि.	ज्ये.	अभि.	पूभा.	मृत्युः
धूम्रः	कृ.	पुन.	पूफ.	स्वा.	मू.	श्रव.	उभा.	दुःखम्
धता	रो.	पु.	उफ.	वि.	पूषा.	ध.	रे.	शुभः
सौम्यः	मृ.	आश्ले	ह.	अनु.	उषा.	श.	अ.	सुखम्
ध्वांक्षः	आ.	म.	चि.	ज्ये.	अभि.	पूभा.	भ.	हानिः
केतुः	पुनः	पूफ.	स्वा.	मू.	श्रव.	उभा.	कृ.	दुःखम्
श्रीवत्सः	पु.	उफ.	वि.	पूषा.	ध.	रे.	रो.	सम्पत्तिः
वज्रः	आश्ले.	ह.	अनु.	उभा.	श.	अ.	मृ.	हानिः
मुद्गरः	म.	चि.	ज्ये.	अभि.	पूभा.	भ.	आ.	नाशः
क्षत्रम्	पूफ.	स्वा.	मू.	श्रव.	उभा.	कृ.	पुन.	सम्मानः
मित्रम्	उफ.	वि.	पूषा.	ध.	रे.	रो.	पु.	पुष्टिः
मानसम्	ह.	अनु.	उषा.	श.	अ.	मृ.	आश्ले.	सुखम्
पद्मः	चि.	ज्ये.	अभि.	पूभा.	भ.	आ.	म.	लाभः
लुम्बः	स्वा.	मू.	श्र.	उभा.	कृ.	पुन.	पूफ.	हानिः
उत्पातः	वि.	पूषा.	ध.	रे.	रो.	पु.	उफ.	नाशः
मृत्युः	अनु.	उषा.	श.	अ.	मृ.	आश्ले.	ह.	मृत्युः
काणः	ज्ये.	अभि.	पूभा.	भ.	आ.	म.	चि.	क्लेशः
सिद्धिः	मू.	श्र.	उभा.	कृ.	पुन.	पूफ.	स्वा.	सिद्धिः
शुभः	पूषा.	ध.	रे.	रो.	पु.	उफ.	वि.	शुभः
अमृतम्	उषा.	श.	अ.	मृ.	आश्ले.	ह.	अनु.	सम्मानं
मुशलम्	अभि.	पूभा.	भ.	आ.	म.	चि.	ज्ये.	लाभ
गदः	श्र.	उभा.	कृ.	पुन.	पूफ.	स्वा.	मू.	हानिः
मातंगः	ध.	रे.	रो.	पु.	उफ.	वि.	पूषा.	वृद्धिः
राक्षसः	श.	अ.	मृ.	आश्ले.	ह.	अनु.	उषा.	कष्टम्
चरः	पूभा.	भ.	आ.	म.	चि.	ज्ये.	अभि.	सिद्धिः
सुस्थिरः	उभा	कृ.	पुन.	पूफ.	स्वा.	मू.	श्रव.	शुभः
प्रवर्द्धमानः	रे.	रो.	पु.	उफ.	वि.	पूषा.	ध.	सुखम

पञ्चाङ्ग देखने की विधि

इस पञ्चांग में सर्वप्रथम तिथि उसके बाद सूर्यादि दिन का नाम एवं तिथि का दण्डपलात्मक मान, तिथि का घंटा मिनट, उसके बाद नक्षत्र का नाम, दण्डपल एवं घंटा मिनटात्मक मान, उसके बाद क्रमशः योग एवं करण के दण्डपलात्मक मान, मेषादि राशि में चन्द्रमा की अवस्थिति दण्डपल एवं घंटामिनटात्मक समय, उसके आगे क्रमशः सूर्य का मिश्रमानकालिक (मध्यरात्रिकालिक) स्पष्टराश्यादि, दण्डपलात्मक दिनमान, घण्टामिनटात्मक सूर्योदयास्त तथा राष्ट्रीय, सौर (गते) एवं अंग्रेजी तिथियाँ हैं । उसके बाद उस दिन के मुहूर्त्त एवं पर्वादि दिए गए हैं । यथा—श्रावणकृष्ण १ बुध को प्रतिपदा का दण्डपलात्मक मान २६ ।३६ (दिन घंटा ३ मिनट ५१) तक, उत्तराषाढ का दण्डपल ५६ ।४७ (रात्रि घंटा ३ मिनट ५६) तक आदि सारी बातें इसी तरह जाननी चाहिये । पञ्चाङ्ग के निचले भाग में निशीथ (मिश्रमान) कालिक दैनिक स्पष्टग्रह एवं दण्डपलात्मक मिश्रमान दिया गया है । यथा—श्रावणकृष्णप्रतिपदा बुध को मिश्रमानकालिक स्पष्टमंगल राश्यादि १ ।१ ।४४ ।४६ तथा स्पष्ट बुध राश्यादि २ ।२० ।४१ ।५२ आदि । दो दिनों के स्पष्टग्रहों का अन्तर ग्रह की दैनिक गति होती है। यथा—श्रावणकृष्ण प्रतिपदा बुध एवं द्वितीया वृहस्पति के स्पष्ट मंगल का अन्तर ४२ ।२० कलादि दैनिक गति मंगल की हुई । इसी तरह अन्य ग्रहों की भी गति समझनी चाहिये । इसके बाद इसी चक्र के अन्तिम भाग में दैनिक लग्नसारिणी दी गई है । सुविधा की दृष्टि से प्रतिदिन मेष से आरम्भ कर मीन तक के लग्नों का मान रेलवे घड़ी के अनुसार लिखे गये हैं । अर्थात् १३, १४ आदि घण्टे से दिन के १, २ आदि घण्टे तथा शून्य घंटे से २४ यानि १२ बजे रात्रि समझना चाहिये । यथा—श्रावणकृष्णप्रतिपदा बुध को रात्रि ०० ।०४ बजे से १ ।४० तक मेष, १ ।४१ बजे से ३ ।३६ तक वृष, ३ ।३७ से ५ ।४६ तक मिथुन, ५ ।५० से ८ ।०७ प्रातः तक कर्क, ८ ।०८ से १० ।२३ तक सिंह, १० ।२४ से १२ ।३८ दिन तक कन्या, १२ ।३६ बजे दिन से १४ ।५५ तक तुला, १४ ।५६ से १७ ।१२ तक वृश्चिक, १७ ।१३ दिन से १६ ।१७ सायं तक धनु, १६ ।१८ से २१ ।०३ रात तक मकर, २१ ।०४ से २२ ।३४ रात्रि तक कुम्भ एवं २२ ।३५ से ०० ।०३ रात्रि तक मीन लग्न रहेगा। । इसी तरह प्रतिदिन समझना चाहिये । पाक्षिक विषयों के साथ–साथ अन्य उपयोगी विषय 'विविधविषयाः' में दिये गये हैं । उसके बाद पाक्षिक वातावरण एवं ग्रहस्थिति (ग्रहों के उदय, अस्त, वक्र या मार्ग) लिखी गई है । शुद्धादि विषयों की सुविधापूर्वक जानकारी के लिए प्रत्येक पक्ष में पञ्चाङ्ग के उपरी भाग दाईं ओर गुरु और शुक्र के उदयास्त एवं शुद्धादि विवरण दिये गये हैं, ताकि सामान्य जानकारी रखनेवालों को भी सुविधा हो । यात्रादिमुहूर्त्त अर्द्धप्रहररहित नहीं है । अतः अर्द्धप्रहर एवं आनन्दादियोगादि का विचार कर लेना चाहिए। शमिति ।

मिश्रमान (निशीथ) । कालिकग्रह से इष्टकालिकग्रहस्पष्टीकरण, यथा—श्रावणकृष्ण ५ रवि को ३० ।४० दण्डादि पर स्पष्ट मंगल बनाना है तो मिश्रमानवारादि १ ।४६ ।५४ एवं इष्टकालवारादि १ ।३० ।४० का अन्तर १६ ।१४ मिश्रेष्टान्तर ऋणदण्डादि । तथा (१ ।०४ ।३४ ।०७)—(१ ।३ ।५१ ।४८) = ४२ ।१६ मंगल की गति कलादि। अतः (१६ ।१४) (४२ ।१६) = ११ ।२७ कलादि फल । अब १ ।०४ ।३४ ।०७—० ।० ।११ । २७ = १ ।०४ ।२२ ।४० इष्टकालिक मंगल। इसी तरह सभी ग्रह बनाना चाहिये।

समर्थका विद्वांसः

पं. श्री उपेन्द्र झा, वेद — विभागाध्यक्षः
पं. श्री विश्वनाथ झा, साहित्य — विभागाध्यक्षः
पं. श्री वौआनन्द झा, दर्शन — विभागाध्यक्षः
पं. श्री राधाकान्त मिश्र, ज्यौतिष — विभागाध्यक्षः
पं. श्री शशिनाथ झा, व्याकरण — विभागाध्यक्षः
पं. श्री श्रीपति त्रिपाठी, धर्मशास्त्र — विभागाध्यक्षः

पं. श्री कृपाकान्त ठाकुर
पं. श्री तारकेश्वर त्रिपाठी
पं. श्री कृष्णानन्द झा
पं. श्री सुरेश्वर झा
पं. श्री लक्ष्मीनाथ झा
पं. श्री शिवकान्त झा
पं. श्री विद्येश्वर झा
पं. श्री शिवाकान्त झा
पं. श्री भगीरथ मिश्र
पं. श्री रामजी ठाकुर
पं. श्री हर्षितनारायण मिश्र
पं. श्री राधाकान्त ठाकुर
पं. श्री चन्द्रनाथ मिश्र
पं. श्री कालिकादत्त झा

पं. श्री श्यामानन्द झा
पं. श्री दामोदर झा
पं. श्री गोविन्द चौधरी
पं. श्री श्रुतिधर झा
पं. श्री नारायण मिश्र
पं. श्री शुकदेव पाठक
पं श्री उद्दिष्टनारायण झा
पं. श्री कमलेश झा
पं. श्री विकाउ झा
पं. श्री देवनारायण झा
पं. श्रीमती मीना कुमारी
पं. श्री सच्चिदानन्द मिश्र
पं. श्री वाचस्पति त्रिपाठी
पं. श्री काशीनाथ मिश्र

पं. श्री कीर्त्यानन्द झा
पं. श्री कालीकान्त मिश्र
पं. श्री श्यामनंदन मिश्र
पं. श्री उपेन्द्र झा
पं. श्री महाकान्त पाठक
पं. श्री किशोरनाथ झा
पं. श्री उमारमण झा
पं. श्री चन्द्रकिशोर झा
पं. श्री देवनारायण शर्मा
पं. श्री हरिहर झा
पं. श्री गणेशकान्त झा
पं. श्री त्रिलोकनाथ झा
पं. श्री उदित ना. झा
पं. सर्वनारायण झा

पं. श्री महेश झा
पं. श्री हेमनारायण चतुर्वेदी
पं. श्री सत्यनारायण झा
पं. श्री ताराकान्त झा
पं. श्री वटेश झा
पं. श्री शोभाकान्त मिश्र
पं. श्री विद्यानाथ मिश्र
पं. श्री रामगुलाम मिश्र
पं. श्री वीरचन्द्र राय
पं. श्री अमरनाथ झा
पं. श्री चन्द्रमोहन झा
पं. श्री धनेश्वर झा
पं. श्री शिवकुमार शर्मा
पं. श्री रामजीवन मिश्र
पं. श्री राजेन्द्र प्र. दूबे
पं. श्री रामनारायण झा
पं. श्री चित्रधर झा
पं. श्री गंगाधर मिश्र
पं. श्री सिंहेश्वर झा
पं. श्री धीरेन्द्र झा
पं. श्री चण्डेश्वर झा
पं. श्री षडानन मिश्र
पं. श्री अच्युतानन्द झा
पं. श्री इन्दुनाथ झा
पं. श्री गुणानन्द झा
पं. श्री ललन झा
पं. श्री विनयनाथ झा
पं. श्री फूलेन्द्र झा
पं. श्री शिवलोचन झा
पं. श्री दिलीप कुमार झा
पं. श्री विद्याधर मिश्र
पं. श्री थानेश्वर झा
पं. श्री शक्तिधर मिश्र
पं. श्रीमती रेणुका सिन्हा
पं. श्री भगलू झा
पं. श्री दुर्गानाथ झा

पं. श्री खगेश झा
पं. श्री महेश झा
पं. श्री गंगाधर झा
पं. श्री उमेश शर्मा
पं. श्री सूर्यकान्त झा
पं. श्री इन्द्रनाथ झा
पं. श्री तारणीश झा
पं. श्री महेश मिश्र
पं. श्री श्रीधर त्रिपाठी
पं. श्री पुरेन्द्र वारिक
पं. श्री शशिधर झा
पं. श्री लक्ष्मीश्वर झा
पं. श्री शंकरकुमार मिश्र
पं. श्री विनय कुमार मिश्र
पं. श्री हरेराम शर्मा
पं. श्री विश्राम तिवारी
पं. श्री कुणाल कुमार झा
पं. श्री पारसनाथ मिश्र
पं. श्रीनन्दकिशोर पांडेय
पं. श्री रामलखन झा
पं. श्री राजकुमार झा
पं. श्री मनोरंजन दूबे
पं. श्री राधारमण झा
पं. श्री कुलानन्द झा
पं. श्री ओंकारनाथ झा
पं. श्री पीताम्बर झा
पं. श्री उमेश मिश्र
पं. श्री ब्रह्मदेव शर्मा
पं. श्री रामप्रपन्न शर्मा
पं. श्री गोविन्द झा
पं. श्री उग्रानन्द प्रतिहस्त
पं. श्री रामलखन शर्मा
पं. श्री सीताचरण झा
पं. श्री विन्ध्यनाथ मिश्र
पं श्री अरुण कु. उपाध्याय
पं. श्री गणेश झा

पं. श्री गोलोकनाथ झा
पं. श्री कमलाकांत मिश्र
पं. श्री गुंजन चौधरी
पं. श्री योगानन्द चौधरी
पं. श्री हरेन्द्रकिशोर झा
पं. श्री घनेश झा
पं. श्री कामेश्वर मिश्र
पं. श्री रामविलास चौधरी
पं. श्री भोलानाथ मिश्र
पं. श्री रामकृष्ण झा
पं. श्री इन्द्रदेव झा
पं. श्री देवनन्दन मिश्र
पं. श्री कपिलेश्वर झा
पं. श्री लक्ष्मीकांत झा
पं. श्री मधुकान्त झा
पं. श्री शिवानन्द झा
पं. श्री भवनाथ झा
पं. श्री मदनमोहन पाठक
पं. श्री जगन्नाथ मिश्र
पं. श्री सदानन्द झा
पं. श्री मुनीन्द्र झा
पं. श्री शुकदेव शर्मा
पं. श्री पालन झा
पं. श्री प्रेमकान्त झा
पं. श्री हृषीकेश झा
पं. श्री खगेन्द्रनाथ झा
पं. श्री बबुआजी झा
पं. श्री हंसधर झा
पं. श्री महानन्द ठाकुर
पं. श्री उमेश झा
पं. श्री तीर्थनाथ झा
पं. श्री चिरंजीव झा
पं. श्री उमानन्द मिश्र
पं. श्री गंगानाथ झा
पं. श्री मदन कुमार झा
पं. श्री शंकरजी झा
पं. श्री अनिल कुमार ईश्वर

पं. श्री श्रीरामकुमार शर्मा
पं. श्री भूपनारायण मिश्र
पं. श्री तेजनारायण झा
पं. श्री राजेन्द्र झा
पं. श्री रतीशचन्द्र झा
पं श्री विष्णुदेव झा
पं. श्री दिनेश ओझा
पं. श्री हर्षनाथ झा
पं. श्री रामदेव झा
पं. श्री वैद्यनाथ झा
पं. श्री बाबूलाल मिश्र
पं. श्री राजेश्वर झा
पं. श्री चन्द्रनाथ झा
पं. श्री कृष्णकान्त मिश्र
पं. श्री भुवनेश्वर झा
पं. श्री फूलचन्द मिश्र
पं. श्री मदनानन्द झा
पं. श्री श्रीकान्त प्रतिहस्त
पं. श्री भागवत ठाकुर
पं. श्री कलाधर झा
पं. श्री दिवाकर शास्त्री
पं. श्री रघुवीर झा
पं. श्री विश्वनाथ झा
पं. श्री हरिनारायण ठाकुर
पं. श्री गोपालकृष्ण झा
पं. श्री नवीनचन्द्र ठाकुर
पं. श्री विनोदानन्द झा
पं. श्री भुवनेश्वर मिश्र
पं. श्री इन्दुनाथ ठाकुर
पं. श्रीशक्तिनन्दन झा
पं. श्री मायानन्द झा
पं. श्री सत्यवान कु. झा
पं. श्री कमलाकान्त ठाकुर
पं. श्री वटोही झा

श्रीमङ्गलमूर्त्तये नमः ☼ श्रीसरस्वत्यै नमः

कलिसंवत् ५१११, शकाब्दः १६३१–३२, विक्रमसंवत् २०६६–६७, सन् १४१७ साल, लक्ष्मणसंवत् ६००–६०१, खृष्टाब्दः २००९–१० ई. तत्र प्रभवादिवार्हस्पत्यगताब्दादयः ३५ ।११ ।१० ।२४ ।५८ ।। भोग्याब्दादयः २४ ।०० ।१६ ।३५ ।२२ अत्र विद्यमाने चन्द्रगुणनवेन्दुमिते शकाब्दे विष्णुविंशतिकायां विश्वदेवदैवतयुगे षट्त्रिशत् **शुभकृन्नामक-मध्यमगुरुसंवत्सरफलम्**–

सुवर्णरूपधन्यानि बहुशस्या च मेदिनी । ब्राह्मणा वणिजस्तुष्टाः सुभिक्षं शुभकृत् प्रिये ।।

वर्षेश (राजा) गुरुफलम्

विप्रा यज्ञरता भवन्त्यतिबलाः शस्यैः क्षितिर्व्यापिता
राजा राष्ट्ररतो गजाश्वमहिषैर्देशः समृद्धालयः ।
रोगं घ्नन्ति सुवृष्टयो बहुविधाः क्रूराः विनश्यन्ति वै
चौरव्याघ्रभुजंगमाश्च बहुधा नश्यन्ति जीवेऽब्दपे ।।

संवाहक (मन्त्री) सूर्यफलम्

आदित्ये बहुवित्तनाशनपरा लोका ज्वरव्यापिता
मेघानां जलहानिरेव महती शस्यस्य नाशो द्रुतम् ।
भूपाला वसुधाभिपालनपरिव्यग्राः सदा निर्जिताः
सर्पश्वापदवेष्टिता च जनता लोका विनाशाकुलाः ।।

पालक-चन्द्रफलम्

सोमे सम्पन्नशस्या भवति वसुमती तोयदास्तोययुक्ता
गर्जन्तोऽनेकतोयं ददति च धरणी भूभुजो मोदयुक्ताः ।
सम्पन्ना भूरिवित्ताः प्रभवति धनदैस्तुल्यकक्षा महीपाः
पृथ्वीजानां विवृद्धिर्भवति धनवतां पालके सौख्ययुक्ताः ।।

मेघेशबुधफलम्– अनेकतोयसम्पन्ना जलदा सोमनन्दने ।।
तोयेशगुरुफलम्– तोयशस्यसमाकीर्णा मही तोयाधिपे गुरौ ।।
शस्येशकुजफलम्– पवनस्य महावेगान्निपतन्ति महीरुहाः । शस्यवृद्धिर्भवेत्स्वल्पा शस्येशे भूमिनन्दने ।
लोकेशसूर्यफलम्– वायवोदुस्सहावान्ति लोकसन्तापकारिणः । विनाशविकला लोका मनुष्येशे दिनाधिपे ।
संवर्त्तमेघफलम्– संवर्त्तके महावृष्टिः शस्यवृद्धिकरी शुभा । जलपूर्णा महीनित्यं जलदैर्वेष्टितन्नभः ।
सिन्धुगतरोहिणीफलम्– यदि समुद्रगता शशिवल्लभा बहुजलैर्धरणी परिपूरिता ।।
चैत्रशुक्लप्रतिपच्छुक्रफलम्– सौम्यो गुरुर्वा भृगुजो यदि स्यात्संपत्प्रयुक्ता धरणी सुशस्या ।।

पौषमावास्याशनिफलम्–मध्यमम् ।। **शारदीयनवरात्रफलम्**–न शोभनम् ।।
आर्द्राप्रवेशफलम्–मिश्रितफलदम् ।। **होलिकाफलम्**–अशोभनम् ।।
दीपावलीफलम्–शोभनम् ।। **मेषसंक्रान्तिफलम्**–मध्यमम् ।। **वायुः**–परावहः ।।
शकाब्दफलम्–दुर्भिक्षमतिवृष्टिश्च ।। **विक्रमसंवत्फलम्**–मध्यमम् ।।
जलाढकमानम्–१०० ।। समुद्रे ५० ।। पर्वते ३० ।। भूमौ २० ।।

वर्षादिविश्वाः

वर्षा १३ धान्यम् ११ शीतं १५ तृणं १५ उष्णं ११ वायुः १३ प्रजावृद्धिः १५ प्रजाक्षयः १५ विग्रहः ११ क्षुधा ७ तृष्णा ५ निद्रा १ आलस्य ११ उद्यम : ३ शान्तिः १३ क्रोधः ११ दण्डः ३ मैत्री १ उत्सवः १३ पापं ७ पुण्यं ११ रसादि ६ उग्रत्वं ११ रसोत्पत्तिः १६ फलोत्पत्तिः १३ रोगः ११ रोगक्षयः ७ आचार : ५ अनाचारः ६ मरणं ५ जननं १३ चौरभयं १६ चौरशान्तिः ७ अग्निभयं १३ अग्निशान्तिः ५ ।।

मेषादिराशीनां सफलमायव्ययचक्रम्

राशिः	मेषः	वृषः	मिथुनं	कर्कः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुंभः	मीनः
आयः	११	५	८	२	५	८	५	११	१४	२	२	१४
व्ययः	५	१४	११	११	५	११	१४	५	११	८	८	११
फलम्	विजयः	सम्मानं	सम्मानं	रोगः	लाभः	सम्मानं	सम्मानं	विजयः	हानिः	लाभः	लाभः	हानिः

सन् १४१७ साल, १६३१-३२ शकाब्दीय शुद्ध्यशुद्धी

श्रावणकृष्णप्रतिपद्बुधवासराद् भाद्रकृष्णद्वादश्यांचन्द्रे २० ।३४ यावच्छुद्धस्तन्मानं मासादि १ ।१० ।२० ।३४ । ततः सिंहादित्यदोषादाश्विनकृष्णचतुर्दश्यां गुरौ २० ।५३ यावदशुद्धस्तन्मानंमासादि १ ।१ ।० ।१६ तत अग्रहायणशुक्लदशम्यां भृगौ ३७ ।२१ यावच्छुद्धस्तन्मानं मासादि २ ।११ ।१६ ।२८ ततः शुक्रगुरुक्षैण्यास्तबाल्यधनुरादित्यदोषेभ्यश्चैत्रशुक्ल पूर्णिमायां कुजे २२ ।२७ यावदशुद्धस्तन्मानं मासादि ४ ।२ ।४५ ।६ ततः प्रथम वैशाखकृष्णामायां बुधे ३० ।०४ यावच्छुद्धस्तन्मानं मासादि ० ।१५ ।७ ।२७ ततो मलमासत्रयोदशदिनकपक्षदोषाभ्यां द्वितीयवैशाखशुक्ल पूर्णिमायां गुरौ ५७ ।४६ यावदशुद्धस्तन्मानं मासादि १ ।१३ ।२७ ।४२ तत आषाढीं यावच्छुद्धस्तन्मानं मासादि २ ।० ।२ ।१४ ।। अशुद्धसमयमानं मासादि ६ ।१७ ।१३ ।७ शुद्धसमयमानं मासादि ६ ।६ ।४६ ।४३ तेन वर्षपूर्त्तिदिनानि ३८४ ।।

सन् १४१७ साल, १६३१-३२ शकाब्दीय शुद्धादि

मार्ग–ज्येष्ठाषाढेषुविवाहदिनानि । ज्येष्ठे उपनयनदिने । गुरुस्तदानीं मीनराशौ । कार्तिकज्येष्ठयोरेकादशीव्रतोद्यापनम् । कार्तिके कार्तिकादिव्रतोद्यापनम् । पूर्वोदितशुक्रत्वान्मार्गे तृतीयादिविषमवर्षीय–पश्चिमदक्षिणदिशोर्द्विरागमनदिनानि । पश्चिमोदितशुक्रत्वात्फाल्गुने तृतीयादिवर्षीय पूर्वोत्तरदिशोर्द्विरागमनदिनानि बहूनि तदितर (पश्चिम–दक्षिण) दिशोर्द्विरागमनदिनानि शुक्रान्ध (रे. अश्वि. रो. मृग.) नक्षत्रेष्वेव ।

सन् १४१८ साल, १६३२-३३ शकाब्दीय शुद्धादि

अग्रहायण–माघ–फाल्गुन–वैशाखादिमासेषु समयशुद्धिः । माघफाल्गुनयोर्गुरुः मीने तद्ग्रे वैशाखादिमासेषु गुरुर्मेषे । माघफाल्गुनवैशाखज्येष्ठेषूपनयनदिनानि । कार्तिकमाघवैशाखज्येष्ठेषु एकादशीव्रतोद्यापनानि। कार्त्तिके कार्त्तिकादिव्रतोद्यापनं नैव। मार्गमाघफाल्गुनवैशाखादिमासेषु विवाहदिनानि । मार्ग–फाल्गुन–वैशाखेषु पूर्वोदितशुक्रत्वात् पश्चिमदक्षिणदिशोर्द्विरागमनदिनानि बहूनि, तदितर (पूर्वोत्तर) दिशोर्द्विरागमनदिनानि शुक्रान्ध (रे. अश्वि. रो. मृ.) नक्षत्रेष्वेव ।

वर्षफलम्

इस वर्ष के राजा वृहस्पति, मन्त्री सूर्य, पालकेश चन्द्र, मेघपति बुध, जलपति वृहस्पति, शस्यपति मंगल, लोकपति सूर्य, संवर्त्त नामक मेघ तथा रोहिणीवास समुद्र में है । वर्षारंभ में शुभकृत नामक वार्हस्पत्यवर्ष ततः शोभन नामक वार्हस्पत्यवर्ष रहेगा । वर्षा १३, धान्य ११, परावह नामक वायु तथा जलाढक मान २० विश्वा है । जगल्लग्न, वर्षलग्न, राजा–मन्त्री में मित्रभाव, जगल्लग्नेश शनि अष्टमस्थ, जगल्लग्नगत गुरु नीचस्थ एवं राहुयत्, वर्षलग्नेश शुक्र षष्ठस्थ उच्चगत, अधिकारियों में शुभग्रहों की अधिकता तथा ग्रहयुति–दृष्टि एवं स्थिति के अनुसार शासकवर्ग में कुछ वैमनस्य के वाबजूद अपेक्षाकृत सामञ्जस्य की स्थिति रहेगी तथा कुशलतापूर्वक कार्य सम्पादन होंगे । शिक्षा, स्वास्थ्य, संचार, उर्जा, विज्ञान, उद्योग–व्यापार, श्रमिक, बाल एवं महिला समस्याओं के क्षेत्र में उत्थानमूलक कार्य होंगे । कृषि, पेयजल एवं सुरक्षा के क्षेत्र में महत्वपूर्ण कार्य होंगे । विश्वपटल पर भारत की स्थिति प्रभाववर्द्धक रहेगी । इसके साथ–साथ प्राकृतिक (झंझावात, हिमपात, भूस्खलन, भूकम्प आदि) प्रकोप, यान दुर्घटना, अग्नि प्रकोप, हिंसात्मक गतिविधि, पाश्ववर्त्ति देशों के साथ सम्बन्ध में उतार–चढ़ाव की स्थिति एवं आपराधिक गतिविधि से आर्थिक क्षति तथा परेशानी संभावित रहेगी । अतिवृष्टि, खण्डवृष्टि, बाढ़, कहीं–कहीं (देश के मध्य भाग में) सुखाड़ तथा कृषि विनाशक तत्त्वों (ईति) से कृषि को क्षति हो सकती है । भाद्री, अगहनी तथा चैत्री फसल की उपज क्रमशः ७०, ८० एवं ६० प्रतिशत होगी । अतः विघ्न निवारणपूर्वक कल्याण की कामना से शास्त्रोक्त धर्मकृत्य करना चाहिए ।

मासफलम्

श्रावण–इस मास में ५ वृहस्पतिवासर, सूर्यसंक्रान्तिमुहूर्त्त १५, चन्द्रदर्शन मुहूर्त्त १५ तथा सौम्यशृंग है । अतः, खाद्यपदार्थ, रसपदार्थ, वस्त्र, फल, व्यञ्जन आदि के भाव में तेजी रहने की सम्भावना है । धातुपदार्थ साम्य रहेगा । कहीं–कहीं वर्षा एवं बाढ़ तथा कहीं वृष्टि की कमी से कृषि की हानि हो सकती है । प्राकृतिक उत्पात, यान दुर्घटना, राजनैतिक उतार–चढ़ाव तथा उपद्रव संभावित रहेगी । कल्याणार्थ धर्मकृत्य करना चाहिए ।

भादव—इस मास में ५ सोमवासर, सूर्यसंक्रान्ति मुहूर्त्त १५, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त ३० तथा सौम्यशृंग है । अतः खाद्य पदार्थ, रस—पदार्थ, फलादि, वस्त्र एवं अन्य जीवनोपयोगी वस्तुओं के भाव में तेजी से मन्दी की ओर रुख रहेगा । श्वेत पदार्थ अपेक्षाकृत सस्ते तथा रक्त पदार्थ मंहगे होंगे । बाढ़, वृष्टि, कहीं—कहीं वृष्टि की कमी तथा ईति से कृषि प्रभावित हो सकती है । अन्तिम सप्ताह का चार ग्रह योग अतिवृष्टि, प्राकृतिक उत्पात एवं उपद्रवकारक हो सकता है । कल्याणार्थ धर्माचरण करना चाहिए ।

आश्विन—इस मास में ५ वृहस्पतिवासर सूर्य संक्रान्ति मुहूर्त्तः ३०, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्तः ३० तथा सौम्यशृंग है । अतः खाद्यपदार्थ, रसपदार्थ, वस्त्र, फलादि, गृहोपकरण आदि के भाव में साम्य रहेगा । वृष्टि, वायु वेग तथा ईति से कृषि को क्षति हो सकती है । मासान्त का पञ्चग्रहयोग प्राकृतिक उत्पात, रोग (महामारी) उपद्रव एवं राजनैतिक उतार—चढ़ाव का सूचक है। कल्याणार्थ धर्मकृत्य करना चाहिए ।

कार्तिक—इस मास में ५ शनिवासर, सूर्यसंक्रान्ति मुहूर्त्त ३०, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त १५ तथा सौम्यशृंग है । अतः खाद्य पदार्थ, रस—पदार्थ, फलादि तथा धातुपदार्थों में तेजी का क्रम रहेगा । श्वेत पदार्थ अपेक्षाकृत मंहगे होंगे । पाँच शनिवार तथा मासादि का पञ्चग्रहयोग उपद्रवकारक, प्राकृतिक—प्रकोपकारक, रोग वृद्धिकारक तथा राजनैतिक हलचल सूचक है। कल्याणार्थ धर्मकृत्य कर्तव्य है ।

अगहन—इस मास में ५ सोमवासर, सूर्यसंक्रान्ति मुहूर्त्त ४५, चन्द्रदर्शन मुहूर्त्त १५ तथा सौम्यशृंग है । अतः खाद्यपदार्थ, रसपदार्थ, धातुपदार्थ, फलादि, वस्त्र एवं गृहोपकरण में तेजी मन्दी का क्रम रहेगा । श्वेत पदार्थ एवं रसपदार्थ के भाव में तेजी का क्रम रहेगा । नीचस्थ मंगल की नीचस्थ वर्षेश (वृहस्पति) पर दृष्टि होने के कारण प्राकृतिक उत्पात, राजनैतिक उथल—पुथल, उपद्रव एवं विरोधसूचक है । कल्याणार्थ धर्माचरण कर्त्तव्य है ।

पौष—इस मास में ५ बुधवासर, सूर्यसंक्रान्ति मुहूर्त्त १५, चन्द्रदर्शन मुहूर्त्त ३० तथा सौम्यशृंग है । अतः धातुपदार्थ, एवं रक्तपदार्थ में तेजी का क्रम रहेगा । खाद्यपदार्थ, रसपदार्थ, वस्त्र एवं फलादि के भाव में साम्य रहेगा । श्वेत पदार्थ अपेक्षाकृत सस्ते होंगे । चार ग्रहों का योग उत्पात, उपद्रव, दुर्घटना, शीतलहर एवं राजनैतिक उथल—पुथल करनेवाला है। कल्याणार्थ धर्माचरण अपेक्षित है ।

माघ—इस मास में ५ वृहस्पतिवासर, सूर्यसंक्रान्ति मुहूर्त्त ३०, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त ३० तथा सौम्यशृंग है । अतः खाद्यपदार्थ, रसपदार्थ, फलादि, व्यञ्जन, धातुपदार्थ तथा गृहोपकरण के भाव में साम्य बना रहेगा । शीतवृद्धि अथवा उपलपात, उपद्रव एवं राजनैतिक उतार—चढ़ाव की संभावना रहेगी । कल्याणार्थ धर्मकृत्य कर्त्तव्य है ।

फागुन—इस मास में ५ शुक्रवासर, सूर्यसंक्रान्तिमुहूर्त्त ३०, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त १५ तथा समशृंग है । अतः खाद्यपदार्थ, रसपदार्थ, वस्त्र, फलादि, धातु पदार्थ तथा गृहोपकरण के मूल्य में साम्य से तेजी का क्रम रहेगा । श्वेत एवं रसपदार्थ अपेक्षाकृत मंहगे होंगे । चार ग्रहों का योग उपद्रव, उत्पात, दुर्घटना एवं राजनैतिक उतार—चढ़ाव का सूचक है । उपल के साथ खण्डवृष्टि संभावित है । कल्याणार्थ धर्मकृत्य कर्त्तव्य है ।

चैत—इस मास में ५ रविवासर, सूर्यसंक्रान्तिमुहूर्त्त १५, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त ३० तथा सौम्यशृंग है । अतः खाद्यपदार्थ, धातुपदार्थ, गृहोपकरण, रसपदार्थ, फलादि एवं वस्त्र के भाव में तेजी का क्रम रहेगा । लाल एवं काले पदार्थ अपेक्षाकृत मंहगे होंगे । चार ग्रहों के योग होने के कारण झंझावात, उत्पात, यान दुर्घटना, अग्निभय, उपद्रव एवं राजनैतिक हलचली संभावित रहेगी । कल्याणार्थ धर्मकृत्य कर्त्तव्य है ।

वैशाख—इस मास में ५ बुधवासर, सूर्यसंक्रान्ति मुहूर्त्त ३०, चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त १५ तथा याम्यशृंग है । अतः सभी वस्तुओं के भाव में साम्य रहेगा । वस्त्र, श्वेत पदार्थ, धातुपदार्थ तथा रस पदार्थों में तेजी का क्रम रह सकता है । झंझावात, अग्निभय, प्राकृतिक उत्पात एवं उपद्रव संभावित रहेगी । राजनैतिक उत्थल—पुत्थल संभव है । इस महीने में मलमास है। अतः कल्याणार्थ धर्माचरण अपेक्षित है ।

जेठ—इस मास में ५ शनिवासर, सूर्यसंक्रान्तिमुहूर्त्त ४५, चन्द्रदर्शन मुहूर्त्त ४५ एवं सम—सौम्य शृंग है । वृहस्पति पर शनि—मंगल की पूर्णदृष्टि तथा द्वितीय वैशाख शुक्ल त्रयोदशदिनक पक्ष है । अतएव सभी पदार्थों के मूल्य में तेजी से सस्ती की ओर क्रम रहेगा । अग्निभय, गर्मी की अधिकता, रोग—चोर भय, दुर्घटना, प्राकृतिक उत्पात, झंझावात एवं राजनैतिक उत्थल—पुत्थल संभावित रहेगी । कल्याणार्थ धर्मकृत्य करना चाहिए ।

आषाढ—इस मास में ५ मङ्गलवासर, सूर्यसङ्क्रान्तिमुहूर्त्त ३०, (शनि को कर्कसंक्रान्ति) चन्द्रदर्शनमुहूर्त्त १५ एवं सौम्यशृंग है । गुरु पर मङ्गल—शनि की पूर्ण दृष्टि है । अतएव सभी पदार्थों के मूल्य में साम्य रहेगा । श्वेत पदार्थ, रसपदार्थ, फल, व्यञ्जनादि के भाव में तेजी रहेगी । विषमवृष्टि, तूफान, दुर्घटना, अग्निभय, तापवृद्धि, उत्पात, राजनैतिक उत्थल—पुत्थल संभावित रहेगी । कल्याणार्थ धर्मकृत्य करना चाहिए ।

। राशिफलम् ।

मेष—(चु, चे, चो, ल, लि, लु, ले, लो, अ)—वर्षफल सामान्यतया शुभद है । पारिवारिकसुख एवं स्वास्थ्य में समय—समय पर बाधा उत्पन्न होगी । शिक्षा, उद्योग—व्यापार, राजनीति एवं नवीन कार्यारम्भ में बाधा के बावजूद सफलता मिलेगी। मंगलकृत्य, तीर्थाटन एवं सत्कार्य में व्यय हो सकता है । ५ सितम्बर तक शनि की एवं १४ अगस्त से १३ दिसम्बर तक गुरु की उपासना लाभकर होगी । मंगलव्रत एवं हनुमदुपासना श्रेयस्कर होगी ।

वृष—(इ, उ, ए, ओ, व, वि, वु, वे, वो)—वर्षफल सामान्य है । बाधा एवं विलम्ब के कारण कार्यसिद्धि में परेशानी बढ़ेगी । पारिवारिक सुख मध्यम रहेगा । मूत्रविकार, उदरविकार अथवा कफविकार से स्वास्थ्य में बाधा उत्पन्न होगी। स्थान परिवर्तन होगा । मंगलकृत्य होंगे । उद्योग—व्यापार, शिक्षा एवं राजनीति के क्षेत्रों में आरंभिक सफलता मिलेगी। शनि की तथा वर्ष के उत्तरार्द्ध में राहु—केतु की उपासना करनी चाहिए । हनुमदुपासना एवं चतुर्थाध्याय दुर्गापाठ लाभकर होगा ।

मिथुन—(क, कि, कु, घ, ङ, छ, के, को, ह)—वर्षफल सामान्य है । पारिवारिक एवं स्वास्थ्य सम्बन्धी बाधाएँ होंगी। कार्यसिद्धि में बाधा एवं विलम्ब संभावित है । उद्योग—व्यापार, राजनीति एवं शिक्षा के क्षेत्रों में परेशानी बढ़ सकती है। उत्तरार्द्ध में मंगलकृत्य एवं तीर्थाटन के योग लगेंगे । ५ सितम्बर के बाद शनि की, १४ अगस्त से १३ दिसम्बर तक गुरु की तथा राहु—केतु की उपासना लाभकर होगी । हनुमदुपासना, विष्णुसहस्रनाम का पाठ तथा मंगल व्रत करना श्रेयस्कर होगा।

कर्क—(हि, हु, हे, हो, ड, डि, डु, डे, डो)—वायुरक्त दोष से अस्वस्थता, इष्ट सिद्धि में विलम्ब एवं बाधा, पारिवारिक सुख मध्यम, सन्तान की अभ्युन्नति, उद्योग—व्यापार, राजनीति एवं शिक्षा के क्षेत्रों में आंशिक सफलता, स्थान परिवर्तन तथा भ्रमण का योग लगेगा । ५ सितम्बर तक शनि की, २६ अप्रील तक गुरु की, पूर्वार्द्ध में राहु तथा केतु की उपासना करनी चाहिए । हनुमदुपासना, मंगलव्रत तथा चतुर्थाध्याय दुर्गा पाठ श्रेयस्कर होगा ।

सिंह (म, मि, मु, मे, मो, ट, टि, टु, टे)—शनि की साढे साती चल रही है । अतः वातरक्तविकार से अस्वस्थता, चोट—चपेट की संभावना, शत्रुबाधा, व्यय, बाधा—विलम्ब के पश्चात् कार्यसिद्धि में आंशिक सफलता तथा स्थान परिवर्तन संभव है । पारिवारिक सुख मध्यम रहेगा । शिक्षा, उद्योग—व्यापार एवं राजनीति में अपेक्षा से कम लाभ होगा । शनिशान्त्यर्थ हनुमदर्शन—पूजन—स्तोत्रपाठ, कृष्णगोदर्शन, गोग्रासदान, मंगलव्रत, सुन्दरकाण्ड पाठ अथवा सप्तशतीपाठ, शनिपूजन दर्शन—स्तोत्रपाठ—मन्त्रजप, शनिदिन अश्वत्थ में जल तिलदान तथा तिल तैल से हनुमद्दीपदान कर्तव्य है । काले घोड़ानाल वृषोत्सर्ग दगनी—नाव के माङि के लोहे की अंगूठी (शनिमन्त्र से अभिमन्त्रित) वामहाथ की मध्यमा में शनिवार को धारण करना श्रेयस्कर होगा । पूर्वार्द्ध में राहु की उपासना भी करनी चाहिए।

कन्या (टो, प, पि, पू, ष, ण, ठ, पे, पो)—शनि की साढे साती चल रही है । अतः विरोध, व्यय, इष्टसिद्धि में बाधा एवं विलम्ब के बाद आंशिक लाभ, स्थान परिवर्तन, कफवात प्रकोप, पारिवारिक सुख मध्यम, चोट—चपेट की संभावना, शत्रुबाधा, राजनीति, शिक्षा—उद्योग—व्यापार में आंशिक सफलता या अल्पलाभ होगा। अतः सिंह राशिवत् शनि की उपासना तथा विष्णुसहस्रनाम अथवा चतुर्थाध्याय दुर्गापाठ श्रेयस्कर होगा।

तुला (र, रि, रु, रे, रो, त, ति, तु, ते)—वर्षफल सामान्य शुभद रहेगा । चिरप्रतीक्षित कार्य में सफलता मिलेगी । वात—कफ विकार से स्वास्थ्य प्रभावित होगा । पारिवारिक स्थिति अनुकूल रहेगी । मंगलकृत्य एवं तीर्थाटन का योग है । राजनीति, शिक्षा, उद्योग—व्यापार तथा कृषि अथवा स्त्रीपक्ष से लाभ होगा। ५ सितम्बर के बाद शनि की साढ़े साती प्रारंभ होगी अतः सिंहराशिवत् शनि की शान्ति अपेक्षित है । चतुर्थाध्याय दुर्गापाठ श्रेयस्कर होगा ।

वृश्चिक (तो, न, नि, नु, ने, नो, य, यि, यु)—वर्षफल सामान्य रहेगा । वातरक्त दोष एवं उदरविकार संभावित रहेगा। पारिवारिक सुख में बाधा होगी । शिक्षा, राजनीति, उद्योग—धन्धे तथा नवीन कार्यारंभ में थोड़ी बाधा अथवा विलम्ब से आंशिक लाभ होगा। स्थान परिवर्तन एवं भ्रमण का योग लगेगा । मित्र वर्ग की सहायता से कार्यसिद्धि का योग बनेगा । उत्तरार्द्ध में राहु एवं केतु की उपासना लाभकर होगी । मंगलव्रत एवं हनुमदुपासना श्रेयस्कर होगा ।

धनु (ये, यो, भ, भि, भु, ध, फ, ढ, भे)—वर्षफल सामान्य रहेगा । वात रक्तदोष अथवा उदरपीड़ा हो सकती है । पारिवारिक सुख मध्यम रहेगा । शिक्षा, राजनीति, उद्योग—व्यापार तथा नवीन कार्यारम्भ में बाधा एवं विलम्ब से आंशिक सफलता मिलेगी। स्थान परिवर्तन, भ्रमण तथा व्यय का योग लगेगा । राहु, केतु एवं शनि की उपासना लाभकर रहेगी । १४ अगस्त से १३ दिसम्बर तक वृहस्पति की उपासना भी करनी चाहिए ।

मकर (भो, ज, जि, जु, जे, जो, ख, खि, खु, खे, खो, ग, गि)—वर्षफल सामान्य रहेगा । वात रक्तदोष से अस्वस्थता, अपयश, साझेदारी कार्य में विवाद, अचानक व्यय एवं स्थान परिवर्तन हो सकता है। पारिवारिक सुख में यदा—कदा बाधा हो सकती है । शिक्षा, राजनीति, उद्योग—व्यापार तथा कृषि के क्षेत्र में बाधा—विलम्ब के बाद आंशिक सफलता मिलेगी। भ्रमण या तीर्थाटन का योग लगेगा । मंगलकृत्यों में व्यय होगा । पूर्वार्द्ध में केतु, उत्तरार्द्ध में राहु तथा शनि की उपासना लाभकर होगी ।

कुंभ (गु, गे, गो, स, सि, सु, से, सो, द)—वर्षफल साधारण रहेगा । वात—रक्तदोष से अस्वस्थता, पारिवारिक सुख में बाधा तथा शत्रुबाधा संभावित रहेगी । व्यय, स्थानपरिवर्तन तथा मानसिक परेशानी संभावित रहेगी । शिक्षा, उद्योग—व्यापार तथा राजनीति के क्षेत्रों में बाधा आएगी । शनि की साढ़े साती चल रही है । अतः सिंह राशिवत् शनि की तथा पूर्वार्द्ध में राहु की उपासना लाभकर होगी ।

मीन (दि, दु, थ, झ, ञ, दे, दो, च, चि)—वर्षफल सामान्य शुभद रहेगा । चिरप्रतीक्षित कर्य में सफलता मिलेगी । वातरक्तदोष से स्वास्थ्य में साधारण कमी संभव है । पारिवारिक सुख में बाधा होगी । शिक्षा, उद्योग—व्यापार तथा राजनीति के क्षेत्र में वर्ष के प्रारम्भ में सफलता मिलेगी किन्तु तत्पश्चात् बाधा एवं विलम्ब के बाद आंशिक लाभ होगा । ५ सितम्बर के बाद सिंहराशिवत् शनि की शान्ति अपेक्षित होगी।

● अथ ग्रहाणां तान्त्रिकमन्त्राः ●

सूर्यस्य—ओम् घृणिः सूर्य आदित्य ।। **चन्द्रस्य**—ओम् सों सोमाय नमः । **कुजस्य**—ओम् अं अङ्गारकाय नमः । **बुधस्य**—ओम् बुं बुधाय नमः ।। **गुरोः**—ओम् वृं वृहस्पतये नमः ।। **शुक्रस्य**—ओम् शुं शुक्राय नमः । **शनेः**—ओम् शं शनैश्चराय नमः । **राहोः**—ओम् राँ राहवे नमः । **केतोः**—ओम् कें केतवे नमः ।।

ग्रहाणां समिधः—अर्कः पलाशः खदिरस्त्वपामार्गोऽथ पिप्पलः । औदुम्बरः शमी दूर्वा कुशाश्च समिधः क्रमात् ।।

शाकल्यनिर्माणम्—तिलार्द्धं तण्डुला प्रोक्ताः तण्डुलार्द्धः यवाः स्मृताः । यवार्द्धं शर्करा प्रोक्ता सर्वार्द्धन्तु घृतं स्मृतम् ।।

छन्दोगप्राण-प्रतिष्ठामन्त्रः—ओम् वाङ्मनः प्राणापानौ व्यानश्चक्षुः श्रोत्रं शर्म्म वर्म भूतिः प्रतिष्ठा ।। **वाजसनेयिनां देवताप्राणप्रतिष्ठामन्त्रः**—ओम् मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य वृहस्पतिर्यज्ञमिमन्तनो त्वरिष्टं यज्ञग्वं समिमं दधातु । विश्वेदेवा स इह मादयन्तामोम् प्रतिष्ठ ।

शुभदिनानि—चन्द्रबुधगुरुशुक्रदिनानि । **शुभतिथयः**—२. ३. ५. ७. १०. ११. १२. १३. १५. ।

शुभनक्षत्राणि—अश्वि. रो. मृ. पुन. पुष्य. ह. चि. स्वा. अनु. श्र. रे. । **शुभलग्नानि राशयश्च**—वृष, मिथुन, कर्क, कन्या, तुला, धनु, मीन ।

ग्रहकृतारिष्टशमनाय सौषधजलस्नानम्

लज्जावती, कुष्ठः (कुढ), बला (बरियार), प्रियंगु (काउनी), घनः (मोथा), सर्षपः, हरिद्रा, देवदारु, पुंखा (सहरफोंका), लोध्रं एतैरौषधैर्युतजले पुष्पाक्षतदूर्वाश्रीखण्डरक्तचन्दन—धन्यशतावरी—तीर्थोदकसप्तमृत्तिकातिलयवपञ्चगव्यताम्बूल— पञ्चपल्लव पञ्चरत्नादीनि प्रक्षिप्य तैर्जलैः स्नायात् । एवं कृते दुष्टग्रहसूचितारिष्टनाश इष्टसिद्धिश्च ।

अर्द्धप्रहरबोधकचक्रम्

दिन	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.
दिने	४ ।५	२ ।७	२ ।६	३ ।५	७ ।८	३ ।४	१ ।६ ।८
रात्रौ	४ ।६	४ ।७	० ।२	५ ।७	५ ।८	० ।३	१ ।६ ।८

ग्रहाणामरिष्टहरत्वम्

राहुदोषं बुधो हन्यादुभयोस्तु शनैश्चरः । त्रयाणां भूमिजो हन्ति चतुर्णां दानवार्चितः ।। पञ्चानां देवमन्त्री च षण्णां दोषन्तु चन्द्रमाः । सप्तदोषं रविर्हन्ति विशेषादुत्तरायणे । शुक्रो दशसहस्राणि बुधो दशशतानि च । लक्षमेकं तु दोषाणां गुरुर्लग्ने व्यपोहति ।।

योगिनीवासो युद्धयात्रायाम्

तत्र वामपृष्ठगता योगिनी शुभा, दक्षिणसम्मुखगा चाशुभा

तिथयः	१ ।९	३ ।११	५ ।१३	४ ।१२	६ ।१४	७ ।१५	२ ।१०	८ ।३०
दिशा	पू.	अ.	द.	नै.	प्र.	वा.	उ.	ई.

गर्भाधानमुहूर्त्तः

रो. मृ. उत्तरा ३. ह. स्वा. अनु. श्र. ध. श. चि. पुन. पु. अश्वि. नक्षत्रेषु, १ ।२ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ तिथिषु । चं. बु. वृ. शु. वारेषु । रात्रौ, रजोदर्शनानन्तरं चतुर्थरात्रितः १२ रात्रिं यावत् । शुभैः केन्द्रत्रिकोणगैः, पापैस्त्रययारिगैः, पुंग्रहदृष्टलग्ने, चन्द्रे विषमांशगे युग्मराशौ शुभम् ।

सीमन्तपुंसवनमुहूर्त्तः

पुंसवनं गर्भतस्तृतीये मासि कार्यम् । सीमन्तोन्नयनं च षष्ठेऽष्टमे वा मासि मासाधिपतौ सवले कार्यम् । मू. पुष्य. श्रव. मृ. पुन. ह. रो. रे., उत्तरा ३ (जन्मभं विना) नक्षत्रेषु, १ ।२ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१३ तिथिषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत् । सू. मं. वृ. वारेषु, मतान्तरेण शु. चं. अपि, पूर्वाह्णे, पुंभस्यांगे तदंशे शुभम् । तत्र पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः, चन्द्रे २ ।३ ।४ ।५ ।९ ।१० ।११ स्थिते, ४ ।८ ।१० पापरहिते शुभम् ।

जातकर्ममुहूर्त्तः

जातकस्य ग्रहदोषनाशाय आयुःश्रीवृद्धये च जन्मकाल एव जातकर्म पिता कुर्यात् । तदतिक्रमे एकादशे द्वादशेऽह्नि, चि. अनु. रे. उत्तरा ३. रो. अश्वि. पुन. पु. स्वा. श्र. ध. श. नक्षत्रेषु पूर्णिमां विहाय शुभतिथिदिनलग्नेषु शुभम् ।

शिशोर्दुग्धपानमुहूर्त्तः

अश्वि. रो. मृ. ह. पुन. उत्तरा ३ पुष्य. चि. अनु. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु शुभतिथिदिनेषु वृष—सिंह—वृश्चिक कुम्भ—लग्नेषु शिशोः स्तनपानं शुभम् । अन्नप्राशनोक्त—दिनतिथिनक्षत्रेषु **सूतिकापथ्यं** शुभम् । भैषज्योक्तनक्षत्रेष्वौषधि भक्षणञ्च शुभं वेद्यम् ।

सूतिकास्नानमुहूर्त्तः

अश्वि. रो. मृ. स्वा. अनु. उत्तरा३. रे. नक्षत्रेषु रवि, मङ्गल, वृहस्पति वारेषु शुभलग्नेषु शुभदृग्युतेषु १ ।२ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ १३ ।१५ तिथिषु सूतिकास्नानं शुभम् । आश्ले, पूर्वा ३, ज्ये. ध. श. नक्षत्रेषु मध्यमम् ।

प्रसूतिनखच्छेदनमुहूर्त्तः

अश्वि रो. मृ. पुन. पु. उत्तरा३ ह. चि. स्वा. वि. अ. ज्ये. श्र. ध. श. नक्षत्रेषु, ३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१३ तिथिषु३ ।५ ।६ ।७ । ८ ।११ लग्नेषु शुभदिनेषु पूर्वाह्ने शुभम् ।

स्त्रीणां लाक्षाभरणधारणमुहूर्त्तः

भ. आ. आश्ले. म. वि. श. रहितनक्षेत्रषु शनिमंगलरहितदिनेषु शुभतिथौ स्त्रीणां लाक्षाभरणधरणं (लहठी धरण) शुभम् ।

शिशुनिष्क्रमणमुहूर्त्तः

द्वादशे दिवसे जन्मतश्चतुर्थे मासि यात्रोक्ततिथिदिननक्षत्रेषु वा शुभं स्यात् ।

शिशोर्भूम्युपवेशनमुहूर्त्तः

आदौ पृथ्वीं वराहञ्च सम्पूज्य कुजवले पञ्चमे मासि उत्तरा ३. रो. मृ. ज्ये. अनु. अश्वि. ह. पुष्य अभि. नक्षत्रेषु रिक्तमारहिततिथिषु शुभदिनेषु वृष, सिंह, वृश्चिक, कुम्भलग्नेषु शिशोः कटिप्रदेशे कटिसूत्रं बद्ध्वा पृथिव्यामुपवेशयेत् । **तन्मन्त्रः**—रक्षैनं वसुधे देवि सदा सर्वगतं शुभम् । आयुः प्रमाणं सकलं निक्षिपस्व हरिप्रिये । अत्रैव शिशोरग्रे वस्त्रं, शस्त्रं, लेखिनीं, पुस्तकं, सुवर्णं रौप्यं च स्थाप्यम् । तेषु बालो यं गृह्णाति तैस्तस्य वृत्तिः ज्ञातव्येति ।

शिशुविलोकनमुहूर्त्तः

तृतीये मासि शुभतिथिदिननक्षत्रेषु पुष्पफलवस्त्रद्रव्यादिना शिशुदर्शनं शुभम् ।

नामकरणमुहूर्त्तः

विप्राणां ११, १२ क्षत्रियाणां १३ वैश्यानां १६ शूद्राणां ३१ तमे दिने नामकरणं शुभम् । तदतिक्रमे स्वा. पुन. श्र. ध. ह. अश्वि. पुष्य, अभि. उत्तरा ३, रो. मृ. रे. चि. अनु. नक्षत्रेषु, १ ।२ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ तिथिषु, चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, पूर्वाह्णे शुभम्, मध्याह्ने मध्यमम् । शुभलग्ने, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः, पापैः ३ ।६ ।११ स्थैः, ८ ।१२ गृहे शुद्धे चन्द्रे २ ।३ ।५ ।९ ।१० स्थिते । लग्नं शुभांशे पितृपुत्रयोश्चन्द्रतारानुकूले उत्तरायणे शुद्धसमये शुभं नामकरणम् ।

अन्नप्राशनमुहूर्त्तः

कन्यकानां पञ्चममासतो विषममासेषु बालकानां षष्ठात्सममासेषु रो. उत्तरा ३. मृ. रे. चि. अनु. स्वा. पुन. श्र. ध. श. ह. अश्वि. पुष्य, नक्षत्रेषु, २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।१३ ।१५ तिथिषु, चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, शुक्लपक्षे, पूर्वाह्णे २ ।३ ।४ ।५ ।६ ।७ ।९ ।१० ।११ लग्नेषु, एषु जन्मलग्नराश्योरष्टमलग्नमंशं च त्यजेत् । शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः, पापैः ३ ।६ ।११ गतैः, दशमस्थाने ग्रहरहिते, शुभदृग्युतलग्ने, ४ ।६ ।८ ।१२ रहिते चन्द्रे अन्नप्राशनं शुभम् ।

कर्णवेधमुहूर्त्तः

जन्मदिनात् १२ ।१६ दिने कर्णवेधः शुभः स्यात् । तदतिक्रमे १ ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत्, चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, जन्मतारां विहाय श्र. ध. पुन. ह. अश्वि. पुष्य. अभि. मृ. रे. चि. अनु. नक्षत्रेषु, ६ ।७ ।८ मासे वा विषम वर्षे, चैत्रपौषहरिशयनरिक्तासमवर्षाणि त्यक्त्वा, २ ।३ ।४ ।६ ।७ ।९ ।१२ लग्नेषु, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० गतैः, पापैः ३ ।६ ।११ गतैः. लग्नस्थे गुरौ शुद्धसमये शुभः ।

चूडाकरण (मुण्डन-आद्यकचकर्त्तन) मुहूर्त्तः

चैत्ररहितमाघादि ६ मासे, ज्येष्ठाग्रहायणयोः ज्येष्ठसन्तानं विना, विषमवर्षे, अश्वि., मृ. पुन. पुष्य. ह. चि. स्वा. ज्ये. अभि. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु चं. बु. वृ. शु. वारेषु २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१३ तिथिषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत्, २ ।३ ।४ ।८ ।९ ।१२ एतद्राशेर्लग्नांशे शुक्रवर्जिताष्टमशुद्धे, पापैः ३ ।६ ।११ गतैः, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० गतैः, जन्मराशिलग्नयोरष्टमेतरलग्ने, ४ ।६ ।८ ।१२ रहितचन्द्रे शुभम् ।

अक्षरारम्भमुहूर्त्तः

उत्तरायणे पञ्चमवर्षे (वालो यदि क्षमस्तदा तत्पूर्वमपि) गणेशविष्णुसरस्वतीलक्ष्मीकुलदेव—ग्रामदेवान् विधिवत्सम्पूज्य प्रथमाक्षरारम्भो विधेयः । अश्वि. आर्द्रा. पुन. पुष्य ह. चि. स्वा. अनु. अभि. श्र. रे. नक्षत्रेषु, २ ।३ ।५ ।६ ।१० ।११ ।१२ तिथिषु शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत् । चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, वृष, मिथुन, कन्या, धनु, मीन, लग्नेषु तन्नवांशे चोत्तमः, कुम्भाशकं विनाऽष्टमशुद्धे, गुरौ दशमे, बुधे सप्तमे, शुक्रे लग्ने ग्रहवलाढ्ये शुभः ।

विद्यारंभमुहूर्त्तः

उत्तरायणे गणेशं विष्णुं लक्ष्मीं सरस्वतीञ्च सम्पूज्य अक्षरग्रहणे दृढे सञ्जाते सति, सूर्यबुधगुरुशुक्रवारेषु, २ ।३ ।५ ।६ ।१० ।११ ।१२ तिथिषु, अश्वि. मृ. आर्द्रा. पुन. पुष्य, आश्ले. ह. चि. स्वा. मूल, पूर्वा. ३. श्र. ६ श. नक्षत्रेषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत्, लग्नाष्टमशुद्धे, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० गतैः, पापैः ३ ।६ ।११ गतैः वृषमिथुनकन्याधनुर्मीनान्यतमलग्ने तदंशे वा विद्यारंभः शुभः ।

उपनयन (व्रतबन्ध) मुहूर्त्तः

शुद्धसमये, उत्तरायणे, माघादिषण्मासेषु, सू. चं. बु. वृ. शु. वारेषु ;सामवेदिनां मंगलवारेऽपिद्ध, जन्ममासनक्षत्रादौ व्रतं शुभम् ।२ । ३ । ५ । १० । ११ । १२ तिथिषु शुक्लपक्षे, पूर्वाह्णे. च शुभम् । मकरार्के–पौषे ११ ।१२, मकरार्के माघे १२, चैत्रे वैशाखे च तृतीया, वैशाखभिन्नमासानां द्वितीया, आषाढे १० ।११ चोपनयने निषिद्धाः । अश्वि. रो. मृ. आ. पुष्य. आश्ले. पूर्वा ३, उत्तरा ३, ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. श. रे नक्षत्रेषु (क्षत्रियवैश्ययोः पुनर्वसावपि) शुभम् । ब्राह्मणानां पुनर्वसुनक्षत्रे उपनयनं निषिद्धम्। मन्वादियुगादिषु, अपराह्णे, सायं, प्रदोषेऽनध्याये, कृष्णपक्षे चोपनयनं निषिद्धम् । त्रिषडस्थाः खलाः सर्वे चन्द्रो द्विद्यूनदिक्त्रिगः। सौम्याः केन्द्रत्रिकोणस्थाः लाभे सर्वे व्रते शुभाः । लग्नेशचन्द्रशुक्रगुरवः षडष्टगा न शुभाः । चन्द्रशुक्रौ लग्नात् १२ गतौ न शुभौ । १ । ५ । ८ स्थाः पापा न शुभाः। । ६ । ८ । १२ गताः शुभा न शुभप्रदाः । ३ । ६ । ११ गताः पापाः शुभदाः, पूर्णचन्द्रो वृषकर्कलग्नगतः शुभो नान्यथा। लग्नेऽर्कः शुभः । **गुरुशुद्धिः**–जन्मराशितः उपनयनकाले २ ।५ ।७ ।९ ।११ स्थानगतो गुरुः शुभः ४ ।१० ।१२ स्थानगतः शान्त्या शुभः, १ ।३ ।६ ।८ स्थानगतो निषिद्धः । रामाचार्यमतेन १ ।३ ।६ ।१० स्थानगतो गुरुः शान्त्या शुभः, ४ ।८ ।१२ स्थनगतो निषिद्धः । ब्राह्मणानां पञ्चवर्षतः षोडशवर्षपर्यन्तं, क्षत्रियाणां षड्वर्षादारम्य द्वाविंशतिवर्षपर्यन्तं, वैश्यानामष्टवर्षादारभ्य चतुर्विंशतिवर्षपर्यन्तमुपनयनकालः । तत्रोपनयनारम्भकालात्सर्वेषां यथोत्तरं गौणकालोऽतः समये प्राप्ते सति यथापूर्वमुपनयनं कार्यम् ।

प्रदोषनिर्णयः–यदा तृतीयायां प्रहररात्र्यभ्यन्तरे चतुर्थी, द्वादश्यां मध्यरात्र्यभ्यन्तरे त्र्योदशी, षष्ठ्यां सार्द्धप्रहररात्र्यभ्यन्तरे सप्तमी तिथिर्भवेत्तदा प्रदोषोऽवगन्तव्यस्तत्रोपनयनं निषिद्धम् ।

विवाहमुहूर्त्तः

मार्गमाघफाल्गुनवैशाखज्येष्ठाषाढमासेषु सौरक्रमेण (देवोत्थानात्परं हरिशयनात्प्रागेव) १ ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु, सू.चं.बु.वृ.शु. वारेषु, अश्वि. रो.मृ.म. उत्तरा ३, ह.चि.स्वा. अनु.मृ.श्र.ध.रे. नक्षत्रेषु पंचशलाकावेधरहितेषु, वृष, मिथुन, कन्या, तुला, धनु, मीन, लग्नेषु, शुभग्रहेषु १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितेषु, पापेषु ३ ।६ ।११ गतेषु शुभः । विवाहे यदि गुरुर्वा शुक्रः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० गतो भवेत्तदा सकलदोषं नाशयति । ज्येष्ठा कन्या, ज्येष्ठो वरः ज्येष्ठमासश्च त्रिज्येष्ठसंज्ञकस्तत्र विवाहो न कार्यः । ज्येष्ठकन्यावरयोः ज्येष्ठमासे विवाहो निषिद्धः । ज्येष्ठद्वयं मध्यमं स्यात् । आवश्यके कृत्तिकास्थं सूर्यं त्यक्त्वा ज्येष्ठमासेऽपि ज्येष्ठवरकन्ययोर्विवाहः शुभः।

वरवरणमुहूर्त्तः–शुभतिथिदिनलग्नेषु कृतिकापूर्वात्रयविवाहोक्तभेषु पुष्पफलवस्त्रादिभिः वरवरणं शुभम् ।

कन्यावरणमुहूर्त्तः–शुभतिथिदिनलग्नेषु कृत्तिकापूर्वात्रयविवाहभेषु च पुष्पफलवस्त्रादिभिः कन्यावरणं शुभम्।

मण्डपादिनिर्माणमुहूर्त्तः–विवाहोपनयनादिशुभकर्मसु चन्द्रतारानुकूले दिने विवाहमुहूर्त्ते वैवाहिकमुपनयनादिमुहूर्त्ते चोपनयनादि सम्बद्धं सर्वं कार्यं विध्यम् । आवश्यके शुभतिथिदिननक्षत्रेष्वपि तत्कार्यम्।

महामृत्युञ्जयमन्त्रस्य जपविधिः–श्रीगणेशादिस्मरणपूर्वकं शान्तिपाठं कृत्वा कुशत्रयतिलजलान्यादाय संकल्पः–ॐ अद्य अमुके मासि अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकगोत्रस्यास्य श्री अमुकशर्म्मणः उपस्थितशरीराविरोधे–नाखिलारिष्टझटिति प्रशमनपूर्वक–दीर्घायुष्ट्वबलपुष्टिनैरुज्यप्राप्तिकामः अद्यारभ्य यथाकालं यजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनशाखीय ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्व्वारुकमिव बन्ध्नान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् भूर्भुवः स्वरों जूं सः हौं ॐ इति महामृत्युंजयमन्त्रस्य एतत्सह संख्यकजपमहं करिष्यामि । ॐ हौं ॐ जूं सः (समस्तमन्त्रः) अस्य श्री महामृत्युञ्जयमन्त्रस्य वामदेवकहोलवशिष्ठाः षयः, पंक्तिर्गायत्र्यनुष्टुप्छन्दांसि सदाशिवमहामृत्युञ्जयरुद्रा देवता हौं बीजं जूं शक्तिः सः कीलकं महामृत्युञ्जयप्रीतये ममाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः । ऋष्यादिन्यासः–वामदेवकहोलवशिष्ठऋषिभ्यो नमः शिरसि । पंक्तिर्गायत्र्यनुष्टुप्छन्दोभ्यो नमः मुखे । सदाशिवमहामृत्युञ्जयरुद्रदेवताभ्यो नमः हृदि । हौं बीजाय नमः नाभौ। जूं शक्तये नमःपादयोः । सः कीलकाय नमः सर्वाङ्गे। ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा हृदयाय नमः । ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय अष्टमूर्त्तये मां जीवय शिरसि स्वाहा। ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिं पुष्टिवर्धनं ॐ नमो भगवते रुद्राय चन्द्रशिरसे जटिने स्वाहा शिखायै वषट् । ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वःउर्व्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिपुरान्तकाय **हाँ हीँ हौँ** कवचाय हुम् । ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः सामन्त्रत्रयाय नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयांय उज्ज्वलज्ज्वालाय मां रक्ष रक्ष अघोराय अस्त्राय फट् । इति षडंगन्यासः । ततः–चन्द्रोद्भासितमूर्द्धजं सुरपतिं पीयूषपात्रं बहद्धस्ताब्जेन दधत्सुदीप्तममलं हास्यास्यपंकेरुहम् । सूर्येन्द्वग्निविलोचनं करतले पाशाक्षसूत्रांकुशाम्भोजं विभ्रतमक्षयं सुरपतिं मृत्युञ्जयं संस्मरेत् इत्यनेन ध्यात्वा यथोपचारैः सम्पूज्य मन्त्रं जपेत् । जपसमाप्तौ च शाकल्यादिभिर्दशांशक्रमेण होमतर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनञ्च कारयेत् । **लघुमृत्युञ्जयमन्त्रः**–ॐ जूं सः ।

वधूप्रवेशमुहूर्त्तः

विवाहदिवसात्षोडशदिनमध्ये समदिने पञ्चमसप्तमनवमदिने (आचारादन्यविषमदिनेऽपि) ततो मासमध्ये विषमदिने ततो वर्षाभ्यन्तरे विषममासे, चैत्रपौषभाद्रक्षयमासमलमासभिन्नसमये वधूप्रवेशः प्रशस्तः । नात्र शुक्रविचारः कालविचारो वा ।१ ।२ ।३ ।५ ।७ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु । च. वृ. शु. श. वारेषु, मतान्तरेण बुधेऽप्यावश्यके । अश्वि. रो. मृ. पुष्य, उत्तरा ३, ह. चि. स्वा. अनु. मृ. श्र. ध. रे. नक्षत्रेषु ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।८ ।९ ।११ ।१२ लग्नेषु । शुभैः १ ।२ ।५ ।७ ।१० ।११ स्थितैः । पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः । चतुर्थाष्टमशुद्धे शुभः ।

नववध्वाः पाकारम्भमुहूर्त्तः

रो. मृ. उत्तरा ३. पुष्य, कृ. वि. ज्ये. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु, बु. वृ. श. वारेषु, शुभतिथिषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत्, २ ।५ ।८ ।११ लग्नेषु, लग्नात् चतुर्थाष्टमगृहे शुद्धे, शुभे बलान्विते सप्तमस्थे शुभः ।

द्विरागमनमुहूर्त्तः

अश्वि. रो. मृ. पुन. पुष्य, उत्तरा ३, ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु १ ।२ ।३ ।५ ।६. ।७ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत । सू. चं. बु. वृ. शु. वारेषु मृत्युयोगादिरहितेषु ।२ ।३ ।६ ।७ ।१२ लग्नेषु शुभयुतेक्षितेषु । शुक्रे १ ।४ ।७ ।१० गते, जीवे ३ ।६ ।१० ।११ गते । पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः शुभम् । विषमवर्षे सौरक्रमेण मार्गफाल्गुनवैशाखमासेषु शुक्रबाल्यास्तवृद्धत्वभिन्नकाले वामपृष्ठगते शुक्रे, शुक्रोदिते द्विरागमनं शुभम् । प्रथमवर्षे न शुक्रविचारः कार्यः । तृतीयादिविषमवर्षे शुक्रविचारो विधेयः । शुक्रान्धविहित (रे. अश्वि. रो. मृ.) नक्षत्रेषु सम्मुखदक्षिणशुक्रेऽपि द्विरागमनं शुभम् । व्यतीते पञ्चमे वर्षे न शुक्रविचारो न वा मुहूर्त्तविचारः । तदानीं यस्मिन् कस्मिन्नपि शुभतिथिदिननक्षत्रयुक्तकाले द्विरागमनं शुभम् ।

वापीकूपतडागादिखननमुहूर्त्तः

विचैत्रोत्तरायणे, शुक्लपक्षे, शुद्धसमये, रो. मृ. पुष्य. म. उत्तरा ३. ह. अनु. पूषा. ध. श. रे. नक्षत्रेषु, पृथ्वीशयननक्षत्ररहितेषु, शुभतिथिदिनेषु, ४ ।१० ।११ ।१२ लग्नेषु राशिषु च, शुक्रे दशमस्थे, गुरुबुधयोरन्यतरस्थलग्ने, पापैः निर्बलैः, शुभैः, सुबलिभिः शुद्धे वापीकूपतडागादिचक्रे शुभम् ।

जलाशयवाटिकादेवादिप्रतिष्ठामुहूर्त्तः

चैत्ररहितोत्तरायणे शुद्धसमये शुक्लपक्षे सू. चं. बु. वृ. शु. वारेषु, १ ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु । मृ. रे. चि. अनु. ह. अश्वि. पुष्य. स्वा. पुन. श्र. ध. श. रो. उत्तरा ३ नक्षत्रेषु । अथवा प्रतिष्ठाप्यदेवताकतिथिदिननक्षत्रेषु देवादिप्रतिष्ठा शुभा । सिंहे सूर्यं, कुम्भे ब्रह्माणं, मिथुने शंकरं स्थापयेत् । द्विस्वभावे देव्यः, चरलग्ने च योगिन्यः स्थापनीयाः । सर्वे स्थिरलग्नेषु स्थाप्याः । चन्द्रपापैः ३ । ६ ।११ स्थितैः । शुभैः १२ ।८ भिन्नस्थानगतैः देवादिप्रतिष्ठा शुभा। ग्रहाः पुष्ये, बुद्धः श्रवणायां, गणेशादयो रेवत्यां स्थाप्याः । भगवतो देवोत्थानैकादश्यां, रामनवम्यां, कृष्णाष्टम्यां, देव्याः नवरात्रौ दीपमालिकायां, शङ्करस्य शिवरात्रौ वा शुभं प्रतिष्ठापनम् ।

कूपचक्रंरोहिणीभात् सूर्यभात्तडागचक्रम्

स्थान	न	फलानि	स्थान	न	फलानि
मध्य	३	शीघ्रस्वादु	पूर्व	२	जलशोषः
पूर्व.	३	निर्जलम्	अग्नि	३	बहुजलम्
अग्नि	३	शीघ्रजलम्	दक्षिण	२	जलहानिः
दक्षिण	३	निर्जलम्	नै त्य	२	अमृतजलम्
नै त्य	३	निर्मलजलम्	पश्चिम	३	स्वादुजलम्
पश्चिम	३	शीतलजलम्	वायु	२	निर्जलम्
वायु	३	जलहानिः	उत्तर	३	स्थिरजलम्
उत्तर	३	मधुरजलम्	ईशान	३	नष्टजलम्
ईशान	३	क्षारजलम्	मध्य	५	पूर्णजलम्
अथवा सूर्यर्क्षादप्येवमेव गणनीयम् .			वाह्य	३	अमृतजलम्

रोहिणी–नक्षत्राद्वापी चक्रम्

हवनचक्रं सूर्यभात्

न	ग्रह	फलानि
३	सू.	अशुभम्
३	बु.	शुभम्
३	शु.	शुभम्
३	श.	अशुभम्
३	चं.	शुभम्
३	मं.	अशुभम्
३	वृ.	शुभम्
३	रा.	अशुभम्
३	के	अशुभम्

स्थान	न	फलानि
पृष्ठे	४	शुभजलम्
नाभौ	४	बह्निनाशः
हृदि	४	स्थिरता
मध्ये	४	कलहः
नेत्रयोः	४	ध्नागमः
पादयोः	८	दुःखम्

बीजवपने फणिचक्रं राहुनक्षत्रात्

नक्षत्र	८	३	१	३	१	३	१	३	४
फलं	अशुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं

हलचक्रमर्कभुक्तभात्

नक्षत्र	३	८	६	८
फलं	अशुभं	शुभं	अशुभं	शुभं

गृहारम्भ (वास्तु) मुहूर्त्तः

वैशाख, आषाढ (पशुगृहं त्यक्त्वा) कार्तिक, मार्ग, फाल्गुन, श्रावण (सौरक्रमेण) मासेषु । सम्मुखकालवर्जितसमये । २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु । शुक्लपक्षे । कृष्णपक्षे ५ यावत् । अश्वि. रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्रव. ध. शत. रे. नक्षत्रेषु । च. बु. वृ. शु. श. वारेषु । दिवा । शु(समये । शुद्धे वृषवास्तुचक्रे, पृथ्वीशयननक्षत्ररहितनक्षत्रेषु । २ ।३ ।५ ।६ ।८ ।९ ।११ ।१२ लग्नेषु । लग्ने शुभदृग्युते । शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः, पापैः, ३ ।६ ।११ स्थितैः, ८ ।१२ ग्रहरहिते शुभः । तृणकाष्ठादिगृहनिर्माणमशुद्धेऽपि परञ्चेष्टिकादिगृहनिर्माणं शुद्धसमये एव । देवालयमठादिनिर्माणमप्येष्वेव मुहूर्त्तेषु शुभम् ।

देवालयगृहारम्भजलाशयारम्भे खातदिग्ज्ञानम्

खातदिक्	नैर्ऋत्यां	आग्नेयां	ऐशान्यां	वायव्यां
देवालया–रम्भे	ध.म.कु. सूर्ये	मी.मे.वृ. सूर्ये	मि.क.सि. सूर्ये	क.तु.वृ. सूर्ये
जलाश–यारम्भे	तु.वृ.ध. सूर्ये	म.कु.मी. सूर्ये	मे.वृ.वि. सूर्ये	क.सि.कं. सूर्ये
गृहा–रम्भे	वृ.मि.क. सूर्ये	सिं.क.तु. सूर्ये	वृ.ध.म. सूर्ये	कु.मी.मे. सूर्ये

गृहप्रवेशे कुम्भ-चक्रमर्कभात् / गृहारम्भे वृषचक्रमर्कभात्

स्थान	न.	फलानि	स्थान	न.	फलानि
मु.	१	अग्निदाहः	शीर्षे	३	अग्निभयम्
पू.	४	उद्वसनम्	अ. पा.	४	शून्यम्
द.	४	लाभः	पा.	४	स्थैर्यम्
प.	४	ध्नम्	पृष्ठे	३	ध्नम्
उ.	४	कलहः	द.कु.	४	लाभः
म.	४	विनाशः	पृ.	३	नाशः
त.	३	स्थिरता	वा.कु.	३	ध्ननाशः
क.	३	स्थिरता	मुखे	३	कष्टम्

तिथिनन्दादिसंज्ञा

संज्ञा	नन्दा	भद्रा	जया	रिक्ता	पूर्णा	सिनीवाली	कुहूः
तिथयः	१ ।६ ।११	२ ।७ ।१२	३ ।८ ।१३	४ ।९ ।१४	५ ।१० ।१५	दृष्टेन्दुमा	नष्टेन्दुमा

गृहप्रवेशमुहूर्त्तः

वैशाख, आषाढ़, कार्तिक, मार्ग, फाल्गुन, श्रावण (सौर) मासेषु २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत् । अश्वि. रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु चं. बु. वृ. शु. श. वारेषु । दिवारात्रौ । शुद्ध समये । शुद्धे कुम्भचक्रे । २ ।५ ।८ ।११ लग्नेषूत्तमः । ३ ।६ ।९ ।१२ लग्नेषु मध्यमः । जन्मराशिलग्नाभ्यामुपचय– ३ ।६ ।१० ।११ राश्यंशयोः स्थिरराशौ, लग्नात् १ ।३ ।५ ।७ ।९ ।१० ।११ स्थानेषु शुभाः, ३ ।६ ।११ स्थानेषु पापाः, ४ ।८ भवने ग्रहरहिते । सम्मुखकालरहितसमये शुभः । इष्टिकादिगृहप्रवेशः शुद्धसमये, तृणकाष्ठादिकगृहप्रवेशोऽशुद्धसमयेऽपि । अग्निभये राजकोपे दैविके प्रकोपे सति यस्मिन् कस्मिन् शुभमुहूर्त्ते गृहारंभो गृहप्रवेशश्च कार्यः ।

चरणिविचारः—स्वामिहस्तप्रमाणेन दीर्घविस्तार–संयुतमष्टभिश्च हरेद् भागं शेषं चरणिरुच्यते । तत्फलम्—पशुहानिः पशो रोगः पशुलाभः पशुक्षयः । पशुनाशः पशोर्वृद्धिः पशुभेदो बहुपशुः ।

पृथ्वीशयननक्षत्राणि—सूर्यनक्षत्रात् ५ ।७ ।९ ।१२ ।१९ ।२६ मिते चन्द्रनक्षत्रे पृथ्वी शेते । एषु तडागवापीकूपवास्तुप्रभृतिकार्यं ट्यूब्वेल बोरिंग प्रभृतिस्थापनञ्च न कर्त्तव्यम् ।

ट्यूब्वेल, बोरिंग, टंकी प्रभृति स्थापने शुभमुहूर्त्तः—कृत्तिका, आश्ले, मघा, पूर्वा ३, भरणी, विशा, मूल नक्षत्रेषु । २ ।४ ।५ ।६ ।७ ।९ ।१३ ।१५ तिथिषु । शुक्लपक्षे, कृष्णपक्षे ५ यावत्, चं. बु. वृ. शु. वारेषु, पूर्वाऽपराह्णेवा, २ ।३ ।४ ।६ ।७ ।९ ।१० ।११ ।१२ लग्नेषु, लग्ने शुभयुग्दृष्टे, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः । पापैः ३ । ६ । ११ गतैः शुभम् ।

मासस्नानमुहूर्त्तः—विवाहदिनात्षोडशदिनमध्ये तदभावे मासपर्यन्तं २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।१३ तिथिषु, चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, आर्द्रा, पुन. पुष्य, आश्ले, म, पूफ. उफ. ह. चि. स्वा. नक्षत्रेषु, वृष मि. कन्या. तु. लग्नेषु शुभम् ।

चुल्हिकास्थापनमुहूर्त्तः—अश्वि, भ, वि, रो, मृ, उत्तरा ३, कृ, मृ, पूषा, ध, आर्द्रा नक्षत्रेषु, सू. मं. श. दिनेषु, शुभतिथिलग्नेषु शुभम् ।

चुल्हिकाचक्रम् सूर्यभादिनभावधि

स्थान	न.	फलम्	स्थान	न.	फलम्
पृष्ठे	६	धनम्	गर्भे	५	नाशः
शीर्षे	४	मृत्युभयम्	हस्ते	२	भोगः
बाहौ	८	सुखम्	चरणे	२	स्त्रीमृतिः

मन्त्रग्रहणमुहूर्त्तः—अश्वि. रो. पुन. पुष्य. उत्तरा. ३. ह. चि. स्वा. अनु. मू. अभि. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु । २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु । शुक्लपक्षे । अत्यावश्यके कृष्णपक्षे ५ यावत्, सू. चं, बु, वृ, शु, वारेषु । शुद्धसमये प्रातः मध्याह्ने । २ ।३ ।५ ।७ ।९ ।१२ । लग्नेषु, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० गतैः, पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः वै, श्रा, आश्वि, का, अग्र, मा, फा, मासेषु (सौरक्रमेण)। संक्रान्तौ, पूर्णिमायां, नवरात्रमध्ये, ग्रहणे, सिद्धिक्षेत्रे मन्वादि–युगादिषु च मुहूर्त्तं विनाऽपि मन्त्रग्रहणं शुभम् ।

व्रतोद्यापनमुहूर्त्तः—अश्वि, रो, मृ, पुन, पुष्य, उत्तरा ३, ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु । शुद्धसमये क्रियमाणव्रततिथिषु दिवसे वा । का, मा, फा, वै, ज्ये, आषा, मासेषु । शुभलग्नेषु । कार्तिकव्रतोद्यापनं तुलस्याकाशदीपदानव्रतोद्यापनं च शुद्धसमये वृश्चिकसंक्रान्तिपूर्वरात्रौ । एवमेव यस्य व्रतस्य मासाविशेषेण सह सम्बन्धस्तत्तस्मिन्नेव मासे शुद्धसमये कार्यम् । शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० । स्थितैः, पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः, पञ्चमेशे नवमेशे गुरौ च बलाढ्ये सति शुभमन्यथा ग्रहशुद्ध्यभावेऽपि परमावश्यके शुभम् ।

यात्रामुहूर्त्तः—वामपृष्ठराहौ । मलमासक्षयमास–सौरक्रमेण चैत्रभाद्रपौषरहित मासेषु । अश्वि. मृ. पुन. पुष्य. ह. ज्ये. अनु. श्र. रे. नक्षत्रेषूत्तमः । रो, पूर्वा ३, चित्रास्वा, मू, पूषा, ६ नक्षत्रेषु मध्यमः । मृत्युयोगदग्धतिथिमासान्तसंक्रान्तिमासादि–प्रभृतिदोषरहिते । अमृतसिद्ध– सर्वार्थसिद्धादिशुभयोगेषु । अमावस्यां विहायान्यतिथिषु योगवशेनान्यथा शुभतिथिषु। दिक्शूलरहितदिने । २ ।४ ।६ ।८ ।९ तारासु । पञ्चमतारायाः प्रथमद्वितीयावृत्योः । १ ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।९ ।१० ।११ चन्द्रेषु । आवश्यके ४ ।१२ चन्द्रेऽपि । द्विरागमनानन्तरं पितृगहागतायाः पुनः पतिगृहगमने दक्षिणसम्मुखकालौ त्याज्यौ । तदनन्तरमावश्यके केवलं सम्मुखकालस्त्याज्यः, दक्षिणकाले च सम्मुखचन्द्रवशेन यात्रा कार्या ।

राहु (काल) वासः—सौरक्रमेण मार्गपौषमाघमासेषु पूर्वस्याम् । फाल्गुनचैत्रवैशाखेषु दक्षिणस्याम् । ज्येष्ठाषाढश्रावणेषु पश्चिमायाम् । भाद्राश्विनकार्तिकेषूत्तरस्यां कालवासः ।

सर्वदिग्गमननक्षत्राणि

अश्विनीमृगशिरापुष्यश्रवणनक्षत्राणि सर्वदिग्गमने शुभानि ।

दिक्शूलविचारस्तत्परिहारश्च

सोमे, शनिवारे च पूर्वस्यां, वृहस्पतिवारे दक्षिणस्यां, रविवासरे शुक्रवासरे च पश्चिमायां, मंगलवासरे बुधवासरे चोत्तरस्यां दिशि दिक् शूलत्वाद् गमनं निषिद्धम् । **परिहारः**—रव्यादिवासरेषु क्रमेण घृतपयोगुडतिल–दधियवमाषान्नं मुक्त्वा शूलदोषोपशान्तये गच्छेत् ।

विदिक्शूलविचारः

शनौ पूर्वे, चन्द्रेऽग्निकोणे, गुरौ याम्यां, बुधे नैर्ऋत्यां, सूर्ये प्रतीच्यां, शुक्रे वायुकोणे, उत्तरस्यां मंगले बुधे, ऐशान्यां बुधमन्दयोर्न गन्तव्यम् ।

लग्नचन्द्रयोर्वासः

मेषसिंहधनुराशिषु पूर्वस्यां, वृषकन्यामकरराशिषु दक्षिणस्यां, मिथुनतुलाकुम्भराशिषु पश्चिमायां, कर्कवृश्चिकमीनराशिषु चोत्तरस्यां लग्नचन्द्रयोर्वासः । सम्मुखदक्षिणलग्नचन्द्रयोः यात्रा शुभा । परं सर्वदिग्गमननक्षत्रेषु वामपृष्ठचन्द्रेऽपि यात्रा शुभा ।

चन्द्रविचारः

जन्मनामग्रामादिराशितोऽभीष्टदिनस्य चन्द्रं यावद्गणनीयम् । तत्र १ ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।९ ।१० ।११ संख्याकश्चन्द्रः शुभप्रदः । ।८ चन्द्रः मृत्युप्रदः । ४ कलहदः ।१२ हानिकारकः । तत्र दुष्टे चन्द्रे तद्दोषशान्त्यर्थमामतण्डुल–शंखदधिश्वेतवस्त्रादिदानं कार्यम् ।

द्वादशचन्द्रस्य विशेषः

आधाने सम्प्रदाने च विवादे राजविग्रहे । पाणिग्रहे प्रयाणे च चन्द्रो द्वादशगः शुभः । अभिषेके निषेके च गृहे पुंसवनादिषु । यात्रायुद्धे विवादे च चन्द्रो द्वादशगः शुभः ।

जन्मनामराशिवशेनविचारणीयविषयाः .

विवाहे सर्वमांगल्ये यात्रायां ग्रहगोचरे । जन्मराशिप्रधनत्वं नामराशिं न चिन्तयेत् ।। देशे ग्रामे गृहे युद्धे सेवायां व्यवहारके । नामराशिप्रधानत्वं जन्मराशिं न चिन्तयेत् ।। काकिण्यां वर्गशुद्धौ च वादे द्युते स्वरोदये। मन्त्रे पुनर्भूवरणे नामराशेः प्रधनता ।।

जन्मनक्षत्रे त्याज्याः—जन्मनक्षत्रगश्चन्द्रः प्रशस्तः सर्वकर्मसु । क्षौरभैषज्यवादा– ध्वकर्त्तनेषु विवर्जयेत् । **जन्ममासे त्याज्याः**—क्षौरकर्म दीर्घयात्रा कर्णवेधश्च ।

सिद्ध्यादियोगचक्रं तिथिदिननक्षत्रवशेन

दिनानि	रविः	सोमः	कुजः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः
सिद्धियोगाः	३ ।८ ।१३	१ ।६ ।११	३ ।८ ।१३	२ ।७ ।१२	५ ।१० ।१५	१ ।६ ।११	४ ।९ ।१४
अमृतयोगाः	५ ।१० ।१५	५ ।१० ।१५	२ ।७ ।१२	१ ।६ ।११	३ ।८ ।१३	४ ।९ ।१४	१ ।६ ।११
सर्वार्थ सिद्धियोगाः	अश्वि. पुष्य ह.मू.	रो.मृ.पुष्य अनु.श्र.	अश्वि.	रो.मृ. ह.अनु.	अश्वि. पुन. पुष्य अनु. रे.	अश्वि. पुनः अनु.श्र.रे.	रो.स्वा.श्र.
मृत्युयोगाः	१ ।६ ।११	२ ।७ ।१२	१ ।६ ।११	३ ।८ । ।१३	४ ।९ ।१४	२ ।७ ।१२	५ ।१० ।१५
राज्यप्रदयोगः	××	××	४ ।९ ।१४	××	××	××	४ ।९ ।१४
मध्यमयोगः	१२	११	१०	३	६	२	७

ताराचक्रम्

ताराः	जन्म	सम्मत्	विपत्	क्षेमः	प्रत्यरिः	साधकः	वधः	मित्रम्	अतिमित्रम्
नक्षत्राणि	१ ।१० ।१९	२ ।११ ।२०	३ ।१२ ।२१	४ ।१३ ।२२	५ ।१४ ।२३	६ ।१५ ।२४	७ ।१६ ।२५	८ ।१७ ।२६	९ ।१८ ।२७
फलानि	मध्यमम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्	शुभम्
दानानि	शाकम्	×	गुडम्	×	लवणम्	×	तिलाः	×	×

जन्मनामग्रामनक्षत्राद्वाऽभीष्टदिनावधि गणयित्वा नवभिर्हरेत्। शेषं तारा स्यात्। तत्र २ ।४ ।६ ।८ ।९ ताराः शुभदाः। १ ।३ ।७ अशुभदाः। **विशेषः**–पञ्चमतारा आवृतिवशेन धनदा १ सुखदा २ मृत्युदा च भवेत्तेन प्रत्यरितारायाः केवलं तृतीयावृत्तेस्तारां अशुभा, तत्र दानं कार्यम्।

कालशूलम्–उषःकाले पूर्वस्यां, मध्याह्ने दक्षिणस्यां, सायंकाले (गोधूल्यां) पश्चिमायां, निशीथे चोत्तरस्यां न गच्छेत्, कालशूलदोषत्वात् ।

पञ्चक (भदवा) विचारः

धनिष्ठाशतभिषापूर्वभाद्रोत्तरभाद्रेरवतीनक्षत्राणि पञ्चकसंज्ञकानि । तत्र दक्षिणदिग्गमनगृहाच्छादनप्रेतदाहंतृणकाष्ठदि–संग्रहशय्यावितान–निर्माणदिकं च त्यजेत् । **तन्नापवादः**–वस्वादौ शतभिग्मध्ये पूर्वादौ चोत्तरान्तके। पञ्च पञ्च घटी त्याज्या रेवतीं सकलां त्यजेत् ।

दग्धतिथिमासान्तादिविचारः

मीने धनुषि स्थिते सूर्ये द्वितीया तिथिः, वृषे कुम्भे स्थिते सूर्ये चतुर्थी, मेषे कर्के स्थिते सूर्ये षष्ठी, मिथुने कन्यायां स्थिते सूर्येष्टमी, सिंहे वृश्चिके स्थिते सूर्ये दशमी, तुले मकरे च स्थिते सूर्ये द्वादशी तिथिर्दग्धा भवति। तत्र शुभकार्यं निषिद्धम् । एवमेव संक्रान्तिदिनं तत्पूर्वापरदिनञ्च (मासान्तमासादिसंज्ञकम्) यात्रादिसकलशुभकार्येषु त्याज्यम् ।

पुराणादिश्रवणमुहूर्त्तः

अश्वि. रो. मृ. पुन. पु. ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. नक्षत्रेषु ।२ ।३ ।५ ।७ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु। सू. चं. बु. वृ. शु. दिनेषु। शुक्लपक्षे। कृष्णे ५ यावत्। शुभलग्ने। लग्ने शुभयुग्दृष्टे वलाढ्ये, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः पापै ३ ।६ ।११ स्थितैः उत्तरायणे, श्रा, आश्वि, कार्ति, मार्ग मासेषु शुभम् । तीर्थक्षेत्रे, देवालये, सिद्धिक्षेत्रे, पर्वविशेषे नवरात्रादौ च मुहूर्त्त विनाऽपि शुभम् ।

इन्धनस्थापनमुहूर्त्तः

सूर्याक्रान्तनक्षत्रात् ६ नक्षत्रेषु शुभं ततः ६ अशभं, ततः ४ शुभं, ततः ८ अशुभं, ततः ४ शुभम्।

नवान्नपार्वणमुहूर्त्तः

अ. रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. अनु. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु शुभम् । मूले नवान्नपार्वणं मध्यमम् । सु. चं. बु. वृ. वारेषु । शुक्लपक्षे। २ ।३ ।५ ।७ ।८ ।१० ।१२ ।१५ तिथिषु। वृश्चिकस्य ३ ।२० अंशानन्तरं १३ अंशं यावदावश्यके २३ अंशं यावदपि । ततः मकरे ७ अंशानन्तरं कुंभस्थे सूर्ये वा कार्यम् । २ ।३ ।४ ।६ ।७ ।९ ।१२ लग्नेषु, लग्ने शुभयुग्दृष्टे स्वास्वामियुते वा शुभम् । नवान्नपार्वणे जन्मतारा–विशाखस्थसूर्य–कृष्णपक्षाष्टम–चन्द्र–पूर्वात्रयमघाभरण्याश्लेषाऽऽर्द्रानक्षत्र–सौरक्रमेणकार्तिक–पौष–चैत्रहरिशयननन्दात्रयोदशीरिक्तामंगलशनिशुक्रदिनानि निषिद्धा–नीति। अभावे कृष्णपक्षे ५ यावत् ग्राह्यः ।

कल्याणार्थं शान्तिमुहूर्त्तः

अश्वि. रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३ ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु। शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत्। २ ।३ ।५ ।६ ।७ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु। सु. चं. बु. वृ. शु. वारेषु, शुद्ध समये, आवश्यकेऽशुद्धेऽपि, चैत्रपौषभाद्रमलमास–क्षयमासरहिते शुभम्। शुभलग्ने, लग्नस्थे गुरौ, चतुर्थस्थे चन्द्रे, दशमस्थे सूर्ये, अष्टमे लग्ने च पापरहिते शान्तिः शुभा।

खलस्थापनमुहूर्त्तः

ग्रामसमीपे शुभस्थाने शुभतिथिदिननक्षत्रेषु शुभम् ।

धान्यच्छेदनमुहूर्त्तः

मू. ज्ये. आश्ले. आर्द्रा. पूभा. ह. कृ. ध. श्र. मृ. स्वा. म. उत्तरा ३. पूषा. भ. चि. पुष्य. नक्षत्रेषु, सू.चं.बु.वृ.शु. दिनेषु, १ ।२ ।३ ।५ ।७ ।१० । ११ ।१२ ।१३ ।१५ लग्नेषु शुभम् । अन्यान्यपि **यवगोधूमादीनि** एष्वेव छेद्यानि ।

मेधिरोपणमुहूर्त्तः

अश्वि. रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. अनु. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु, शुभतिथिदिनलग्नेषु च मेधिरोपणं शुभम् ।

वर्षेशवशेन मेधिविचारः

वर्षेशे सूर्ये वंशः, चन्द्रे शिम्बरः, मङ्गले कदम्बकम्, बुध उदुम्बरम्, गुरौ आम्रम्, भृगुजे पलाशः, शनौ निम्बम् शुभम् ।

कणमर्दनमुहूर्त्तः

मघा, पूफ. उफ. रो. ज्ये. मू. अनु. श्र. रे. नक्षत्रेषु शुभतिथिदिनलग्नेषु शुभम् ।

धान्यस्थापनमुहूर्त्तः

अ. रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. अनु. मू. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु, शुभतिथिदिनेषु, २ ।३ ।५ ।८ ।९ ।१० ।११ ।१२ लग्नेषु शुभम् ।

धान्यवृद्धिमुहूर्त्तः

अ. रो. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. स्वा. वि. ज्ये. श्र. ध. श. नक्षत्रेषु शुभतिथिदिनलग्नेषु धान्यवृद्धिः शुभा।

बीजस्थापनमुहूर्त्तः

रो. मृ. म. ह. स्वा. मू. उषा. पूभा. रे. नक्षत्रेषु । चं. बु. वु. शु. वारेषु। शुक्लपक्षे, कृष्णे ५ यावत् ।२ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु। २ ।५ ।८ ।११ लग्नेषु शुभम् ।

बीजवपनमुहूर्त्तः

अश्वि, रो. मृ. पुन. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. अनु. श्र. ध. पुष्य. रे. नक्षत्रेषु २ ।३ ।५ ।८ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु, च. बु. वृ.शु. दिनेषु, शुभलग्नेषु, लग्ने शुभदृग्युते, शुभैः केन्द्रकोणगैः, पापैः त्रिषडायगैः शुभम्।

हलप्रवहणमुहूर्त्तः

अ. रो. मृ. पुन. म. उत्तरा ३. ह. चि. स्वा. वि. अनु. मू. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु। चं. मं. बु. वृ. शु. वारेषु शुभतिथिषु, शुभलग्नेषु, पापैः निर्बलै, शुभैः सुबलिभिः, चन्द्रे जलचरराशिस्थे तन्नवांशे वा, गुरौ लग्नस्थे, शुक्रे विधौ च पुष्टे शुभम्।

धान्यरोपणमुहूर्त्तः

रोहिणी. उफ. वि. मू. श. पूभा. नक्षत्रेषु, सू. चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, शुभतिथिषु, शुभलग्नेषु च शुभम् ।

स्वामिसेवा (नौकरी) मुहूर्त्तः

अश्वि. मृ. पुष्य. ह. चि. अनु. अभि. रे. नक्षत्रेषु, सू. बु. वृ. शु. दिनेषु, शुभतिथिलग्नेषु, लग्ने शुभयुते, सूर्ये कुजे वा १० ।११ स्थे, सेव्यसेवकयोर्योनिमैत्र्यां राशीशयोश्चापि मैत्र्यां सेवारम्भः शुभः।

द्रव्यस्थापनमुहूर्त्तः

अश्वि. मृ. पुन. पुष्य. ह. चि. स्वा. अनु. श्र. ध. श. रे. नक्षत्रेषु, सू. मं. बु. वृ. शु. वारेषु, शुद्धसमये, ३ ।५ ।८ ।१० ।१३ ।१५ तिथिषु, शुभग्रहयुक्तलग्नेषु कोषागारादौ द्रव्यस्थापनं शुभम् ।

ऋणप्रदानमुहूर्त्तः (द्रव्यप्रयोगमुहूर्त्तः)

स्वा. पुन. मृ. रे. चि. अनु. वि. पुष्य. श्र. ध. श. नक्षत्रेषु, शुभतिथिषु १ ।४ ।७ ।१० लग्नेषु लग्ने, शुभयुग्दृष्टे, ५ ।८ ।९ ग्रहरहिते, चं. वृ. शु. श. वारेषु शुभम्।

ऋणदाने निषिद्धसमयः–बुधवासरः, भरणी, कृत्तिका, आर्द्रा, आश्ले., मघा, पूर्वा ३, चि., ज्ये. नक्षत्राणि, भद्रा, पातयोगः ।

ऋणग्रहणे निषिद्धसमयः–रविभौमदिने। संक्रान्तिः । वृद्धियोगः । हस्तनक्षत्रम्। एषु ऋणार्पणं शुभम् ।

युद्धयात्रायां कुलाकुलचक्रम्

संज्ञा	नक्षत्राणि	तिथयः	दिनानि	फलानि
कुलः	पू.३. अश्वि. पुष्य. म.मृ. श्र. कृ. ज्ये. वि. चि.	४ ।८ ।१२ ।१४	मं. शु.	स्थायिजयदः (मुद्दालह)
अकुलः	भर. स्वा. आश्ले. ध.रे.ह. रो. अनु. पुन. उत्तरां ३	१ ।३ ।५ ।७ ।९ ११ ।१३ ।१५	सू. च. वृ. श.	यायिजयदः (मुद्दई)
कुलाकुलः	आर्द्रा. मू. अभि. श.	२ ।६ ।१०	बुधः	उभयोः सन्धिः

नष्टवस्तुज्ञानाय चक्रम्

संज्ञा	नक्षत्राणि	लाभालाभः	नष्टवस्तुदिक्
अन्धाक्षः	रो. पुष्य. उफ. वि. पूषा. ध.रे.	शीघ्रलाभः	पूर्वस्याम्
मन्दाक्षः	मृ. आश्ले. ह. अनु. उषा. श. अश्वि	प्रयत्नाल्लाभ	दक्षिणस्याम्
मध्याक्षः	आर्द्रा. म. चि. ज्ये. अभि. पूभा. भ.	दूरे श्रवण–मलाभश्च	पश्चिमायाम्
सुलोचनः	पुन. पूफ. स्वा. मू. श्र. उभा. कृ.	अलाभः	उत्तरस्याम्

प्रथमलग्नसारिणी— इष्टार्कराश्यंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्राशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नं च कलानुपातात् ।।

अंश	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
मेष	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६
३	४७	५४	१	८	१६	२३	३०	३८	४६	५४	३	११	१९	२८	३६	४४	५३	१	१०	१८	२६	३५	४३	५१	०	८	१६	२५	३३	४२
३८	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	२२	४४	६	२८	५०	१२	३४	५६	१८	४०	२	२४	४६	८	३०	५२	१४	३६	५८	२०	४२	४
वृष	६	६	७	७	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	८	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११
४	५०	५८	७	१५	२३	३२	४०	४९	५६	६	१६	२६	३६	४६	५६	६	१६	३०	४०	५०	००	१०	२०	३०	४०	५०	००	११	२१	३१
११	२६	४८	१०	३२	५४	१६	३८	००	६	१२	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	००	६	१२	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	००	६	१२
मिथुन	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१७
५	४१	५१	१	११	२१	३१	४१	५२	३	१४	२६	३७	४९	००	१२	२३	३४	४६	५७	९	२०	३३	४३	५४	६	१७	२९	४०	५२	३
३	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	००	२६	५२	१८	४४	१०	३६	२	२८	५४	२०	४६	१२	३८	४	३०	५६	२२	४८	१४	४०	६	३२
कर्क	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२
५	१४	२५	३७	४९	००	१२	२३	३५	४६	५८	९	२१	३२	४४	५५	७	१९	३०	४२	५३	०५	१६	२८	४०	५१	३	१४	२६	३७	४९
४३	५८	२४	५०	१६	४२	०८	३४	००	३४	०८	४२	१६	५०	२४	५८	३२	६	४०	१४	४८	२२	५६	३०	४	३८	१२	४६	२०	५४	२८
सिंह	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८
५	१	१२	२४	३५	४७	५८	१०	२२	३३	४४	५५	७	१८	२९	४०	५२	३	१४	२५	३७	४८	५९	११	२२	३३	४४	५६	७	१८	२९
४७	२	३६	१०	४४	१८	५२	२६	००	१६	३२	४५	४	२०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२
कन्या	२८	२८	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३४
५	४१	५२	३	१४	२६	३७	४८	००	११	२२	३३	४५	५६	७	१९	३०	४१	५२	३	१५	२६	३७	४९	०	११	२२	३४	४५	५६	७
३८	८	२४	२०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	४२	४	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१५	३२	४८	४	२०	३६	५२
तुला	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३८	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९
५	१९	३०	४१	५२	४	१५	२६	३८	४९	१	१२	२४	३५	४७	५८	१०	२२	३३	४३	५६	८	१९	३१	४३	५४	६	१७	२९	४०	५२
३८	८	२४	२०	५६	१२	२८	४४	००	३४	८	४२	१६	५०	२४	४८	३२	६	४०	१४	४८	२२	५६	३०	४	३८	१२	४६	२०	५४	२८
वृश्चिक	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३	४३	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५
५	०४	१५	२७	३८	५०	१	१३	२५	३६	४७	५९	१०	२२	३३	४५	५६	७	१९	३०	४२	५३	५	१६	२७	३९	५०	२	१३	२५	३६
४७	२	३६	१०	४४	१८	५२	२६	००	२६	५२	१८	२४	१०	३६	२	२८	५४	२०	४६	१२	३८	४	३०	५६	२२	४८	१४	४०	६	३२
धनु	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८	४९	४९	४९	४९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०
५	४७	५९	१०	२२	३३	४५	५६	८	१८	२८	३८	४८	५८	८	१८	२८	३८	४९	५९	९	१९	२९	३९	४९	५९	९	१९	३०	४०	५०
४३	५८	२४	५०	१६	४२	०८	३४	००	६	१२	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	००	६	१२	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	००	६	१२
मकर	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४	५४	५४	५४	५४	५४	५४	५५	५५
५	००	१०	२०	३०	४०	५०	००	११	१९	२७	३६	४४	५२	१	९	१७	२६	३४	४३	५१	५९	८	१६	२४	३३	४१	४९	५८	६	१५
३	१८	२४	३०	३६	४२	४८	५४	००	२२	४४	६	२८	५०	१२	३४	५६	१८	४०	०२	२४	४६	८	३०	५२	१४	३६	५८	२०	४२	४
कुम्भ	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५९
४	२३	३१	४०	४८	५६	५	१३	२२	२९	३६	४३	५१	५८	५	१२	२०	२७	३४	४१	४९	५६	३	११	१८	२५	३३	४०	४७	५४	१
११	२६	४८	१०	३२	५४	१६	३८	००	१६	३२	४८	०४	४०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२
मीन	५९	५९	५९	५९	५९	५९	५९	००	००	००	००	००	००	००	००	००	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२
३	६	१६	२३	३०	३८	४५	५२	००	७	१४	२१	२९	३६	४३	५०	५८	५	१२	१९	२७	३४	४१	४९	५६	३	१०	१८	२५	३२	३९
३८	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२

उदाहरण—श्रावण कृष्ण ४ शनि की इष्टदण्डादि ३०।५ है । रसादिन सूर्य के मिथुन राशि के २५ अंश के नीचे दण्डादि १६।१७।४८ में इष्टदण्डादि ३०।५ जोड़ने से ४६।२२।४८ हुआ । यह दण्डादि धनु राशि के ३ अंश के आगे ४ अंश के नीचे पड़ा । अतः उक्त समय ४ अंश से धनु लग्न हुआ । एवमेव सर्वत्र ज्ञातव्य है ।

दशमलग्नसारिणी—यत्सूर्यराश्यंशसमानकोष्ठे घट्यादिकं पूर्वनतेन हीनम् । प्रत्यग्नतेनाढ्यमियान् विशेषो मध्यस्य (दशमलग्नस्य) सिद्ध्यै गणकैः प्रदिष्टः।

अंश	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
मेष	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६	७	७	७	७	७	७	८	८
	३३	४२	५१	००	१०	१९	२८	३८	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५७	७	१७
२७८	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	२२	२०	१८	१६
वृष	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३
	२७	३७	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५८	९	२०	३०	४१	५२	३	१३	२४	३५	४६	५६	७	१८	२९	४०	५०	१	१२	२३	३३
२६६	१४	१२	१०	०	६	४	२	००	४६	३२	१८	४	५०	३६	२२	८	५४	४०	२६	१२	५८	४४	३०	१६	२	४८	३४	२०	६	५२
मिथुन	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१८
	४४	५५	६	१६	२७	३८	४९	००	१०	२१	३२	४३	५३	४	१५	२६	३६	४७	५८	९	१९	३०	४१	५२	३	१३	२४	३५	४६	५६
३२३	३८	२४	१०	५६	४२	२८	१४	००	४६	३२	१८	४	५०	३६	२२	८	५४	४०	२६	१२	५८	४४	३०	१६	२	४८	३४	२०	६	५२
कर्क	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२४
	७	१८	२९	३९	५०	१	१२	२३	३२	४२	५२	२	१२	२२	३२	४२	५२	२	१२	२२	३२	४२	५२	२	१२	२२	३२	४२	५२	२
३२३	३८	२४	१०	५६	४२	२८	१४	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	२२	२०	१८	१६
सिंह	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८	२८	२८
	१२	२२	३२	४२	५२	२	१२	२२	३१	४०	४९	५९	८	१७	२६	३६	४५	५४	३	१३	२२	३१	४१	५०	५९	८	१८	२८	३६	४५
२६६	१४	१२	१०	[illegible]	०६	४	२	००	१४	३२	४८	४	२०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	३०	३६	५२
कन्या	२८	२९	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३
	५५	४	१३	२२	३२	४१	५०	००	९	१८	२७	३७	४६	५५	४	१४	२३	३२	४१	५१	०	९	१९	२८	३७	४६	५६	५	१४	२३
२७८	०८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२
तुला	३३	३३	३३	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३७	३८	३८
	३३	४२	५१	०	१०	१९	२८	३८	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५७	७	१०
२७८	८	२४	४०	५६	१२	१८	४४	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	२२	२०	१८	१६
वृश्चिक	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३
	२७	३७	४७	५७	७	१७	२७	३७	४७	५८	९	२०	३०	४१	५२	३	१३	२४	३५	४६	५६	७	१८	२९	४०	५०	१	१२	२३	३३
२६६	१४	१२	१०	८	६	४	२	००	४६	३२	१८	४	५०	३६	२२	८	५४	४०	२६	१२	५८	४४	३०	१६	२	४८	३४	२०	६	५२
धनु	४३	४३	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८
	४४	५५	६	१६	२७	३८	४	००	१०	२१	३२	४३	५३	४	१५	२६	३६	४७	५८	९	१९	३०	४१	५२	३	१३	२४	३५	४६	५६
३२३	३८	२४	१०	५६	४२	२८	१४	००	४६	३२	१८	०४	५०	३६	२२	८	५४	४०	२६	१२	५८	४४	३०	१६	२	४८	३४	२०	६	५२
मकर	४९	४९	४९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४
	७	१८	२९	३९	५०	१	१२	२३	३२	४२	५२	२	१२	२२	३२	४२	५२	२	१२	२२	३२	४२	५२	२	१२	२२	३२	४२	५२	२
३२३	३८	२४	१०	५६	४२	२८	१२	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	२२	२०	१८	१६
कुम्भ	५४	५४	५४	५४	५४	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८
	१२	२२	३२	४२	५२	२	१२	२२	३१	४०	४९	५९	०८	१७	२६	३६	४५	५४	४	१३	२२	३१	४१	५०	५९	८	१८	२७	३६	४५
२६६	१४	१२	१०	८	६	४	२	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२
मीन	५८	५९	५९	५९	५९	५९	५९	००	००	००	००	००	००	००	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२	२	३	३	३
	५५	४	१३	२२	३२	४१	५०	००	०९	१८	२७	३७	४६	५५	४	१४	२३	३२	४१	५१	००	९	१९	२८	३७	४६	५६	५	१४	२३
२७८	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२	८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	४	२०	३६	५२

नतकालसाधनम्—रात्रेः शेषमितं युतं दिनदलेनाहनाः गतं शेषकं विश्लेष्य खलु पूर्वपश्चिमनतं त्रिंशच्च्युतं चोन्नतम् ।
यथा—श्रावण कृष्ण ४ शनि को इष्टघट्यादि ३०।५ के समय दिनार्ध–दिन शेष = १६।५६–(३।४७) = १३।०६ = पश्चिमनतघटी ।

दशमलग्नोदाहरणम्—श्रावणकृष्ण ४ शनि को इष्टदण्डादि ३० ।५ है । नतकालानयनविधि से इस काल का पश्चिमनत १३।६ हुआ। इसे सूर्य के मिथुन राशि के २५ अंश के नीचे दण्डादि १८।१३।४६ में जोड़ा तो (१८।१३।४६) + (१३।०६) = ३१।२२।४६ दण्डादि हुआ । यह फल दशमलग्नसारिणी में कन्याराशि के १५ अंश के आगे और १६ अश के नीचे पड़ा । अतः उक्त समय १६ अंश से कन्या दशमलग्न हुआ।

इष्टिकारम्भमुहूर्तः—अश्वि. रो. मृग. पुष्य उत्तरा ३. ह. ज्ये. श्र. रे. नक्षत्रेषु, वृषसिंहवृश्चिककुम्भ–लग्नेषु, रविगुरुशनिदिनेषु, शुभतिथिषु, चैत्रभाद्रपौष–मलमासक्षयमासभिन्नसमये शुभः ।

वृक्षादिरोपणमुहूर्तः—अश्वि. रो. मृ. पुष्य. उत्तरा ३. ह. चि. वि. अनु. मू. अभि श. रे. नक्षत्रेषु. चं. बु. बृ. शु. दिनेषु. शुभतिथिषु च शुभम् ।

कदलीरोपणमुहूर्तः—पञ्चक (ध.श.पूभा. उभा.रे) रहित नक्षत्रेषु १ ।२ ।३ ।४ ।६ तिथिषु, शुभदिनेषु शुभम्।

अग्निवासचक्रम्

शुक्लपक्षे				कृष्णपक्षे				र.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.
१	५	९	१३	२	६	१०	१४	भू.	भू.	दि.	भू.	भू.	भू.	दि.
२	६	१०	१४	३	७	११	३०	भू.	दि.	भू.	भू.	भू.	दि.	भू.
३	७	११	१५	X	४	८	१२	दि.	भू.	भू.	भू.	दि.	भू.	भू.
X	४	८	१२	१	५	९	१३	भू.	भू.	भू.	दि.	भू.	भू.	भू.

फल—भुवि सौख्यम्, दिवि प्राणनाशः, भूतले च धननाश इति ज्ञेयम् ।

विधिः—(शुक्लादितिथिसं + सूर्यादिदिनसं + १) ÷ ४ = ३, ० शेषे शुभः । १, २ अशुभः

पार्थिवशिवपूजायां विहिततिथयः—

शुक्लपक्षे—२ ।५ ।६ ।९ ।१२ ।१३ ।। कृष्णपक्षे—१ ।४ ।५ ।८ ।११ ।१२ ।३० ।।

विधिः—(शुक्लादितिथिसं × २ + ५) ÷ ७ = १ ।२ ।३शेषे शुभम् । अन्यदशुभम् १ शेषे कैलाशे, २ शेषे गौरिसन्निधौ, ३ शेषे वृषारुढः शिवः अभीष्टदः स्यात् ।

त्रिविधप्रवेशः—दिवा नृपंप्रवेशः, निशि वधूप्रवेशः, दिवा न रात्रौ च गृहप्रवेशः शुभदः स्यात् ।

विपणिमुहूर्त्तः—अश्विः. रे. पुष्य. ह. उत्तरा ३ अनु. अभि. नक्षत्रेषु १ । २ ।३ ।५ ।६ ।७ ।१० ।११ ।१२ ।१३ ।१५ तिथिषु । सू. चं. बु. वृ. शु. श. वारेषु । शुक्लपक्षे, कृष्णे १० यावत् । १ ।२ ।३ ।४ ।५ ।६ ।७ ।८ ।९ ।१० ।१२ लग्नेषु, लग्ने चन्द्रशुक्रे, पापैः ८ ।१२ रहितैः, शुभैः २ ।१० ।११ स्थितैः शुभा ।

मीलचालनमुहूर्त्तः—शुभतिथिदिननक्षत्रेषु, १ ।४ ।७ ।१० लग्नेषु, शुभैः १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थितैः पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः लग्नेशधनेशसप्त—मेशैकादशेशेषु बलयुक्तेषु शुभम् ।

वस्तूनां विक्रयमुहूर्त्तः—भर. कृत्ति. आश्ले. वि. पूर्वा ३ नक्षत्रेषु, २ ।३ ।५ ।७ ।१० ।११ ।१३ ।१५ तिथिषु चं. बु. वृ. शु. दिनेषु, शुभैः १ ।२ ।४ ।५ ।७ ।१० स्थितैः, पापैः ३ ।६ ।११ स्थितैः, कुम्भं विना लग्नेषु शुभः ।

वस्तूनां क्रयमुहूर्त्तः—शुभतिथिदिनलग्नेषु, अश्वि. वि. स्वा. श्र. श. रे. नक्षत्रेषु शुभः ।

भैषज्यभक्षणमुहूर्त्तः—अश्वि. मृ. पुन. पुष्य. ह. चि. स्वा. अनु. मू. अभि. श्र. घ. श. रे नक्षत्रेषु । शुभतिथिषु । सू. चं. बु. वृ. शु. दिनेषु । ३ ।६ ।९ ।१२ लग्नेषु, शुभैः ३ ।६ ।९ ।१२ राशिगतैः, लग्नात् ७ ।८ ।१२ ग्रहरहितेषु औषधिभक्षणं शुभम् । जन्मनक्षत्रे भैषज्यभक्षणमशुभम् ।

रक्तमोक्षण (आपरेशन) मुहूर्त्तः—अश्वि. रो. मू. पुष्य. हः चि. स्वा. अनु. ज्ये. अभि. श्र. श. नक्षत्रेषु. सू. मं. वृ. दिनेषु. शुभतिथिलग्नेषु, चन्द्रतारानुकूले सति शुभम् ।

चिकित्सामुहूर्त्तः—अश्वि. रो. मृ. पुष्य. ह. चि. स्वा. अनु. ज्ये. अभि. श्र. श. नक्षत्रेषु. सू. चं. मं. बृ. शु. दिनेषु, शुभतिथिलग्नेषु शुभा ।

उग्रकर्ममुहूर्त्तः—पूर्वा ३, भ. मघा. मू. आश्ले. आर्द्रा नक्षत्रेषु. मं. श. दिनेषु । १ ।८ ।१० ।११ लग्नेषु ।१ ।३ ।४ ।५ ।९ ।१० ।११ ।१४ तिथिषु शुभम् ।

मोटर-बस-साइकिल-यानादिचालनमुहूर्त्तः—अश्वि. मु. पुन. ह. चि. स्वा. अनु. ज्ये. रे. नक्षत्रेषु. चं. मं. वृ. शु. श. दिनेषु १ ।२ ।३ ।५ ।६ ।७ ।८ ।१० ।११ ।१३ ।१५ तिथिषु, चतुर्थेशे बलयुक्ते १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० स्थिते । लग्नेशदशमेशसप्तमेशनवमेशैरपि १ ।४ ।५ ।७ ।९ ।१० गतैर्वलयुक्तैः । पापैः ३ । ६ । ११ स्थानस्थितैः यानादिचालनं शुभम् ।

राशीनां स्वामिचरादिसंज्ञाघातादिचक्रम्

राशि	मे	वृ	मि	क	सि	कं	तु	वृ	ध	म	कु	मी
पति	म	शु	बु	च	सू	बु	शु	मं	वृ	श	श	वृ
संज्ञा	चर	स्थि	द्वि	चर	स्थि	द्वि	चर	स्थि	द्वि	चर	स्थि	द्वि
प्रकृ	पित्त	वात	सम	कफ	पित्त	वा	स	क	पि	वा	सम	क
आकृ	ह्रस्व	ह	सम	सम	दीर्घ	दी	दी	दी	स	स	ह	स
जाति	क्ष	वै	शू	वि	क्ष	वै	शू	वि	क्ष	वै	शू	वि
घामा	का	मार्ग	आषा	पौ	ज्ये.	भा.	मा.	आ.	श्रा	वै	चै	फा
घाति	नन्दा	पूर्णा	भद्रा	भद्रा	जया	पूर्णा	रिक्ता	नन्दा	जया	रिक्ता	जया	पूर्णा
दिन	र.	श.	चं.	बु	श	श	बृ	शु	शु	मं	वृ	शु
नक्ष.	म.	ह.	स्वा	अनु.	मू.	श्र.	श.	रे.	भ	रो	आ	श्ले
योग	वि	सु	प	व्या	धृ	शु.	शुक्ल	व्यय	वज्र	वै	गं	वज्र
कर	बव	श	च	ना	बव	कौ	तै	ग	तै	श	वणि	वि
प्रहर	१	४	३	१	१	१	४	१	१	४	३	४
पु.च.	१	५	६	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२
स्त्रीच	१	८	७	६	४	३	६	२	१०	११	५	१२

ग्रहाणामुच्चादिबोधकचक्रम्

ग्रह	सू	चं	मं	बुं	वृ	शुं	श	रा	के
उच्च	मे १०	वृ३	म २८	कं १५	क ५	मी २७	तु २०	मि	ध
नीच	तु १०	वृश्चि३	क २८	मी १५	म ५	कं २७	मे २०	ध	मि
मूत्रि	सि	वृष	मे	कं	ध	तु	कु	कु	सि
जातिः	क्ष	वै	क्ष	शू	ब्रा	ब्रा	चा	चा	चा
दिक्	पू	वा	द	उ	ई	अ	प	नै	नै
भाग्यं	२२वर्ष	२४ व	२८ व	२२ व	१६ व	२५ व	३६ व	४२व	४८ व
प्रकृतिः	पित्त	कफ	पित्त	सम	सम	वात	वात	वात	वात
पुसंज्ञा	पु	स्त्री	पु	नपु	पु	स्त्री	नपुं	नपुं	पु
आकृति	ह	ह	ह	ह	दीर्घ	ह	दी	दी	दी

होराचक्रम्

राशिः	मे	वृ	मि	क	सि	कं	तु	वृ	ध	म	कु	मी
१५अं	सू	च	सू	च	सू	च	सू	च	सू	च	सू	च
३०अ	च	सू	च	सू	च	सू	च	सू	च	सू	च	सू

द्रेष्काणचक्रम्

राशिः	मे	वृ	मि	क	सि	कं	तु	वृ	ध	म	कु	मी
१०अं	म	शु	बु	च	सू	बु	शु	मं	वृ	श	श	वृ
२०अं	सू	बु	शु	म	वृ	श	श	वृ	मं	शु	वु	च
३०अं	वृ	श	श	वृ	मं	शु	वु	च	सू	बु	शु	मं

वर्षाज्ञानाय सप्तनाडीचक्रम्

शनिः	रविः	भौमः	गुरुः	शुक्रः	बुधः	चन्द्रः	स्वामी
कृ.	रो.	मृ.	आ.	पुन.	पु.	आश्ले	नक्षत्र
वि.	स्वा.	चि.	ह.	उफ.	पूफ	म.	नक्षत्र
अनु.	ज्ये.	मू.	पूषा	उषा	अभि.	श्र.	नक्षत्र
भ.	अ.	रे.	उभा	पूभा.	श.	ध.	नक्षत्र
चण्डा	वाता	वह्नि	सौम्या	नीरा	जला	अमृता	संज्ञा

होरालग्नानयनम्—द्विघ्नेष्टनाड्यः पञ्चाप्ता यच्छेषञ्च पलीकृतम् । दशाप्तमंशास्ते योज्या रवौ होरोदयो भवेत् ।।

त्रिविधायुर्बोधकचक्रम्

दीर्घायुः	मध्यमायुः	अल्पायुः
चरभे लग्नेशः चरभेऽष्टमेशः	चरभे लग्नेशः स्थिरभेऽष्टमेशः	चरभे लग्नेशः द्विस्वभेऽष्टमेशः
स्थिरभेलग्नेशः द्विस्वभेऽष्टमेशः	स्थिरभेलग्नेशः चरभेऽष्टमेशः	स्थिरभेलग्नेशः स्थिरभेऽष्टमेशः
द्विस्वभेलग्नेशः स्थिरभेऽष्टमेशः	द्विस्वभेलग्नेशः द्विस्वभेऽष्टमेशः	द्विस्वभेलग्नेशः चरभेऽष्टमेशः

लग्नेशाष्टमेशयोरिव लग्नचन्द्राभ्यां (शनिचन्द्रभ्याम्) लग्नहोरालग्नाभ्याञ्चायुर्निर्णयम् ।

ग्रहाणां धारणाय मणयः

ग्रहः	मणयः		
सूर्यः	माणिक्य	गारनेट	विद्रुम
चन्द्रः	मुक्ता	मूनस्टोन	चाँदी
कुजः	विद्रुम	मूंगा	मूंगा
बुधः	पन्ना	लीली	सोना
गुरुः	पोखराज	सुनहला	मोती
शुक्रः	हीरा	स्फटिक	चाँदी
शनिः	नीलमणि	यमुनियां	लौह
राहुः	गोमेद	लाजवर्त्त	लाजवर्त्त
केतुः	लहसुनिया	लाजवर्त्त	लाजवर्त्त

नवमांशचक्रम्

राशि	मे.सि.घ.	वृष कं.म.	मि.तु.कु.	क.वृ मी.
३/२०	मं	श.	शु.	चं.
६/४०	शु.	श.	मं.	सू.
१०/०	बु.	वृ.	वृ.	बु.
१३/२०	चं	मं.	श.	शु.
१६/४०	सू.	शु.	श.	मं.
२०/०	बु.	बु.	वृ.	वृ.
२३/२०	शु.	चं.	मं.	श.
२६/४०	म.	सू.	शु.	श.
३०/०	वृ.	बु.	बु.	वृ.

त्रिंशांशचक्रम्

विषमभे		समभे	
अंशाः	मे.तु.मि. ध.सिं.कु.	वृ.क.के वृ.म.मी.	अंशाः
५ अं.	मं	शु.	५ अं
१० अं०	श	बु	१२ अं.
१८ अं.	वृ.	वृ.	२० अं.
२५ अं.	बु.	श.	२५ अं
३० अं.	शु.	मं.	३० अं.

आयुर्विचारः

लग्नसप्तमयोरन्यतरस्थिते चन्द्रे लग्नचन्द्राम्यामन्यथा शनिचन्द्रभ्यां, लग्नेशाष्टमेशाभ्यां, लग्नहोरालग्नाभ्याञ्चेति प्रकारत्रयेणायुर्निर्णयम् । प्रकारत्रयेप्येकरूपायुष्यागतं तदेव गाह्यम् । विभेदे प्रकारद्वयागतायुर्ग्राह्यम् । विषमे जन्मलग्ने द्वितीयेशाष्टमेशयोर्यो बली, समे जन्मलग्ने द्वादशेशषष्ठेशयोर्यो वली तस्य केन्द्रे स्थित्या दीर्घायुः पणफरे मध्यायुः, आपोक्लिमे चाल्पायुरेव । इत्थमेवात्मकारकवशेनापि । १, ८, ईशयोः कारकेण सहैक्य योगे वा मध्यायुरेव । विषमे जन्मलग्ने कारकस्तृतीये, समे जन्मलग्ने कारको यदि चैकादशे भवेतर्हि कारकायुषि केन्द्रे दीर्घायुः पणफरे मध्यमायुरापोक्लिमे चाल्पायुर्ज्ञेयः । यदि लग्नेशाष्टमेशदशमेशाः केन्द्रत्रिकोणलाभगास्तदा दीर्घायुर्योगः । यदि लग्नेशः सूर्यस्य मित्रन्तदा दीर्घायुर्योगः समस्तदामध्यायुर्योगः शत्रुस्तदाऽल्पायुर्योग इति । पूर्वोक्त चक्रद्वारा प्रकारत्रयेण दीर्घायुयोगे प्राप्ते १२० वर्षाणि, प्रकारद्वयेन १०८ वर्षाणि, प्रकारेणैकेन ६६ वर्षाणि आयुः । एवमेव मध्यायुष्यपि प्रकारत्रयादिवशेन क्रमेण ८०, ७२, ६४, वर्षाण्यायुः । अल्पायुष्यपि ४०, ३६, ३२ वर्षाण्यायुरिति ।। **आयुः स्थानमारकादिस्थानञ्च**—अष्टमञ्च तृतीयञ्च लग्नादायुरुदाहृतम् । द्वितीयं सप्तमञ्चैव मारकस्थानमुच्यते । क्वचित् षष्ठाष्टमव्यदेशदशास्वपि मारकसमम्भवः । मारके मारकान्तरमशुभम्, परस्परं षष्ठाष्टमेशयोर्दशान्तर्दशा न शुभा, लग्नेशपञ्चमेशनवमेशानां दशा शुभा, त्रिषडायेशानां च पापाख्या । व्ययद्वितीयेशयोर्दशा स्थानान्तरानुगुण्येण साहचर्याद्वा फलदा । चतुर्थेशसप्तमेशदशमेशानां दशा मध्यफलदा स्थानान्तरवशेन शुभाशुभफलप्रदा च । अष्टमेशदशा पापफलदा, परं स्थानान्तरशुभाशुभवशेन शुभपरमाशुभफलदेति ।।

द्वादशांशज्ञानम्—प्रत्येकस्मिन् राशौ १२ द्वादशांशेशास्तत्र प्रतिद्वादशांशमानं २।३० अंशात्मकं भवति । द्वादशांशेशाः स्वराशित

चरकारकग्रहाः—ग्रहेषु सर्वाधिकांशवानात्मकारकस्तन्न्यूनांशक्रमेणामात्य–भ्रातृमातृपितृपुत्रज्ञातिकारकाः ज्ञेयाः । अंशसाम्ये कलाधिक्यं, कलादिसाम्ये बलाधिक्यं ग्राह्यम् । **स्थिरकारकग्रहाः**—तन्वादिभावानां क्रमेणसूर्य–गुरु–कुज– चन्द्रगुरु–गुरु–भौम–शुक्र–शनि– गुरु–बुध– शुक्र–शनयः स्थिरकारका भवन्ति ।

स्वर्णादिचरणकजन्मज्ञानम्—जन्मकाले जन्मलग्नाच्चन्द्रे १ ।६ ।११ स्थिते स्वर्णपादे, २ ।५ ।९ स्थिते रजतपादे, ३ ।७ ।१० स्थिते ताम्रपादे, ४ ।८ ।१२ स्थिते च लौहपादे जन्म ज्ञेयम् ।

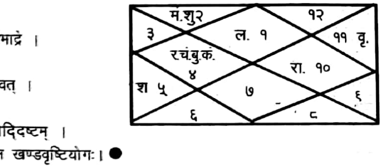
आर्द्रादिद्वादशनक्षत्रेषु रजतपादे, ज्येष्ठादिसप्तसु स्वर्णपादे, पूर्वभाद्रादिपञ्चसु ताम्रपादे, कृत्तिकादित्रिषु लौहपादे जन्म बोध्यम् । **तेषां फलम्**—स्वर्णपादेऽत्युत्कृष्टं, रजतपादे शोभनं, ताम्रपादे मध्यमं, लौहपादे च हीनफलमिति ।

श्रावणकृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ८।७।०६ ई. तः दि. २२।७।०६ ई. या., पश्चिमे कालः ।
वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः ग्रीष्मर्तुः, सौम्यगोलायने, ६ तो वर्षर्तुर्याम्यायनञ्च ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका			श्रावणकृष्णपक्षः
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.	
१ बु.	२६।३६	दि. ३।५१	उ.षा. ५६।४७	रा. ३।५६	वै. ४५।१४	कौ. २६।३६	ध. ६।५२	दि. ७।५८	२।२२।१६।१२	३३।५६	५।१३	६।४७	१७	२४	८	अशून्यशयनव्रतं, श्रावणे वर्जयेच्छाकम्, उत्तरां विना यात्रा श्रवणायां, गृहारम्भो द्वितीयायाम् ।
२ बृ.	३१।३०	दि. ५।४६	श्र. ६०।००	अहो.	वि. ४६।४१	ग. ३१।३०	मकर	अहो.	२।२३।१६।०५	३३।५४	५।१३	६।४७	१८	२५	६	**गृहारम्भः**, दक्षिणां विना यात्रा ।
३ शु.	३५।५५	सा. ७।३५	श्र. ३।००	दि. ६।२५	प्री. ४७।४१	व. ३।४३	म. ३५।४७	सा. ७।३२	२।२४।१२।५८	३३।५३	५।१३	६।४७	१६	२६	१०	**श्रीगणाधिप४व्रतं**, गृहारंभः, पश्चिमां विना यात्रा श्रवणायां, **पञ्चकारंभो** दिवा घं. ६ मि. २५ उ., भ. ३।४३ उ. ३५।५५ या.।
४ श.	३६।२६	रा. ६।००	ध. ८।३३	दि. ८।३६	आ. ४८।०१	ब. ७।४१	कुंभ	अहो	२।२५।०६।५१	३३।५२	५।१४	६।४६	२०	२७	११	पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम् ।
५ र.	४१।४८	रा. ६।५७	श. १३।६	दि. १०।३०	सौ. ४७।२५	कौ. १०।३७	कुंभ	अहो.	२।२६।०६।४४	३३।५१	५।१४	६।४६	२१	२८	१२	**मौना ५, नागपञ्चमी,** श्रीमनंसादेव्युत्थापनं पूजनञ्च, **मधुश्रावणीपूजारंभः ।**
६ च.	४३।०१	रा. १०।२६	पू. भा. १६।३६	दि. ११।५४	शो. ४५।५२	ग. १२।२५	कु. ००।४७	दि. ५।३३	२।२७।०३।३७	३३।५०	५।१४	६।४६	२२	२६	१३	सोमवासरव्रतं, कर्के बुधः ४४।४२, भ. ४३।१ उ., पश्चिमयात्रा कुंभस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वभाद्रे ।
७ मं.	४२।५५	रा. १०।२४	उ. भा. १८।५०	दि. १२।४६	अगं. ४३।२०	वि. १२।५८	मीन	अहो.	२।२८।००।२६	३३।४६	५।१४	६।४६	२३	३०	१४	द.ति. ४२।५५ उ., भ. १२।५८ या., पश्चिमयात्रा रेवत्यां सप्तम्याम् ।
८ बु.	४१।३५	रा. ६।५२	रे. १६।४६	दि. १।०८	सु. ३६।४७	बा. १२।१५	मी. १६।४६	दि. १।०८	२।२८।५७।२१	३३।४८	५।१४	६।४६	२४	३१	१५	**इन्द्रसावर्णिमन्वादिः**, पञ्चकान्तोदिवाघं. १ मि. ८ उ., द. ति. ४१।३५ या., गं. ७।४६ उ. २२।४६ यावत् ।
६ बृ.	३६।०३	रा. ८।५२	अश्वि. १६।३०	दि. १।०३	धृ. ३५।१५	तै. ०६।१६	मेष	अहो.	२।२६।५४।१८	३३।४६	५।१५	६।४५	२५	३२	१६	**कर्केरविः** ५२।५३ मु १५ फलं महार्घं, मासान्तः, **याम्यायनारंभः** ५२।५३ उपरि ।
१० शु.	३५।२८	सा. ७।२६	भ. १८।७	दि. १२।३०	शू. २६।५४	व. ०७।१६	मे. ३२।३४	सा. ६।१७	३।००।५१।१५	३३।४४	५।१५	६।४५	२६	१	१७	**याम्यायनसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. १२ मि. ० यावद्दिने, भ. ७।१६ उ. ३५।२८ यावत् । ● १३–१४ एकोदिदष्टम् ।
११ श.	३१।०२	दि. ५।४१	कृ. १५।५७	दि. ११।३६	गं. २३।५३	ब. ०३।१५	वृष	अहो.	३।१।४८।१२	३३।४२	५।१६	६।४४	२७	२	१८	**कामदा११व्रतं सर्वेषां**, मासादिः । + स्त्रीस्त्रीचंचयोगः वृश्चिकलग्नं रासमवाहनं सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन खण्डवृष्टियोगः। ●
१२ र.	२५।४६	दि. ३।३६	रो. १२।५६	दि. १०।२६	वृ. १७।१२	तै. २५।४६	वृ. ४१।०६	रा. ६।४४	३।२।४५।६	३३।४१	५।१६	६।४४	२८	३	१६	दूर्वादलेनपारणं, प्रदोष १३ व्रतं, पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां ततः पश्चिमां विना यात्रा मृगशिरसि ।
१३ च.	२०।०७	दि. १।१६	मृ. ६।२१	दि. ६।००	ध्रु. १०।०२	व. २०।०७	मिथुन	अहो.	३।३।४२।६	३३।४०	५।१६	६।४४	२६	४	२०	प्रदोष १४ व्रतं, सोमवासरव्रतं, भ. २०।७ उ. ४८।५ या., पूर्वां विना यात्रा मृगशिरसि, **पुष्ये रविः** २३।३२ +
१४ मं.	१४।०३	दि. १०।५३	आर्द्रा. ५।२१	दिन. ७।२४	व्या. २।३२	श. १४।०३	मि. ४७।५७	रा. १२।२७	३।४।३६।३	३३।३६	५।१६	६।४४	३०	५	२१	हर्षणयोगमानं ५२।२६, पश्चिमदक्षिणयात्रा पुनर्वसौ चतुर्दश्याम् ।
३० बु.	७।५०	दि. ८।२४	पु. १।०६	दि. ५।४४	व. ४७।२२	ना. ०७।५०	कर्क	अहो.	३।५।३५।५६	३३।३८	५।१६	६।४४	३१	६	२२	पुष्यमानं ५५।५१, **देवसावर्णिमन्वादिः**, श्रावणी ३० स्नानदानादिः, उत्तरां विना यात्रा प्रतिपदि पुष्ये ।

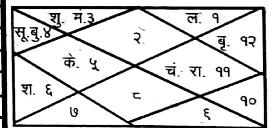
३० बुधे वल्ली ८।३८।२६।३०
अयनांशाः २२।३६।१४

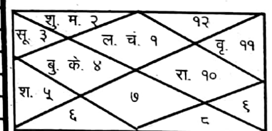
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बु.	१।१।४४।४७	२।२०।४१।५२	१०।४।१६।१	१।१०।२६।५०	४।२३।३१।३३	३।६।१०।४३	४६।५८	१।४०	३।३६	५।४६	८।७	१०।२३	१२।३८	१४।५५	१७।१२	१६।१७	२१।३	२२।३४	०।३
२ बृ.	१।२।२७।६	२।२२।३४।१६	१०।४।१०।३६	१।११।३४।३३	४।२३।३६।४६	३।६।७।३२	४६।५७	१।३६	३।३२	५।४५	८।३	१०।१६	१२।३४	१४।५१	१७।८	१६।१३	२०।५६	२२।३०	२३।५६
३ शु.	१।३।६।२६	२।२४।२६।४६	१०।४।५।१७	१।१२।४२।१६	४।२३।४१।५६	३।६।४।२१	४६।५६	१।३२	३।२८	५।४१	७।५६	१०।१५	१२।३०	१४।४७	१७।४	१६।६	२०।५५	२२।२६	२३।५५
४ श.	१।३।५१।४८	२।२६।१६।१३	१०।३।५६।५६	१।१३।४६।५६	४।२३।४७।१२	३।६।१।१०	४६।५५	१।२७	३।२३	५।३६	७।५४	१०।१०	१२।२५	१४।४२	१६।५६	१६।४	२०।५०	२२।२१	२३।५०
५ र	१।४।३४।७	२।२८।११।४०	१०।३।५४।३५	१।१४।५७।४२	४।२३।५२।२५	३।८।५७।५६	४६।५४	१।२३	३।१६	५।३२	७।५०	१०।६	१२।२१	१४।३८	१६।५५	१६।०	२०।४६	२२।१७	२३।४६
६ च.	१।५।१६।२६	३।०।४।७	१०।३।४६।१४	१।१६।५।२५	४।२३।५७।३८	३।८।५४।४८	४६।५४	१।१६	३।१५	५।२८	७।४६	१०।२	१२।१७	१४।३४	१६।५१	१८।५६	२०।४२	२२।१३	२३।४२
७ मं.	१।५।५८।४५	३।१।५६।३४	१०।३।४३।५३	१।१७।१३।८	४।२४।२।५१	३।८।५१।३८	४६।५४	१।१५	३।११	५।२४	७।४२	६।५८	१२।१३	१४।३०	१६।४७	१८।५२	२०।३८	२२।६	२३।३८
८ बु.	१।६।४१।४	३।३।४६।१	१०।३।३८।३२	१।१८।२०।५०	४।२४।८।३	३।८।४८।२८	४६।५४	१।१०	३।६	५।१६	७।३७	६।५३	१२।८	१४।२५	१६।४२	१८।४७	२०।३३	२२।४	२३।३३
६ बृ.	१।७।२२।५०	३।५।४०।२१	१०।३।३२।१८	१।१६।२६।२३	४।२४।१३।५५	३।८।४५।१७	४६।५३	१।६	३।२	५।१५	७।३३	६।४६	१२।४	१४।२१	१६।३८	१८।४३	२०।२६	२२।०	२३।२६
१० शु.	१।८।४।३६	३।७।३१।४१	१०।३।२६।४	१।२०।३७।५६	४।२४।१६।४७	३।८।४२।६	४६।५२	१।२	२।५८	५।११	७।२६	६।४५	१२।०	१४।१७	१६।३४	१८।३६	२०।२५	२१।५६	२३।२५
११ श.	१।८।४६।२२	३।६।२३।१	१०।३।१६।५०	१।२१।४६।२६	४।२४।२५।३६	३।८।३८।५५	४६।५१	०।५८	२।५४	५।७	७।२५	६।४१	११।५६	१४।१३	१६।३०	१८।३५	२०।२१	२१।५२	२३।२१
१२ र.	१।६।२८।८	३।११।१४।२१	१०।३।१३।१६	१।२२।५५।२	४।२४।३१।३१	३।८।३५।४४	४६।५०	०।५५	२।५१	५।४	७।२२	६।३८	११।५३	१४।१०	१६।२७	१८।३२	२०।१८	२१।४६	२३।१८
१३ च.	१।१०।६।५३	३।१३।५।४०	१०।३।७।२२	१।२४।३।३५	४।२४।३७।२२	३।८।३२।३३	४६।४६	०।५१	२।४७	५।०	७।१८	६।३४	११।४६	१४।६	१६।२३	१८।२८	२०।१४	२१।४५	२३।१४
१४ मं.	१।१०।५१।३८	३।१४।५६।५६	१०।३।१।६	१।२५।१२।८	४।२४।४३।१३	३।८।२६।२२	४६।४६	०।४७	२।४३	४।५६	७।१४	६।३०	११।४५	१४।२	१६।१६	१८।२४	२०।१०	२१।४१	२३।१०
३० बु.	१।११।३३।२३	३।१६।४८।१८	१०।२।५४।५६	१।२६।२०।४१	४।२४।४६।४	३।८।२६।१२	४६।४६	०।४३	२।३६	४।५२	७।१०	६।२६	११।४१	१३।५८	१६।१५	१८।२०	२०।६	२१।३७	२३।६

१ बुधे वल्ली ८।३८।२६।१६
अयनांशाः २२।३६।१२

८ बुधे वल्ली ८।३८।२६।२३
अयनांशाः २२।३६।१३

विविधविषयाः—श्रावणकृष्णपञ्चम्यां मनसादेव्या उत्थापनं पूजनञ्च कार्यम् । सोमवासरव्रतं—सोमवारे व्रतं कार्यं श्रावणे वै यथाविधि । शक्तावुपोषणं कार्यमथवा निशिभोजनम् । **प्रदक्षिणविधिः**—एकं चण्ड्यां रवौ सप्त त्रिर्दद्याच्च विनायके । चत्वारि केशवे दद्यात् शिवस्यार्द्ध प्रदक्षिणम्। आसन्नप्रसवा नारी जलपूर्णघटं यथा। उद्वहन्ती शनैर्याति तथा कुर्यात्प्रदक्षिणाम् । **मांसाभक्षणफलं महाभारते**—मासि मास्यश्वमेधेन यो यजेत्तु शतं समाः । न खादति च यो मांसं सममेतद्युधिष्ठिर । यस्तु वर्षशतं पूर्णं तपस्तप्येत् सुदारुणम् । यश्च वै वर्जयेन्मांसं समौ तौ न च संशयः ।। कस्यापि कृतव्रतस्योद्यापनावश्यकता, **नन्दिपुराणे**—कुर्यादुद्यापनं तस्य समाप्तौ यदुदीरितम्। उद्यापनं विना यत्तु तद्व्रतं निष्फलं भवेत् । **श्रेष्ठव्रतानि**—ब्रह्मचर्यं तथा शौचं सत्यमामिषवर्जनम् । व्रतेष्वेतानि चत्वारि वरीयानीति निश्चयः । **वृक्षारोपणमन्त्रः**—वसुधेति च शीतेति पुण्यदेति धरेति च। नमस्ते सुभगे देवि द्रुमोऽयं वर्धतामिति ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजशुक्रशनयः, वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वास्तो बुधः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोः मेघचारवातवृष्टयस्तन्मध्यभागे तापाग्नि–भयवातमेघच्छायादयः।

श्रावणशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. २३ ।७ ।०६ ई. तः दि. ५ ।८ ।०६ ई. या, पश्चिमेकालः ।
वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः, वर्षर्तुः, सौम्यगोलः, याम्यायनम् ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ बृ.	१ ।४१	दि. ५ ।५७	आश्ले. ५३ ।५	रा. २ ।३१	सि. ३६ ।५५	ब. ०१ ।४१	क. ५३ ।५	रा. २ ।३१	३ ।०६ ।३३ ।०२	३३ ।३६	५ ।१७	६ ।४३	१	७	२३
३ शु.	५० ।१७	रा. १ ।२४	म. ४६ ।३६	रा. १ ।०७	व्य. ३२ ।४६	तै. २३ ।०१	सिंह	अहो.	३ ।०७ ।३० ।०५	३३ ।३४	५ ।१७	६ ।४३	२	८	२४
४ श.	४५ ।२६	रा. ११ ।२८	पू.फ. ४६ ।४४	रा. १२ ।००	व. २६ ।०५	व. १७ ।५२	सिंह	अहो.	३ ।०८ ।२७ ।०८	३३ ।३२	५ ।१८	६ ।४२	३	६	२५
५ र.	४१ ।२५	रा. ६ ।५२	उ.फ. ४४ ।४३	रा. ११ ।११	प. १६ ।५६	ब. १३ ।२५	सिं. १ ।१४	दि. ५ ।४८	३ ।०६ ।२४ ।११	३३ ।२६	५ ।१८	६ ।४२	४	१०	२६
६ चं.	३८ ।२१	रा. ८ ।३६	ह. ४३ ।३६	रा. १० ।४५	शि. १४ ।३७	कौ. ०६ ।५३	कन्या	अहो.	३ ।१० ।२१ ।१४	३३ ।२६	५ ।१६	६ ।४१	५	११	२७
७ मं.	३६ ।२४	रा. ७ ।५४	चि. ४३ ।३८	रा. १० ।४७	सि. १० ।०६	ग. ०७ ।२३	के. १३ ।३७	दि. १० ।४७	३ ।११ ।१८ ।१७	३३ ।२३	५ ।२०	६ ।४०	६	१२	२८
८ बु.	३५ ।३८	रा. ७ ।३५	स्वा. ४४ ।५०	रा. ११ ।१६	सा. ६ ।३२	वि. ०६ ।०१	तुला	अहो.	३ ।१२ ।१५ ।२०	३३ ।२०	५ ।२०	६ ।४०	७	१३	२६
६ बृ.	३६ ।११	रा. ७ ।४६	वि. ४७ ।२१	रा. १२ ।१७	शुभ. ३ ।५६	बा. ०५ ।५५	तु. ३१ ।१३	सा. ५ ।५०	३ ।१३ ।१२ ।३१	३३ ।१७	५ ।२१	६ ।३६	८	१४	३०
१० शु.	३८ ।०५	रा. ८ ।३५	अनु. ५१ ।०६	रा. १ ।४७	शुक्ल. २ ।२७	तै. ०८ ।०८	वृश्चि	अहो.	३ ।१४ ।६ ।४२	३३ ।१४	५ ।२१	६ ।३६	६	१५	३१
११ श.	४१ ।०४	रा. ६ ।४८	ज्ये. ५५ ।५८	रा. ३ ।४५	ब्र. १ ।५०	व. ०६ ।३५	र. ५५ ।८	रा. ३ ।४५	३ ।१५ ।६ ।४२	३३ ।११	५ ।२२	६ ।३८	१०	१६	१
१२ र.	४५ ।०५	रा. ११ ।२४	मू. ६० ।००	अहो.	ऐं. २ ।८	ब. १३ ।०५	धनु	अहो.	३ ।१६ ।४ ।४	३३ ।०८	५ ।२२	६ ।३८	११	१७	२
१३ च.	४६ ।४८	रा. १ ।१८	मू. १ ।४०	दि. ६ ।०३	वै. ३ ।८	कौ. १७ ।२७	धनु	अहो.	३ ।१७ ।१ ।१५	३३ ।०५	५ ।२३	६ ।३७	१२	१८	३
१४ मं.	५४ ।५०	रा. ३ ।२०	पू. षा. ८ ।००	दि. ८ ।३६	वि. ४ ।३५	ग. २२ ।२०	घ. २४ ।३८	दि. ३ ।१५	३ ।१७ ।५८ ।२६	३३ ।०२	५ ।२४	६ ।३६	१३	१६	४
१५ बु.	५६ ।५१	रा. ५ ।२०	उ.षा. १४ ।३३	दि. ११ ।१३	प्री. ६ ।१२	वि. २७ ।२१	मकर	अहो.	३ ।१८ ।५५ ।३६	३२ ।५८	५ ।२४	६ ।३६	१४	२०	५

द्वितीयमानं ५४ ।४, चन्द्रदर्शन मु १५ सौम्यशृंग फलं महार्घ, **दोलोत्सवारंभः** गं. ४२ ।५ उ. ५७ ।५ **यावत्** ।
मधुश्रावणीव्रतं, पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
मिथुने शुक्रः ५७ ।४६, **श्रीगणेश ४ व्रतं,** भ. १७ ।५२ उ. ४५ ।२६ या., उत्तरयात्रा चतुर्थ्याम् ।
नागपञ्चमी, नागपूजनं, **कर्कोटकनामा** नागराजः पीतवर्णः, द्वारमुभयतो गोमयनिर्मिता नागा दूर्वासिन्दूरदुग्धलाजादिभिः पूज्याः, द. ति. ४१ ।२५ उ. ।
द. ति. ३८ ।२१ या., सोमवासरव्रतं **गृहप्रवेशः** सप्तम्याम् ।
भ. ३६ ।३४ उ., **गोस्वामीतुलसीदासजयन्ती** शीतलासप्तमी, **श्रीशीतलापूजनं,** पूर्वदक्षिणयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततः पश्चिमदक्षिणयात्रा ।
भ. ६ ।१ यावत् । ● फाल्गुनी तथा । श्रावणी नृपतीन् हन्ति ग्रामं दहति फाल्गुनी ।। इति कृत्यसारसमुच्चयवचनेन भद्रान्ते रक्षिकाबन्धनं युक्तियुक्तम् ।
मघायां सिंहे बुधः ६ ।४५, **गृहप्रवेशः** पश्चिमोत्तरयात्रा चानुराधायाम् ।
पश्चिमोदितो बुधः ५ ।३, गृहप्रवेशोऽनुराधायां, **गृहारंभः,** उत्तरयात्रा । + भ. ६ ।३५ उ. ४१ ।४ या., गं. ४६ ।५८ उपरि ।
अगस्त ८, **पुत्रदा** ११ व्रतं सर्वेषां, पञ्चदिनात्मकदोलोत्सवारंभः, **गृहप्रवेशो** मूले, पश्चिमोत्तरयात्रा ज्येष्ठायां तत उत्तरयात्रा मूले. +
दूर्वादलेन पारणं, श्रीधर १२, पूर्वोत्तरयात्रा, गं. ४ ।५८ यावत् । ▲ सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन खण्डवृष्टियोगः ।
सोमवासरव्रतं प्रदोष १३ व्रतं, **गृहप्रवेशो** मूले, उत्तरयात्रा त्रयोदश्यां, **आश्लेषायां रविः २४ ।१३** पुंस्त्रीचंचंयोगः वृश्चिकलग्नं **मण्डूकवाहनं** ▲
प्रदोष १४ व्रतं, पूर्वयात्रा पूर्वाषाढे, भ. ५४ ।५० उपरि ।
श्रावणी १५ स्नानदानादिः, **उपाकर्म,** हयग्रीवावतारः, **दोलोत्सवान्तः,** उत्तरां विना यात्रा श्रवणायां, **गृहप्रवेश** उत्तराषाढे, गृहारंभः, ×
× **संस्कृतदिवसमहोत्सवः,** भ. २७ ।२१ या., **रक्षाबन्धनं** भद्रान्ते दिने घं. ४ मि. २० उ., भद्रायां द्वे न कर्तव्ये श्रावणी ●

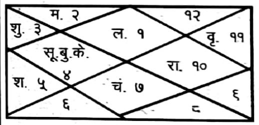
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः
१ बृ.	१ ।१२ ।१४ ।३३	३ ।१८ ।३५ ।५३	१० ।२ ।४७ ।४४	१ ।२७ ।२६ ।३३	४ ।२४ ।५५ ।३७	३ ।८ ।२३ ।०१
३ शु.	१ ।१२ ।५५ ।४२	३ ।२० ।२३ ।२८	१० ।२ ।४० ।३२	१ ।२८ ।३८ ।२५	४ ।२५ ।०२ ।१०	३ ।८ ।१६ ।५०
४ श.	१ ।१३ ।३६ ।५१	३ ।२२ ।११ ।०३	१० ।२ ।३३ ।२०	१ ।२६ ।४७ ।१७	४ ।२५ ।०८ ।४३	३ ।८ ।१६ ।३६
५ र.	१ ।१४ ।१८ ।०	३ ।२३ ।५८ ।३७	१० ।२ ।२६ ।०८	२ ।०० ।५६ ।०८	४ ।२५ ।१५ ।१६	३ ।८ ।१३ ।२८
६ च.	१ ।१४ ।५६ ।६	३ ।२५ ।४६ ।११	१० ।२ ।१८ ।५६	२ ।२ ।०४ ।५६	४ ।२५ ।२१ ।४६	३ ।८ ।१० ।१७
७ म.	१ ।१५ ।४० ।१८	३ ।२७ ।३३ ।४५	१० ।२ ।११ ।४५	२ ।३ ।१३ ।५०	४ ।२५ ।२८ ।२१	३ ।८ ।०७ ।०७
८ बु.	१ ।१६ ।२१ ।२७	३ ।२६ ।२१ ।१६	१० ।२ ।०४ ।३४	२ ।४ ।२२ ।४१	४ ।२५ ।३४ ।५३	३ ।८ ।०३ ।५७
६ बृ.	१ ।१७ ।१ ।५६	४ ।०१ ।०१ ।५१	१० ।१ ।५६ ।४६	२ ।५ ।३२ ।३२	४ ।२५ ।४१ ।२५	३ ।८ ।०० ।४६
१० शु.	१ ।१७ ।४२ ।३१	४ ।०२ ।४२ ।२३	१० ।१ ।४६ ।०४	२ ।६ ।४२ ।२३	४ ।२५ ।४७ ।५६	३ ।७ ।५७ ।३५
११ श.	१ ।१८ ।२३ ।३	४ ।०४ ।२२ ।५५	१० ।१ ।४१ ।१६	२ ।७ ।५२ ।१४	४ ।२५ ।५४ ।२७	३ ।७ ।५४ ।२४
१२ र.	१ ।१६ ।३ ।३५	४ ।०६ ।०३ ।२६	१० ।१ ।३३ ।३५	२ ।६ ।०२ ।०४	४ ।२६ ।० ।५८	३ ।७ ।५१ ।१३
१३ च.	१ ।१६ ।४४ ।६	४ ।७ ।४३ ।५७	१० ।१ ।२५ ।५१	२ ।१० ।११ ।५४	४ ।२६ ।०७ ।२६	३ ।७ ।४८ ।०२
१४ न.	१ ।२० ।२४ ।३७	४ ।०६ ।२४ ।२८	१० ।१ ।१८ ।०७	२ ।११ ।२१ ।४४	४ ।२६ ।१४ ।००	३ ।७ ।४४ ।५२
३० बु	१ ।२१ ।५ ।८	४ ।११ ।०४ ।५६	१० ।०१ ।१० ।२३	२ ।१२ ।३१ ।३४	४ ।२६ ।२० ।३१	३ ।७ ।४१ ।४२

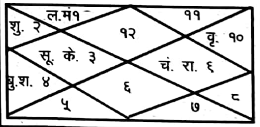
दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बृ.	४६ ।४७	० ।४०	२ ।३६	४ ।४६	७ ।७	६ ।२३	११ ।३८	१३ ।५५	१६ ।१२	१८ ।१७	२० ।३	२१ ।३४	२३ ।३
३ शु.	४६ ।४५	० ।३६	२ ।३२	४ ।४५	७ ।३	६ ।१६	११ ।३४	१३ ।५१	१६ ।८	१८ ।१३	१६ ।५६	२१ ।३०	२२ ।५६
४ श.	४६ ।४४	० ।३२	२ ।२८	४ ।४१	६ ।५६	६ ।१५	११ ।३०	१३ ।४७	१६ ।४	१८ ।६	१६ ।५५	२१ ।२६	२२ ।५५
५ र.	४६ ।४३	० ।२८	२ ।२४	४ ।३७	६ ।५५	६ ।११	११ ।२६	१३ ।४३	१६ ।०	१८ ।५	१६ ।५१	२१ ।२२	२२ ।५१
६ च.	४६ ।४२	० ।२५	२ ।२१	४ ।३४	६ ।५२	६ ।८	११ ।२३	१३ ।४०	१५ ।५७	१८ ।२	१६ ।४८	२१ ।१६	२२ ।४८
७ म.	४६ ।४१	० ।२१	२ ।१७	४ ।३०	६ ।४८	६ ।४	११ ।१६	१३ ।३६	१५ ।५३	१७ ।५८	१६ ।४४	२१ ।१५	२२ ।४४
८ बु.	४६ ।४०	० ।१७	२ ।१३	४ ।२६	६ ।४४	६ ।०	११ ।१५	१३ ।३२	१५ ।४६	१७ ।५४	१६ ।४०	२१ ।११	२२ ।४०
६ बृ.	४६ ।३८	० ।१३	२ ।६	४ ।२२	६ ।४०	८ ।५६	११ ।११	१३ ।२८	१५ ।४५	१७ ।५०	१६ ।३६	२१ ।७	२२ ।३६
१० शु.	४६ ।३६	० ।१०	२ ।६	४ ।१६	६ ।३६	८ ।५३	११ ।८	१३ ।२५	१५ ।४२	१७ ।४७	१६ ।३३	२१ ।४	२२ ।३३
११ श.	४६ ।३४	० ।६	२ ।२	४ ।१५	६ ।३३	८ ।४६	११ ।४	१३ ।२१	१५ ।३८	१७ ।४३	१६ ।२६	२१ ।०	२२ ।२६
१२ र.	४६ ।३२	० ।२	१ ।५८	४ ।११	६ ।२६	८ ।४५	११ ।०	१३ ।१७	१५ ।३४	१७ ।३६	१६ ।२५	२० ।५६	२२ ।२५
१३ च.	४६ ।३१	२३ ।५८	१ ।५४	४ ।७	६ ।२५	८ ।४१	१० ।५६	१३ ।१३	१५ ।३०	१७ ।३५	१६ ।२१	२० ।५२	२२ ।२१
१४ न.	४६ ।३०	२३ ।५५	१ ।५१	४ ।४	६ ।२२	८ ।३८	१० ।५३	१३ ।१०	१५ ।२७	१७ ।३२	१६ ।१८	२० ।४६	२२ ।१८
३० बु	४६ ।२६	२३ ।५१	१ ।४७	४ ।०	६ ।१८	८ ।३४	१० ।४६	१३ ।६	१५ ।२३	१७ ।२८	१६ ।१४	२० ।४५	२२ ।१४

८ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।२६ ।३७
अयनांशाः २२ ।३६ ।१५

१५ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।२६ ।४४
अयनांशाः २२ ।३६ ।१६

विविधविषयाः—पञ्चम्यां **नागपूजनं**—श्रावणे मासि पञ्चम्यां कृष्णपक्षेऽथवा सिते । द्वारस्योभयतो लेख्या गोमयेन विषोल्वणाः ।। पूजयेद्विधिवद्वीर दधिदुर्वांकुरैः कुशैः । गन्धपुष्पोपहारैश्च ब्राह्मणानाञ्च तर्पणैः ।। ये त्वस्यां पूजयन्तीह नागान् भक्तिपुरस्सराः । न तेषां सर्पतो वीर भयं भवति कुत्रचित् । पञ्चम्यां तिक्ताम्लरससेवनं पुष्टिकरम् । **शकुनम्-श्रावणशुक्लपञ्चम्यां** दक्षिणपश्चिमवायौ दुर्भिक्षमन्यथा सुभिक्षम् । नभसि शुक्लदलेऽचलसंज्ञके रवितिथावुदयो रविचन्द्रयोः । भवति चेज्जलदैरिह संवृता वसुमती जलदा बहुतोयदाः । **रक्षासूत्रबन्धनमन्त्रः**—येन बद्धो बली राजा दानवेन्द्रो महाबलः । तेन त्वां प्रतिबध्नामि रक्षे माचल मा चल । ग्रहयोगेन **वृष्टिविचारः**—बुधशुक्रमहीसूनुगुरवश्चैकरशिगाः । निःसंशयं तदा काले जायते वृष्टिरुत्तमा । समागमे ज्ञसितयोस्तथा च गुरुशुक्रयोः । तथैव जीवबुधयोर्वृष्टिः स्यान्नात्र संशयः ।। यदा भवन्ति सूर्यस्य ग्रहाः पृष्ठावलम्बिनः । पुरतो वा यदा यान्ति तदा त्वेकार्णवा मही ।।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजशुक्रशनयः, मार्गी पूर्वास्तो बुधः १० तः पश्चिमोदितः, वक्री पूर्वोदितो गुरुः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोः खण्डवृष्टिवातमेघचारादयस्तन्मध्य-भागे तापवातमेघचारच्छिन्नवृष्टयः ।

भाद्रकृष्णपक्षः

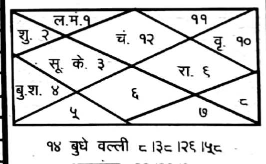
शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ६ ।८ ।०६ ई. तः दि. २० ।८ ।०६ ई. या, पश्चिमेकालः, १२ तः उत्तरेकालः । वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः, १२ तोऽशुद्धः, वर्षर्तुः, सौम्यगोलः, याम्यायनम् ।

तिथयः / दिनानि	तिथिमानानि द. प.	घं. मि.	नक्षत्राणि द. प.	घं. मि.	योगाः द. प.	करणानि द. प.	चन्द्रराशयः रा. द. प.	घं. मि.	स्पष्टसूर्यः राश्यादिः	दिनमानं द. प.	सू. उ. घं. मि.	सू. अ. घं. मि.	दिनांका रा.	सौ.	अं.	भाद्रकृष्णपक्षः
१ बृ.	६० ।००	अहो.	श्र. २० ।५२	दि. १ ।४६	आ. ७ ।४२	बा. ३२ ।०४	म. ५३ ।४३	रा. २ ।५४	३ ।१६ ।५२ ।५६	३२ ।५५	५ ।२५	६ ।३५	१५	२१	६	दधि भाद्रपदे त्यजेत्, दक्षिणा विना यात्रा श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा ।
१ शु.	४ ।१६	दि. ७ ।०८	ध. २६ ।३४	दि. ४ ।०४	सौ. ८ ।४८	कौ. ४ ।१६	कुम	अहो.	३ ।२० ।५० ।१६	३२ ।५२	५ ।२६	६ ।३४	१६	२२	७	**गृहारंभो** द्वितीयायाम् ।
२ श.	७ ।५५	दि. ८ ।३६	श. ३१ ।२५	सा. ६ ।००	शो. ६ ।१३	ग. ७ ।५५	कुम	अहो.	३ ।२१ ।४७ ।३६	३२ ।४६	५ ।२६	६ ।३४	१७	२३	८	**गृहारंभः** शतभिषायां, पश्चिमयात्रा पूर्वभाद्रे, भ. ३६ ।६ उपरि ।
३ र.	१० ।२३	दि. ६ ।३६	पू.भा. ३५ ।१०	रा. ७ ।३१	अगं ८ ।४४	वि. १० ।२३	कुं. १६ ।१४	दि. १ ।०६	३ ।२२ ।४४ ।५६	३२ ।४६	५ ।२७	६ ।३३	१८	२४	६	**श्रीविनायक ४ व्रतं,** बहुलापूजा, **कज्जलीतृतीया,** विशालाक्षीदर्शनं, भ. १० ।२३ यावत् ।
४ च.	११ ।४५	दि. १० ।०६	उ. भा. ३७ ।३६	रा. ८ ।३१	सु. ७ ।२५	बा. ११ ।४५	मीन	अहो.	२ ।२३ ।४२ ।१५	३२ ।४३	५ ।२७	६ ।३३	१६	२५	१०	**गृहारंभः** पञ्चम्यां, पश्चिमोत्तरयात्रा रेवत्याम् ।
५ म.	११ ।४६	दि. १० ।१०	रे. ३८ ।५०	रा. ६ ।००	धृ. ५ ।०२	तै. ११ ।४६	मी. ३८ ।५०	रा. ६ ।००	३ ।२४ ।३६ ।३४	३३ ।४०	५ ।२८	६ ।३२	२०	२६	११	पश्चिमयात्रा पञ्चम्यां, द. ति. ११ ।४६ उ., गं. २६ ।५० उ. ४१ ।५० यावत् ।
६ बु.	१० ।३४	दि. ६ ।४२	अ. ३८ ।५१	रा. ६ ।००	शू. १ ।३६	व. १० ।३४	मेष	अहो.	३ ।२५ ।३६ ।५३	३२ ।३८	५ ।२८	६ ।३२	२१	२७	१२	गण्डयोगमानं ५५ ।३८, द.ति. १० ।३४ या., भ. १० ।३४ उ. ३६ ।२१ या., **हलधरषष्ठीव्रतम्,** उत्तरां विना यात्रा सप्तम्यामश्विन्याम् ।
७ बृ.	०८ ।०८	दि. ८ ।४४	भ. ३७ ।४२	रा. ३ ।३४	वृ. ५२ ।५	ब. ८ ।०८	मे. ५२ ।१२	रा. २ ।२२	३ ।२६ ।३४ ।२५	३२ ।३५	५ ।२६	६ ।३१	२२	२८	१३	**मोहरात्रिर्निशीथे शक्तिपूजनं,** जयन्तीव्रतं, निशीथे श्रीकृष्णजन्मोत्सवः । + खण्डवृष्टियोगः, कुष्माण्डेन पारणम् ।
८ शु.	०४ ।३८	दि. ७ ।२१	कृ. ३५ ।४१	रा. ७ ।४६	धु. ४६ ।६	कौ. ४ ।३८	वृष	अहो.	३ ।२७ ।३१ ।५७	३२ ।३२	५ ।३०	६ ।३०	२३	२६	१४	वक्रगत्या मकरे गुरुः २६ ।३, **कृष्णाष्टमीव्रतं,** श्रीकृष्णपूजनोत्सवः, पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्याम् ।
६ श.	०० ।१६	दि. ५ ।३७	रो. ३२ ।५०	सा. ६ ।१४	व्या. ३६ ।३२	ग. ०० ।१८	वृष	अहो.	३ ।२८ ।२६ ।२६	३२ ।२६	५ ।३०	६ ।३०	२४	३०	१५	**दशमीमानं** ५४ ।५२, भ. २७ ।४४, उ. ५५ ।१० या., **त्रिषष्टिस्वातन्त्र्यदिवसः,** राष्ट्रियध्वजोत्तोलनपूर्वकराष्ट्रगानम् ।
११ र.	४६ ।३३	रा. १ ।२०	मृ. २६ ।१६	दि. ५ ।१५	ह. ३२ ।२५	ब. २२ ।२२	वृ. १ ।०५	दि. ५ ।५७	३ ।२६ ।२७ ।१	३२ ।२६	५ ।३१	६ ।२६	२५	३१	१६	मासान्तः, **जया** ११ व्रतं सर्वेषाम् । × यावद्दिने, स्त्रीस्त्रीचंचंयोगो वृश्चिकलग्नं **मूषकवाहनं** सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन +
१२ चं.	४३ ।३०	रा. १० ।५५	आर्द्रा. २५ ।२४	दि. ३ ।४१	व. २४ ।५६	कौ. १६ ।३२	मिथुन	अहो.	४ ।०० ।२४ ।३२	३२ ।२३	५ ।३१	६ ।२६	२६	१	१७	**मघायां सिंहे रविः** २० ।३४ मु. १५ फलं महार्घं, **विष्णुपदीसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. १० मि. ३३ उपरि दिने घं. ४ मि. ५७ ×
१३ मं.	३७ ।२०	रा. ०८ ।२८	पुन. २१ ।१५	दि. २ ।०२	सि. १७ ।२३	ग. १० ।२५	मि. ०७ ।१७	दि. ८ ।२७	४ ।०१ ।२२ ।३	३२ ।२०	५ ।३२	६ ।२८	२७	२	१८	मासादिः, प्रदोष १३ व्रतं, प्रदोष १४ व्रतं, दुर्भर १४, श्रीभैरवपूजनं, भ. ३७ ।२० उ., द्वापरयुगादिः ।
१४ बु.	३१ ।१२	सा. ६ ।०२	पुष्य. १७ ।०३	दि. १२ ।२२	व्य. ६ ।४०	वि. ०४ ।१६	कर्क	अहो.	४ ।२ ।१६ ।३४	३२ ।१६	५ ।३३	६ ।२७	२८	३	१६	मिथुनेकुजः १७ ।३०, कन्यायां बुधः ५७ ।२०, भ. ४ ।१६ यावत् ।
३० बृ.	२५ ।१६	दि. ३ ।४०	आश्ले. १२ ।५६	दि. १० ।४६	व. २ ।४	बा. २५ ।१६	क. १२ ।५६	दि. १० ।४६	४ ।०३ ।१७ ।१७	३२ ।१२	५ ।३४	६ ।२६	२६	४	२०	**परिघयोगमानं** ५२ ।४१, कर्के शुक्रः ३६ ।३१, गं. १ ।५६ उ. १६ ।५६ या., माद्री ३०, कुशी ३०, स्नानदानादिः, **कुशोत्पाटनम्** ।

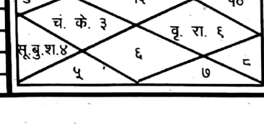
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बृ.	१ ।२१ ।४४ ।५८	४ ।१२ ।३४ ।१८	१० ।१ ।२ ।१६	२ ।१३ ।४१ ।४५	४ ।२६ ।२७ ।१७	३ ।७ ।३८ ।३१	४६ ।२७	२३ ।४७	१ ।४३	३ ।५६	६ ।१४	८ ।३०	१० ।४५	१३ ।२	१५ ।१६	१७ ।२४	१६ ।१०	२० ।४१	२२ ।१०
१ शु.	१ ।२२ ।२४ ।४८	४ ।१४ ।३ ।३७	१० ।० ।५४ ।१५	२ ।१४ ।५१ ।५५	४ ।२६ ।३४ ।३	३ ।७ ।३५ ।२०	४३ ।२५	२३ ।४३	१ ।३६	३ ।५२	६ ।१०	८ ।२६	१० ।४१	१२ ।५८	१५ ।१५	१७ ।२०	१६ ।६	२० ।३७	२२ ।६
२ श.	१ ।२३ ।४ ।३८	४ ।१५ ।३२ ।५६	१० ।० ।४६ ।११	२ ।१६ ।२ ।५	४ ।२६ ।४० ।४६	३ ।७ ।३२ ।६	४६ ।२३	२३ ।४०	१ ।३६	३ ।४६	६ ।०७	८ ।२३	१० ।३८	१२ ।५५	१५ ।१२	१७ ।१७	१६ ।३	२० ।३४	२२ ।३
३ र.	१ ।२३ ।४४ ।२८	४ ।१७ ।२ ।१५	१० ।० ।३८ ।७	२ ।१७ ।१२ ।१५	४ ।२६ ।४७ ।३५	३ ।७ ।२८ ।५८	४६ ।२२	२३ ।३६	१ ।३२	३ ।४५	६ ।३	८ ।१६	१० ।३४	१२ ।५१	१५ ।८	१७ ।१३	१८ ।५६	२० ।३०	२१ ।५६
४ च.	१ ।२४ ।२४ ।१७	४ ।१८ ।३१ ।३४	१० ।० ।३० ।३	२ ।१८ ।२२ ।२५	४ ।२६ ।५४ ।२१	३ ।७ ।२५ ।४७	४६ ।२१	२३ ।३२	१ ।२८	३ ।४१	५ ।५६	८ ।१५	१० ।३०	१२ ।४७	१५ ।४	१७ ।६	१८ ।५५	२० ।२६	२१ ।५५
५ म.	१ ।२५ ।४ ।६	४ ।२० ।० ।५२	१० ।० ।२१ ।५६	२ ।१६ ।३२ ।३५	४ ।२७ ।१ ।७	३ ।७ ।२२ ।३६	४६ ।२०	३३ ।२८	१ ।२४	३ ।३७	५ ।५५	८ ।११	१० ।२६	१२ ।४३	१५ ।०	१७ ।५	१८ ।५१	२० ।२२	२१ ।५१
६ बु.	१ ।२५ ।४३ ।५५	४ ।२१ ।३० ।१०	१० ।० ।१३ ।५५	२ ।२० ।४२ ।४५	४ ।२७ ।७ ।५३	३ ।७ ।१६ ।२७	४६ ।१६	३३ ।३४	१ ।२०	३ ।३३	५ ।५१	८ ।७	१० ।२२	१२ ।३६	१४ ।५६	१७ ।१	१८ ।४७	२० ।१८	२१ ।४७
७ बृ.	१ ।२६ ।२३ ।११	४ ।२२ ।४१ ।५१	१० ।० ।५ ।३३	२ ।२१ ।५३ ।५०	४ ।२७ ।१४ ।४८	३ ।७ ।१६ ।१६	४६ ।१७	३३ ।२१	१ ।१७	३ ।३०	५ ।४८	८ ।४	१० ।१६	१२ ।३६	१४ ।५३	१६ ।५८	१८ ।४४	२० ।१५	२१ ।४४
८ शु.	१ ।२७ ।२ ।२७	४ ।२३ ।५३ ।३२	६ ।२६ ।५७ ।११	२ ।२३ ।४ ।५४	४ ।२७ ।२१ ।४३	३ ।७ ।१३ ।५	४६ ।१५	२३ ।१७	१ ।१३	३ ।२६	५ ।४४	८ ।०	१० ।१५	१२ ।३२	१४ ।४६	१६ ।५४	१८ ।४०	२० ।११	२१ ।४०
६ श.	१ ।२७ ।४१ ।४३	४ ।२५ ।५ ।१३	६ ।२६ ।४८ ।४६	२ ।२४ ।१५ ।५८	४ ।२७ ।२८ ।३८	३ ।७ ।६ ।५४.	४६ ।१३	२३ ।१३	१ ।६	३ ।२२	५ ।४०	७ ।५६	१० ।११	१२ ।२८	१४ ।४५	१६ ।५०	१८ ।३६	२० ।७	२१ ।३६
११ र.	१ ।२८ ।२० ।५६	४ ।२६ ।१६ ।५३	६ ।२६ ।४० ।२७	२ ।२५ ।२७ ।२	४ ।२७ ।३५ ।३३	३ ।७ ।६ ।४३	४६ ।११	२३ ।६	१ ।५	३ ।१८	५ ।३६	७ ।५२	१० ।७	१२ ।२४	१४ ।४१	१६ ।४६	१८ ।३२	२० ।३	२१ ।३२
१२ च.	१ ।२६ ।० ।१४	४ ।२७ ।२८ ।३३	६ ।२६ ।३२ ।५	२ ।२६ ।३८ ।६	४ ।२७ ।४२ ।२८	३ ।७ ।३ ।३२	४६ ।१०	२३ ।५	१ ।१	३ ।१४	५ ।३२	७ ।४८	१० ।३	१२ ।२०	१४ ।३७	१६ ।४२	१८ ।२८	१६ ।५६	२१ ।२८
१३ मं.	१ ।२६ ।३६ ।२६	४ ।२८ ।४० ।१३	६ ।२६ ।२३ ।४४	२ ।२७ ।४६ ।१०	४ ।२७ ।४६ ।२२	३ ।६ ।० ।२२	४६ ।६	२३ ।२	० ।५८	३ ।११	५ ।२६	७ ।४५	१० ।०	१२ ।१७	१४ ।३४	१६ ।३६	१८ ।२५	१६ ।५६	२१ ।२५
१४ बु.	२ ।० ।१८ ।४४	४ ।२६ ।५१ ।५३	६ ।२६ ।१५ ।२३	२ ।२६ ।०० ।१४	४ ।२७ ।५६ ।१६	३ ।६ ।५७ ।१२	४६ ।८	२२ ।५८	० ।५४	३ ।७	५ ।२५	७ ।४१	६ ।५६	१२ ।१३	१४ ।३०	१६ ।३५	१८ ।२१	१६ ।५२	२१ ।२१
३० बृ.	२ ।० ।५७ ।१२	५ ।० ।३५ ।२१	६ ।२६ ।७ ।२७	३ ।०० ।११ ।२२	४ ।२८ ।३ ।२६	३ ।६ ।५४ ।१	४६ ।६	२२ ।५४	० ।५०	३ ।३	५ ।२१	७ ।३७	६ ।५२	१२ ।६	१४ ।२६	१६ ।३१	१८ ।१७	१६ ।४८	२१ ।१७

६ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।२६ ।५१
अयनांशाः २२ ।३६ ।१७

१४ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।२६ ।५८
अयनांशाः २२ ।३६ ।१८

विविधविषयाः—भाद्रकृष्णाष्टम्यां श्रीकृष्णजन्माष्टमीव्रतम् । तत्र निशीथव्यापिन्यां जयन्तीव्रतमुदयव्यापिन्यां कृष्णाष्टमीव्रतम् । व्रतमिदं त्रिजन्मपापनाशनम् । तस्मादिदं व्रतं सर्वैरवश्यमेव कार्यमिति । भाद्रामायां **कुशोत्पाटनमन्त्रः**—कुशाग्रे वसते रुद्रः कुशमध्ये तु केशवः । कुशमूले वसेद् ब्रह्मा कुशान्मे देहि मेदिनि ।। कुशोऽसि कुशपुत्रोऽसि ब्रह्मणा निर्मितः पुरा । देवपितृहितार्थाय कुशमुत्पाटयाम्यहम् ।। **वर्ज्यकुशाः**—चितिदर्भाः पथिदर्भा ये दर्भा यज्ञभूमिषु । स्तरणासनपिण्डेषु षट्कुशान् परिवर्जयेत् । **श्राद्धे निषिद्धवस्तूनि,** मात्स्ये—कुष्माण्डं महिषीक्षीरं विल्वपत्रमगद्विजाः । श्राद्धकाले समुत्पन्ने पितरो यान्त्यनाश्रिताः ।। **श्राद्धे प्रशस्तानि**—उच्छिष्टं शिवनिर्माल्यं वान्तं च मृतकर्पटम् । श्राद्धे सप्त पवित्राणि दौहित्रः कुतुपस्तिलाः । **महिष्यादिप्रसवदोषः**—माघे बुधे च महिषी श्रावणे वडवा दिवा । सिंहे गावः प्रसूयन्ते स्वामिनो मृत्युदायकाः । अतस्तच्छान्तिर्विधेयेति ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वादिताः कुजशुक्रशनयः, मार्गी पश्चिमोदितः बुधः, वक्री पूर्वोदितो गुरुः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोर्वृष्टिवातमेघच्छायादयस्तन्मध्यभागे तापवायुचारच्छिन्नवृष्टयः ।

भाद्रशुक्लपक्षः

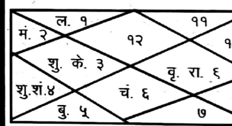
शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. २१ ।८ ।०६ ई. तः दि. ४ ।६ ।०६ ई. या. उत्तरेकालः ।
वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, अशुद्धः, वर्षर्तुः, सौम्यगोलः, याम्यायनम् ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका			
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.	
१ शु.	१८ ।४७	दि. १ ।०५	म. ६ ।२३	दि. ६ ।१६	शि. ४७ ।५३	ब. १८ ।४७	सिंह	अहो.	४ ।०४ ।१५ ।००	३२ ।०६	५ ।३४	६ ।२६	३०	५	२१	चन्द्रदर्शन मु. ३० सौम्यशृंगं फलं समर्घ, पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्यां प्रतिपदि, १–२ एको. ।
२ श.	१४ ।५५	दि. ११ ।३३	पू.फ. ६ ।१६	दि. ८ ।०७	सि. ४१ ।३६	कौ. १४ ।५५	सि. २० ।४६	दि. १ ।५३	४ ।०५ ।१२ ।४३	३२ ।०६	५ ।३५	६ ।२५	३१	६	२२	उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
३ र.	१० ।५३	दि. ६ ।५६	उ.फ. ४ ।०८	दि. ७ ।१४	सा. ३६ ।०१	ग. १० ।५३	कन्या	अहो.	४ ।०६ ।१० ।२६	३२ ।०३	५ ।३५	६ ।२५	१	७	२३	**रविव्रतं,** श्रीगणेश ४ व्रतं, हरितालिका (तीज) व्रतं, **चतुर्थीचन्द्रपूजनं,** रुद्रसावर्णिमन्वादिः, **वराहावतारः** भ. ३६ ।२१ उ., पूर्वदक्षिणयात्रा तृतीयायां हस्ते ।
४ चं.	७ ।४८	दि. ८ ।४३	ह. २ ।४५	दि. ६ ।४२	शुभ. ३१ ।१६	वि. ७ ।४८	कं. ३२ ।३६	सा. ६ ।३८	४ ।०७ ।०८ ।०६	३२ ।००	५ ।३६	६ ।२४	२	८	२४	श्रीगणेशपूजारंभः, भ. ७ ।४८ या., दक्षिणयात्रा पञ्चम्यां कन्यास्थे चन्द्रे ततः पश्चिमदक्षिणयात्रा ।
५ मं.	५ ।४६	दि. ७ ।५६	चि. २ ।२८	दि. ६ ।३५	शु. २७ ।२४	बा. ५ ।४६	तुला	अहो.	४ ।०८ ।०५ ।५२	३१ ।५७	५ ।३६	६ ।२४	३	९	२५	**ऋषिपञ्चमी,** सप्तर्षिपूजनं पञ्चगव्यप्राशनञ्च, पश्चिमदक्षिणयात्रा पञ्चम्याम् ।
६ बु.	५ ।०१	दि. ७ ।३७	स्वा. ३ ।२३	दि. ६ ।५८	ब्र. २४ ।३३	तै. ५ ।०१	तु. ५० ।०१	रा. १ ।३७	४ ।०६ ।०३ ।३५	३१ ।५४	५ ।३७	६ ।२३	४	१०	२६	पश्चिमास्तः शनिः ४२ ।५, **लोलार्कषष्ठी,** श्रीसूर्यपूजनं, पश्चिमदक्षिण यात्रा स्वात्याम् ।
७ बृ.	५ ।३२	दि. ७ ।५१	वि. ५ ।३४	दि. ७ ।५२	ऐं. २२ ।४३	व. ५ ।३२	वृश्चिक	अहो.	४ ।१० ।१ ।३१	३१ ।५०	५ ।३८	६ ।२२	५	११	२७	दूर्वाष्टमी, राधाष्टमी, **श्रीमहालक्ष्मीव्रतारंभः,** पश्चिमोत्तरयात्रानुराधायां, भ. ५ ।३२ उ. ३६ ।२६ यावत् ।
८ शु.	७ ।२६	दि. ८ ।३७	अनु. ६ ।०१	दि. ६ ।१५	वै. २१ ।५२	ब. ७ ।२६	वृश्चिक	अहो.	४ ।१० ।५६ ।२७	३१ ।४६	५ ।३६	६ ।२१	६	१२	२८	उत्तरयात्रा ।
९ श.	१० ।२१	दि. ६ ।४८	ज्ये. १३ ।३५	दि. ११ ।०६	वि. २१ ।५५	कौ. १० ।२१	वृ. १३ ।३५	दि. ११ ।०६	४ ।११ ।५७ ।२३	३१ ।४२	५ ।४०	६ ।२०	७	१३	२९	पश्चिमोत्तरयात्रा नवम्यां, द. ति. १० ।२१ उ., गं. ७ ।३५ उ. २२ ।३५ यावत् ।
१० र.	१४ ।२३	दि. ११ ।२५	मू. १६ ।०७	दि. १ ।१६	प्री. २२ ।४२	ग. १४ ।२३	धनु	अहो.	४ ।१२ ।५५ ।१६	३१ ।३८	५ ।४०	६ ।२०	८	१४	३०	वक्रीबुधः ४६ ।८, द. ति. १४ ।२३ या., भ. ४६ ।४४ उ., **रविव्रतम्** ११ एको. । × **कर्माधर्मा११व्रतं** सर्वेषां, श्रीहरेः पार्श्वपरिवर्तनं, म. १६ ।४ **यावत्** ।
११ च.	१६ ।०४	दि० १ ।१६	पू.षा. २५ ।१७	दि. ३ ।४८	आ. २३ ।५६	वि. १६ ।०४	ध. ४१ ।५६	रा. १० ।२७	४ ।१३ ।५३ ।१५	३१ ।३४	५ ।४१	६ ।१६	९	१५	३१	**पूर्वफल्गुन्यांरविः** ११ ।२३, पुंस्त्रीसूचंयोगस्तुलालग्नमश्ववाहनं सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन खण्डवृष्टियोगः, उत्तरयात्रैकादश्यां ×
१२ मं.	२४ ।११	दि. ३ ।२२	उ.षा. ३१ ।५१	सा. ६ ।२६	सौ. २५ ।३२	बा. २४ ।११	मकर	अहो.	४ ।१४ ।५१ ।१०	३१ ।३०	५ ।४२	६ ।१८	१०	१६	१	सितम्बर ६, कुष्माण्डेन पारणं, **श्रीवामन १२,** श्रीवामनावतारः, **श्रीइन्द्रपूजारंभः,** प्रदोष १३ व्रतम्, उत्तरां विना यात्रा श्रवणायाम्, १२ एको ।
१३ बु.	२६ ।१५	सा. ५ ।२५	श्र. ३८ ।१४	रा. ६ ।०१	शो. २७ ।०३	तै. २६ ।१५	मकर	अहो.	४ ।१५ ।४६ ।०५	३१ ।२६	५ ।४३	६ ।१७	११	१७	२	पश्चिमास्तो बुधः ५२ ।३७, **याम्यामगस्त्योदयः** ।
१४ बृ.	३३ ।४६	रा. ७ ।१३	ध. ४४ ।०६	रा. ११ ।२१	अग. २८ ।१०	वा. ०१ ।३१	म. ११ ।०५	दि. १० ।०६	४ ।१६ ।४७ ।१४	३१ ।२२	५ ।४३	६ ।१७	१२	१८	३	प्रदोष १४ व्रतं, श्रीअनन्त १४, **श्रीअनन्तपूजनं** तड्डोरकधारणञ्च, **श्रीगणेशविसर्जनं,** पश्चिमयात्रा पूर्णिमायां घनिष्ठायां, म. ३३ ।४६ उपरि ।
१५ शु.	३७ ।३३	रा. ८ ।४५	श. ४६ ।०६	रा. १ ।२४	सु. २८ ।४३	वि. ०५ ।३६	कुम	अहो.	४ ।१७ ।४५ ।२५	३१ ।१८	५ ।४४	६ ।१६	१३	१९	४	भाद्री १५ स्नानदानादिः, **अगस्त्यार्घदानं,** श्रीशिवपूजनं, भ. ५ ।३६ यावत ।

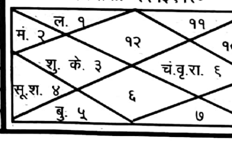
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ शु.	२ ।१ ।३५ ।४०	५ ।१ ।१८ ।४८	६ ।२८ ।५६ ।३१	३ ।१ ।२२ ।३०	४ ।२८ ।१० ।४१	३ ।६ ।५० ।५०	४६ ।४	२२ ।५१	० ।४७	३ ।०	५ ।१८	७ ।३४	६ ।४६	१२ ।६	१४ ।२३	१६ ।२८	१८ ।१४	१६ ।४५	२१ ।१४
२ श.	२ ।२ ।१४ ।८	५ ।२ ।२ ।१५	६ ।२८ ।५१ ।३५	३ ।२ ।३३ ।३८	४ ।२८ ।१७ ।५३	३ ।६ ।४७ ।३६	४६ ।२	२२ ।४७	० ।४३	२ ।५६	५ ।१४	७ ।३०	६ ।४५	१२ ।२	१४ ।१६	१६ ।२४	१८ ।१०	१६ ।४१	२१ ।१०
३ र.	२ ।२ ।५२ ।३६	५ ।२ ।४५ ।४२	६ ।२८ ।४३ ।३६	३ ।३ ।४४ ।४५	४ ।२८ ।२५ ।५	३ ।६ ।४४ ।२८	४६ ।००	२२ ।४३	० ।३६	२ ।५२	५ ।१०	७ ।२६	६ ।४१	११ ।५८	१४ ।१५	१६ ।२०	१८ ।६	१६ ।३७	२१ ।६
४ च.	२ ।३ ।३१ ।४	५ ।३ ।२६ ।६	६ ।२८ ।३५ ।४४	३ ।४ ।५५ ।५२	४ ।२८ ।३२ ।१७	३ ।६ ।४१ ।१७	४५ ।५६	२२ ।४०	० ।३६	२ ।४६	५ ।७	७ ।२३	६ ।३८	११ ।५५	१४ ।१२	१६ ।१७	१८ ।३	१६ ।३४	२१ ।३
५ म.	२ ।४ ।६ ।३१	५ ।४ ।१२ ।३६	६ ।२८ ।२७ ।४६	३ ।६ ।६ ।५६	४ ।२८ ।३६ ।३६	३ ।६ ।३८ ।६	४५ ।५८	२२ ।३६	० ।३३	२ ।४५	५ ।३	७ ।१६	६ ।३४	११ ।५१	१४ ।८	१६ ।१३	१७ ।५६	१६ ।३०	२० ।५६
६ बु.	२ ।४ ।४७ ।५८	५ ।४ ।५६ ।३	६ ।२८ ।१६ ।५४	३ ।७ ।१८ ।०६	४ ।२८ ।४६ ।४१	३ ।६ ।३४ ।५६	४५ ।५७	२२ ।३२	० ।२८	२ ।४१	४ ।५६	७ ।१५	६ ।३०	११ ।४७	१४ ।४	१६ ।६	१७ ।५५	१६ ।२६	२० ।५५
७ बृ.	२ ।५ ।२५ ।३५	५ ।५ ।१६ ।१७	६ ।२८ ।१२ ।१०	३ ।८ ।३० ।८	४ ।२८ ।५४ ।२५	३ ।६ ।३१ ।४५	४५ ।५५	२२ ।२६	० ।२५	२ ।३८	४ ।५६	७ ।१२	६ ।२७	११ ।४४	१४ ।१	१६ ।६	१७ ।५२	१६ ।२३	२० ।५२
८ शु.	२ ।६ ।३ ।१२	५ ।५ ।३२ ।३१	६ ।२८ ।४ ।२६	३ ।६ ।४२ ।६	४ ।२६ ।२ ।६	३ ।६ ।२८ ।३४	४५ ।५३	२२ ।२६	० ।२२	२ ।३५	४ ।५३	७ ।६	६ ।२४	११ ।४१	१३ ।५८	१६ ।३	१७ ।४६	१६ ।२०	२० ।४६
९ श.	२ ।६ ।४० ।४६	५ ।५ ।४४ ।४४	६ ।२७ ।५६ ।४२	३ ।१० ।५४ ।१०	४ ।२६ ।६ ।५२	३ ।६ ।२५ ।२३	४५ ।५१	२२ ।२२	० ।१८	२ ।३१	४ ।४६	७ ।५	६ ।२०	११ ।३७	१३ ।५४	१५ ।५६	१७ ।४५	१६ ।१६	२० ।४५
१० र.	२ ।७ ।१८ ।२६	५ ।५ ।४७ ।५२	६ ।२७ ।४८ ।५८	३ ।१२ ।६ ।११	४ ।२६ ।१७ ।३५	३ ।६ ।२२ ।१२	४५ ।४६	२२ ।१६	० ।१५	२ ।२८	४ ।४६	७ ।२	६ ।१७	११ ।३४	१३ ।५१	१५ ।५६	१७ ।४२	१६ ।१३	२० ।४२
११ चं.	२ ।७ ।५६ ।३	५ ।५ ।४४ ।४१	६ ।२७ ।४१ ।१४	३ ।१३ ।१८ ।१२	४ ।२६ ।२५ ।१८	३ ।६ ।१६ ।१	४५ ।४७	२२ ।१५	० ।११	२ ।२४	४ ।४२	६ ।५८	६ ।१३	११ ।३०	१३ ।४७	१५ ।५२	१७ ।३८	१६ ।६	२० ।३८
१२ मं.	२ ।८ ।३३ ।४०	५ ।५ ।३५ ।३	६ ।२७ ।३३ ।३०	३ ।१४ ।३० ।१३	४ ।२६ ।३३ ।१	३ ।६ ।१५ ।५१	४५ ।४५	२२ ।११	० ।७	२ ।२०	४ ।३८	६ ।५४	६ ।६	११ ।२६	१३ ।४३	१५ ।४८	१७ ।३४	१६ ।५	२० ।३४
१३ बु.	२ ।६ ।११ ।१६	५ ।५ ।१६ ।५६	६ ।२७ ।२५ ।४६	३ ।१५ ।४२ ।१४	४ ।२६ ।४० ।४४	३ ।६ ।१२ ।४१	४५ ।४३	२२ ।८	० ।४	२ ।१७	४ ।३५	६ ।५१	६ ।६	११ ।२३	१३ ।४०	१५ ।४५	१७ ।३१	१६ ।२	२० ।३१
१४ बृ.	२ ।६ ।४८ ।४	५ ।४ ।४२ ।५७	६ ।२७ ।१८ ।४२	३ ।१६ ।५४ ।१८	४ ।२६ ।४८ ।२८	३ ।६ ।६ ।३०	४५ ।४१	२२ ।४	० ।०	२ ।१३	४ ।३१	६ ।४७	६ ।३	११ ।१६	१३ ।३६	१५ ।४१	१७ ।२७	१८ ।५८	२० ।२७
१५ शु.	२ ।१० ।२४ ।५१	५ ।४ ।५ ।५५	६ ।२७ ।११ ।३८	३ ।१८ ।६ ।२२	४ ।२६ ।५६ ।११	३ ।६ ।६ ।१६	४५ ।३६	२२ ।१	२३ ।५७	२ ।१०	४ ।२८	६ ।४४	८ ।५६	११ ।१६	१३ ।३३	१५ ।३८	१७ ।२४	१८ ।५५	२० ।२४

६ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३० ।०५
अयनांशाः २२ ।३६ ।१६

१३ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३० ।१२
अयनांशाः २२ ।३६ ।२०

विविधविषयाः—चतुर्थ्यां सरोहिणीकचन्द्रपूजनं कुर्यात्फलादिकं गृहीत्वा **चन्द्रञ्च** पश्येत्तन्मन्त्र—सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहो जाम्बवता हतः । सुकुमारक मा रोदीस्तव ह्येष स्यमन्तकः । **प्रार्थनामन्त्रश्च**—दधि शंखतुषाराभं क्षीरोदार्णवसंभवम् । नमामि शशिनं भक्त्या शम्भोर्मुकुटभूषणम् । एकादश्यां विष्णोः **पार्श्वपरिवर्तनमन्त्रः**—प्राप्ते भाद्रपदे मासि एकादश्यां सितेऽहनि । कटिदानं भवेद्विष्णोर्महापूजा प्रवर्त्तते । वासुदेव जगन्नाथ प्राप्तेयं द्वादशी तव । पार्श्वं संपरिवर्तस्व सुखं स्वपिहि माधव । त्वयि सुप्ते जगन्नाथ जगत्सुप्तं भवेदिदम् । विबुद्धे त्वयि बुध्येत जगदेतच्चराचरम् ।। देवदेव जगन्नाथ योगिगम्य निरंजन । कटिदानं कुरुष्वाद्य मासि भाद्रपदे शुभे ।। **अनन्तधारणमन्त्रः**—अन्तसंसारमहासमुद्रे मग्नं समभ्युद्धर वासुदेव । अनन्तरूपे विनियोजयस्व ह्यनन्तरूपाय नमो नमस्ते ।। **अगस्त्यार्घदानमन्त्राः**—कुम्भयोनिसमुत्पन्न मुनीनां मुनिसत्तम। उदयन्ते लंकाद्वारे अर्घोऽयं प्रतिगृह्यताम् ।। शंखं पुष्पं फलं तोयं रत्नानि विविधानि च। उदयन्ते लंकाद्वारे अर्घोऽयं प्रतिगृह्यताम् । काशपुष्पप्रतीकाश वह्नि मारुतसंभव। उदयन्ते लंकाद्वारे अर्घोऽयं प्रतिगृह्यताम् ।। **प्रार्थनामन्त्रः**—आतापी भक्षितो येन वातापी च महाबलः । समुद्रः शोषितो येन स मेऽगस्त्यः प्रसीदतु ।।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजशुक्रौ, मार्गी पश्चिमोदितोबुधः १० तो वक्री १३ तःपश्चिमास्तः, वक्री पूर्वोदितोगुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शनिः ६ तः पश्चिमास्तः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोर्वृष्टिवातमेघचारादयस्तन्मध्यभागे तापवातच्छिन्न–वृष्टिमेघचारादयः ।

आश्विनकृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ५ ।९ ।०९ ई. तः दि. १८ ।९ ।०९ ई. या. उत्तरेकालः । वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, अशुद्धः, १४तः शुद्धः, वर्षर्तुः, १४ तः शरदृतुः, सौम्यगोलः, याम्यायनम् ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ श.	४०।७	रा. ६।४८	पू.भा. ५३।६	रा. २।५६	धृ. २८।२४	बा. ८।५०	कुम्भ ३७।०७	रा. ८।३६	४।१८।४३।३५	३१।१४	५।४५	६।१५	१४	२०	५
२ र.	४१।३७	रा. १०।२५	उ. भा. ५५।५३	रा. ४।०७	शू. २७।१४	तै. १०।५२	मीन	अहो.	४।१९।४१।४५	३१।१०	५।४६	६।१४	१५	२१	६
३ चं.	४१।४७	रा. १०।३०	रे. ५७।२४	रा. ४।४५	गं. २५।०२	व. ११।४२	मी. ५७।२४	रा. ४।४५	४।२०।३९।५५	३१।०६	५।४७	६।१३	१६	२२	७
४ मं.	४०।४१	रा. १०।०४	अ. ५७।४१	रा. ४।५२	वृ. २१।५१	ब. ११।१४	मेष	अहो.	४।२१।३८।०५	३१।०२	५।४८	६।१२	१७	२३	८
५ बु.	३८।२१	रा. ६।०८	भ. ५६।४८	रा. ४।३१	ध्रु. १७।३७	कौ. १०।०१	मेष	अहो.	४।२२।३६।१४	३०।५८	५।४८	६।१२	१८	२४	९
६ बृ.	३४।५६	सा. ७।४६	कृ. ५४।५७	रा. ३।४८	व्या. १२।३४	ग. ०६।४०	मे. ११।२०	दि. १०।२१	४।२३।३४।३६	३०।५४	५।४९	६।११	१९	२५	१०
७ शु.	३०।४५	सा. ६।०८	रो. ५२।१४	रा. २।४४	ह. ६।४४	वि. २।५२	वृष	अहो.	४।२४।३३।४	३०।५०	५।५०	६।१०	२०	२६	११
८ श.	२५।४१	दि. ४।०७	मृ. ४८।५२	रा. १।२४	व. ००।१३	कौ. २५।४१	वृ. २०।३३	दि. २।०४	४।२५।३१।२९	३०।४६	५।५१	६।०९	२१	२७	१२
९ र.	२०।०६	दि. १।५६	आद्रा. ४४।५६	रा. ११।५२	व्य. ४५।४५	ग. २०।०६	मिथुन	अहो.	४।२६।२९।५४	३०।४२	५।५२	६।०८	२२	२८	१३
१० चं.	१४।११	दि. ११।३२	पुन. ४०।५२	रा. १०।१३	व. ३८।०३	वि. १४।११	मि. २६।५३	दि. ४।३७	४।२७।२८।१९	३०।३८	५।५२	६।०८	२३	२९	१४
११ मं.	०८।०५	दि. ९।०७	पुष्य ३६।३८	रा. ८।३२	प. ३०।१२	बा. ८।०५	कर्क	अहो.	४।२८।२५।४४	३०।३५	५।५३	६।०७	२४	३०	१५
१२ बु.	०१।५८	दि. ६।४१	आश्ले. ३२।३३	सा. ६।५५	शि. २२।३१	तै. १।५८	क. ३२।३३	सा. ६।५५	४।२९।२५।९	३०।३२	५।५४	६।०६	२५	३१	१६
१४ बृ.	५०।४२	रा. २।११	म. २८।४८	दि. ५।२५	सि. १५।४	वि. २३।२५	सिंह	अहो.	५।००।२३।४९	३०।२८	५।५४	६।०६	२६	१	१७
३० शु.	४५।५०	रा. १२।१५	पू. फा. २५।३४	दि. ४।०६	सा. ७।५६	च. १८।१६	सिंह ३६।५८	रा. ६।५४	५।१।२२।२६	३०।२४	५।५५	६।०५	२७	२	१८

कन्यायां शनिः १५।२०, पितृपक्षीयपार्वणतर्पणारम्भः, पश्चिमयात्रा कुम्भस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वभाद्रे ।

रविव्रतम्, उत्तरयात्रा रेवत्याम् ।

श्रीइन्द्रविसर्जनं, पश्चिमोत्तरयात्रा तृतीयायां, **पञ्चकान्तो** रात्रौ घं. ४ मि. ४५ उ., म. ११।४२ उ. ४१।४७ या., गं. ४५।२४ उपरि ।

श्रीएकदन्त ४ व्रतम्, उत्तरां विना यात्राश्विन्यां, गं. ०।२४ यावत् । + रोहिण्यां ततः पश्चिमां विना यात्रा मृगशिरसि

।।।००।।

रात्र्यन्ते स्त्रीणां **विशिष्टभोजनं** (ओठगन), पूर्वयात्रा रोहिण्यां, म. ३४।५६ उपरि । ●अन्वष्टकाश्राद्धं, द. ति. २०।६ उ., म. ४७।१० उपरि ।

वक्रगत्या मघायां सिंहे बुधः ६।२६, भ. २।५२ या., श्रीमहालक्ष्मीव्रतं, **श्रीजीमूतवाहनव्रतं** (जितिया), पूर्वदक्षिणयात्राष्टम्यां +

सिद्धियोगमानं ५२।५७, **महालक्ष्मीजीमूतवाहनव्रतयोः पारणं** घं. ४ मि. ७ उपरि दिने, पूर्वां विना यात्रा मृगशिरसि ।

उत्तरफल्गुन्यांरविः ५५।४३, स्त्रीस्त्रीसूचंयोगः सिंहलग्नं शिखिवाहनं नीरानाडीपतिश्शुक्रस्तेन खण्डवृष्टियोगः, **रविव्रतं**, मातृनवमी, ●

मघायां सिंहे शुक्रः ३७।५१, द. ति. १४।११ या., म. १४।११ या., पश्चिमदक्षिणयात्रैकादश्यां मिथुनस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा ×

इन्दिरा११व्रतं सर्वेषाम्, उत्तरां विना यात्रा द्वादश्यां पुष्ये । × पुनर्वसौ ततः पूर्वां विना यात्रा पुष्ये, १०—११ एकोद्दिष्टम् ।

त्रयोदशीमानं ५४।१०, भ. ५६।८ उ., गं. २१।३३ उ. ३६।३३ या., मासान्तः, गुडेन पारणं, प्रदोष १३ व्रतम् ।

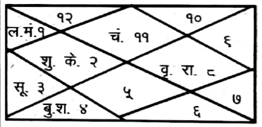
कन्यायां रविः २०।५३, मु. ३० फ़लं साम्यं षडशीतिसंक्रान्तिपुण्यकालो घं. २ मि. १५ उपरिदिने, **श्रीविश्वकर्मपूजनं**, प्रदोष १४ व्रतं, ▲

पूर्वोदितोबुधः ५५।४८, मासादिः, **महालया ३०** स्नानदानादिः पितृपक्षीयपार्वणतर्पणान्तः । ▲ शस्त्रादिहतानां श्राद्धं, म. २३।२५ यावत् ।

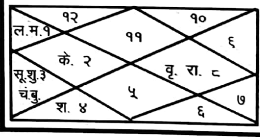
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ श.	२।११।१।३८	५।३।२८।५३	९।२७।४।३५	३।१९।१८।२५	५।०।३।५४	३।६।३।८	४५।३७	२१।५७	२३।५३	२।६	४।२४	६।४०	८।५५	११।१२	१३।२६	१५।३४	१७।२०	१८।५१	२०।२०
२ र.	२।११।३८।२५	५।२।५१।५१	९।२६।५७।३२	३।२०।३०।२८	५।०।११।३७	३।५।५६।५७	४५।३५	२१।५३	२३।४९	२।२	४।२०	६।३६	८।५१	११।८	१३।२५	१५।३०	१७।१६	१८।४७	२०।१६
३ चं.	२।१२।१५।१२	५।२।१४।५०	९।२६।५०।२९	३।२१।४२।३१	५।०।१९।२०	३।५।५६।४६	४५।३३	२१।४९	२३।४५	१।५८	४।१६	६।३२	८।४७	११।४	१३।२१	१५।२६	१७।१३	१८।४३	२०।१२
४ मं.	२।१२।५१।५९	५।१।३७।४९	९।२६।४३।२६	३।२२।५४।३४	५।०।२७।३	३।५।५३।३६	४५।३१	२१।४६	२३।४२	१।५५	४।१३	६।२९	८।४४	११।१	१३।१८	१५।२३	१७।९	१८।४०	२०।९
५ बु.	२।१३।२८।४६	५।१।०।४८	९।२६।३६।२३	३।२४।६।३७	५।०।३४।४६	३।५।५०।२६	४५।२९	२१।४२	२३।३८	१।५१	४।९	६।२५	८।४०—	१०।५७	१३।१४	१५।१९	१७।५	१८।३६	२०।५
६ बृ.	२।१४।४।४९	५।०।१५।४७	९।२६।३०।९	३।२५।१९।९	५।०।४२।१७	३।५।४७।१५	४५।२७	२१।३८	२३।३४	१।४७	४।५	६।२१	८।३६	१०।५३	१३।१०	१५।१५	१७।१	१८।३२	२०।१
७ शु.	२।१४।४०।५२	४।२९।३०।४६	९।२६।२३।५५	३।२६।३१।३५	५।०।४९।४८	३।५।४४।४	४५।२५	२१।३५	२३।३१	१।४४	४।२	६।१८	८।३३	१०।५०	१३।७	१५।१२	१६।५८	१८।२९	१९।५८
८ श.	२।१५।१६।५४	४।२८।४५।४५	९।२६।१७।४२	३।२७।४४।०४	५।०।५७।१९	३।५।४०।५३	४५।२३	२१।३१	२३।२७	१।४०	३।५८	६।१४	८।२९	१०।४६	१३।३	१५।८	१६।५४	१८।२५	१९।५४
९ र.	२।१५।५२।५६	४।२८।०।४४	९।२६।११।२९	३।२८।५६।३३	५।१।४।४९	३।५।३७।४२	४५।२१	२१।२७	२३।२३	१।३६	३।५४	६।१०	८।२५	१०।४२	१२।५९	१५।४	१६।५०	१८।२१	१९।५०
१० चं.	२।१६।२८।५८	४।२७।१५।४३	९।२६।५।१६	४।००।९।०१	५।१।१२।१६	३।५।३४।३१	४५।१९	२१।२३	२३।१९	१।३२	३।५०	६।६	८।२१	१०।३८	१२।५५	१५।०।	१६।४६	१८।१७	१९।४६
११ मं.	२।१७।५।०	४।२६।३०।४२	९।२५।५९।३	४।१।२१।२९	५।१।१९।४६	३।५।३१।२१	४५।१७	२१।२०	२३।१६	१।२९	३।४७	६।३	८।१८	१०।३५	१२।५२	१४।५७	१६।४३	१८।१४	१९।४३
१२ बु.	२।१७।४१।२	४।२५।४५।४२	९।२५।५२।५०	४।२।३३।५७	५।१।२७।१६	३।५।२८।११	४५।१६	२१।१६	२३।१२	१।२५	३।४३	५।५९	८।१४	१०।३१	१२।४८	१४।५३	१६।३९	१८।१०	१९।३९
१४ बृ.	२।१८।१५।५०	४।२५।३४।३२	९।२५।४७।४७	४।३।४९।५५	५।१।३४।५०	३।५।२५।०	४५।१४	२१।१२	२३।८	१।२१	३।३९	५।५५	८।१०	१०।२७	१२।४४	१४।४९	१६।३५	१८।६	१९।३५
३० शु.	२।१८।५०।३८	४।२५।२३।२२	९।२५।४२।४४	४।४।५९।५३	५।१।४२।२१	३।५।२१।४९	४५।१२	२१।९	२३।५	१।१८	३।३६	५।५२	८।७	१०।२४	१२।४१	१४।४६	१६।३२	१८।३	१९।३२

५ बुधे वल्ली ८।३८।३०।१९
अयनांशाः २२।३६।२१

१२ बुधे वल्ली ८।३८।३०।२६
अयनांशाः २२।३६।२२

विविधविषयाः—आश्विनकृष्णपक्षे प्रतिदिनं श्राद्धं कुर्यादिति **प्रथमकल्पः** । पंचमीमारभ्यामां यावदिति द्वितीयकल्पः । अष्टमीमारभ्यामां यावदिति तृतीयकल्पः । दशमीमारभ्यामां यावदिति चतुर्थः कल्पस्तदभावे एकस्मिन्नपि दिने श्राद्धं कर्त्तव्यमेव । **हेमाद्रौ**—आषाढ्याः पंचमे पक्षे कन्यासंस्थे दिवाकरे । यो वै श्राद्धं नरः कुर्यादेकस्मिन्नपि वासरे । तस्य संवत्सरं यावत्सन्तृप्ताः पितरो ध्रुवम् ।। **श्राद्धकालः**—पूर्वाह्ने मातृकं श्राद्धमपराह्णे तु पैतृकम् । एकोद्दिष्टन्तु मध्याह्ने प्रातर्वृद्धिनिमित्तकम् ।। **जीतमूतवाहनव्रतं** भविष्ये—इषे मास्यसिते पक्षे चाष्टमी या तिथिर्भवेत् । पुत्रसौभाग्यदा स्त्रीणां ख्याता सा जीवपुत्रिका । शालिवाहनराजस्य पुत्रो जीमूतवाहनः । तस्यां पूज्यः स नारीभिः पुत्रसौभाग्यलिप्सया । हस्तार्के **खञ्जनदर्शनमन्त्रः**—नीलग्रीवस्वरूपेण सर्वकामफलप्रद । पृथिव्यामवतीर्णोऽसि खञ्जरीट नमोऽस्तु ते ।। तद्दर्शनमाकाशपूर्वपश्चिमोत्तरवायव्यदिक्षु शुभमन्यदिक्ष्वशुभम् । **पुनश्च**—अब्जेषु गोषु गजवाजिमहोरगेषु राज्यप्रदः कुशलदः शुचिशाद्वलेषु । भस्मास्थिकेशतुषलोमनखेषु दृष्टो दुःखं ददाति बहुशः खलु खञ्जरीटः ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजशुक्रौ, वक्री पश्चिमास्तो बुधः ३० तः पूर्वोदितः, वक्री पूर्वोदितो गुरुः, **मार्गी पश्चिमास्तः** शनिः ।

वातावरणम्—पक्षादिभागे तापवातमेघचारादयस्तदुत्तरार्द्धभागे मेघचारवृष्टिवातादयः ।

आश्विनशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. १६ ।६ ।०६ ई. तः दि. ४ ।१० ।०६ ई. या. उत्तरेकालः ।
वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः, शरदृतुः, सौम्यगोलः, याम्यायनम् ।

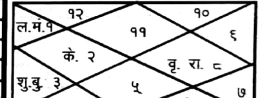
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ श.	४१ ।५०	रा. १० ।४०	उ.फा. २३ ।६	दि. ३ ।१२	शुभ. १ ।२६	किं. १३ ।५०	कन्या	अहो.	५ ।२ ।२१ ।६	३० ।२०	५ ।५६	६ ।०४	२८	३	१९
२ र.	३८ ।४६	रा. ६ ।२७	ह. २१ ।३१	दि. २ ।३३	ब्र. ५० ।३८	बा. १० ।१८	क. ५१ ।१४	रा. २ ।२७	५ ।३ ।१९ ।४६	३० ।१६	५ ।५७	६ ।०३	२९	४	२०
३ च.	३६ ।४६	रा. ८ ।४०	चि. २० ।५७	दि. २ ।२१	ऐ. ४६ ।२६	तै. २७ ।४६	तुला	अहो.	५ ।४ ।१८ ।२६	३० ।१२	५ ।५८	६ ।०२	३०	५	२१
४ म.	३६ ।०१	रा. ८ ।२२	स्वा. २१ ।३३	दि. २ ।३५	बै. ४३ ।१८	व. ०६ ।२३	तुला	अहो.	५ ।५ ।१७ ।६	३० ।०८	५ ।५८	६ ।०२	३१	६	२२
५ बु.	३६ ।३३	रा. ८ ।३६	वि. २३ ।२६	दि. ३ ।२१	वि. ४१ ।६	ब. ०६ ।१७	तु. ८ ।५८	दि. ६ ।३४	५ ।६ ।१५ ।४६	३० ।४	५ ।५६	६ ।०१	१	७	२३
६ बृ.	३८ ।३१	रा. ६ ।२४	अनु. २६ ।३५	दि. ४ ।३८	प्री. ४० ।२	कौ. ०७ ।३२	वृश्चिक	अहो.	५ ।७ ।१४ ।४५	३० ।००	६ ।००	६ ।००	२	८	२४
७ शु.	४१ ।२६	रा. १० ।३७	ज्ये. ३० ।५२	सा. ६ ।२२	आ. ३६ ।४५	ग. ०८ ।००	वृ. ३० ।५२	सा. ६ ।२२	५ ।८ ।१३ ।४१	२९ ।५६	६ ।०१	५ ।५९	३	९	२५
८ श.	४५ ।३५	रा. १२ ।१६	मू. ३६ ।१५	रा. ८ ।३२	सौ. ४० ।२०	वि. १३ ।३२	धनु	अहो.	५ ।९ ।१२ ।३७	२९ ।५२	६ ।०२	५ ।५८	४	१०	२६
९ र.	५० ।२१	रा. २ ।१०	पू.षा. ४२ ।१९	रा. १० ।५५	शो. ४१ ।२४	बा. १७ ।५८	ध. ५८ ।५६	रा. ५ ।३६	५ ।१० ।११ ।३३	२९ ।४८	६ ।०२	५ ।५८	५	११	२७
१० च.	५५ ।२३	रा. ४ ।१२	उ.षा. ४८ ।४६	रा. १ ।३५	अग. ४२ ।५१	तै. २२ ।५३	मकर	अहो.	५ ।११ ।१० ।२६	२९ ।४४	६ ।०३	५ ।५७	६	१२	२८
११ म.	६० ।००	अहो.	श्र. ५५ ।१७	रा. ४ ।११	सु. ४४ ।२१	व. २८ ।०१	मकर	अहो.	५ ।१२ ।०६ ।२४	२९ ।४०	६ ।०४	५ ।५६	७	१३	२९
११ बु.	०० ।३६	दि. ६ ।२१	ध. ६० ।००	अहो.	धृ. ४५ ।३१	वि. ०० ।३६	म. २८ ।१८	सा. ५ ।२४	५ ।१३ ।०८ ।१९	२९ ।३६	६ ।०५	५ ।५५	८	१४	३०
१२ बृ.	०५ ।१७	दि. ८ ।१३	ध. १ ।१९	दि. ६ ।३८	शू. ४६ ।११	बा. ०५ ।१७	कुम्भ	अहो.	५ ।१४ ।०७ ।३१	२९ ।३२	६ ।०६	५ ।५४	९	१५	१
१३ शु.	०९ ।०८	दि. ९ ।४५	श. ६ ।३८	दि. ८ ।४५	ग. ४६ ।४	तै. ०९ ।०८	कु. ५४ ।४७	रा. ४ ।०१	५ ।१५ ।०६ ।४३	२९ ।२८	६ ।०६	५ ।५४	१०	१६	२
१४ श.	११ ।५०	दि. १० ।५१	पू.भा. १० ।४६	दि. १० ।२७	बृ. ४५ ।५	व. ११ ।५०	मीन	अहो.	५ ।१६ ।०५ ।५५	२९ ।२४	६ ।०७	५ ।५३	११	१७	३
१५ र.	१३ ।२७	दि. ११ ।३१	उ.भा. १३ ।५५	दि. ११ ।४२	ध्रु. ४३ ।४	ब. १३ ।२७	मीन	अहो.	५ ।१७ ।०५ ।०६	२९ ।२०	६ ।०८	५ ।५२	१२	१८	४

शुक्लयोगमानं ५४ ।१०, दक्षिणयात्रा हस्ते, शारदीयनवरात्रारंभः, **कलशस्थापनं**, श्रीदुर्गापूजनोत्सवः, **नवरात्रारंभः**, अश्वारुढाया देव्या आगमनफलं क्षत्रभंगः ।
चन्द्रदर्शनमु ३० सौम्यशृंगं फलं समर्घं, **श्रीरेमन्तपूजनं**, पूर्वदक्षिणयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततो दक्षिणयात्रा ।
पश्चिमदक्षिणयात्रा तृतीयायाम् ।
मार्गी बुधः २८ ।१८, म. ६ ।२३ उ. ३६ ।१ या., पश्चिमदक्षिणयात्रा स्वात्याम् ।
पश्चिमयात्रानुराधायाम् । + महिषवाहनाया देव्या गमनफलं रुजशोककरं, **नवरात्रव्रतपारणं**, दक्षसावर्णिमन्वादिः, पूर्वां विना यात्रा श्रवणायाम् ।
गजपूजा **बिल्वाभिमन्त्रणञ्च**, पश्चिमोत्तरयात्रा।
पत्रिकाप्रवेशः सरस्वत्या आवाहनं पूजनञ्च, द. ति. ४१ ।२६ उ., म. ४१ ।२६ उ., गं. २४ ।५२ उ. ३६ ।५२ यावत् ।
महाष्टमीव्रतं **महारात्रिर्निशापूजा**, उत्तरयात्रा नवम्यां, द. ति. ४५ ।३५ या., म. १३ ।३२ यावत् ।
हस्तेरविः ३३ ।०८, पुस्त्रीसूचंयोगो मेषलग्नं रासभवाहनं सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन वृष्टियोगः, **महानवमीव्रतं**, त्रिशूलिनीपूजा ।
विजया १०, अपराजितापूजा, **देवीविसर्जनं**, सरस्वतीविसर्जनं, जयन्तीधारणं, **नीलकण्ठखञ्जनादिदर्शनं**, यात्रा, सीमोल्लंघनं, +
पञ्चकारंभो रात्रौ घं. ४ मि. ११ उ., म. २८ ।१ उपरि ।
पाशांकुशा ११ व्रतं सर्वेषां, पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा, म. ० ।३६ यावत् ।
अक्तूबर १०, गुडेन पारणं, **श्रीपद्मनाभ १२**, प्रदोष १३ व्रतं, पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम् ।
कन्यायां बुधः ४१ ।५३, **प्रदोष १४ व्रतम्**, उत्तरयात्रा मीनगते चन्द्रे ।
कौमुदीमहोत्सवः (कोजागरा) प्रदोषः घं. ७ मि. २६ यावद्रात्रौ **श्रीलक्ष्मीपूजनं**, पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वमाद्रे, म. ११ ।५० उ. ४२ ।२८ यावत् ।
आश्विनी १५ स्नानदानादिः, आदिकवि **वाल्मीकिजयन्ती** ।

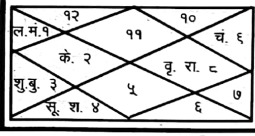
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ श.	२ ।१९ ।२५ ।२५	४ ।२५ ।१२ ।१२	६ ।२५ ।३७ ।४१	४ ।६ ।१२ ।५०	५ ।१ ।४६ ।५२	३ ।५ ।१८ ।३८	४५ ।१०	२१ ।५	२३ ।१	१ ।१४	३ ।३२	५ ।४८	८ ।३	१० ।२०	१२ ।३७	१४ ।४२	१६ ।२८	१७ ।५६	१९ ।२८
२ र.	२ ।२० ।० ।१२	४ ।२५ ।१ ।२	६ ।२५ ।३२ ।३८	४ ।७ ।२५ ।४७	५ ।१ ।५७ ।२३	३ ।५ ।१५ ।२७	४५ ।८	२१ ।१	२२ ।५७	१ ।१०	३ ।२८	५ ।४४	७ ।५६	१० ।१६	१२ ।३३	१४ ।३८	१६ ।२४	१७ ।५५	१९ ।२४
३ च.	२ ।२० ।३४ ।५६	४ ।२४ ।४६ ।५३	६ ।२५ ।२७ ।३५	४ ।८ ।३८ ।४४	५ ।२ ।४ ।५४	३ ।५ ।१२ ।१६	४५ ।६	२० ।५८	२२ ।५४	१ ।७	३ ।२५	५ ।४१	७ ।५६	१० ।१३	१२ ।३०	१४ ।३५	१६ ।२१	१७ ।५२	१९ ।२१
४ म.	२ ।२१ ।९ ।४६	४ ।२४ ।४ ।८	६ ।२५ ।२२ ।३२	४ ।९ ।५१ ।४१	५ ।२ ।१२ ।२५	३ ।५ ।९ ।५	४५ ।४	२० ।५४	२२ ।५०	१ ।३	३ ।२१	५ ।३७	७ ।५२	१० ।९	१२ ।२६	१४ ।३१	१६ ।१७	१७ ।४८	१९ ।१७
५ बु.	२ ।२१ ।४४ ।३३	४ ।२४ ।२३ ।२३	६ ।२५ ।१७ ।३०	४ ।११ ।४ ।३८	५ ।२ ।१९ ।५६	३ ।५ ।५ ।५५	४५ ।२	२० ।५०	२२ ।४६	० ।५९	३ ।१७	५ ।३३	७ ।४८	१० ।५	१२ ।२२	१४ ।२७	१६ ।१३	१७ ।४४	१९ ।१३
६ बृ.	२ ।२२ ।१८ ।२८	४ ।२४ ।५४ ।१०	६ ।२५ ।१३ ।४२	४ ।१२ ।१७ ।४७	५ ।२ ।२७ ।४०	३ ।५ ।२ ।४४	४५ ।००	२० ।४७	२२ ।४३	० ।५६	३ ।१४	५ ।३०	७ ।४५	१० ।२	१२ ।१९	१४ ।२४	१६ ।१०	१७ ।४१	१९ ।१०
७ शु.	२ ।२२ ।५२ ।२३	४ ।२५ ।२४ ।५७	६ ।२५ ।९ ।५४	४ ।१३ ।३० ।५६	५ ।२ ।३५ ।२३	३ ।४ ।५६ ।३३	४४ ।५८	२० ।४३	२२ ।३९	० ।५२	३ ।१०	५ ।२६	७ ।४१	९ ।५८	१२ ।१५	१४ ।२०	१६ ।६	१७ ।३७	१९ ।६
८ श.	२ ।२३ ।२६ ।१८	४ ।२५ ।५५ ।४४	६ ।२५ ।६ ।७	४ ।१४ ।४४ ।५	५ ।२ ।४३ ।६	३ ।४ ।५६ ।२२	४४ ।५६	२० ।३९	२२ ।३५	० ।४८	३ ।६	५ ।२२	७ ।३७	९ ।५४	१२ ।११	१४ ।१६	१६ ।२	१७ ।३३	१९ ।२
९ र.	२ ।२४ ।० ।१२	४ ।२६ ।२६ ।३१	६ ।२५ ।२ ।२०	४ ।१५ ।५७ ।१४	५ ।२ ।५० ।४९	३ ।४ ।५३ ।११	४४ ।५४	२० ।३६	२२ ।३२	० ।४५	३ ।३	५ ।१९	७ ।३४	९ ।५१	१२ ।८	१४ ।१३	१५ ।५९	१७ ।३०	१८ ।५९
१० च.	२ ।२४ ।३४ ।६	४ ।२६ ।५७ ।१८	६ ।२४ ।५८ ।३३	४ ।१७ ।१० ।२३	५ ।२ ।५८ ।३२	३ ।४ ।५० ।०	४४ ।५२	२० ।३२	२२ ।२८	० ।४१	२ ।५९	५ ।१५	७ ।३०	९ ।४७	१२ ।४	१४ ।९	१५ ।५५	१७ ।२६	१८ ।५५
११ म.	२ ।२५ ।८ ।०	४ ।२७ ।२८ ।५	६ ।२४ ।५४ ।४६	४ ।१८ ।२३ ।३२	५ ।३ ।६ ।१५	३ ।४ ।४६ ।५०	४४ ।५०	२० ।२८	२२ ।२४	० ।३७	२ ।५५	५ ।११	७ ।२६	९ ।४३	१२ ।०	१४ ।५	१५ ।५१	१७ ।२२	१८ ।५१
११ बु.	२ ।२५ ।४१ ।५४	४ ।२७ ।५८ ।५१	६ ।२४ ।५० ।५९	४ ।१९ ।३६ ।४०	५ ।३ ।१३ ।५८	३ ।४ ।४३ ।४०	४४ ।४८	२० ।२५	२२ ।२१	० ।३४	२ ।५२	५ ।८	७ ।२३	९ ।४०	११ ।५७	१४ ।२	१५ ।४८	१७ ।१९	१८ ।४८
१२ बृ.	२ ।२६ ।१४ ।३८	४ ।२९ ।० ।५४	६ ।२४ ।४८ ।३६	४ ।२० ।५० ।१७	५ ।३ ।२१ ।४२	३ ।४ ।४० ।२९	४४ ।४६	२० ।२१	२२ ।१७	० ।३०	२ ।४८	५ ।४	७ ।१९	९ ।३६	११ ।५३	१३ ।५८	१५ ।४४	१७ ।१५	१८ ।४४
१३ शु.	२ ।२६ ।४७ ।२२	५ ।०.२ ।५७	६ ।२४ ।४६ ।१३	४ ।२२ ।३ ।५४	५ ।३ ।२९ ।२६	३ ।४ ।३७ ।१८	४४ ।४४	२० ।१७	२२ ।१३	० ।२६	२ ।४४	५ ।०	७ ।१५	९ ।३२	११ ।४९	१३ ।५४	१५ ।४०	१७ ।११	१८ ।४०
१४ श.	२ ।२७ ।२० ।६	५ ।१ ।५ ।०	६ ।२४ ।४३ ।५०	४ ।२३ ।१७ ।३१	५ ।३ ।३७ ।९	३ ।४ ।३४ ।७	४४ ।४२	२० ।१४	२२ ।१०	० ।२३	२ ।४१	४ ।५७	७ ।१२	९ ।२९	११ ।४६	१३ ।५१	१५ ।३७	१७ ।८	१८ ।३७
१५ र.	२ ।२७ ।५२ ।५०	५ ।२ ।७ ।३	६ ।२४ ।४१ ।२८	४ ।२४ ।३१ ।८	५ ।३ ।४४ ।५२	३ ।४ ।३० ।५६	४४ ।४०	२० ।१०	२२ ।६	० ।१९	२ ।३७	४ ।५३	७ ।८	९ ।२५	११ ।४२	१३ ।४७	१५ ।३३	१७ ।४	१८ ।३३

५ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३० ।३३
अयनांशाः २२ ।३६ ।२३

११ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३० ।४०
अयनांशाः २२ ।३६ ।२४

विविधविषयाः—प्रतिपदि **कलशस्थापनं** ततो देवीपूजनपूर्वकनवदिनं यावच्छप्तशतीस्तोत्रवेदपुराणादिधर्मग्रन्थपाठः मन्त्रजपश्च कर्त्तव्यः । **दुर्गाऽऽगमनयान-विचारः**—शशिसूर्ये गजारुढा शनिभौमे तुरंगमे । गुरौ शुक्रे च दोलायां बुधे नौका प्रकीर्त्तिता ।। **तत्फलम्**—गजे च जलदा देवी क्षत्रभंगस्तुरंगमे । नौकायां सर्वसिद्धिः स्याद्दोलायां **मरणं** ध्रुवम् ।। **विजयदशम्यां देव्या गमनयानफलं**—शशिसूर्यदिने यदि सा विजया महिषागमने रुजशोककरा, शनिभौमदिने यदि सा विजया चरणायुधयानकरी विकला । बुधशुक्रदिने यदि सा विजया गजवाहनगा शुभवृष्टिकरा, सुरराजगुरौ यदि सा विजया नरवाहनगा शुभसौख्यकरा । **दुर्गापाठमहत्त्वम्**—यथाश्वमेधः क्रतुराड् देवानां च यथा हरिः । **स्तवानामपि** सर्वेषां तथा सप्तशतीस्तवः । चण्ड्याः शतावृत्तिपाठात् सर्वाः सिध्यन्ति सिद्धयः । **विल्वपत्रत्रोटनमन्त्रः**—अमृतोद्भव श्रीवृक्ष शंकरस्य सदा प्रिय । क्षमस्व शिवपूजार्थं तव पत्रं चिनोम्यहम् । **तुलसीपत्रत्रोटनमन्त्रः**—तुलस्यमृतजन्मा त्वं केशवस्य सदा प्रिया । क्षमस्व हरिपूजार्थं तव पत्रं चिनोम्यहम् ।। **नीलकण्ठदर्शनमन्त्रः**—नीलकण्ठाय भद्राय भद्ररूपाय ते नमः । भद्रत्वं देहि मे भद्रमाशां पूरय पूरय ।। **खञ्जनदर्शनमन्त्रः**—नारायणशरीरोत्थ संवत्सरशुभप्रद । शालग्रामशिलाकण्ठ खञ्जरीट नमोऽस्तुते ।।
ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौकुजशुक्रौ, वक्री पूर्वोदितोबुधः ४ तो मार्गी, वक्री पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमास्तः शनिः ।
वातावरणम्—पक्षादिभागे तापवातखण्डवृष्टिमेघच्छायादयस्तदुत्तरार्द्धभागे मेघचारवातवृष्टयः ।

कार्तिककृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ५ ।१० ।०९ ई. तः दि. १८ ।१० ।०९ ई. या. उत्तरेकालः ।
वक्री पूर्वोदितो गुरुः १३तो मार्गी, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः, सौम्यगोलः, १४ तो याम्यगोलः, याम्यायनम् ।

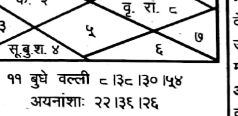
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ चं.	१३ ।४३	दि. ११ ।३८	रे. १५ ।४५	दि. १२ ।२७	व्या. ४० ।४	कौ. १३ ।४३	मी. १५ ।४५	दि.१२ ।२७	५ ।१८ ।०४ ।१७	२६ ।१६	६ ।०६	५ ।५१	१३	१९	५
२ मं.	१२ ।४३	दि. ११ ।१५	अ. १६ ।१६	दि. १२ ।४२	ह. ३६ ।४	ग. १२ ।४३	मेष	अहो.	५ ।१९ ।०३ ।२८	२६ ।१२	६ ।१०	५ ।५०	१४	२०	६
३ बु.	१० ।२८	दि. १० ।२१	भ. १५ ।४२	दि. १२ ।२७	व. ३१ ।१०	वि. १० ।२८	मे. ३० ।१७	सा. ६ ।१७	५ ।२० ।०२ ।३६	२६ ।०८	६ ।१०	५ ।५०	१५	२१	७
४ बृ.	०७ ।१२	दि. ६ ।०४	कृ. १४ ।०२	दि. ११ ।४८	सि. २५ ।२८	बा. ६ ।१२	वृष	अहो.	५ ।२१ ।२ ।७	२६ ।०४	६ ।१०	५ ।५०	१६	२२	८
५ शु.	०३ ।०४	दि. ७ ।२६	रो. ११ ।३४	दि. १० ।५०	व्य. १६ ।४	तै. ३ ।०४	वृ. ३६ ।५७	रा. १० ।११	५ ।२२ ।०१ ।३५	२६ ।००	६ ।११	५ ।४६	१७	२३	९
७ श.	५२ ।३८	रा. ३ ।१६	मृ. ८ ।२०	दि. ६ ।३३	ब. १२ ।००	वि. २५ ।५२	मिथुन	अहो.	५ ।२३ ।०१ ।०२	२८ ।५६	६ ।१३	५ ।४७	१८	२४	१०
८ र.	४६ ।४६	रा. १२ ।५६	आ. ४ ।३५	दि. ८ ।०४	प. ४ ।३३	बा. १६ ।४२	मि. ४६ ।३१	रा. १२ ।५०	५ ।२४ ।० ।२६	२८ ।५२	६ ।१४	५ ।४६	१९	२५	११
९ चं.	४० ।४३	रा. १० ।३१	पु. ०० ।३०	दि. ६ ।२६	सि. ४८ ।५४	तै. १३ ।४४	कर्क	अहो.	५ ।२४ ।५६ ।५६	२८ ।४८	६ ।१४	५ ।४६	२०	२६	१२
१० म.	३४ ।४३	रा. ८ ।०८	आश्ले. ५२ ।६	रा. ३ ।०७	सा. ४१ ।७	व. ०७ ।४३	क. ५२ ।६	रा. ३ ।७	५ ।२५ ।५६ ।२३	२८ ।४५	६ ।१५	५ ।४५	२१	२७	१३
११ बु.	२८ ।५६	सा. ५ ।५०	म. ४८ ।१७	रा. १ ।३५	शुभ. ३३ ।३०	ब. ०१ ।५०	सिंह	अहो.	५ ।२६ ।५८ ।५०	२८ ।४२	६ ।१६	५ ।४४	२२	२८	१४
१२ बृ.	२३ ।३२	दि. ३ ।४१	पू.फ. ४४ ।५७	रा. १२ ।१५	शुक्ल. २६ ।१४	त. २३ ।३२	सिं. ५६ ।१७	रा. ५ ।५६	५ ।२७ ।५८ ।३३	२८ ।३८	६ ।१६	५ ।४४	२३	२९	१५
१३ शु.	१८ ।४७	दि. १ ।४८	उ.फ. ४२ ।१७	रा. ११ ।१२	ब्र. १६ ।३१	ब. १८ ।४७	कन्या	अहो.	५ ।२८ ।५८ ।१६	२८ ।३४	६ ।१७	५ ।४३	२४	३०	१६
१४ श.	१४ ।५०	दि. १२ ।१४	ह. ४० ।२८	रा. १० ।२६	ऐ. १३ ।२५	श. १४ ।५	कन्या	अहो.	५ ।२९ ।५७ ।५६	२८ ।३०	६ ।१८	५ ।४२	२५	३१	१७
३० र.	११ ।५१	दि. ११ ।०३	चि. ३६ ।३६	रा. १० ।११	वै. ८ ।५	ना. ११ ।५१	क. १० ।४	दि. १० ।२१	६ ।०० ।५७ ।४२	२८ ।२६	६ ।१९	५ ।४१	२६	१	१८

पश्चिमोत्तरयात्रा प्रतिपदि, **पञ्चकान्तो** दिवा घ. १२ मि. २७ उ., कार्त्तिके यमुनास्नानं महापुण्यप्रदं, कार्त्तिके द्विदलं त्यजेत्, गं. ३ ।४५ उ. १८ ।४५ यावत् ।
उत्तरां विना यात्राश्विन्यां, भ. ४१ ।३६ उपरि ।
पूर्वोदितः शनिः ४० ।१५, भ. १ ।२८ या., **श्रीकृष्णपिंग ४ व्रतं,** करकचतुर्थी ।
कर्के कुजः ४० ।०, पूर्वयात्रा रोहिण्याम् । ▲पूजनञ्च, **वायुपुराणे**-कार्त्तिकस्यासिते पक्षे स्वात्यां भौमे चतुर्दशी । मेषलग्नेऽञ्जनीगर्भात् स्वयं जातो हरः शिवः ।।
षष्ठीमानं ५५ ।०१, कन्यायां शुक्रः १२ ।२०, भ. ३० ।३५ उ., अशोकचन्दन ६, पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां ततः पश्चिमां विना यात्रा पष्ठ्याम् ।
पूर्वां विना यात्रा मृगशिरसि, द. ति. ५२ ।३८ उ., भ. २२ ।५२ यावत् । +छिन्नवृष्टियोगः, द. ति. ४६ ।४६ यावत् ।
शिवयोगमानं ५२ ।१४, **चित्रायांरविः ३ ।३७,** स्त्रीस्त्रीसूचंयोगस्तुलालग्नं शृगालवाहनं सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन +
पुष्यमानं ५५ ।४६, पूर्वां विनायात्रा दशम्यां पुष्ये ।♦अकृतपितृपक्षपार्वणैरद्यावश्यमेव पार्वणं विधेयम्, १४–३० एको. ।
भ.७ ।४३ उ. ३४ ।४३ या., गं. ४१ ।६ उ. ५६ ।६ यावत् । × **श्रीकालीपूजा,** रात्रिशेषे शूर्पवादनपुरस्सरं गृहाद्दारिद्र्यनिष्कासनं, ♦
रंभा११व्रतं सर्वेषां, पूर्वयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् । ●**दीपावली** सुखरात्रिः, प्रदोषे घं. ७ मि. १८ यावद्रात्रौ **श्रीलक्ष्मीपूजनं** उल्काभ्रमणं पितृविसर्जनञ्च,×
गोवत्सर१२, बिल्वदलेन तुलसीदलेन वा पारणं, प्रदोष १३व्रतं, **श्रीधन्वन्तरिजयन्ती** (धनतेरस), पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
मार्गीगुरुः ४५ ।५४, भ. १८ ।४७ उ. ४६ ।४६ या., पूर्वदक्षिणयात्रा हस्ते, प्रदोष १४व्रतं, श्रीहनुमदवतारः, **श्रीहनुमज्जन्मोत्सवः,** हनुमद्ध्वजदानं▲
तुलायांरविः ४६ ।१७, मु. ३० फलं साम्यं, मासान्तः, याम्यगोलारंभः ४६ ।१७ उ., **कार्त्तिकस्नानारंभः, सिमरियाघट्टे कल्पवासारंभः,**●
धान्यविषुवसंक्रान्तिपुण्यकालो घं. १२ मि. ० यावद्दिने, कार्त्तिकी ३० स्नानदानादिः, **गोक्रीडा,** गोपूजा नैव पापाहत्वात्,❖
❖ **गोवर्द्धनपूजनोत्सवः,** वृषभे औषधिदानम् ।

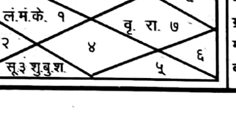
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ चं.	२ ।२८ ।२५ ।३४	५ ।३ ।९ ।६	६ ।२४ ।३६ ।६	४ ।२५ ।४४ ।४४	५ ।३ ।५२ ।३५	३ ।४ ।२७ ।४५	४४ ।३८	२० ।६	२२ ।२	० ।१५	२ ।३३	४ ।४६	७ ।४	९ ।२१	११ ।३८	१३ ।४३	१५ ।२६	१७ ।०	१८ ।२६
२ म.	२ ।२८ ।५८ ।१७	५ ।४ ।११ ।६	६ ।२४ ।३६ ।४४	४ ।२६ ।५८ ।२०	५ ।४ ।० ।१८	३ ।४ ।२४ ।३६	४४ ।३६	२० ।३	२१ ।५६	० ।१२	२ ।३०	४ ।४६	७ ।१	९ ।१८	११ ।३५	१३ ।४०	१५ ।२६	१६ ।५७	१८ ।२६
३ बु.	२ ।२९ ।३१ ।०	५ ।५ ।१३ ।११	६ ।२४ ।३४ ।२२	४ ।२८ ।११ ।५६	५ ।४ ।८ ।१	३ ।४ ।२१ ।२५	४४ ।३४	१९ ।५९	२१ ।५५	० ।८	२ ।२६	४ ।४२	६ ।५७	९ ।१४	११ ।३१	१३ ।३६	१५ ।२२	१६ ।५३	१८ ।२२
४ बृ.	३ ।० ।२ ।२२	५ ।६ ।३४ ।४६	६ ।२४ ।३३ ।२६	४ ।२९ ।२५ ।४७	५ ।४ ।१५ ।१३	३ ।४ ।१८ ।१४	४४ ।३२	१९ ।५५	२१ ।५१	० ।४	२ ।२२	४ ।३८	६ ।५३	९ ।१०	११ ।२७	१३ ।३२	१५ ।१८	१६ ।४९	१८ ।१८
५ शु.	३ ।० ।३३ ।४४	५ ।७ ।५६ ।२७	६ ।२४ ।३२ ।३०	५ ।०० ।३६ ।३७	५ ।४ ।२२ ।२४	३ ।४ ।१५ ।३	४४ ।३०	१९ ।५२	२१ ।४८	० ।१	२ ।१९	४ ।३५	६ ।५०	९ ।७	११ ।२४	१३ ।२९	१५ ।१५	१६ ।४६	१८ ।१५
७ श.	३ ।१ ।५ ।६	५ ।९ ।१८ ।५	६ ।२४ ।३१ ।३४	५ ।१ ।५३ ।२७	५ ।४ ।२९ ।३५	३ ।४ ।११ ।५२	४४ ।२८	१९ ।४८	२१ ।४४	२३ ।५७	२ ।१५	४ ।३१	६ ।४६	९ ।३	११ ।२०	१३ ।२५	१५ ।११	१६ ।४२	१८ ।११
८ र.	३ ।१ ।३६ ।२८	५ ।१० ।३९ ।४३	६ ।२४ ।३० ।३६	५ ।३ ।१० ।१७	५ ।४ ।३६ ।४६	३ ।४ ।८ ।४१	४४ ।२६	१९ ।४४	२१ ।४०	२३ ।५३	२ ।११	४ ।२७	६ ।४२	८ ।५९	११ ।१६	१३ ।२१	१५ ।७	१६ ।३८	१८ ।७
९ चं.	३ ।२ ।७ ।५०	५ ।१२ ।१ ।२१	६ ।२४ ।२९ ।४४	५ ।४ ।२१ ।७	५ ।४ ।४२ ।५७	३ ।४ ।५ ।३०	४४ ।२४	१९ ।४१	२१ ।३७	२३ ।५०	२ ।८	४ ।२४	६ ।३९	८ ।५६	११ ।१३	१३ ।१८	१५ ।४	१६ ।३५	१८ ।४
१० म	३ ।२ ।३९ ।१२	५ ।१३ ।२२ ।५८	६ ।२४ ।२८ ।४९	५ ।५ ।३४ ।५७	५ ।४ ।५१ ।८	३ ।४ ।२ ।२०	४४ ।२२	१९ ।३७	२१ ।३३	२३ ।४६	२ ।४	४ ।२०	६ ।३५	८ ।५२	११ ।९	१३ ।१४	१५ ।०	१६ ।३१	१८ ।०
११ बु.	३ ।३ ।१० ।३४	५ ।१४ ।४४ ।३५	६ ।२४ ।२७ ।५४	५ ।६ ।४८ ।४७	५ ।४ ।५८ ।१९	३ ।३ ।५९ ।१०	४४ ।२१	१९ ।३३	२१ ।२९	२३ ।४२	२ ।०	४ ।१९	६ ।३१	८ ।४८	११ ।५	१३ ।१०	१४ ।५६	१६ ।२७	१७ ।५६
१२ बृ.	३ ।३ ।४० ।३२	५ ।१६ ।१८ ।२२	६ ।२४ ।२७ ।३६	५ ।८ ।२ ।५२	५ ।५ ।५ ।१२	३ ।३ ।५५ ।५९	४४ ।१९	१९ ।३०	२१ ।२९	२३ ।३९	१ ।५७	४ ।१३	६ ।२८	८ ।४५	११ ।२	१३ ।७	१४ ।५३	१६ ।२४	१७ ।५३
१३ शु.	३ ।४ ।१० ।३०	५ ।१७ ।५२ ।९	६ ।२४ ।२७ ।२५	५ ।९ ।१६ ।५७	५ ।५ ।१२ ।५	३ ।३ ।५२ ।४८	४४ ।१७	१९ ।२६	२१ ।२२	२३ ।३५	१ ।५३	४ ।९	६ ।२४	८ ।४१	१० ।५८	१३ ।३	१४ ।४९	१६ ।२०	१७ ।४९
१४ श.	३ ।४ ।४० ।२८	५ ।१९ ।२५ ।५६	६ ।२४ ।२८ ।२	५ ।१० ।३१ ।२	५ ।५ ।१८ ।५८	३ ।३ ।४९ ।३७	४४ ।१५	१९ ।२३	२१ ।१९	२३ ।३२	१ ।५०	४ ।६	६ ।२१	८ ।३८	१० ।५५	१३ ।०	१४ ।४६	१६ ।१७	१७ ।४६
३० र.	३ ।५ ।१० ।२६	५ ।२० ।५६ ।४३	६ ।२४ ।२८ ।३६	५ ।११ ।४५ ।६	५ ।५ ।२५ ।५१	३ ।३ ।४६ ।२६	४४ ।१३	१९ ।१९	२१ ।१५	२३ ।२८	१ ।४६	४ ।२	६ ।१७	८ ।३४	१० ।५१	१२ ।५६	१४ ।४२	१६ ।१३	१७ ।४२

३ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३० ।४७
अयनांशाः २२ ।३६ ।२५

११ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३० ।५४
अयनांशाः २२ ।३६ ।२६

विविधविषयाः–कार्त्तिके सकलं मासं प्रातः स्नायी जितेन्द्रियः । जपन् हविष्यभुक् शान्तः सर्वपापैः प्रमुच्यते ।। **प्रातः स्नानमन्त्रः**–कार्त्तिकेऽहं करिष्यामि प्रातः स्नानं जनार्दन । प्रीत्यर्थं तव देवेश दामोदर मया सह ।। **धात्रीमाहात्म्यम्**–धात्रीच्छायां समाश्रित्य मुक्ते योऽन्नं हि मानवः । ब्राह्मणान् भोजयित्वा तु वार्षिकं किल्विषं हरेत् ।। धात्रीफलविलिप्तांगो धात्रीफल–विमूषितः । धात्रीफलकृताहारो नरो नारायणो भवेत् । **उल्काभ्रमणमन्त्रः**–शस्त्राशस्त्रहतानां च भूतानां भूतदर्शयोः । उज्ज्वलज्योतिषा देहं निर्दहे व्योमवह्निना ।। अग्निदग्धाश्च ये जीवा येऽप्यदग्धाः कुले मम । उज्ज्वलज्योतिषा दग्धास्ते यान्तु परमां गतिम् । यमलोकं परित्यज्य आगता ये महालये । उज्ज्वलज्योतिषा वर्त्म प्रपश्यन्तो व्रजन्तु ते ।। तुलासंक्रमणे **आकाशदीपदानफलम्**–तुलायां तिलतैलेन सायंकाले समागते । आकाशदीपं यो दद्यान्मासमेकं हरिं प्रति ।। महतीं श्रियमवाप्नोति रूपसौभाग्यसम्पदः । **दीपदानमन्त्रः**–दामोदराद्य नभसि तुलायां लोलया सह । प्रदीपं ते प्रयच्छामि नमोऽनन्ताय वेधसे ।।
ग्रहस्थितिः–मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजबुधशुक्राः, वक्री पूर्वोदितो गुरुः १३ तो मार्गी, मार्गी पश्चिमास्तः शनिः ३तः पूर्वोदितः ।
वातावरणम्–पक्षादिभागे तापवातखण्डवृष्टयस्ततः पक्षान्तं यावन्मेघचारवायुच्छिन्नवृष्टयः ।

कार्त्तिकशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. १६ ।१० ।०६ ई. तः दि. २ ।११।०६ ई. या., उत्तरेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः, शरदृतुः, याम्यगोलायने ।

तिथयः / दिनानि	तिथिमानानि द. प.	तिथिमानानि घं. मि.	नक्षत्राणि द. प.	नक्षत्राणि घं. मि.	योगाः द. प.	करणानि द. प.	चन्द्रराशयः रा. द. प.	चन्द्रराशयः घं. मि.	स्पष्टसूर्यः राश्यादिः	दिनमानं द. प.	सू. उ. घं. मि.	सू. अ. घं. मि.	दिनांका रा.	दिनांका सौ.	दिनांका अं.
१ चं.	६ ।५६	दि. १० ।१७	स्वा. ४० ।००	रा. १० ।१६	वि. ३ ।३५	ब. ६ ।५६	तुला	अहो.	६ ।१ ।५७ ।२५	२८ ।२२	६ ।१६	५ ।४१	२७	२	१६
२ मं.	६ ।१४	दि. १० ।०२	वि. ४१ ।३५	रा. १० ।५८	प्री. ०० ।४	कौ. ६ ।१४	तु. २६ ।१२	सा. ४ ।४६	६ ।२ ।५७ ।७	२८ ।१८	६ ।२०	५ ।४०	२८	३	२०
३ बु.	६ ।४६	दि. १० ।१७	अनु. ४४ ।२५	रा. १२ ।०७	सौ. ५६ ।८	ग. ६ ।४६	वृश्चिक	अहो.	६ ।३ ।५६ ।४६	२८ ।१४	६ ।२१	५ ।३६	२९	४	२१
४ बृ.	११ ।५२	दि. ११ ।०७	ज्ये. ४८ ।२३	रा. १ ।४३	शो. ५५ ।३०	वि. ११ ।५२	वृ. ४८ ।२३	रा. १ ।४३	६ ।४ ।५६ ।४८	२८ ।१०	६ ।२२	५ ।३८	३०	५	२२
५ शु.	१४ ।५७	दि. १२ ।२२	मू. ५३ ।३३	रा. ३ ।४८	अगं. ५५ ।४७	बा. १४ ।५७	धनु	अहो.	६ ।५ ।५६ ।४७	२८ ।०६	६ ।२३	५ ।३७	१	६	२३
६ श.	१६ ।६	दि. २ ।०२	पू.षा. ५६ ।२६	रा. ६ ।१०	सु. ५६ ।४१	तै. १६ ।०६	धनु	अहो.	६ ।६ ।५६ ।४६	२८ ।०२	६ ।२४	५ ।३६	२	७	२४
७ र.	२३ ।५६	दि. ४ ।००	उ.षा. ६० ।००	अहो.	धृ. ५८ ।००	व. २३ ।५६	ध. १६ ।२	दि. १२ ।४६	६ ।७ ।५६ ।४४	२७ ।५८	६ ।२४	५ ।३६	३	८	२५
८ च.	२६ ।१७	सा. ६ ।०८	उ.षा. ५ ।५१	दि. ८ ।४५	शू. ५६ ।२७	ब. २६ ।१७	मकर	अले.	६ ।८ ।५६ ।४२	२७ ।५४	६ ।२५	५ ।३५	४	६	२६
९ म.	३४ ।२८	रा. ८ ।१३	श्र. १२ ।२१	दि. ११ ।२२	ग. ६० ।००	बा. ०१ ।५३	म. ४५ ।२६	रा. १२ ।३६	६ ।६ ।५६ ।००	२७ ।५१	६ ।२६	५ ।३४	५	१०	२७
१० बु.	३६ ।११	रा. १० ।०६	ध. १८ ।३१	दि. १ ।५०	ग. ०० ।४०	तै. ०६ ।५०	कुम्भ	अहो.	६ ।१० ।५६ ।३८	२७ ।४८	६ ।२६	५ ।३४	६	११	२८
११ बृ.	४३ ।०६	रा. ११ ।४३	श. २४ ।००	दि. ४ ।०३	बृ. १ ।२५	व. ११ ।१०	कुम्भ	अहो.	६ ।११ ।५६ ।५१	२७ ।४४	६ ।२७	५ ।३३	७	१२	२९
१२ शु.	४५ ।५४	रा. १२ ।५०	पू.भा. २८ ।३०	सा. ५ ।५२	ध्रु. १ ।३०	ब. १४ ।३२	कु. १२ ।२३	दि. ११ ।२५	६ ।१२ ।५७ ।०४	२७ ।४१	६ ।२८	५ ।३२	८	१३	३०
१३ श.	४७ ।३६	रा. १ ।३०	उ.भा. ३१ ।५६	रा. ७ ।१४	व्या. ०० ।४१	कौ. १६ ।४५	मीन	अहो.	६ ।१३ ।५७ ।१७	२७ ।३८	६ ।२८	५ ।३२	९	१४	३१
१४ र.	४७ ।५६	रा. १ ।३६	रे. ३४ ।३	रा. ८ ।०६	व. ५६ ।१०	ग. १७ ।४६	मी. ३४ ।३	रा. ८ ।६	६ ।१४ ।५७ ।३०	२७ ।३५	६ ।२६	५ ।३१	१०	१५	१
१५ चं.	४७ ।००	रा. १ ।१८	अ. ३४ ।५४	रा. ८ ।२८	सि. ५२ ।२४	वि. १७ ।२८	मेष	अहो.	६ ।१५ ।५७ ।४३	२७ ।३२	६ ।३०	५ ।३०	११	१६	२

मासादिः, चन्द्रदर्शन मु. १५ सौम्यशृंग फल महार्घ, बलिपूजा, **अन्नकूटः**, अग्न्यादिदेवोत्थापन, **महाकविकालिदासजयन्ती**, उच्चैठग्रामे+

आयुष्मानयोगमानं ५७ ।३१, **भ्रातृ द्वितीया**, भगिनीगृहे भोजनं, **श्रीचित्रगुप्तपूजा**, यमुनास्नानं, पश्चिमयात्रानुराधायाम् ।

कटुमहुली ३, **श्रीगणेश ४व्रतं**, म. ४० ।५१ उपरि । + तज्जन्मस्थले **उज्जयिन्यां** तत्कर्मस्थले च जयन्त्युत्सवः ।

पूर्वास्तोबुधः १६ ।२५, म. ११ ।५२ या., गं. ४२ ।२३ उ. ५७ ।२३ या., **गृहप्रवेशो** मूले, पश्चिमोत्तरयात्रा पञ्चम्यां ज्येष्ठायां ततः पूर्वोत्तरयात्रा मूले ।

प्रतिहारषष्ठीव्रतस्यैकभुक्तादिकं (खरना), पूर्वोत्तरयात्रा, ६ एको. ●**प्रतिहारषष्ठीव्रतं** सायंकालिकार्घदानं, उत्तरयात्रा ।।

स्वात्यां रविः २७ ।१५, पुंस्त्रीसूचंयोगो मेषलग्नं मण्डूकवाहनं सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेनच्छिन्नवृष्टियोगः, तुलायां बुधः १८ ।७,●

प्रातःकालिकार्घदानं पारणञ्च, जगद्धात्रीपूजारंभः, **सामापूजारंभः**, म. २३ ।५६ उ. ५६ ।३८ यावत्, ७ एकोदि्दष्टम । ×××स्नानदानशिवार्चनादिकं, **श्रीनिम्बार्कजयन्ती**, श्रीगुरुनानकजयन्ती, पुष्करस्नानदानादिकं, ०

गोपाष्टमी, पूर्वा विना यात्राष्टम्यां श्रवणायाम् । ×पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा । ×× **सोनपुरमेलापकं**, **गोशालाघट्टे** कमलायां **जीवछघट्टे** जीववत्सायां **ढेङ्मनियारीघट्टे** वाग्मत्यां च ×××

अक्षयनवमी, गंगास्नानदानादिः, **सत्ययुगादिः**, धात्रीमूले भोजनं, **पञ्चकारंभो** दिवा घं. ११ मि. २२ उ., उत्तरा विना **यात्रा** श्रवणायां ततः×

जगद्धात्री विसर्जनं, **गृहप्रवेशः, गृहारंभः** शतभिषायां, पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम् । ▲म. ४७ ।५६ उ., गं. २२ ।३ उ. ३७ ।३ यावत् ।

देवोत्थान११व्रतं सर्वेषां रात्रौ ११ व्रतोद्यापनं, **भीष्मपञ्चकव्रतारंभः**, गृहारंभप्रवेशौ शतभिषायां, पश्चिमयात्रैकादश्यां **पूर्वभाद्रे**, द. ति. ४३ ।६ उपरि, म. ११ ।१० उ. ४३ ।६ **यावत्** ।

बिल्वदलेन तुलसीदलेन वा पारणं, श्रीदामोदर १२, तामसमन्वादिः, **चातुर्मास्यव्रतपारणं**, गृहप्रवेशस्त्रयोदश्यां, द. ति. ४५ ।५४ यावत् ।

हर्षणयोगमानं ५८ ।१४, प्रदोष १३व्रतं, **विद्यापतिस्मृतिदिवसः**, गृहप्रवेशस्त्रयोदश्यां, पश्चिमोत्तरयात्रा रेवत्याम् । ० **गृहारंभः**, पूर्वा विना यात्राश्विन्यां, म. १७ ।२८ **यावत्** ।

नमम्बर ११, प्रदोष १४ व्रतं, वैकुण्ठ १४, **पञ्चकान्तो** रात्रौ घं. ८ मि. ६ उ., **श्रीकाशीविश्वनाथप्रतिष्ठादिनं**, पश्चिमां विना यात्रा पूर्णिमायां. ▲

तुलायांशुक्रः २६ ।४६, **कार्त्तिकी १५ स्नानदानादिः**, कार्त्तिकेयावतारः, **श्रीकार्त्तिकेयपूजनं**, सामाविसर्जनं, **औत्तममन्वादिः**, सर्वदेव देव्युत्थापनं, भीष्मपञ्चकव्रतान्तः, **हरिहरक्षेत्रस्नानं**, श्रीहरिहरनाथदर्शनपूजनादिकं,××

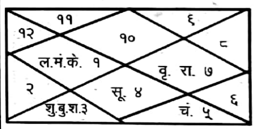
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः
१ चं.	३ ।५ ।४० ।२३	५ ।२२ ।३३ ।३०	६ ।२४ ।२६ ।१५	५ ।१२ ।५६ ।१०	५ ।५ ।३२ ।४४	३ ।३ ।४३ ।१५
२ मं.	३ ।६ ।१० ।२०	५ ।२४ ।७ ।१७	६ ।२४ ।२६ ।५१	५ ।१४ ।१३ ।१४	५ ।५ ।३६ ।३६	३ ।३ ।४० ।४
३ बु.	३ ।६ ।४० ।१७	५ ।२५ ।४१ ।४	६ ।२४ ।३० ।५६	५ ।१५ ।२७ ।१८	५ ।५ ।४६ ।२८	३ ।३ ।३६ ।५४
४ बृ.	३ ।७ ।८ ।३३	५ ।२७ ।२१ ।५३	६ ।२४ ।३२ ।५६	५ ।१६ ।४१ ।४३	५ ।५ ।५३ ।११	३ ।३ ।३३ ।४३
५ शु.	३ ।७ ।३६ ।४६	५ ।२६ ।२ ।४२	६ ।२४ ।३४ ।५३	५ ।१७ ।५६ ।८	५ ।५ ।५६ ।५३	३ ।३ ।३० ।३२
६ श.	३ ।८ ।५ ।५	६ ।० ।४३ ।३०	६ ।२४ ।३७ ।५०	५ ।१६ ।१० ।३२	५ ।६ ।६ ।३५	३ ।३ ।२७ ।२१
७ र.	३ ।८ ।३३ ।२१	६ ।२ ।२४ ।१८	६ ।२४ ।३८ ।४७	५ ।२० ।२४ ।५६	५ ।६ ।१३ ।१७	३ ।३ ।२४ ।१०
८ च.	३ ।६ ।१ ।३६	६ ।४ ।५ ।६	६ ।२४ ।४० ।४४	५ ।२१ ।३६ ।२०	५ ।६ ।१६ ।५६	३ ।३ ।२० ।५६
९ म.	३ ।६ ।२६ ।५१	६ ।५ ।४५ ।५४	६ ।२४ ।४२ ।४१	५ ।२२ ।५३ ।४४	५ ।६ ।२६ ।४१	३ ।३ ।१७ ।४६
१० बु.	३ ।६ ।५८ ।६	६ ।७ ।२६ ।४२	६ ।२४ ।४४ ।३७	५ ।२४ ।०८ ।०८	५ ।६ ।३३ ।२३	३ ।३ ।१४ ।३६
११ बृ.	३ ।१० ।२४ ।१४	६ ।६ ।१० ।३६	६ ।२४ ।४८ ।७	५ ।२५ ।२२ ।४४	५ ।६ ।३६ ।४८	३ ।३ ।११ ।२८
१२ शु.	३ ।१० ।५० ।२२	६ ।१० ।५४ ।३५	६ ।२४ ।५१ ।३७	५ ।२६ ।३७ ।२०	५ ।६ ।४६ ।१३	३ ।३ ।८ ।१७
१३ श.	३ ।११ ।१६ ।३०	६ ।१२ ।३८ ।३१	६ ।२४ ।५५ ।७	५ ।२७ ।५१ ।५६	५ ।६ ।५२ ।३८	३ ।३ ।५ ।६
१४ र.	३ ।११ ।४२ ।३७	६ ।१४ ।२२ ।२७	६ ।२४ ।५८ ।३७	५ ।२६ ।६ ।३२	५ ।६ ।५६ ।३	३ ।३ ।१ ।५५
१५ चं.	३ ।१२ ।८ ।४४	६ ।१६ ।६ ।२३	६ ।२५ ।२ ।७	६ ।०० ।२१ ।०७	५ ।७ ।५ ।२८	३ ।२ ।५८ ।४४

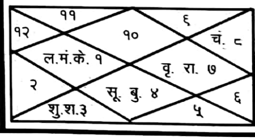
दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ चं.	४४ ।११	१६ ।१५	२१ ।११	२३ ।२४	१ ।४२	३ ।५८	६ ।१३	८ ।३०	१० ।४७	१२ ।५२	१४ ।३८	१६ ।६	१७ ।३८
२ मं.	४४ ।६	१६ ।११	२१ ।७	२३ ।२०	१ ।३८	३ ।५४	६ ।६	८ ।२६	१० ।४३	१२ ।४८	१४ ।३४	१६ ।५	१७ ।३४
३ बु.	४४ ।७	१६ ।७	२१ ।३	२३ ।१६	१ ।३४	३ ।५०	६ ।५	८ ।२२	१० ।३६	१२ ।४४	१४ ।३०	१६ ।१	१७ ।३०
४ बृ.	४४ ।५	१६ ।३	२० ।५६	२३ ।१२	१ ।३०	३ ।४६	६ ।१	८ ।१८	१० ।३५	१२ ।४०	१४ ।२६	१५ ।५७	१७ ।२६
५ शु.	४४ ।३	१८ ।५६	२० ।५५	२३ ।८	१ ।२६	३ ।४२	५ ।५७	८ ।१४	१० ।३१	१२ ।३६	१४ ।२२	१५ ।५३	१७ ।२२
६ श.	४४ ।१	१८ ।५५	२० ।५१	२३ ।४	१ ।२२	३ ।३८	५ ।५३	८ ।१०	१० ।२७	१२ ।३२	१४ ।१८	१५ ।४६	१७ ।१८
७ र.	४३ ।५६	१८ ।५१	२० ।४७	२३ ।०	१ ।१८	३ ।३४	५ ।४६	८ ।६	१० ।२३	१२ ।२८	१४ ।१४	१५ ।४५	१७ ।१४
८ च.	४३ ।५७	१८ ।४८	२० ।४४	२२ ।५७	१ ।१५	३ ।३१	५ ।४६	८ ।३	१० ।२०	१२ ।२५	१४ ।११	१५ ।४२	१७ ।११
९ म.	४३ ।५५	१८ ।४४	२० ।४०	२२ ।५३	१ ।११	३ ।२७	५ ।४२	७ ।५६	१० ।१६	१२ ।२१	१४ ।७	१५ ।३८	१७ ।७
१० बु.	४३ ।५४	१८ ।४०	२० ।३६	२२ ।४६	१ ।७	३ ।२३	५ ।३८	७ ।५५	१० ।१२	१२ ।१७	१४ ।३	१५ ।३४	१७ ।३
११ बृ.	४३ ।५२	१८ ।३६	२० ।३२	२२ ।४५	१ ।३	३ ।१६	५ ।३४	७ ।५१	१० ।८	१२ ।१३	१३ ।५६	१५ ।३०	१६ ।५६
१२ शु.	४३ ।५०	१८ ।३२	२० ।२८	२२ ।४१	० ।५६	३ ।१५	५ ।३०	७ ।४७	१० ।४	१२ ।६	१३ ।५५	१५ ।२६	१६ ।५५
१३ श.	४३ ।४८	१८ ।२८	२० ।२४	२२ ।३७	० ।५५	३ ।११	५ ।२६	७ ।४३	१० ।०	१२ ।५	१३ ।५१	१५ ।२२	१६ ।५१
१४ र.	४३ ।४६	१८ ।२४	२० ।२०	२२ ।३३	० ।५१	३ ।७	५ ।२२	७ ।३६	६ ।५६	१२ ।१	१३ ।४७	१५ ।१८	१६ ।४७
१५ चं.	४३ ।४५	१८ ।२१	२० ।१७	२२ ।३०	० ।४८	३ ।४	५ ।१६	७ ।३६	६ ।५३	११ ।५८	१३ ।४४	१५ ।१५	१६ ।४४

३ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।१
अयनांशाः २२ ।३६ ।२७

१० बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।८
अयनांशाः २२ ।३६ ।२८

विविधविषयाः—कार्त्तिकशुक्लप्रतिपदि प्रातर्गोवर्द्धनपूजा कार्या । तत्र गोमयेन गोवर्द्धनमूर्तिं निर्माय पीतपुष्पाक्षतादिभिः पूजयेत्, गाश्च पूजयेत् ।
गोवर्द्धनपूजनमन्त्रः—गोवर्द्धनधराधार गोकुलत्राणकारक । कृष्णबाहुकृतच्छाय गवां कोटिप्रदो भव। **गोपूजनमन्त्रः**—लक्ष्मीर्या लोकपालानां धेनूरूपेण संस्थिता । घृतं वहति यज्ञार्थं सा मे पापं व्यपोहतु । अग्रतः सन्तु मे गावो गावो मे सन्तु पृष्ठतः । गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम् । भ्रातृद्वितीयायां **भगिनीपठनीयमन्त्रः**—भ्रातस्तवानुजाताहं भुंक्ष्व भक्तमिदं शुभम् । प्रीतये यमराजस्य यमुनाया विशेषतः । कनिष्ठभ्रातरिसति 'भ्रातस्तवाग्रजाताहं' मिति पठेत् । एकादश्यां **विष्णूत्थापनमन्त्रः**—ब्रह्मेन्द्ररुद्रैरभिवन्द्यमानो भवानृषिर्वन्दितवन्दनीयः । प्राप्ता तवेयं किल कौमुदाख्या जागृष्व जागृष्व च लोकनाथ । मेघा गता निर्मलपूर्णचन्द्र—शारद्यपुष्पाणि मनोहराणि । अहं ददानीति च पुण्यहेतोर्जागृष्व जागृष्व च लोकनाथ ।। उत्तिष्ठोत्तिष्ठ गोविन्द त्यज निद्रां जगत्पते । त्वया चोत्थीयमानेन प्रोत्थितं भुवनत्रयम् ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजगुरुशुक्रशनयः, मार्गी पूर्वोदितोबुधः ४ तः पूर्वास्तः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोस्तापवातच्छिन्नवृष्टिमेघचारादयस्तन्मध्यभागे खण्डवृष्टिवायुशीतादयः ।

अग्रहायणकृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ३ ।११ ।०६ ई. त दि. १६ ।११।०६ ई. या., उत्तरेकालः । मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः, शुद्धः, शरदृतुः, याम्यगोलः याम्यायनम् ।

तिथयः / दिनानि	तिथिमानानि द. प.	घं. मि.	नक्षत्राणि द. प.	घं. मि.	योगाः द. प.	करणानि द. प.	चन्द्रराशयः रा. द. प.	घं. मि.	स्पष्टसूर्यः राश्यादिः	दिनमानं द. प.	सू. उ. घं. मि.	सू. अ. घं. मि.	दिनांका रा.	सौ.	अं.
१ मं.	४४।४६	रा. १२।३४	भ. ३४।३४	रा. ८।२०	व्य. ४७।४१	बा. १५।५५	मे. ४६।१२	रा.२।११	६।१६।५७।५६	२७।२६	६।३०	५।३०	१२	१७	३
२ बु.	४१।३६	रा. ११।०६	कृ. ३३।८	रा. ७।४६	व. ४२।०५	तै. १३।१३	वृष	अहो.	६।१७।५८।०६	२७।२६	६।३१	५।२६	१३	१८	४
३ बृ.	३७।२६	रा. ६।३२	रो. ३०।५४	सा. ६।५४	प. ३५।४७	व. ०६।२२	वृ. ५६।२२	रा.६।१७	६।१८।५८।३४	२७।२२	६।३२	५।२८	१४	१९	५
४ शु.	३२।३५	सा. ७।३४	मृ. २७।४६	सा. ५।४०	शि. २८।५०	ब. ०५।०२	मिथुन	अहो.	६।१९।५८।५६	२७।१९	६।३२	५।२८	१५	२०	६
५ श.	२७।१०	दि. ५।२५	आ. २४।१२	दि. ४।१४	सि. २१।२६	तै. २७।१०	मिथुन	अहो.	६।२०।५६।२४	२७।१६	६।३३	५।२७	१६	२१	७
६ र.	२१।२१	दि. ३।०५	पुन. २०।०८	दि. २।३६	सा. १३।४२	व. २१।२१	मि. ६।९	दि. ६।१	६।२१।५६।४६	२७।१३	६।३३	५।२७	१७	२२	८
७ च.	१५।२३	दि. १२।४३	पुष्य. १५।५५	दि. १२।५६	शुभ. ५।४६	ब. १५।२३	कर्क	अहो.	६।२३।००।१४	२७।१०	६।३४	५।२६	१८	२३	९
८ मं.	६।२६	दि. १०।२५	आश्ले. ११।४६	दि. ११।१७	ब्र. ५०।१२	कौ. ६।३६	क. ११।४६	दि.११।१७	६।२४।००।३८	२७।०७	६।३५	५।२५	१९	२४	१०
९ बु.	३।४४	दि. ८।०५	म. ७।५०	दि. ६।४३	ऐं. ४२।४५	गं. ३।४४	सिंह	अहो.	६।२५।०१।०२	२७।०४	६।३५	५।२५	२०	२५	११
११ बृ.	५३।४७	रा. ४।०७	पू.फा. ४।२१	दि. ८।२०	वै. ३५।४६	बं. २६।०८	सिं. १८।३८	दि. २।३	६।२६।१।४१	२७।००	६।३६	५।२४	२१	२६	१२
१२ शु.	४६।५८	रा. २।३६	उ.फा. १।३०	दि. ७।१३	वि. २६।२६	कौ. २१।५३	कन्या	अहो.	६।२७।२।२०	२६।५६	६।२७	५।२३	२२	२७	१३
१३ श.	४७।०५	रा. १।२८	चि. ५८।२२	रा. ५।५६	प्री. २३।४८	ग. १८।३२	कं. २८।५६	सा. ६।१२	६।२८।२।५६	२६।५२	६।३८	५।२२	२३	२८	१४
१४ र.	४५।१८	रा. १२।४५	स्वा. ५८।२३	रा. ५।५६	आ. १६।१	वि. १६।१२	तुला	अहो.	६।२६।३।३८	२६।४६	६।३८	५।२२	२४	२६	१५
३० च.	४४।४३	रा. १२।३२	वि. ५६।३७	रा. ६।३०	सौ. १५।८	च. १५।०१	तु. ४४।१६	रा. १२।२३	७।००।४।१७	२६।४६	६।३६	५।२१	२५	१	१६

।।००।। ×× पञ्चम्यां वा मेघदर्शनं वर्षतौ वृष्टिप्रदं स्यात् ।

पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां द्वितीयायाम् ।

गृहारंभः, पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां ततो दक्षिणां विना यात्रा मृगशिरसि तृतीयायां, भ. ६।३२ उ. ३७।२६ या. ।

श्रीगजानन ४ व्रतं, पश्चिमां विना यात्रा मृगशिरसि ।

विशाखायांरविः ०४।३१, वीडपञ्चमी, मनसादेवीशयनं, **श्रीविषहरापूजनं**, पश्चिमदक्षिणयात्रा षष्ठ्यां, चतुर्थ्यां ××

पश्चिमां विना यात्रा सप्तम्यां, भ. २१।२१ उ. ४८।२२ या. ।

शुक्लयोगमानं ५२।०५, **कालभैरवाष्टमी,** निशीथे कालभैरवावतारः, शाकाष्टका, **पूर्वां** विना यात्राष्टम्यां पुष्ये, ७–८ एको. ।

वृश्चिके बुधः ४२।६, **महाराजाधिराजकामेश्वरसिंहजयन्ती,** अन्वष्टका, गं. ०।४६ उ. १५।४६ या. ।

दशमीमानं ५४।४४, पूर्वयात्रा पूर्वफल्गुन्यां, भ. ३१।६ उ. ५८।२८ या. ।

द. ति. ५३।४७ उ., **उत्पन्ना** ११ व्रतं समार्त्तानां, पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।

हस्तमानं ५८।००, द. ति. ४६।५८ या., उत्पन्ना ११ व्रतं **वैष्णवानां, गोमूत्रेण** पारणं, पूर्वदक्षिणयात्रा त्रयोदश्याम् ।

प्रदोष १३ व्रतं, भ. ४७।५ उ., दक्षिणयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततः पश्चिमदक्षिणयात्रा ।

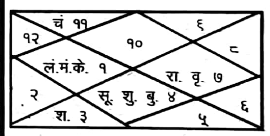
मासान्तः, **प्रदोष** १४ व्रतं, भ. १६।१२ या, कार्त्तिकव्रताकाशदीपदानतुलसीव्रतोद्यापनानि । **० सोमवारीव्रतं,** कार्त्तिकस्नानसमाप्तिः, सिमरियाघट्टे **कल्पवाससमाप्तिः** ।

वृश्चिकेरविः ३६।०८ मु. ४५ फलं समर्घं विष्णुपदीसंक्रान्तिपुण्यकालो घं १२ मि. ०० उपरि दिने, **मार्गी** ३० स्नानादानादिः ।०

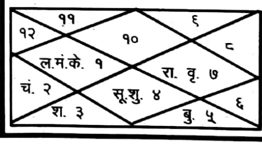
मिश्रमानंकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ मं.	३।१२।३४।५१	६।१७।५०।१६	६।२५।५।३६	६।१।३५।४२	५।७।११।५३	३।२।५५।३४	४३।४४	१८।१७	२०।१३	२२।२६	०।४४	३।०	५।१५	७।३२	६।४६	११।५४	१३।४०	१५।११	१६।४०
२ बु.	३।१३।०।५८	६।१६।३४।१५	६।२५।६।५	६।२।५०।१७	५।७।१८।१८	३।२।५२।२४	४३।४३	१८।१३	२०।६	२२।२२	०।४०	२।५६	५।११	७।२८	६।४५	११।५०	१३।३६	१५।७	१६।३६
३ बृ.	३।१३।२५।११	६।२१।१८।५७	६।२५।१३।४७	६।४।५।१२	५।७।२४।४४	३।२।४६।१३	४३।४१	१८।६	२०।५	२२।१८	०।३६	२।५२	५।७	७।२४	६।४१	११।४६	१३।३२	१५।३	१६।३२
४ शु.	३।१३।४६।२३	६।२३।३।३६	६।२५।१८।२६	६।५।२०।७	५।७।३१।१०	३।२।४६।२	४३।३६	१८।५	२०।१	२२।१४	०।३२	२।४८	५।३	७।२०	६।३७	११।४२	१३।२८	१४।५६	१६।२८
५ श.	३।१४।१३।३५	६।२४।४८।२१	६।२५।२३।११	६।६।३५।२	५।७।३७।३६	३।२।४२।५१	४३।३७	१८।१	१६।५७	२२।१०	०।२८	२।४४	४।५६	७।१६	६।३३	११।३८	१३।२४	१४।५५	१६।२४
६ र.	३।१४।३७।४७	६।२६।३३।३	६।२५।२७।५३	६।७।४६।५६	५।७।४४।१	३।२।३६।४०	४३।३५	१७।५७	१६।५३	२२।६	०।२४	२।४०	४।५५	७।१२	६।२६	११।३४	१३।२०	१४।५१	१६।२०
७ च.	३।१५।१।५६	६।२८।१७।४५	६।२५।३२।३५	६।९।४।५०	५।७।५०।२६	३।२।३६।२६	४३।३४	१७।५३	१६।४६	२२।२	०।२०	२।३६	४।५१	७।८	६।२५	११।३०	१३।१६	१४।४७	१६।१६
८ मं.	३।१५।२६।११	७।०।२।२७	६।२५।३७।१६	६।१०।१६।४४	५।७।५६।५१	३।२।३३।१६	४३।३३	१७।४६	१६।४५	२१।५८	०।१६	२।३२	४।४७	७।४	६।२१	११।२६	१३।१२	१४।४३	१६।१२
९ बु.	३।१५।५०।२३	७।१।४७।८	६।२५।४१।५७	६।११।३४।३८	५।८।३।१६	३।२।३०।६	४३।३२	१७।४६	१६।४२	२१।५५	०।१३	२।२६	४।४४	७।१	६।१८	११।२३	१३।६	१४।४०	१६।६
११ बृ.	३।१६।११।५०	७।३।२६।२५	६।२५।४७।४८	६।१२।४६।४०	५।८।८।५६	३।२।२६।५८	४३।३०	१७।४२	१६।३८	२१।५१	०।६	२।२५	४।४०	६।५७	६।१४	११।१६	१३।५	१४।३६	१६।५
१२ शु.	३।१६।३३।१७	७।५।११।४२	६।२५।५३।३६	६।१४।४।४२	५।८।१४।४२	३।२।२३।४७	४३।२८	१७।३८	१६।३४	२१।४७	०।५	२।२१	४।३६	६।५३	६।१०	११।१५	१३।१	१४।३२	१६।१
१३ श.	३।१६।५४।४४	७।६।५३।५६	६।२५।५६।३०	६।१५।१६।४४	५।८।२०।२५	३।२।२०।३६	४३।२६	१७।३४	१६।३०	२१।४३	०।१	२।१७	४।३२	६।४६	६।६	११।११	१२।५७	१४।२८	१५।५७
१४ र.	३।१७।१६।१०	७।८।३६।१६	६।२६।५।२१	६।१६।३४।४६	५।८।२६।८	३।२।१७।२५	४३।२४	१७।३०	१६।२६	२१।३६	२३।५७	२।१३	४।२८	६।४५	६।२	११।७	१२।५३	१४।२४	१५।५३
३० च.	३।१७।३७।३६	७।१०।१८।३३	६।२६।११।११	६।१७।४६।४८	५।८।३१।५०	३।२।१४।१४	४३।२२	१७।२६	१६।२२	२१।३५	२३।५३	२।६	४।२४	६।४१	८।५८	११।३	१२।४६	१४।२०	१५।४६

२ बुधे वल्ली ८।३८।३१।१५
अयनांशाः २२।३६।२६

६ बुधे वल्ली ८।३८।३१।२२
अयनांशाः २२।३६।३०

विविधविषयाः—मार्गकृष्णाष्टम्यां श्रीकालभैरवोत्पत्तिदिनमतस्तद्दिने तत्पूजनमुपवासश्च कार्यः । **पंचोपचारपूजनं**—गन्धः पुष्पं च धूपश्च दीपो नैवेद्यमेव च । पंचोपचाराः कथिता देवानां प्रीतिहेतवः । **षोडशोपचारपूजनं**—आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाचमनं तथा। मधुपर्काचमनस्नान वसनाभरणानि च । गन्धपुष्पधूपदीपनैवेद्यं चन्दनं तथा । **पञ्चगव्यम्**—गोमूत्रं गोमयं क्षीरं दधि सर्पिः कुशोदकम् । पञ्चगव्यमिदं प्रोक्तं महापातकनाशनम् ।। **पञ्चामृतम्**—शर्करा मधु दुग्धं च घृतं दधि समांशकम् । पंचामृतमिदं प्रोक्तं देहशुद्धौ विधीयते ।। **पञ्चरत्नानि**— वज्रमौक्तिक–वैदूर्यपुष्परागेन्द्रनीलकम् । पंचरत्नमिदं प्रोक्तं मन्त्रैः कुम्भेषु निःक्षिपेत् ।। **पंचपल्लवाः**—अश्वत्थोदुम्बरप्लक्षचूतन्यग्रोधपल्लवाः । पंचपल्लव इत्युक्तः सर्वकर्मसु शोभनः ।। **सप्तधान्यम्**—यवगोधूमधान्यानि तिलाः कंकुस्तथैव च । श्यामकं चणकं चैव सप्तधान्यमुदाहृतम् ।। **सर्वौषधिः**—मुरा मांसी वचा कुष्ठं शैलेयं रजनीद्वयम् । शुण्ठी चम्पकमुस्तं च सर्वौषधिगणः स्मृतः ।। सर्वौषधीनामभावे तु दद्यादेकां शतावरीम् । **ग्रहस्थितिः**—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजगुरुशुक्रशनयः, मार्गी पूर्वास्तो बुधः । **वातावरणम्**—पक्षाद्यन्तभागयोस्तापवायुचारमेघचारादयस्तन्मध्यभागे शीतवृद्धि–मेघचारवातादयः ।

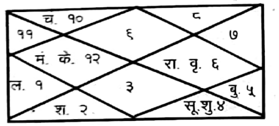
अग्रहायणशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. १७ ।११ ।०६ ई. तः दि. २।१२।०६ ई. या., पूर्वकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः १० तः क्षीणः, शुद्धः, १० ताऽशुद्धः, हेमन्तर्तुः, याम्यगोलायने ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ मं.	४५ ।२७	रा. १२ ।५०	अ. ६० ।००	अहो.	शो. १२ ।१६	किं. १५ ।०५	वृश्चिक	अहो.	७ ।०१ ।०४ ।५५	२६ ।४३	६ ।३६	५ ।२१	२६	२	१७
२ बु.	४७ ।३५	रा. १ ।४२	अ. २ ।८	दि. ७ ।३१	अ. गं. १० ।२४	बा. १६ ।३१	वृश्चिक	अहो.	७ ।२ ।५ ।३३	२६ ।४०	६ ।४०	५ ।२०	२७	३	१८
३ बृ.	५० ।४६	रा. २ ।५६	ज्ये. ५ ।५४	दि. ६ ।०३	सु. ६ ।२६	तै. १६ ।११	वृ. ५ ।५४	दि. ६ ।३	७ ।०३ ।६ ।२३	२६ ।३७	६ ।४१	५ ।१६	२८	४	१६
४ शु.	५५ ।०४	रा. ४ ।४३	मू. १० ।४६	दि. १० ।५६	धृ. ६ ।२८	व. २२ ।५५	धनु	अहो.	७ ।४ ।७ ।१३	२६ ।३४	६ ।४१	५ ।१६	२६	५	२०
५ श.	६० ।००	अहो.	पू.षा. १६ ।२८	दि. १ ।१७	शू. १० ।७	ब. २७ ।३३	घ. ३३ ।३	रा. ७ ।५५	७ ।०५ ।८ ।०३	२६ ।३१	६ ।४२	५ ।१८	३०	६	२१
५ र.	०० ।०१	दि. ६ ।४२	उषा २२ ।४७	दि. ३ ।४६	गं. ११ ।१७	बा. ०० ।०१	मकर	अहो.	७ ।०६ ।८ ।५३	२६ ।२८	६ ।४२	५ ।१८	१	७	२२
६ च.	५ ।२४	दि. ८ ।५३	श्र. २६ ।२१	सा. ६ ।२७	वृ. १२ ।४१	तै. ०५ ।२४	मकर	अहो.	७ ।७ ।६ ।४३	२६ ।२६	६ ।४३	५ ।१७	२	८	२३
७ मं.	१० ।४२	दि. ११ ।००	घ. ३५ ।३६	रा. ८ ।५६	ध्रु. १३ ।५६	व. १० ।४२	म. २ ।३०	दि. ७ ।४३	७ ।०८ ।१० ।३३	२६ ।२४	६ ।४३	५ ।१७	३	६	२४
८ बु.	१५ ।२८	दि. १२ ।५४	श. ४१ ।१६	रा. ११ ।१५	व्या. १४ ।४६	ब. १५ ।२८	कुम्भ	अहो.	७ ।०६ ।११ ।२३	२६ ।२२	६ ।४३	५ ।१७	४	१०	२५
६ बृ.	१६ ।२८	दि. २ ।३१	पू.भा. ४६ ।५	रा. १ ।१०	ह. १५ ।६	कौ. १६ ।२८	कु. २६ ।५४	सा. ६ ।४०	७ ।१० ।१२ ।२५	२६ ।२०	६ ।४४	५ ।१६	५	११	२६
१० शु.	२२ ।१६	दि. ३ ।३८	उ.भा. ४६ ।४७	रा. २ ।३६	व. १४ ।२६	ग. २२ ।१६	मीन	अहो.	७ ।११ ।१३ ।२७	२६ ।१८	६ ।४४	५ ।१६	६	१२	२७
११ श.	२३ ।५७	दि. ४ ।२०	रे. ५२ ।१३	रा. ३ ।३८	सि. १३ ।२	वि. २३ ।५७	मी. ५२ ।१३	रा. ३ ।३८	७ ।१२ ।१४ ।२८	२६ ।१६	६ ।४५	५ ।१५	७	१३	२८
१२ र.	२४ ।१६	दि. ४ ।२७	अ. ५३ ।२१	रा. ४ ।०५	व्य. १० ।३३	बा. २४ ।१६	मेष	अहो.	७ ।१३ ।१५ ।२६	२६ ।१५	६ ।४५	५ ।१५	८	१४	२६
१३ च.	२३ ।२१	दि. ४ ।०५	भ. ५३ ।२०	रा. ४ ।०५	व. ७ ।३	तै. २३ ।२१	मेष	अहो.	७ ।१४ ।१६ ।३०	२६ ।१४	६ ।४५	५ ।१५	६	१५	३०
१४ मं.	२१ ।११	दि. ३ ।१३	कृ. ५२ ।७	रा. ३ ।३६	प. २ ।३२	व. २१ ।११	मे. ८ ।२	दि. ६ ।५८	७ ।१५ ।१७ ।३१	२६ ।१३	६ ।४५	५ ।१५	१०	१६	१
१५ बु.	१७ ।५७	दि. १ ।५७	रो. ५० ।०६	रा. २ ।४८	सि. ५१ ।६	ब. १७ ।५७	वृष	अहो.	७ ।१६ ।१८ ।३२	२६ ।१२	६ ।४६	५ ।१४	११	१७	२

१७ मासादिः, श्रीहरिशोव्रतम् । × तृतीयायां, **द्विरागमनं केतुवेधाद्विवाहश्च** मध्यमस्तृतीयायां मूले ।
१८ चन्द्रदर्शनंमु१५ सौम्यशृंगं फलं महार्घं, **द्विरागमनमनुराधायां, मुण्डनं** ज्येष्ठायां, गं. ५६ ।४३ उ., पश्चिमयात्रा द्वितीयायाम् ।
१६ अनुराधायांरविः ५६ ।४४, **नवान्नपार्वणं** मूले, **मुण्डनं** ज्येष्ठायां, गं. १४ ।५४ या., पश्चिमोत्तरयात्रा ज्येष्ठायां ततः पूर्वोत्तरयात्रा ।×
२० पूर्वोत्तरयात्रा, भ. २२ ।५५ उ. ५५ ।४ या. । ×× स्मृतिदिवसश्च ।
२१ **विवाहपञ्चमी,** श्रीसीतारामविवाहोत्सवः, जनकपुरे श्रीसीतारामदर्शनं, **गोस्वामीश्रीलक्ष्मीनाथपरमहंसस्य** २१६ जयन्त्युत्सवः १३७ ××
२२ पश्चिमोदितो बुधः २५ ।१७, **षाण्मासिकरविव्रतारम्भः,** स्कन्दषष्ठीव्रतं, चम्पकषष्ठी, **विवाहो दिवारात्रौ ।**
२३ **नवान्नपार्वणं मुण्डनं गृहप्रवेशच** सप्तम्यां, **द्विरागमनं** पूर्वाविना यात्रा च षष्ठयां, **विवाहः श्रवणायां,** धनिष्ठायां कुजवेधाद्वि–०
२४ पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा धनिष्ठायां, भ. १० ।४२ उ. ४३ ।५ या० ।
२५ ६एकोद्दिष्टम् → पूर्वा विना यात्राश्विन्याम् ।
२६ वृश्चिके शुक्रः २५ ।२६, द. ति. १६ ।२८ उपरि । ० वाहो नैव, **पञ्चकारंभः** सायं घं ६ मि २७ उपरि ।
२७ **गृहप्रवेश** एकादश्यां, भ. ५३ ।७ उ., द. ति. २२ ।१६ या., उत्तरयात्रा रेवत्यां, **क्षीणःशुक्रः अशुद्धारंभश्च** ३७ ।२१ उ., ११ एको०, द्विरागमनमे ♐
२८ मोक्षदा११ व्रतं सर्वेषां, **गीताजयन्ती,** गृहारम्भप्रवेशौ, **पञ्चकान्तो** रात्रौ घं. ३ मि. ३८ उ., गं. ४० ।१३ उ. ५४ ।१३ या., पश्चिमोत्तरयात्रा रेवत्यां ततः →
२६ मूले धनुषिबुध ५ ।४५, **केशव१२,** गोमूत्रेण पारणं, प्रदोष १३ व्रतं, **प्रथमाब्दीयद्विरागमनं** पश्चिमां विनायात्रा चाश्विन्याम् ।
३० प्रदोष १४ व्रतम् । ♐ कादश्यां ३७ ।२१ या. ततः **प्रथमाब्दीयद्विरागमनं, विवाहो** दिवा घं ३ मि ३८ उ. रात्रौ घं ६ मि. ४० या. ।
१ शिवयोगामनं ५४ ।४०, दिसम्बर १२, भ. २१ ।११ उ. ४६ ।३४ या., पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्याम् । + **द्विरागमनं,** पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां ततः उत्तरां विनायात्रा मृगशिरसि ।
२ **मार्गी१५** स्नानदानादिः, **दत्तात्रेयावतारः,** क्षेत्रस्नानं **श्रीहरिहरनाथपूजनदर्शनादिकं,** गृहारम्भः पूर्णिमायां, **प्रथमाब्दीय +**

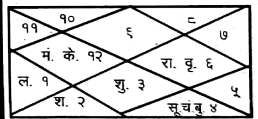
१५ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।४३
अयनांशाः २२ ।३६ ।३३

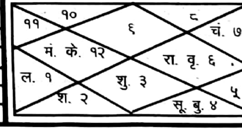
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ मं.	३ ।१७ ।५६ ।२	७ ।१२ ।० ।५०	६ ।२६ ।१७ ।१	६ ।१६ ।४ ।५०	५ ।८ ।३७ ।३२	३ ।२ ।११ ।३	४३ ।२१	१७ ।२१	१६ ।१७	२१ ।३०	२३ ।४८	२ ।४	४ ।१६	६ ।३६	८ ।५३	१० ।५८	१२ ।४४	१४ ।१५	१५ ।४४
२ बु.	३ ।१८ ।२० ।२८	७ ।१३ ।४३ ।६	६ ।२६ ।२२ ।५१	६ ।२० ।१६ ।५२	५ ।८ ।४३ ।१४	३ ।२ ।७ ।५३	४३ ।२०	१७ ।१७	१६ ।१३	२१ ।२६	२३ ।४४	२ ।०	४ ।१५	६ ।३२	८ ।४६	१० ।५४	१२ ।४०	१४ ।११	१५ ।४०
३ बृ.	३ ।१८ ।३६ ।१४	७ ।१५ ।२० ।१३	६ ।२६ ।३० ।१६	६ ।२१ ।३५ ।६	५ ।८ ।४८ ।१६	३ ।२ ।४ ।४२	४३ ।१८	१७ ।१२	१६ ।८	२१ ।२१	२३ ।३६	१ ।५५	४ ।१०	६ ।२७	८ ।४४	१० ।४६	१२ ।३५	१४ ।६	१५ ।३५
४ शु.	३ ।१८ ।५८ ।०	७ ।१६ ।५७ ।२०	६ ।२६ ।३७ ।४१	६ ।२२ ।५० ।२६	५ ।८ ।५३ ।२४	३ ।२ ।१ ।३१	४३ ।१६	१७ ।८	१६ ।४	२१ ।१७	२३ ।३५	१ ।५१	४ ।६	६ ।२३	८ ।४०	१० ।४५	१२ ।३१	१४ ।२	१५ ।३१
५ श.	३ ।१६ ।१६ ।४६	७ ।१८ ।३४ ।२७	६ ।२६ ।४५ ।५	६ ।२४ ।५ ।४३	५ ।८ ।५८ ।२६	३ ।१ ।५८ ।२०	४३ ।१५	१७ ।४	१६ ।०	२१ ।१३	२३ ।३१	१ ।४७	४ ।२	६ ।१६	८ ।३६	१० ।४१	१२ ।२६	१३ ।५८	१५ ।२७
५ र.	३ ।१६ ।३५ ।३२	७ ।२० ।११ ।३४	६ ।२६ ।५२ ।२६	६ ।२५ ।२१ ।०	५ ।६ ।३ ।३३	३ ।१ ।५५ ।६	४३ ।१४	१६ ।५६	१८ ।५५	२१ ।८	२३ ।२६	१ ।४२	३ ।५७	६ ।१४	८ ।३१	१० ।३६	१२ ।२२	१३ ।५३	१५ ।२२
६ च.	३ ।१६ ।५४ ।१८	७ ।२१ ।४८ ।४१	६ ।२६ ।५६ ।५३	६ ।२६ ।३६ ।१७	५ ।६ ।८ ।३७	३ ।१ ।५१ ।५८	४३ ।१३	१६ ।५५	१८ ।५१	२१ ।४	२३ ।२२	१ ।३८	३ ।५३	६ ।१०	८ ।२७	१० ।३२	१२ ।१८	१३ ।४६	१५ ।१८
७ मं.	३ ।२० ।१३ ।४	७ ।२३ ।२५ ।४८	६ ।२७ ।७ ।१७	६ ।२७ ।५१ ।३४	५ ।६ ।१३ ।४१	३ ।१ ।४८ ।४८	४३ ।१२	१६ ।५०	१८ ।४६	२० ।५६	२३ ।१७	१ ।३३	३ ।४८	६ ।५	८ ।२२	१० ।२७	१२ ।१३	१३ ।४४	१५ ।१३
८ बु.	३ ।२० ।३१ ।४६	७ ।२५ ।२ ।५५	६ ।२७ ।१४ ।४१	६ ।२६ ।६ ।५०	५ ।६ ।१८ ।४५	३ ।१ ।४५ ।३८	४३ ।११	१६ ।४६	१८ ।४२	२० ।५५	२३ ।१३	१ ।२६	३ ।४४	६ ।१	८ ।१८	१० ।२३	१२ ।६	१३ ।४०	१५ ।६
६ बृ.	३ ।२० ।४७ ।२	७ ।२६ ।३० ।५४	६ ।२७ ।२२ ।५८	७ ।०० ।२२ ।१८	५ ।६ ।२३ ।१७	३ ।१ ।४२ ।२७	४३ ।१०	१६ ।४१	१८ ।३७	२० ।५०	२३ ।८	१ ।२४	३ ।३६	५ ।५६	८ ।१३	१० ।१८	१२ ।४	१३ ।३५	१५ ।४
१० शु.	३ ।२१ ।२ ।१५	७ ।२७ ।५८ ।५३	६ ।२७ ।३१ ।१५	७ ।१ ।३७ ।४६	५ ।६ ।२७ ।४६	३ ।१ ।३६ ।१६	४३ ।६	१६ ।३६	१८ ।३३	२० ।४६	२३ ।४	१ ।२०	३ ।३५	५ ।५२	८ ।६	१० ।१४	१२ ।०	१३ ।३१	१५ ।०
११ श.	३ ।२१ ।१७ ।२८	७ ।२६ ।२६ ।५१	६ ।२७ ।३६ ।३२	७ ।२ ।५३ ।१३	५ ।६ ।३२ ।२१	३ ।१ ।३६ ।५	४३ ।८	१६ ।३२	१८ ।२८	२० ।४१	२२ ।५६	१ ।१५	३ ।३०	५ ।४७	८ ।४	१० ।६	११ ।५५	१३ ।२६	१४ ।५५
१२ र.	३ ।२१ ।३२ ।४१	८ ।० ।५४ ।४६	६ ।२७ ।४७ ।४६	७ ।४ ।८ ।४०	५ ।६ ।३६ ।५३	३ ।१ ।३२ ।५४	४३ ।७	१६ ।२८	१८ ।२४	२० ।३७	२२ ।५५	१ ।११	३ ।२६	५ ।४३	८ ।०	१० ।५	११ ।५१	१३ ।२२	१४ ।५१
१३ च.	३ ।२१ ।४७ ।५४	८ ।२ ।२२ ।४७	६ ।२७ ।५६ ।६	७ ।५ ।२४ ।७	५ ।६ ।४१ ।२५	३ ।१ ।२६ ।४३	४३ ।६	१६ ।२३	१८ ।१६	२० ।३२	२२ ।५०	१ ।६	३ ।२१	५ ।३८	७ ।५५	१० ।०	११ ।४६	१३ ।१७	१४ ।४६
१४ मं.	३ ।२२ ।३ ।७	८ ।३ ।५० ।४५	६ ।२८ ।४ ।२२	७ ।६ ।३६ ।३४	५ ।६ ।४५ ।५७	३ ।१ ।२६ ।३३	४३ ।६	१६ ।१६	१८ ।१५	२० ।२८	२२ ।४६	१ ।२	३ ।१७	५ ।३४	७ ।५१	६ ।५६	११ ।४२	१३ ।१३	१४ ।४२
१५ बु.	३ ।२२ ।१८ ।२०	८ ।५ ।१८ ।४३	६ ।२८ ।१२ ।३८	७ ।७ ।५५ ।०१	५ ।६ ।५० ।२८	३ ।१ ।२३ ।२३	४३ ।६	१६ ।१४	१८ ।१०	२० ।२३	२२ ।४१	० ।५७	३ ।१२	५ ।२६	७ ।४६	६ ।५१	११ ।३७	१३ ।८	१४ ।३७

२ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।२६
अयनांशाः २२ ।३६ ।३१

८ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।३६
अयनांशा २२ ।३६ ।३२

विविधविषयाः—रविवासरे **त्याज्यवस्तूनि**—क्षारं तैलं जलं चोष्णमामिषं निशि भोजनम् । रतिः स्नानं च मध्याह्ने रवौ सप्त विवर्जयेत् । मार्गादिमासे **रविव्रतभक्ष्याणि**—पत्रत्रित्वं तुलस्यास्त्रिपलमथ घृतं मार्गशीर्षादिभक्ष्यं मुष्टीनां त्रिस्तिलानां त्रिपलदधि तथा दुग्धकं गोमयं च । त्रित्वं तोयांजलीनां त्रिमरीचकमथो त्रिःपलाःशक्तवः स्युर्गोमूत्रं शर्करा सद्धविरिति विधिना मानुवारे क्रमेण ।। रात्रौ **लग्नज्ञानम्**—ध्रुवं परितो रक्तवर्णा शूलिनी श्वेतवर्णा चैकान्या तारा मेषान्मीनं यावद्भ्रमति । तत्र ध्रुवात्पश्चिमे मेषवृषौ, वायुकोणे मिथुनं, उत्तरस्यां कर्कसिंहौ, ईशाने कन्या, पूर्वस्यां तुलवृश्चिकौ, अग्निकोणे धनुः, दक्षिणस्यां मकरकुम्भौ, नैर्ऋत्यां च मीनराशिर्वर्त्तते । यदा यत्र रक्तवर्णा शूलिनी तारका तदेव लग्नं तदानीमिति । **चन्द्रोदयास्तसाधनम्**—तिथिगुणितं रजनीपरिमाणं यमरहितं सहितं सितपक्षे । वाणशशाङ्कविभाजितलब्धं भवति विधूदयमस्तमयं च । यथा—मार्गशुक्लपञ्चम्यां रविवासरे रात्रिमानं ३३ ।३२ तदोक्तरीत्या (३३ ।३२) x ५ = १६७ ।४० + २ ।०० = १६६ ।४०, (१६६ ।४०) ÷ १५ = ११ ।१६ दण्डादि । सूर्यास्त (५ ।१८) माने यथोक्त (११ ।१६) फलस्य घण्टामिण्टात्मकमान (४ ।३२) योजनेन घं. ६ मि. ५० चन्द्रास्तमानमेवं कृष्णपक्षे चन्द्रोदयमानमिति ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजगुरुशुक्रशनयः, मार्गी पूर्वास्तो बुधः ५ तः पश्चिमोदितः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोस्तापवायुचारमेघचारादयस्तन्मध्यभागे शीतवातमेघचारादयः ।

पौषकृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ३ ।१२ ।०६ ई. तः दि. १६ ।१२ ।०६ ई. या., पूर्वकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः ११तः पूर्वास्तः, अशुद्धः, हेमन्तर्तुः, याम्यगोलायने ।

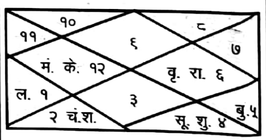
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ बृ.	१३ ।५२	दि. १२ ।१६	मृ. ४७ ।१२	रा. १ ।३६	सा. ४४ ।२०	कौ. १३ ।५२	वृ. १८ ।३६	दि. १ ।५०	७ ।१७ ।१६ ।४१	२६ ।१०	६ ।४६	५ ।१४	१२	१८	३
२ शु.	८ ।५६	दि. १० ।२२	आ. ४३ ।४०	रा. १२ ।१४	शुभ. ३७ ।३	ग. २८ ।५६	मिथुन	अहो.	७ ।१८ ।२० ।५०	२६ ।०८	६ ।४६	५ ।१४	१३	१६	४
३ श.	३ ।३६	दि. ८ ।१३	पुन. ३६ ।४३	रा. १० ।४०	शुक्ल. २६ ।२३	वि. ०३ ।३६	मि. २५ ।४३	सा. ५ ।४	७ ।१६ ।२१ ।५६	२६ ।०६	६ ।४७	५ ।१३	१४	२०	५
५ र.	५१ ।५६	रा. ३ ।३३	पुष्य ३५ ।३३	रा. ६ ।००	ब्र. २१ ।३२	कौ. २४ ।४३	कर्क	अहो.	७ ।२० ।२३ ।०८	२६ ।०५	६ ।४७	५ ।१३	१५	२१	६
६ चं.	४६ ।०३	रा. १ ।१२	आश्ले. ३१ ।२१	रा. ७ ।१६	ऐं. १३ ।३६	ग. १६ ।००	क. ३१ ।२१	रा. ७ ।१६	७ ।२१ ।२४ ।१६	२६ ।०४	६ ।४७	५ ।१३	१६	२२	७
७ मं.	४० ।२७	रा. १० ।५८	म. २७ ।१८	सा. ५ ।४२	बै. ५ ।४७	वि. १३ ।१५	सिंह	अहो.	७ ।२२ ।२५ ।२४	२६ ।०३	६ ।४७	५ ।१३	१७	२३	८
८ बु.	३५ ।१६	रा. ८ ।५४	पू.फा. २३ ।४२	दि. ४ ।१७	प्री. ५१ ।४	बा. ०७ ।५२	सिं. ३७ ।५६	रा. ६ ।५८	७ ।२३ ।२६ ।३२	२६ ।०२	६ ।४८	५ ।१२	१८	२४	९
९ बृ.	३० ।४४	सा. ७ ।०६	उ.फा. २० ।४०	दि. ३ ।०४	आ. ४४ ।२८	तै. ०३ ।००	कन्या	अहो.	७ ।२४ ।२७ ।४६	२६ ।००	६ ।४८	५ ।१२	१९	२५	१०
१० शु.	२७ ।०२	सा. ५ ।३७	ह. १८ ।३०	दि. २ ।१२	सौ. ३८ ।३३	वि. २७ ।०२	कं. ४७ ।४६	रा. १ ।५६	७ ।२५ ।२६ ।६	२५ ।५६	६ ।४८	५ ।१२	२०	२६	११
११ श.	२४ ।१६	दि. ४ ।३२	चि. १७ ।८	दि. १ ।३६	शो. ३३ ।२७	बा. २४ ।१६	तुला	अहो.	७ ।२६ ।३० ।२२	२५ ।५८	६ ।४८	५ ।१२	२१	२७	१२
१२ र.	२२ ।४२	दि. ३ ।५३	स्वा. १६ ।५३	दि. १ ।३३	अगं. २६ ।१३	तै. २२ ।४२	तुला	अहो.	७ ।२७ ।३१ ।३८	२५ ।५७	६ ।४८	५ ।१२	२२	२८	१३
१३ चं.	२२ ।१७	दि. ३ ।४४	वि. १७ ।४८	दि. १ ।५६	सु. २५ ।५७	व. २२ ।१७	तु. २ ।३५	दि. ७ ।५१	७ ।२८ ।३२ ।५४	२५ ।५६	६ ।४६	५ ।११	२३	२९	१४
१४ मं.	२३ ।१३	दि. ४ ।०६	अ. २० ।०२	दि. २ ।५०	धृ. २३ ।४२	श. २३ ।१३	वृश्चिक	अहो.	७ ।२९ ।३४ ।१०	२५ ।५५	६ ।४६	५ ।११	२४	३०	१५
३० बु.	२५ ।३१	सा. ५ ।०१	ज्ये. २३ ।३३	दि. ४ ।१४	शू. २२ ।२६	ना. २५ ।३१	वृ. २३ ।३३	दि. ४ ।१४	८ ।०० ।३५ ।२६	२५ ।५४	६ ।४६	५ ।११	२५	१	१६

ज्येष्ठायां रविः ४ ।१०, पौषे कौशिकीस्नानं महापुण्यप्रदं, मुण्डनं **गृहारम्भश्च** द्वितीयायां, दक्षिणां विना यात्रा **प्रथमाब्दीय द्विरागमनञ्च** मृगशिरसि, १–२ एको. ।
दक्षिणयात्रा पुनर्वसौ, भ. ३६ ।१८ उपरि, **प्रथमाब्दीय द्विरागमनं** पुनर्वसौ ।
चतुर्थीमानं ५४ ।१४, **श्रीलम्बोदर४व्रतं,** भ. ३ ।३६ या., पश्चिमदक्षिणयात्रा मिथुनस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा पुनर्वसौ ततः पूर्वां विना यात्रा चतुर्थ्याम् ।
पश्चिमां विना यात्रा **प्रथमाब्दीय द्विरागमनञ्च** पुष्ये ।
भ. ४६ ।३ उ., गं. २० ।२१ उ. ३५ ।२१ या., **शकुनं**–पौषादितो मासचतुष्टयेषु **यस्यां** तिथौ तोयधरो हि दृश्यः । तत्सप्तमे मासि तिथौ च तस्यां वृष्टिः प्रवाच्या नियमेन विज्ञैः ।।
विष्कम्भयोगमानं ५२ ।२६, भ. १३ ।१५ या., पूर्वयात्रा पूर्वफल्गुन्यां, **सप्तम्यां** मेघदर्शने सत्यार्द्रायां श्रावण्याञ्च सुवृष्टिः ।
अपूपाष्टका । ▲वाताभ्रगर्जनतडिदुदकशीतादिभिरग्रिमवर्षस्य वृष्टिविचारो विधेयः ++
अन्वष्टका, द. ति. ३० ।४४ उ., भ. ५८ ।५३ उपरि ।
द. ति. २७ ।२ या., भ. २७ ।२ या., पूर्वदक्षिणयात्रैकादश्यां **कन्यास्थे** चन्द्रे **ततो** दक्षिणयात्रा ।
सफला ११ व्रतं सर्वेषां, पश्चिमदक्षिणयात्रा, **पूर्वास्तःशुक्रः** ३७ ।२१ उपरि ।
गोमयेन पारणं, प्रदोष १३ व्रतं, **कुंभे गुरुः** ५२ ।४८, दक्षिणयात्रा स्वात्याम् ।
प्रदोष १४ व्रतं, भ. २२ ।१७ उ. ५२ ।४५ यावत् ।
मासान्तः । ++ **मूले धनुषिरविः** ८ ।१५, मु. ३० फलं साम्यं, **षडशीतिसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. १० मि ७ उपरि घं. ४ मि. ३१ **यावदिने** ।
पौषी ३० स्नानादानादिः गं. १७ ।३३ उ. ३२ ।३३ या., **दशतारकारंभः** घं. ४ मि. ३३ उपरि दिने, दशतारकेषु▲

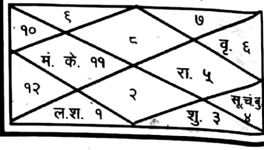
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बृ.	३ ।२२ ।२६ ।४१	८ ।६ ।३१ ।४६	६ ।२८ ।२१ ।५६	७ ।६ ।१० ।४१	५ ।६ ।५४ ।३४	३ ।१ ।२० ।१२	४३ ।५	१६ ।१०	१८ ।६	२० ।१६	२२ ।३७	० ।५३	३ ।८	५ ।२५	७ ।४२	६ ।४७	११ ।३३	१३ ।४	१४ ।३३
२ शु.	३ ।२२ ।४१ ।२	८ ।७ ।४४ ।५५	६ ।२८ ।३१ ।१४	७ ।१० ।२६ ।२१	५ ।६ ।५८ ।४०	३ ।१ ।१७ ।१	४३ ।४	१६ ।६	१८ ।२	२० ।१५	२२ ।३३	० ।४६	३ ।४	५ ।२१	७ ।३८	६ ।४३	११ ।२६	१३ ।०	१४ ।२६
३ श.	३ ।२२ ।५२ ।२२	८ ।८ ।५८ ।१	६ ।२८ ।४० ।३२	७ ।११ ।४ ।२ ।१	५ ।१० ।२ ।४६	३ ।१ ।१३ ।५०	४३ ।३	१६ ।१	१७ ।५७	२० ।१०	२२ ।२८	० ।४४	२ ।५६	५ ।१६	७ ।३३	६ ।३८	११ ।२४	१२ ।५५	१४ ।२४
५ र.	३ ।२३ ।३ ।४२	८ ।१० ।११ ।७	६ ।२८ ।४६ ।५०	७ ।१२ ।५७ ।४१	५ ।१० ।६ ।५१	३ ।१ ।१० ।३६	४३ ।२	१५ ।५७	१७ ।५३	२० ।६	२२ ।२४	० ।४०	२ ।५५	५ ।१२	७ ।२६	६ ।३४	११ ।२०	१२ ।५१	१४ ।२०
६ चं.	३ ।२३ ।१५ ।२	८ ।११ ।२४ ।१३	६ ।२८ ।५६ ।७	७ ।१४ ।१३ ।२१	५ ।१० ।१० ।५६	३ ।१ ।७ ।२८	४३ ।१	१५ ।५२	१७ ।४८	२० ।१	२२ ।१६	० ।३५	२ ।५०	५ ।७	७ ।२४	६ ।२६	११ ।१५	१२ ।४६	१४ ।१५
७ मं.	३ ।२३ ।२६ ।२२	८ ।१२ ।३७ ।१६	६ ।२६ ।८ ।२४	७ ।१५ ।२६ ।१	५ ।१० ।१५ ।१	३ ।१ ।४ ।१८	४३ ।१	१५ ।४८	१७ ।४४	१६ ।५७	२२ ।१५	० ।३१	२ ।४६	५ ।३	७ ।२०	६ ।२५	११ ।११	१२ ।४२	१४ ।११
८ बु.	३ ।२३ ।३७ ।४२	८ ।१३ ।५० ।२४	६ ।२६ ।१७ ।४१	७ ।१६ ।४४ ।४०	५ ।१० ।१६ ।६	३ ।१ ।१ ।८	४३ ।१	१५ ।४३	१७ ।३६	१६ ।५२	२२ ।१०	० ।२६	२ ।४१	४ ।५८	७ ।१५	६ ।२०	११ ।६	१२ ।३७	१४ ।६
९ बृ.	३ ।२३ ।४५ ।०	८ ।१४ ।३८ ।२३	६ ।२६ ।२७ ।५१	७ ।१८ ।० ।२१	५ ।१० ।२२ ।२७	३ ।० ।५७ ।५७	४३ ।०	१५ ।३६	१७ ।३५	१६ ।४८	२२ ।६	० ।२२	२ ।३७	४ ।५४	७ ।११	६ ।१६	११ ।२	१२ ।३३	१४ ।३
१० शु.	३ ।२३ ।५२ ।१८	८ ।१५ ।२६ ।२२	६ ।२६ ।३८ ।१	७ ।१६ ।१६ ।२	५ ।१० ।२५ ।४७	३ ।० ।५४ ।४६	४२ ।५६	१५ ।३४	१७ ।३०	१६ ।४३	२२ ।१	० ।१७	२ ।३२	४ ।४६	७ ।६	६ ।११	१० ।५७	१२ ।२८	१३ ।५७
११ श.	३ ।२३ ।५६ ।३६	८ ।१६ ।१४ ।२०	६ ।२६ ।४८ ।११	७ ।२० ।३१ ।४३	५ ।१० ।२६ ।७	३ ।० ।५१ ।३५	४२ ।५८	१५ ।३०	१७ ।२६	१६ ।३६	२१ ।५७	० ।१३	२ ।२८	४ ।४५	७ ।२	६ ।७	१० ।५३	१२ ।२४	१३ ।५३
१२ र.	३ ।२४ ।६ ।५३	८ ।१७ ।२ ।१८	६ ।२६ ।५८ ।२०	७ ।२१ ।४७ ।२४	५ ।१० ।३२ ।२७	३ ।० ।४८ ।२४	४२ ।५७	१५ ।२५	१७ ।२१	१७ ।३४	२१ ।५२	० ।८	२ ।२३	४ ।४०	६ ।५७	६ ।२	१० ।४८	१२ ।१६	१३ ।४८
१३ चं.	३ ।२४ ।१४ ।१०	८ ।१७ ।५० ।१६	१० ।० ।८ ।२६	७ ।२३ ।३ ।५	५ ।१० ।३५ ।४७	३ ।० ।४५ ।१३	४२ ।५७	१५ ।२१	१७ ।१७	१६ ।३०	२१ ।४६	० ।४	२ ।१६	४ ।३६	६ ।५३	८ ।५८	१० ।४४	१२ ।१५	१३ ।४४
१४ मं.	३ ।२४ ।२१ ।२७	८ ।१८ ।३८ ।१४	१० ।० ।१८ ।३८	७ ।२४ ।१८ ।४६	५ ।१० ।३६ ।७	३ ।० ।४२ ।२	४२ ।५७	१५ ।१७	१७ ।१३	१६ ।२६	२१ ।४४	० ।०	२ ।१५	४ ।३२	६ ।४६	८ ।५४	१० ।४०	१२ ।११	१३ ।४०
३० बु.	३ ।२४ ।२८ ।४४	८ ।१६ ।२६ ।१२	१० ।० ।२८ ।४७	७ ।२५ ।३४ ।२७	५ ।१० ।४२ ।२७	३ ।० ।३८ ।५२	४२ ।५७	१५ ।१२	१७ ।८	१६ ।२१	२१ ।३६	२३ ।५५	२ ।१०	४ ।२७	६ ।४४	८ ।४६	१० ।३५	१२ ।६	१३ ।३५

८ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।५०
अयनांशाः २२ ।३६ ।३४

३० बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३१ ।५७
अयनांशाः २२ ।३६ ।३५

विविधविषयाः–दशतारकविचारः–पौषे मूलभरण्यन्तं चन्द्रचारेण गर्भति । आर्द्रादितो विशाखान्तं सूर्यचारेण वर्षति ।। एवं चैत्रे तथा ज्येष्ठे शुक्ल पक्षे प्रयत्नतः । आर्द्रादिदशताराणां ज्ञात्वां गर्भ वदेत्फलम्। **गर्भपुष्टिविचारः**–वाताभ्रगर्जत्तडितोदकानि हिमप्रपातः करकावघातः । अकालसन्ध्यापरिवेषणञ्च नवप्रकारैः प्रभवन्ति गर्भाः ।। तत्र पुष्टे गर्भे सुवृष्टिः समे मध्यमा वृष्टिर्हीने चाल्पा वृष्टिरिति । **गोचरशन्यादिविचारः**–द्विजन्मनि पंचमसप्त–मगाश्चतुराष्टकद्वादशधर्मयुताः । धनधान्यहिरण्यविनाशकरा रविराहुशनैश्चरभूमिसुताः । **शनेर्विशेषः**–यदि स्वजन्मराशितः शनिराशिसंचारकाले चन्द्रो निम्नलिखितस्थानेषु भवेत्तदा तस्य निम्नलिखितानि पदानि भवेयुः–जन्मांगरुद्रेषु सुवर्णपादं द्विपञ्चनन्दैः रजतस्य पादम् । त्रिसप्तदिक् ताम्रपदं वदन्ति वेदाष्टसूर्येष्विह लौहपादम् । तत्फलम्–लौहे वित्तविनाशः स्यात्सर्वसौख्यञ्च काञ्चने । ताम्रे च समता ज्ञेया सौभाग्यं राजते भवेत् ।। अनिष्टफलदायकशनेर्जपः कार्यः लौहञ्च धार्यम् । शन्यवश्वत्थमूले जलादिभिः पूजनं शनिस्तवश्च पठितव्यः । **शनिस्तवः**–पिप्पलाद उवाच–नमस्ते कोणसंस्थाय पिंगलाक्षाय ते नमः । नमस्ते बभ्रुरूपाय कृष्णाय च नमोस्तु ते ।। नमस्ते रौद्रदेहाय नमस्ते चान्तकाय च । नमस्ते यमसंज्ञाय नमस्ते सौरये विभौ ।। नमस्ते मन्दसंज्ञाय शनिश्चर नमोऽस्तुते । प्रसादं कुरु देवेश दीनस्य प्रणतस्य मे ।।

ग्रहस्थितिः–मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजगुरुशुक्रशनयः, मार्गी पश्चिमोदितो बुधः, मार्गी पूर्वोदितः शुक्रः ११ तः पूर्वास्तः ।

वातावरणम्–पक्षादिभागे वातमेघचारशीतवृद्धयस्तदुत्तरार्द्धभागे शीतवायुचारमेघचारादयः ।

पौषशुक्लपक्षः

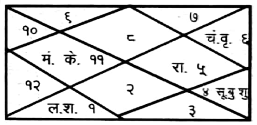
शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन १४१७ साल, दि. १७ ।१२ ।०६ ई. तः दि. ३१।१२।०६ ई. ग., पूर्वकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः, अशुद्धः, हेमन्तर्तुः, याम्यगोलायने ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ बृ.	२८ ।५१	रा. ६ ।२२	मू. २८ ।११	रा. ६ ।०६	गं. २२ ।७	ब. २८ ।५१	धनु	अहो.	८ ।०१ ।३६ ।४८	२५ ।५२	६ ।५०	५ ।१०	२६	२	१७
२ शु.	३३ ।१५	रा. ८ ।०८	पू.षा. ३३ ।४५	रा. ८ ।२०	वृ. २२ ।३२	बा. ०१ ।०३	घ. ५० ।१८	रा. २ ।५७	८ ।०२ ।३८ ।०६	२५ ।५०	६ ।५०	५ ।१०	२७	३	१८
३ श.	३८ ।२१	रा. १० ।१०	उ.षा. ३६ ।५८	रा. १० ।४६	ध्रु. २३ ।३०	तै. ०५ ।४८	मकर	अहो.	८ ।०३ ।३६ ।३०	२५ ।४८	६ ।५०	५ ।१०	२८	४	१९
४ र.	४३ ।४६	रा. १२ ।२१	श्र. ४६ ।३४	रा. १ ।२६	व्या. २४ ।४६	व. ११ ।०४	मकर	अहो.	८ ।०४ ।४० ।५१	२५ ।४७	६ ।५१	५ ।०६	२९	५	२०
५ च.	४६ ।०४	रा. २ ।२६	ध. ५२ ।५८	रा. ४ ।०२	ह. २६ ।६	ब. १६ ।२५	म. १६ ।४६	दि. २ ।४५	८ ।०५ ।४२ ।१२	२५ ।४६	६ ।५१	५ ।०६	३०	६	२१
६ म.	५३ ।५०	रा. ४ ।२३	श. ५८ ।५१	रा. ६ ।२३	व. २७ ।७	कौ. २१ ।२७	कुम्भ	अहो.	८ ।०६ ।४३ ।३३	२५ ।४५	६ ।५१	५ ।०६	१	७	२२
७ बु.	५७ ।४६	रा. ५ ।५७	पू.भा. ६० ।००	अहो.	सि. २७ ।३६	ग. २५ ।४८	कु. ४७ ।३६	रा. १ ।५५	८ ।७ ।४४ ।५४	२५ ।४४	६ ।५१	५ ।०६	२	८	२३
८ बृ.	६० ।००	अहो०	पू.भा. ३ ।५५	दि. ८ ।२५	व्य. २७ ।१७	वि. २६ ।०६	मीन	अहो.	८ ।८ ।४६ ।१६	२५ ।४६	६ ।५१	५ ।०६	३	९.	२४
८ शु.	०० ।३२	दि. ७ ।०३	उ.भा. ७ ।५२	दि. ६ ।५६	व. २६ ।८	ब. ०० ।३२	मीन	अहो.	८ ।९ ।४७ ।४४	२५ ।४८	६ ।५०	५ ।१०	४	१०	२५
९ श.	०२ ।०८	दि. ७ ।४१	रे. १० ।४१	दि. ११ ।०६	प. २३ ।५७	कौ. ०२ ।०८	मी. १० ।४१	दि. ११ ।६	८ ।१० ।४६ ।६	२५ ।५०	६ ।५०	५ ।१०	५	११	२६
१० र.	०२ ।२३	दि. ७ ।४७	अ. १२ ।१२	दि. ११ ।४३	शि. २० ।४६	ग. ०२ ।२३	मेष	अहो.	८ ।११ ।५० ।३४	२५ ।५१	६ ।५०	५ ।१०	६	१२	२७
११ चं.	०१ ।२३	दि. ०७ ।२३	भ. १२ ।२८	दि. ११ ।४६	सि. १६ ।३६	वि. ०१ ।२३	मे. २७ ।१५	सा. ५ ।४४	८ ।१२ ।५१ ।५६	२५ ।५२	६ ।५०	५ ।१०	७	१३	२८
१३ म.	५५ ।५३	रा. ५ ।१०	कृ. ११ ।३६	दि. ११ ।२७	सा. ११ ।३२	कौ. २७ ।३२	वृष	अहो.	८ ।१३ ।५३ ।२४	२५ ।५३	६ ।४९	५ ।११	८	१४	२९
१४ बु.	५१ ।४६	रा. ३ ।३१	रो. ६ ।४४	दि. १० ।४३	शुभ. ५ ।४१	ग. २३ ।४६	वृ. ३८ ।२४	रा. १० ।११	८ ।१४ ।५४ ।४८	२५ ।५४	६ ।४९	५ ।११	९	१५	३०
१५ बृ.	४६ ।५३	रा. १ ।३४	मृ. ७ ।०३	दि. ६ ।३८	ब्र. ५२ ।००	वि. १६ ।२०	मिथुन	अहो.	८ ।१५ ।५६ ।१४	२५ ।५६	६ ।४९	५ ।११	१०	१६	३१

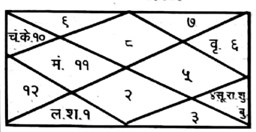
द.ति. २८ ।५१ उपरि, मासादिः ।
चन्द्रदर्शनं मु. ३० सौम्यशृंगं फलं समर्घ, पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वाषाढे तृतीयायां, द. ति. ३३ ।१५ यावत् ।
पूर्वा विना यात्रा श्रवणायाम् ।
मूले धनुषि शुक्रः १२ ।५६, भ. ११ ।४ उ. ४३ ।४६ या., **पञ्चकारंभो** रात्रौ घं. १ मि. २६ उ., श्रीगणेश ४ व्रतं, पश्चिमां विना यात्रा पञ्चम्यां श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा ।
पश्चिमयात्रा कुंभगते चन्द्रे धनिष्ठायाम् ।
पश्चिमयात्रा पूर्वभाद्रे । ▲ स्वसः । ऋचीकभार्ये सत्यार्ये पापं मे हर कौशिकि ।।
वक्री बुधः ४२ ।५७, **गुरुगोविन्दसिंहजयन्ती,** पश्चिमयात्रा सप्तम्यां, भ. ५७ ।४६ उपरि ।
वक्री कुजः ४३ ।४२, भ. २६ ।६ या., पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वभाद्रे ।
पश्चिमास्तो बुधः २७ ।२६, गं. ५८ ।४१ उ., उत्तरयात्रा रेवत्याम् ।
विश्वकर्मार्चा, पञ्चकान्तो दिवा घं. ११ मि. ६ उ., गं. १३ ।४१ यावत् ।
पश्चिमां विना यात्रा दशम्यां, **दशतारकान्तो** दिवा घं. ११ मि. ४३ उ., म. ३१ ।५३ उपरि ।
द्वादशीमानं ५७ ।४७, **मूले धनुषि राहुर्मिथुने केतुश्च** ५६ ।१३, पुत्रदा ११ व्रतं सर्वेषां, **धर्मसावर्णिमन्वादिः,** श्रीनारायण १२, म. १ ।२३ यावत् ।
पूर्वाषाढे रविः १० ।१६, गोमयेन पारणं, **प्रदोष** १३ व्रतं, पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्याम् ।
शुक्लयोगमानं ५३ ।२७, **प्रदोष** १४ व्रतं, भ. ५१ ।४६ उ., उत्तरां विना यात्रा पूर्णिमायाम् ।
भ. १६ ।२० या., दक्षिणां विना यात्रा मृगशिरसि, **पौषी१५स्नानदानादिः, कौशिकीस्नानं तन्मन्त्रश्च**—गाधिराजसुते देवि विश्वामित्र मुनेः ▲

ति. दि.	मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च						दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्												
	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बृ.	३ ।२४ ।३१ ।७	८ ।१६ ।३७ ।५५	१० ।० ।३६ ।५५	७ ।२६ ।५० ।१७	५ ।१० ।४५ ।११	३ ।० ।३५ ।४१	४२ ।५६	१५ ।८	१७ ।४	१६ ।१७	२१ ।३५	२३ ।५१	२ ।६	४ ।२३	६ ।४०	८ ।४५	१० ।३१	१२ ।२	१३ ।३१
२ शु.	३ ।२४ ।३३ ।३०	८ ।१६ ।४६ ।३७	१० ।० ।५१ ।२	७ ।२८ ।६ ।७	५ ।१० ।४७ ।५४	३ ।० ।३२ ।३०	४२ ।५५	१५ ।४	१७ ।०	१६ ।१३	२१ ।३१	२३ ।४७	२ ।२	४ ।१६	६ ।३६	८ ।४१	१० ।२७	११ ।५८	१३ ।२७
३ श.	३ ।२४ ।३५ ।५२	८ ।२० ।१ ।१६	१० ।१ ।२ ।६	७ ।२६ ।२१ ।५७	५ ।१० ।५० ।३७	३ ।० ।२६ ।१६	४२ ।५४	१४ ।५६	१६ ।५५	१६ ।८	२१ ।२६	२३ ।४२	१ ।५७	४ ।१४	६ ।३१	८ ।३६	१० ।२२	११ ।५३	१३ ।२२
४ र.	३ ।२४ ।३८ ।१४	८ ।२० ।१३ ।१	१० ।१ ।१३ ।१६	८ ।०० ।३७ ।४७	५ ।१० ।५२ ।२०	३ ।० ।२६ ।८	४२ ।५३	१४ ।५५	१६ ।५१	१६ ।४	२१ ।२२	२३ ।३८	१ ।५३	४ ।१०	६ ।२७	८ ।३२	१० ।१८	११ ।४६	१३ ।१८
५ च.	३ ।२४ ।४० ।३६	८ ।२० ।२४ ।४३	१० ।१ ।२४ ।२३	८ ।१ ।५३ ।३६	५ ।१० ।५६ ।३	३ ।० ।२२ ।५७	४२ ।५२	१४ ।५१	१६ ।४७	१६ ।०	२१ ।१८	२३ ।३४	१ ।४६	४ ।६	६ ।२३	८ ।२८	१० ।१४	११ ।४५	१३ ।१४
६ म.	३ ।२४ ।४२ ।५८	८ ।२० ।३६ ।२५	१० ।१ ।३५ ।३०	८ ।३ ।६ ।२५	५ ।१० ।५८ ।४६	३ ।० ।१६ ।४७	४२ ।५२	१४ ।४६	१६ ।४२	१८ ।५५	२१ ।१३	२३ ।२६	१ ।४४	४ ।१	६ ।१८	८ ।२३	१० ।६	११ ।४०	१३ ।६
७ बु.	३ ।२४ ।४५ ।२०	८ ।२० ।४८ ।७	१० ।१ ।४६ ।३७	८ ।४ ।२५ ।१४	५ ।११ ।१ ।२६	३ ।० ।१६ ।३७	४२ ।५२	१४ ।४३	१६ ।३८	१८ ।५१	२१ ।६	२३ ।२५	१ ।४०	३ ।५७	६ ।१४	८ ।१६	१० ।५	११ ।३६	१३ ।५
८ बृ.	३ ।२४ ।४५ ।२३	८ ।२० ।३५ ।१५	१० ।१ ।५८ ।७	८ ।५ ।४१ ।१४	५ ।११ ।३ ।२०	३ ।० ।१३ ।२६	४२ ।५३	१४ ।३८	१६ ।३४	१८ ।४७	२१ ।५	२३ ।२१	१ ।३६	३ ।५३	६ ।१०	८ ।१५	१० ।१	११ ।३२	१३ ।१
८ शु.	३ ।२४ ।४४ ।६	८ ।२० ।२ ।५	१० ।२ ।६ ।३७	८ ।६ ।५७ ।१४	५ ।११ ।५ ।११	३ ।० ।१० ।१५	४२ ।५४	१४ ।३४	१६ ।३०	१८ ।४३	२१ ।१	२३ ।१७	१ ।३२	३ ।४६	६ ।६	८ ।११	६ ।५७	११ ।२८	१२ ।५७
९ श.	३ ।२४ ।४३ ।५	८ ।१६ ।२८ ।५५	१० ।२ ।२१ ।७	८ ।८ ।१३ ।१३	५ ।११ ।७ ।१	३ ।० ।७ ।४	४२ ।५५	१४ ।३०	१६ ।२६	१८ ।३६	२० ।५७	२३ ।१३	१ ।२८	३ ।४५	६ ।२	८ ।७	६ ।५३	११ ।२४	१२ ।५३
१० र.	३ ।२४ ।३६ ।१	८ ।१८ ।५५ ।४५	१० ।२ ।३२ ।३७	८ ।६ ।२६ ।१२	५ ।११ ।८ ।५१	३ ।० ।३ ।५३	४२ ।५६	१४ ।२५	१६ ।२१	१८ ।३४	२० ।५२	२३ ।८	१ ।२३	३ ।४०	५ ।५७	८ ।२	६ ।४८	११ ।१६	१२ ।४८
११ च.	३ ।२४ ।३४ ।४०	८ ।१८ ।२२ ।३६	१० ।२ ।४४ ।७	८ ।१० ।४५ ।११	५ ।११ ।१० ।४१	३ ।० ।० ।४२	४२ ।५७	१४ ।२१	१६ ।१७	१८ ।३०	२० ।४८	२३ ।४	१ ।१६	३ ।३६	५ ।५३	७ ।५८	६ ।४४	११ ।१५	१२ ।४४
१३ म.	३ ।२४ ।३० ।२०	८ ।१७ ।४६ ।२७	१० ।२ ।५५ ।३७	८ ।१२ ।१ ।१०	५ ।११ ।१२ ।२१	२ ।२६ ।५७ ।३२	४२ ।५७	१४ ।१७	१६ ।१३	१८ ।२६	२० ।४४	२३ ।०	१ ।१५	३ ।३२	५ ।४६	७ ।५४	६ ।४०	११ ।११	१२ ।४०
१४ बु.	३ ।३४ ।२६ ।०	८ ।१७ ।१६ ।१८	१० ।३ ।७ ।६	८ ।१३ ।१७ ।६	५ ।११ ।१४ ।२१	२ ।२६ ।५४ ।२२	४२ ।५७	१४ ।१३	१६ ।६	१८ ।२२	२० ।४०	२२ ।५६	१ ।११	३ ।२८	५ ।४५	७ ।५०	६ ।३६	११ ।७	१२ ।३६
१५ बृ.	३ ।२४ ।१७ ।५६	८ ।१६ ।२८ ।२०	१० ।३ ।१६ ।२८	८ ।१४ ।३३ ।११	५ ।११ ।१५ ।४०	२ ।२६ ।५१ ।११	४२ ।५८	१४ ।६	१६ ।५	१८ ।१८	२० ।३६	२२ ।५२	१ ।७	३ ।२४	५ ।४१	७ ।४६	६ ।३२	११ ।३	१२ ।३२

७ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३२ ।४
अयनांशाः २२ ।३६ ।३६

१४ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३२ ।११
अयनांशाः २२ ।३६ ।३७

विविधविषयाः—वैष्णवानामेकादशीव्रतनिर्णयः—दशमी पञ्चपंचाशद् घटिका चेत्प्रदृश्यते । तर्हि **चैकादशी** त्याज्या द्वादशीं समुपोषयेत् ।। दशमीपलमात्रेण त्याज्या चौकादशी तिथिः । मदिराविन्दुपातेन त्याज्यो गंगाघटो यथा ।। नारदपुराणे—क्षये वाप्यथवा वृद्धौ सम्प्राप्ते वा दिनत्रये । उपोष्या द्वादशी तत्र त्रयोदश्यान्तु पारणम् ।। **कौर्मे**—तिथिक्षये तु सम्प्राप्ते उपोष्या द्वादशी भवेत् । दशमीशेषसंयुक्तां न कुर्वीत कदाचन ।। **भविष्ये**—दशमीशेषसंयुक्तो यदि स्यादरुणोदयः । वैष्णवेन न कर्त्तव्यं तद्दिनैकादशीव्रतम् । अरुणोदयवेधस्तु वैष्णवेषु प्रकीर्त्तितः । **अरुणोदयकालो ब्रह्मवैवर्ते**—चतस्रो घटिकाः प्रातररुणोदय उच्यते । यतीनां स्नानकालोऽयं गंगाम्भः सदृशं फलम् ।। **एकादश्यां त्याज्यवस्तूनि**—कांस्यं मांसं मसूरान्नं चणकं कोद्रवं तथा । शाकं मधु परान्नञ्च पुनर्भोजमैथुने ।। **अपरान्नम्**—गुर्वन्नं मातुलान्नं च श्वसुरान्नं तथैव च । पितुः पौत्रस्य चैवान्नं न परान्नमिति स्मृतिः ।। **स्वपवित्रवस्तूनि**—आसनं वसनं शय्या जायाऽपत्यं कमण्डलुः । आत्मनः शुचिरेतानि न परेषां कदाचन ।। अशक्तादिषु **विशेषमाह कात्यायनः**—अशक्तौ निर्जने देशे मृते जाते च सूतके । जपेच्च मानसीं सन्ध्यां कुशवारिविवर्जिताम् ।।
ग्रहस्थितिः—मार्गी पूर्वोदितः कुजः ८ तो वक्री, मार्गी पश्चिमोदितो बुधः ७ तो वक्री ८ तः पश्चिमास्तः, मार्गिणौ पूर्वोदितौ गुरुशनी, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः ।
वातावरणम्—पक्षादिभागे वातमेघचारछिन्नवृष्टिशीतवृद्धयस्तदुत्तरार्द्धभागे हिमोपलपातवातादयः ।

माघकृष्णपक्षः

शकाब्दः १९३१, संवत २०६६, सन १४१७ साल, दि. १।१।२०१० ई. तः दि. १५।१।२०१० ई. या., पूर्वकालः । मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः, अशुद्धः हेमन्तर्तुः, याम्यगोलायने, १४तः शिशिरर्तुस्सौम्यायनञ्च।

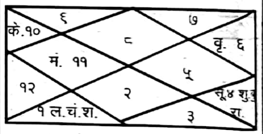
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ शु.	४१।२६	रा. ११।२४	आ. ३।४१	दि. ८।१६	ऐं. ४४।२६	बा. १४।११	मि. ४५।४६	रा. १।८	८।१६।५७।४०	२५।५८	६।४८	५।१२	११	१७	१
२ श.	३५।४३	रा. ६।०५	पुष्य ५५।४६	रा. ५।०६	वै. ३६।४०	तै. ०८।३६	कर्क	अहो.	८।१७।५६।०६	२६।००	६।४८	५।१२	१२	१८	२
३ र.	२६।४८	सा. ६।४२	आश्ले. ५१।३२	रा. ३।२५	वि. २८।४२	व. ०२।४६	क. ५१।३२	रा. ३।२५	८।१६।००।३२	२६।०१	६।४८	५।१२	१३	१९	३
४ च.	२३।५८	दि. ४।२३	म. ४७।३१	रा. १।४८	प्री. २०।५३	बा. २३।५८	सिंह	अहो.	८।२०।०१।५८	२६।०२	६।४८	५।१२	१४	२०	४
५ मं.	१८।२६	दि. २।०६	पू.फ. ४३।४६	रा. १२।१६	आ. १३।१२	तै. १८।२६	सिं. ५८।१	रा. ५।५६	८।२१।०३।२३	२६।०३	६।४७	५।१३	१५	२१	५
६ बु.	१३।१६	दि. १२।०७	उ.फ. ४०।३६	रा. ११।०३	सौ. ५।५२	व. १३।१६	कन्या	अहो.	८।२२।०४।४८	२६।४	६।४७	५।१३	१६	२२	६
७ बृ.	८।५३	दि. १०।२०	ह. ३८।१६	रा. १०।०७	अगं. ५२।५५	ब. ८।५३	कन्या	अहो.	८।२३।६।१२	२६।०६	६।४७	५।१३	१७	२३	७
८ शु.	५।१५	दि. ८।५२	चि. ३६।४५	रा. ६।२८	सु. ४७।३१	कौ. ५।१५	कं. ७।३२	दि. ६।४७	८।२४।७।३६	२६।०८	६।४६	५।१४	१८	२४	८
९ श.	२।३८	दि. ७।४६	स्वा. ३६।१६	रा. ६।१६	धृ. ४२।५७	ग. २।३८	तुला	अहो.	८।२५।६।००	२६।१०	६।४६	५।१४	१९	२५	९
१० र.	०१।०८	दि. ७।१३	वि. ३६।५६	रा. ६।३२	शू. ३६।२२	वि. १।०८	तु. २२।४६	दि. ३।२८	८।२६।१०।२४	२६।११	६।४६	५।१४	२०	२६	१०
११ च.	००।५२	दि. ७।०७	अ. ३८।५३	रा. १०।१६	गं. ३६।४८	बा. ०।५२	वृश्चिक	अहो.	८।२७।११।४८	२६।१२	६।४६	५।१४	२१	२७	११
१२ मं.	१।५६	दि. ७।३१	ज्ये. ४२।८	रा. ११।३६	वृ. ३५।१७	तै. १।५६	वृ. ४२।८	रा. ११।३६	८।२८।१३।१२	२६।१३	६।४५	५।१५	२२	२८	१२
१३ बु.	४।१६	दि. ८।२६	मू. ४६।३२	रा. १।२२	ध्रु. ३४।३४	व. ४।१६	धनु	अहो.	८।२९।१४।३५	२६।१४	६।४५	५।१५	२३	२९	१३
१४ बृ.	७।५०	दि. ६।५३	पू.षा. ५१।५७	रा. ३।३२	व्या. ३४।४७	श. ७।५०	धनु	अहो.	६।००।१५।५५	२६।१६	६।४५	५।१५	२४	१	१४
३० शु.	१२।१६	दि. ११।४१	उ.षा. ५८।३	रा. ५।५८	ह. ३५।३७	ना. १२।१६	घ. ८।२८	दि. १०।८	६।१।१७।१५	२६।१७	६।४५	५।१५	२५	२	१५

पुनर्वसुमानं ५६।१०, १ जनवरी २०१० ई., **लक्ष्मणसंवत्** ६०१ प्रारंभः, द. ति. ४१।२६ उ., दक्षिणयात्रा प्रतिपदि पुनर्वसौ, **माघे कमलास्नानं** महापुण्यप्रदम् ।
पूर्वा विना यात्रा तृतीयायां पुष्ये, द. ति. ३५।४३ यावत् ।
श्रीभालचन्द्र ४ व्रतं, श्रीगणेशावतारः **श्रीगणेशपूजनं,** भ. २।४६ उ. २६।४८ या., गं. ४०।३२ उ. ५५।३२ यावत्।
उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
पूर्वयात्रा पञ्चम्याम् ।
शोभनयोगमानं ५३।११, भ. १३।१६ उ. ४१।४२ या., पूर्वदक्षिणयात्रा हस्ते, ६–७ एकोद्दिष्टम् ।
श्रीरामानन्दाचार्यजयन्ती, पूर्वयात्रा, अपूपाष्टका ।
अन्वष्टकाश्राद्धं, पूर्वदक्षिणयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततो दक्षिणयात्रा ।
भ. ३१।५३ उपरि । ●सृष्टिगताब्दाः १९७२९४९१११, भोग्याब्दाः २३४७०५०८८९, १ एकोद्दिष्टम् ।
पूर्वोदितो बुधः २८।७, भ. १।१८ यावत् । ♦मार्गी बुधः १।४३, **माघस्नानारम्भः, प्रयागे कल्पवासारंभः ।**
उत्तराषाढ़े रविः १२।०२, **षट्तिला**११व्रतं सर्वेषां पश्चिमोत्तरयात्रैकादश्याम् ।
मकरे शुक्रः ५४।५२, प्रदोष १३ व्रतं, गोदुग्धेन पारणं, गं. ३६।८ उ. ५१।८ या., पश्चिमयात्रा ज्येष्ठायां ततः पूर्वयात्रा मूले ।
मासान्तः प्रदोष १४ व्रतं, नक्तव्रतं, **नरकनिवारण १४ व्रतं** प्रदोषः घं. ६ मि. ५१ यावद्रात्रौ **शिवार्चनं** सहस्राश्वमेधसमफलदं, भ. ४।१६ उ. ३६।४ यावत् ।
मकरे रविः २७।३४ मु. ३० फलं साम्यं, सौम्यायनारंभः २७।३४ उ., **सौम्यायनसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. १२ मि. ० उपरि दिने, तिलसंक्रान्तिः ♦
मासादिः, वक्री शनिः २०।५३, **माघी** ३० मौनी ३० स्नानदानादिः **कलियुगादिः,** कलिगताब्दाः ५१११, कलिभोग्याब्दाः ४२६८८९.●

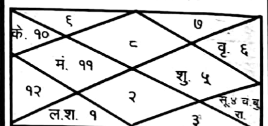
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ शु.	३।२४।६।५८	८।१५।४०।२३	१०।३।३१।५०	८।१५।४६।१३	५।११।१६।५८	२।२६।४८।०	४२।५६	१४।५	१६।१	१८।१४	२०।३२	२२।४८	१।३	३।२०	५।३७	७।४२	६।२८	१०।५६	१२।२८
२ श.	३।२४।१।५७	८।१४।५२।२६	१०।३।४४।१२	८।१७।५।१५	५।११।१८।१६	२।२६।४४।४६	४३।०	१४।१	१५।५७	१८।१०	२०।२८	२२।४४	०।५६	३।१६	५।३३	७।३८	६।२४	१०।५५	१२।२४
३ र.	३।२३।५३।५७	८।१४।४।२६	१०।३।५६।३४	८।१८।२१।१७	५।११।१६।३४	२।२६।४१।३८	४३।१	१३।५७	१५।५३	१८।६	२०।२४	२२।४०	०।५५	३।१२	५।२६	७।३४	६।२०	१०।५१	१२।२०
४ च.	३।२३।४५।५७	८।१३।१६।३२	१०।४।८।५५	८।१६।३७।१८	५।११।२०।५२	२।२६।३८।२७	४३।२	१३।५३	१५।४८	१८।१	२०।१६	२२।३५	०।५०	३।७	५।२४	७।२६	६।१५	१०।४६	१२।१५
५ मं.	३।२३।३७।५७	८।१२।२८।३५	१०।४।२१।१६	८।२०।५३।१६	५।११।२२।१०	२।२६।३५।१७	४३।२	१३।४८	१५।४४	१७।५७	२०।१५	२२।३१	०।४६	३।३	५।२०	७।२५	६।११	१०।४२	१२।११
६ बु.	३।२३।२६।५७	८।११।४०।३८	१०।४।३३।३७	८।२२।६।२०	५।११।२३।२०	२।२६।३२।७	४३।२	१३।४४	१५।४०	१७।५३	२०।११	२२।२६	०।४२	२।५६	५।१६	७।२१	६।७	१०।३८	१२।७
७ बृ.	३।२३।१६।५३	८।११।१८।४५	१०।४।४६।२५	८।२३।२५।१८	५।११।२३।४४	२।२६।२८।५६	४३।३	१३।४०	१५।३६	१७।४६	२०।६	२२।२३	०।३८	२।५५	५।१२	७।१७	६।३	१०।३४	१२।३
८ शु.	३।२३।३।४६	८।१०।५६।५२	१०।४।५६।१२	८।२४।४१।११६	५।११।२४।०	२।२६।२५।४५	४३।४	१३।३५	१५।३१	१७।४४	२०।२	२२।१८	०।३३	२।५०	५।७	७।१२	८।५८	१०।२६	११।५८
९ श.	३।२२।५०।४५	८।१०।३४।५६	१०।५।११।५६	८।२५।५०।१४	५।११।२४।१६	२।२६।२२।३४	४३।५	१३।३१	१५।२७	१७।४०	१६।५८	२२।१४	०।२६	२।४६	५।३	७।८	८।५४	१०।२५	११।५४
१० र.	३।२२।३७।४१	८।१०।१३।६	१०।५।२४।४६	८।२७।१३।१२	५।११।२४।३२	२।२६।१६।२३	४३।६	१३।२७	१५।२३	१७।३६	१६।५४	२२।१०	०।२५	२।४२	४।५६	७।४	८।५०	१०।२१	११।५०
११ च.	३।२२।२४।३७	८।६।५१।१५	१०।५।३७।३३	८।२८।२६।१०	५।११।२४।४८	२।२६।१६।१२	४३।७	१३।२३	१५।१६	१७।३२	१६।५०	२२।६	०।२१	२।३८	४।५५	७।०	८।४६	१०।१७	११।४६
१२ मं.	३।२२।११।३३	८।६।२६।२३	१०।५।५०।२०	८।२६।४५।८	५।११।२५।४	२।२६।१३।१	४३।७	१३।१८	१५।१४	१७।२७	१६।४५	२२।१	०।१६	२।३३	४।५०	६।५५	८।४१	१०।१२	११।४१
१३ बु.	३।२१।५८।२६	८।६।७।३१	१०।६।३।७	६।१।१।६	५।११।२५।१६	२।२६।६।५१	४३।७	१३।१४	१५।१०	१७।२३	१६।४१	२१।५७	०।१२	२।२६	४।४६	६।५१	८।३७	१०।८	११।३७
१४ बृ.	३।२१।४०।४३	८।६।६।५६	१०।६।१६।१७	६।२।१७।१	५।११।२५।२४	२।२६।६।४०	४३।८	१३।१०	१५।६	१७।१६	१६।३७	२१।५३	०।८	२।२५	४।४२	६।४७	८।३३	१०।४	११।३३
३० शु.	३।२१।२२।५७	८।६।३३।३३	१०।६।२६।२७	६।३।३२।५६	५।११।२५।६	२।२६।३।२६	४३।६	१३।६	१५।२	१७।१५	१६।३३	२१।४६	०।४	२।२१	४।३८	६।४३	८।२६	१०।०	११।२६

९ बुधे वल्ली ८।३८।३२।१८
अयनांशाः २२।३६।३८

१३ बुधे वल्ली ८।३८।३२।२५
अयनांशाः २२।३६।३६

विविधविषयाः—माघे प्रातः **स्नानफलम्**—यो माघमास्युषसि सूर्यकरान्विताभ्रे स्नानं समाचरति चारुनदीप्रवाहे । उद्धृत्य सप्तपुरुषान् पितृमातृवंश्यान् स्वर्गं प्रयात्यमरदेहधरो नरोऽसौ । मकरार्के **प्रातः स्नानमन्त्रो**—मकरस्थे रवौ माघे गोविन्दाच्युत माधव । प्रातः स्नानेन मे देव यथोक्तफलदो भव ।। दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च। प्रातः स्नानं करोम्यद्य माघे पापविनाशनम् ।। **माघे कुत्रापि स्नानफलम्**—स्वर्गलोके चिरं वासो येषां मनसि वर्त्तते । यत्र क्वापि जले तैस्तु स्नातव्यं मृगभास्करे । **चतुर्थ्यां गणेशोत्पत्तिः**—सर्वदेवमयः साक्षात्सर्वमंगलकारकः । माघकृष्णचतुर्थ्यान्तु प्रादुर्भूतो गणाधिपः ।। तत्र गणेशं यथोपचारैः संपूज्य रात्रौ व्रतपूर्वकं जागरणं कृत्वा प्रातर्ब्राह्मणान् भोजयेन्मोदकादिकं च दद्यात् । चतुर्दश्यां **नरकनिवारणचतुर्दशीव्रतम्**—चतुर्दशीसमं नास्ति व्रतं पापक्षयापहम् । यत्कृत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः।। अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च । प्राप्नोति तत्फलं सर्वं नात्र कार्या विचारणा।
ग्रहस्थितिः—वक्री पूर्वोदितः कुजः, वक्री पश्चिमोदितो बुधः १० तः पूर्वोदितः १४ तो मार्गी, मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः, मार्गी पूर्वोदितः शनिः ३० तो वक्री ।
वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोः हिमोपलपातशीतवृद्धयस्तन्मध्यभागे वातहिममेघच्छायादयः।

माघशुक्लपक्षः

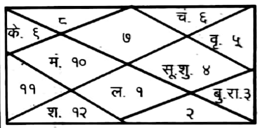
शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन १४१७ साल, दि. १६।१।२०१० ई. तः दि. ३०।१।२०१० ई. या., पूर्वेकालः । मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः, अशुद्धः, शिशिरर्तुः, याम्यगोलः, सौम्यायनम् ।

तिथयः / दिनानि	तिथिमानानि द. प.	तिथिमानानि घं. मि.	नक्षत्राणि द. प.	नक्षत्राणि घं. मि.	योगाः द. प.	करणानि द. प.	चन्द्रराशयः रा. द. प.	चन्द्रराशयः घं. मि.	स्पष्टसूर्यः राश्यादिः	दिनमानं द. प.	सू. उ. घं. मि.	सू. अ. घं. मि.	दिनांका रा.	दिनांका सौ.	दिनांका अं.	
१ श.	१७।३०	दि. १।४४	श्र. ६०।००	अहो.	ब. ३६।४६	ब. १७।३०	मकर	अहो.	६।२।१८।३५	२६।१८	६।४४	५।१६	२६	३	१६	शिशिरनवरात्रारंभः, **कलशस्थापनं, श्रीदुर्गापूजनोत्सवः, श्रीवल्लभाचार्यजयन्ती,** पूर्वा विना यात्रा ।
२ र.	२२।५७	दि. ३।५५	श्र. ४।३५	दि. ८।३४	सि. ३८।१२	कौ. २२।५७	म. ३७।५१	रा. ६।५२	६।३।१६।५५	२६।१६	६।४४	५।१६	२७	४	१७	**चन्द्रदर्शनमु** ३० सौम्यशृंगं फलं समर्घ, **पञ्चकारंभो** दिवा घं. ८ मि. ३४ उ., पश्चिमां विना यात्रा श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे, २ एको. ।
३ चं.	२८।१५	सा. ६।०२	ध. ११।७	दि. ११।११	व्य. ३६।२२	ग. २८।१५	कुम्भ	अहो.	६।४।२१।१५	२६।२०	६।४४	५।१६	२८	५	१८	**श्रीगणेश४व्रतं, मुण्डनं,** बदरी ३, कुन्दकुसुमैः पार्वतीपूजनं, पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम् ।
४ मं.	३२।५८	रा. ७।५५	श. १७।६	दि. १।३६	व. ४०।४	व. ००।४७	कुम्भ	अहो.	६।५।२२।३५	२६।२१	६।४४	५।१६	२६	६	१६	पश्चिमयात्रा पूर्वभाद्रे, भ. ०।४७ उ. ३२।५८ यावत् ।
५ बु.	३६।४६	रा. ६।२८	पू.भा. २२।२६	दि. ३।४४	प. ४०।७	ब. ०४।५३	कु. ६।६	दि. ६।१२	६।६।२३।५५	२६।२२	६।४४	५।१६	३०	७	२०	वसन्तपञ्चमी, **श्रीसरस्वतीपूजनं,** पश्चिमाभिमुखहलप्रवाहः, पश्चिमयात्रा पूर्वभाद्रे ।
६ बृ.	३६।३०	रा. १०।३१	उ.भा. २६।४१	सा. ५।२३	शि. ३६।१५	कौ. ०८।१०	मीन	अहो.	६।७।२५।६	२६।२५	६।४३	५।१७	१	८	२१	पंश्चिमोत्तरयात्रा रेवत्याम् । ♦**अरुणोदये** स्नानं सूर्यग्रहणसमं गंगायां शतसूर्यग्रहणतुल्यं प्रयागे च कोटिसूर्यग्रहणतुल्यं फलदम् ।
७ शु.	४०।५६	रा. ११।०६	रे. २६।४७	सा. ६।३७	सि. ३७।२८	ग. १०।१५	मी. २६।४७	सा. ६।३७	६।८।२६।२३	२६।२८	६।४२	५।१८	२	६	२२	**अचलासप्तमी,** ब्रह्मसावर्णिमन्वादिः, **मुण्डनं,** पश्चिमां विना यात्राष्टम्यां, **पञ्चकान्तः** सायं घं. ६ मि. ३७ उ., म. ४०।५६ उ., गं. १७।४७ उ. ३२।४७ या.,♦
८ श.	४१।८	रा. ११।०६	अ. ३१।३७	सा. ७।२१	सा. ३४।४०	वि. ११।०४	मेष	अहो.	६।६।२७।३७	२६।३१	६।४२	५।१८	३	१०	२३	**भीष्माष्टमी,** भीष्मतर्पणं, पूर्वा विना यात्राश्विन्यां, भ. ११।४ यावत् ।
६ र.	४०।३	रा. १०।४२	भ. ३२।१२	रा. ७।३४	शुभ..३०।५२	बा. १०।३६	मे. ४७।३	रा. १।३०	६।१०।२८।५१	२६।३४	६।४१	५।१६	४	११	२४	**श्रवणायां रविः** १५।०३, ।
१० चं.	३७।४३	रा. ६।४६	कृ. ३१।३५	रा. ७।१६	शुक्ल. २६।८	तै. ०८।५३	वृष	अहो.	६।११।३०।०५	२६।३७	६।४१	५।१६	५	१२	२५	दक्षिणयात्रा रोहिण्याम् ।
११ मं.	३४।२२	रा. ८।२५	रो. २६।५६	सा. ६।३८	ब्र. २०।३३	व. ०६।०३	वृ. ५८।४२	रा. ६।६	६।१२।३१।१६	२६।४०	६।४०	५।२०	६	१३	२६	**भैमी** ११ व्रतं सर्वेषां, **एकषष्टिगणतन्त्रदिवसः** राष्ट्रियध्वजोत्तोलनपूर्वकराष्ट्रगानं, द. ति. ३४।२२ उ., म. ६।३ उ. ३४।२२ यावत् ।
१२ बु	३०।१०	सा. ६।४३	मृ. २७।२७	सा. ५।३८	ऐं. १४।१७	व. ०२।१६	मिथुन	अहो.	६।१३।३२।३२	२६।४४	६।३६	५।२१	७	१४	२७	गोदुग्धेन पारणं, श्रीमाधव १२, **प्रदोष** १३ व्रतं, द. ति. ३०।१० यावत् ।
१३ बृ.	२५।१५	दि. ४।४४	आद्रा २४।१४	दि. ४।२०	वै. ७।२३	तै. २५।१५	मिथुन	अहो.	६।१४।३३।३६	२६।४८	६।३८	५।२२	८	१५	२८	**विष्कम्भयोगमानं** ५२।३५, प्रदोष १४ व्रतं, पश्चिमयात्रा त्रयोदश्यां पुनर्वसौ ।
१४ शु.	१६।४७	दि. २।३३	पुन. २०।३१	दि. २।५०	प्री. ५२।१६	वं. १६।४७	मि. ६।२७	दि. ६।१३	६।१५।३४।४५	२६।५१	६।३८	५।२२	६	१६	२६	भं. १६।४७ उ. ४६।५५ या., दक्षिणयात्रा मिथुनस्थे चन्द्रे तत उत्तरयात्रा पुनर्वसौ ततः पश्चिमां विना यात्रा पुष्ये ।
१५ श.	१४।३	दि. १२।१४	पुष्य १६।२७	दि. १।१२	आ. ४४।२४	ब. १४।०३	कर्क	अहो.	६।१६।३५।५१	२६।५४	६।३७	५।२३	१०	१७	३०	**माघी** १५ स्नानदानादिः, श्रीरविदासजयन्ती, **गोशालाघट्टे** कमलायां **जीवछघट्टे** जीववत्सायाञ्च स्नानदानशिवार्चनादिकं, पूर्वां विना यात्रा **प्रतिपदि** पुष्ये, १५–१ एको. ।

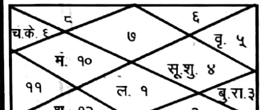
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ श.	३।२१।५।११	८।६।५७।६	१०।६।४२।३७	६।४।४८।५१	५।११।२४।४२	२।२६।०।१८	४३।१०	१३।१	१४।५७	१७।१०	१६।२८	२१।४४	२३।५६	२।१६	४।३३	६।३८	८।२४	६।५५	११।२४
२ र.	३।२०।४७।२५	८।१०।२०।३६	१०।६।५५।४७	६।६।४।४६	५।११।२४।१५	२।२८।५७।७	४३।११	१२।५७	१४।५३	१७।६	१६।२४	२१।४०	२३।५५	२।१२	४।२६	६।३४	८।२०	६।५१	११।२०
३ च.	३।२०।२६।३६	८।१०।४४।१२	१०।७।८।५६	६।७।२०।४१	५।११।२३।४८	२।२८।५३।५६	४३।११	१२।५३	१४।४६	१७।२	१६।२०	२१।३६	२३।५१	२।८	४।२५	६।३०	८।१६	६।४७	११।१६
४ मं.	३।२०।११।५३	८।११।७।४५	१०।७।२२।५	६।८।३६।३५	५।११।२३।२१	२।२८।५०।४६	४३।११	१२।४६	१४।४५	१६।५८	१६।१६	२१।३२	२३।४७	२।४	४।२१	६।२६	८।१२	६।४३	११।१२
५ बु.	३।१६।५४।८	८।११।३१।१८	१०।७।३५।१४	६।६।५२।२६	५।११।२२।५४	२।२८।४७।३६	४३।११	१२।४५	१४।४१	१६।५४	१६।१२	२१।२८	२३।४३	२।०	४।१७	६।२२	८।८	६।३६	११।८
६ बृ.	३।१६।३२।२४	८।१२।२६।४३	१०।७।४८।५०	६।११।८।२०	५।११।२१।३६	२।२८।४४।२५	४३।१३	१२।४०	१४।३६	१६।४६	१६।७	२१।२३	२३।३८	१।५५	४।१२	६।१७	८।३	६।३४	११।३
७ शु.	३।१६।१०।४०	८।१३।२२।८	१०।८।२।२६	६।१२।२४।११	५।११।२०।२४	२।२८।४१।१४	४३।१५	१२।३६	१४।३२	१६।४५	१६।३	२१।१६	२३।३४	१।५१	४।८	६।१३	७।५६	६।३०	१०।५६
८ श.	३।१८।४८।५६	८।१४।१७।३३	१०।८।१६।२	६।१३।४०।२	५।११।१६।६	२।२८।३८।३	४३।१७	१२।३२	१४।२८	१६।४१	१८।५६	२१।१५	२३।३०	१।४७	४।४	६।६	७।५५	६।२६	१०।५५
६ र.	३।१८।२७।१२	८।१५।१२।५७	१०।८।२६।३८	६।१४।५५।५३	५।११।१७।५४	२।२८।३४।५२	४३।१६	१२।२८	१४।२४	१६।३७	१८।५५	२१।११	२३।२६	१।४३	४।०	६।५	७।५१	६।२२	१०।५१
१० च.	३।१८।५।२८	८।१६।८।२१	१०।८।४३।१४	६।१६।११।४३	५।११।१६।३६	२।२८।३१।४१	४३।२०	१२।२४	१४।२०	१६।३३	१८।५१	२१।७	२३।२२	१।३६	३।५६	६।१	७।४७	६।१८	१०।४७
११ म.	३।१७।४३।४४	८।१७।३।४५	१०।८।५६।४६	६।१७।२७।३३	५।११।१५।२४	२।२८।२८।३१	४३।२१	१२।२०	१४।१६	१६।२६	१८।४७	२१।३	२३।१८	१।३५	३।५२	५।५७	७।४३	६।१४	१०।४३
१२ बु	३।१७।२२।१	८।१७।५६।६	१०।६।१०।२४	६।१८।४३।२३	५।११।१४।१०	२।२८।२५।२१	४३।२२	१२।१५	१४।११	१६।२४	१८।४२	२०।५८	२३।१३	१।३०	३।४७	५।५२	७।३८	६।६	१०।३८
१३ बृ	३।१६।५८।१०	८।१६।१७।३०	१०।६।२४।२७	६।१६।५८।५८	५।११।१२।६	२।२८।२२।१०	४३।२४	१२।११	१४।७	१६।२०	१८।३८	२०।५४	२३।६	१।२६	३।४३	५।४८	७।३४	६।५	१०।३४
१४ शु	३।१६।३४।१६	८।२०।३५।५१	१०।६।३८।३०	६।२१।१४।३३	५।११।१०।८	२।२८।१८।५६	४३।२६	१२।७	१४।३	१६।१६	१८।३४	२०।५०	२३।५	१।२२	३।३६	५।४४	७।३०	६।१	१०।३०
१५ श.	३।१६।१०।२८	८।२१।५४।१२	१०।६।५२।३३	६।२२।३०।८	५।११।८।८	२।२८।१५।४८	४३।२८	१२।३	१३।५६	१६।१२	१८।३०	२०।४६	२३।१	१।१८	३।३५	५।४०	७।२६	८।५७	१०।२६

५ बुधे वल्ली ८।३८।३२।३२
अयनांशाः २२।३६।४०

१२ बुधे वल्ली ८।३८।३२।३६
अयनांशाः २२।३६।४१

विविधविषयाः—अचलासप्तम्यां सप्तार्कवदरीपत्राणि शिरसि निधाय मौनी सन् **स्नायात्तत्र स्नानमन्त्रः**—यद्यज्जन्मकृतं पापं यच्च जन्मान्तरार्जितम् । मनोवाक्कायजं यच्च ज्ञाताज्ञातञ्च यत्पुनः ।। इति सप्तविधं पापं स्नानान्मे सप्तसप्तिके। सप्तव्याहृतिके देवि हर माकरि सप्तमि ।। ततः सूर्यार्घ्यं **दद्यात्तन्मन्त्रः**—सप्तसप्तेरहः प्रीते सप्तलोकप्रदीपन । सप्तमीसहितो देव गृहाणार्घ्यं दिवाकर । ततः प्रणमेच्च **तन्मन्त्रः**—जननी सर्वलोकानां सप्तमी सप्तसप्तिके। सप्तव्याहृतिके देवि नमस्ते सूर्यमूर्त्तये ।। ततो दानादिकं कुर्यात् । अष्टम्यां **भीष्मतर्पणमन्त्रः**—वैयाघ्रपादगोत्राय सांकृतिप्रवराय च। अपुत्राय ददाम्येतत्सलिलं भीष्मवर्मणे। वसूनामवताराय शन्तनोरात्मजाय च। अर्घ्यं ददामि भीष्माय आबालब्रह्मचारिणे । भीष्मः शान्तनवो वीरः सत्यवादी जितेन्द्रियः । आभिरद्भिरवाप्नोतु पुत्रपौत्रोचितां क्रियाम्। अनेनं सन्ततिलाभः संवत्सरकृतपापक्षयश्च । इदं जीवत्पित्रापि कर्त्तव्यम् ।

ग्रहस्थितिः—वक्रिणौ पूर्वोदितौ कुजशनी, मार्गिणौ पूर्वोदितौ बुधवृहस्पती, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोः शीतवृद्धिवायुहिममन्दवृष्टयस्तत एकादशीं यावच्छीतवायुहिमपातादयस्ततः पक्षान्तं यावद्वायुशीतवृद्धिहिमपातादयः।

फाल्गुनकृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. ३१।१।२०१० ई. तः दि. १४।२।२०१० ई. या., पूर्वकालः, १४तो दक्षिणेकालः मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, १ त. क्षीणः, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः १० तः पश्चिमोदितः, अशुद्धः, शिशिरर्तुः, याम्यगोलः, सौम्यायनम् ।

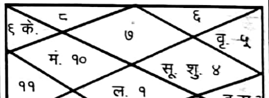
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ र.	८।७	दि. ७।५२	आश्ले. १२।१३	दि. ११।३०	सौ. ३६।३३	कौ. ८।०७	क. १२।१३	दि. ११।३०	६।१७।३६।५७	२६।५७	६।३७	५।२३	११	१८	३१
२ चं.	२।२०	दि. ७।३२	म. ८।८	दि. ६।५१	शो. २८।४६	ग. २।२०	सिंह	अहो.	६।१८।३८।०३	२७।००	६।३६	५।२४	१२	१९	१
४ मं.	५१।४५	रा. ३।१७	पू.फ. ४।२१	दि. ८।१६	अग. २१।२३	ब. २४।१७	सि. १८।३२	दि. २।०	६।१९।३६।०६	२७।०३	६।३५	५।२५	१३	२०	२
५ बु.	४७।१६	रा. १।३१	उ.फ. १।५	दि. ७।०१	सु. १४।२६	कौ. १६।३२	कन्या	अहो.	६।२०।४०।१५	२७।६	६।३५	५।२५	१४	२१	३
६ बृ.	४३।४५	रा. १२।०४	चि. ५६।४४	रा. ५।१६	धृ. ८।६	ग. १५।३२	कं. २७।३७	सा. ५।३७	६।२१।४१।१३	२७।१०	६।३४	५।२६	१५	२२	४
७ शु.	४१।१०	रा. ११।०१	स्वा. ५६।०१	रा. ४।५७	शू. २।३०	वि. १२।२८	तुला	अहो.	६।२२।४२।११	२७।१४	६।३३	५।२७	१६	२३	५
८ श.	३६।४६	रा. १०।२६	वि. ५६।२७	रा. ५।०७	बृ. ५३।५०	बा. १०।२८	तु. ४१।२१	रा. ११।४	६।२३।४३।०६	२७।१८	६।३२	५।२८	१७	२४	६
९ र.	३६।३६	रा. १०।२२	अ. ५८।०८	रा. ५।५६	ध्रु. ५०।५८	तै. ०६।४१	वृश्चिक	अहो.	६।२४।४४।०७	२७।२१	६।३२	५।२८	१८	२५	७
१० चं.	४०।४६	रा. १०।४६	ज्ये. ६०।००	अहो.	व्या. ४६।६	व. १०।११	वृश्चिक	अहो.	६।२५।४५।०५	२७।२४	६।३१	५।२९	१९	२६	८
११ मं.	४३।१२	रा. ११।४८	ज्ये. ०१।०८	दि. ६।५८	ह. ४८।११	ब. ११।५६	वृ. १।८	दि. ६।५८	६।२६।४६।०२	२७।२७	६।३१	५।२९	२०	२७	९
१२ बु.	४६।४५	रा. १।१२	मू. ५।१५	दि. ८।३६	व. ४८।१०	कौ. १४।५६	धनु	अहो	६।२७।४६।५६	२७।३०	६।३०	५।३०	२१	२८	१०
१३ बृ.	५१।१७	रा. ३।००	पू.षा. १०।२८	दि. १०।४०	सि. ४८।५०	ग. १६।०१	ध. २६।५८	सा. ५।१६	६।२८।४७।४६	२७।३४	६।२९	५।३१	२२	२९	११
१४ शु.	५६।२६	रा. ५।०५	उ.षा. १६।२८	दि. १।०४	व्य. ५०।००	वि. २३।५३	मकर	अहो.	६।२९।४८।३२	२७।३७	६।२९	५।३१	२३	३०	१२
३० श.	६०।००	अहो.	श्र. २३।००	दि. ३।४०	व. ५१।२७	च. २६।१३	म. ५६।१७	रा. ४।५६	१०।००।४९।१८	२७।४०	६।२८	५।३२	२४	१	१३
३० र.	१।५६	दि. ७।१३	ध. २६।३४	सा. ६।१७	प. ५२।४७	ना. १।५६	कुम्भ	अहो.	१०।१।५०।०४	२७।४३	६।२७	५।३३	२५	२	१४

फाल्गुने वाङ्मतीस्नानं महापुण्यप्रदं, गं. १।१३ उ. १६।१३ यावत्, **क्षीणो गुरुः** ५५।५० उपरि ।
तृतीयामानं ५४।२६, भ. २६।१५ उ. ५६।४६ या., फरवरी २, उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
श्रीहेरम्ब ४ व्रतं, पूर्वयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
हस्तमानं ५७।२४, पूर्वदक्षिणयात्रा **मुण्डनञ्च** हस्ते ।
भ. ४३।४५ उ., पूर्वयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा ।
गण्डयोगमानं ५२।३५, मकरे बुधः ३५।३, कुंभे शुक्रः ४०।३८, म. १२।२८ या., दक्षिणयात्राष्टम्यां स्वात्याम् ।
धनिष्ठायां रविः २०।३२, शाकाष्टका ।
अन्वष्टकाश्राद्धं, उत्तरयात्रा दशम्याम् ।
भ. १०।११ उ. ४०।४६ या., गं. ५५।८ उ., पश्चिमोत्तरयात्रा, **पश्चिमोदितः शुक्रः** २०।४२ उपरि ।
विजया ११ व्रतं सर्वेषां, द. ति. ४३।१२ उ., गं. १०।८ यावत् ।
गोदध्ना पारणं, द. ति. ४६।४५ यावत् । + प्रतिष्ठादिनं, **सिंहेश्वरमेलापकः**, भ. २३।५३ यावत् ।
प्रदोष १३ व्रतं, भ. ५१।१७ उ. पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वाषाढे । ●**फाल्गुनी** ३० गोसहस्रिका ३० स्नानदानादिः ।
कुम्भे सूर्यः ५५।८ मु. ३० फलं साम्यं, मासान्तः, पूर्वास्तो बुधः ५२।४४, नक्तव्रतं, प्रदोष १४ व्रतं, **महाशिवरात्रिव्रतं** प्रदोषे◆
विष्णुपदीसंक्रान्तिपुण्यकालो घं. १२ मि. ० यावद्दिने, **माघस्नानसमाप्तिः**, प्रयागे कल्पवाससमाप्तिः, **पञ्चकारंभो** दिवा घं. ३ मि. ४० उ.,●
मासादिः । ◆घं. ७ मि. ७ यांवद्रात्रौ शिवार्चनं सहस्राश्वमेधसमफलदं, **श्रीगौरीशंकरविवाहोत्सवः**, श्रीरावणेश्वरवैद्यनाथ–सिंहेश्वरनाथयोः +

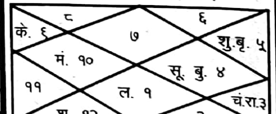
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ र.	३।१५।४६।३७	८।२३।१२।३३	१०।१०।६।३६	६।२३।४५।४३	५।११।६।८	२।२८।१२।३७	४३।३०	११।५६	१३।५५	१६।८	१८।२६	२०।४२	२२।५७	१।१४	३।३१	५।३६	७।२२	८।५३	१०।२२
२ चं.	३।१५।२२।४६	८।२४।३०।५३	१०।१०।२०।३६	६।२५।१।१८	५।११।४।८	२।२८।६।२६	४३।३१	११।५५	१३।५१	१६।४	१८।२२	२०।३८	२२।५३	१।१०	३।२७	५।३२	७।१८	८।४६	१०।१८
४ मं.	३।१४।५८।५५	८।२५।४६।१३	१०।१०।३४।४२	६।२६।१६।५३	५।११।२।८	२।२८।६।१६	४।३२	११।५१	१३।४७	१६।०	१८।१८	२०।३४	२२।४६	१।६	३।२३	५।२८	७।१४	८।४५	१०।१४
५ बु.	३।१४।३५।५	८।२७।७।३३	१०।१०।४८।४५	६।२७।३२।२६	५।११।०।८	२।२८।३।६	४३।३३	११।४७	१३।४३	१५।५६	१८।१४	२०।३०	२२।४५	१।२	३।१६	५।२४	७।१०	८।४१	१०।१०
६ बृ	३।१४।११।३३	८।२८।४०।२४	१०।११।२।५६	६।२८।४८।७	५।१०।५७।३२	२।२७।५६।५५	४३।३५	११।४२	१३।३८	१५।५१	१८।६	२०।२५	२२।४०	०।५७	३।१४	५।१६	७।५	८।३६	१०।५
७ शु.	३।१३।४८।१	६।०।१३।१५	१०।११।१७।१	१०।०।३।४६	५।१०।५४।५६	२।२७।५६।४४	४३।३७	११।३८	१३।३४	१५।४७	१८।५	२०।२१	२२।३६	०।५३	३।१०	५।१५	७।१	८।३२	१०।१
८ श.	३।१३।२४।२६	६।१।४६।६	१०।११।३१।१८	१०।१।१६।२५	५।१०।५२।२०	२।२७।५३।३३	४३।३६	११।३४	१३।३०	१५।४३	१८।१	२०।१७	२२।३२	०।४६	३।६	५।११	६।५७	८।२८	६।५७
९ र.	३।१३।०।५७	६।३।१८।५७	१०।११।४५।२६	१०।२।३५।४	५।१०।४६।४४	२।२७।५०।२२	४३।४१	११।३०	१३।२६	१५।३६	१७।५७	२०।१३	२२।२८	०।४५	३।२	५।७	६।५३	८।२४	६।५३
१० चं.	३।१२।३७।२५	६।४।५१।४८	१०।११।५६।४०	१०।३।५०।४३	५।१०।४७।८	२।२७।४७।११	४३।४३	११।२५	१३।२१	१५।३४	१७।५२	२०।८	२२।२३	०।४०	२।५७	५।२	६।४८	८।१६	६।४८
११ मं.	३।१२।१३।५४	६।६।२४।३६	१०।१२।१३।५१	१०।५।६।२१	५।१०।४४।३२	२।२७।४४।१	४३।४४	११।२१	१३।१७	१५।३०	१७।४८	२०।४	२२।१६	०।३६	२।५३	४।५८	६।४४	८।१५	६।४४
१२ बु.	३।११।५०।२३	६।७।५७।३०	१०।१२।२८।१	१०।६।२१।५६	५।१०।४१।५७	२।२७।४०।५१	४३।४५	११।१७	१३।१३	१५।२६	१७।४४	२०।०	२२।१५	०।३२	२।४६	४।५४	६।४०	८।११	६।४०
१३ बृ.	३।११।२६।४५	६।६।३६।१२	१०।१२।४२।११	१०।७।३७।२२	५।१०।३८।४०	२।२७।३७।४०	४३।४७	११।१३	१३।६	१५।२२	१७।४०	१६।५६	२२।११	०।२८	२।४५	४।५०	६।३६	८।७	६।३६
१४ शु.	३।११।६।७	६।११।२०।५४	१०।१२।५६।२१	१०।८।५२।४४	५।१०।३५।२३	२।२७।३४।२६	४३।४६	११।६	१३।५	१५।१८	१७।३६	१६।५२	२२।७	०।२४	२।४१	४।४६	६।३२	८।३	६।३२
३० श.	३।१०।४८।३०	६।१३।२।३६	१०।१३।१०।३१	१०।१०।८।६	५।१०।३२।६	२।२७।३१।१८	४३।५१	११।५	१३।१	१५।१४	१७।३२	१६।४८	२२।३	०।२०	२।३७	४।४२	६।२८	७।५६	६।२८
३० र.	३।१०।२७।५३	६।१४।४४।१८	१०।१३।२४।४१	१०।११।२३।२८	५।१०।२८।५०	२।२७।२८।७	४३।५३	११।१	१२।५७	१५।१०	१७।२८	१६।४४	२१।५६	०।१६	२।३३	४।३८	६।२४	७।५५	६।२४

५ बुधे वल्ली ८।३८।३२।४६
अयनांशाः २२।३६।४२

१२ बुधे वल्ली ८।३८।३२।५३
अयनांशाः २२।३६।४३

विविधविषयाः–फाल्गुनकृष्णचतुर्दश्यां **शिवरात्रिव्रतं** तन्माहात्म्यञ्च **ब्रह्माद्रिखण्डे**–माघफाल्गुनयोर्मध्ये कृष्णा या च चतुर्दशी । दत्ते शिवः फलं यस्मात्तेन सर्वसुरासुरैः ।। शिवरात्रिरिति ख्याता मत्कलेव पृथक् स्थिता ।। तथा च–उपवासं करिष्यन्ति जागरणेन समन्वितम् । यथोक्तशास्त्रमार्गेण तेषां मोक्षो न संशयः । वर्षे वर्षे महादेवि नित्यं भक्त्या प्रपूजयेत् ।अर्णवो यदि वा सूर्यश्छाद्यते हिमवानपि ।। चलन्त्येते कदाचिद्वै निश्चलं च शिवव्रतम् ।। **गंगासागरसंगमस्नानमन्त्रः**–त्वमग्निर्द्विपदां नाथ रेतोधाः कामदीपन। प्रधानः सर्वभूतानां जीवानां प्रभुरव्ययः । अमृतस्यारणिस्त्वं हि देवयोनिरपांपते । वृजिनं हर मे सर्वं तीर्थराज नमोऽस्तुते । **गंगास्नानमन्त्रः**–ब्रह्मस्वरूपे हे गंगे स्नानमाचर्यते मया । त्वदीये निर्मले तोये यथोक्तफलदा भव । **गंगामाहात्म्यं**, विष्णुपुराणे–गंगा गंगेति यन्नाम योजनानां शतैरपि । स्थितैरुच्चरितं हन्ति पापं जन्मत्रयार्जितम्। पुनश्च–इदं हि गाङ्गं त्यजतामिहाङ्गं पुनर्न चाङ्गं यदि वापि चाङ्गम् । याने विहङ्गं शयने भुजङ्गं करे रथाङ्गं चरणेऽपि गाङ्गम् ।।

ग्रहस्थितिः–वक्रिणौ पूर्वोदितौ कुजशनी, मार्गी पूर्वोदितो बुधः १४ तः पूर्वास्तः, मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पूर्वास्तः शुक्रः १० तः पश्चिमोदितः ।

वातावरणम्–पक्षाद्यन्तभागयोः झंझावातहिमोपलपातशीतादयस्तन्मध्यभागे वायुमेघचारशीताल्पत्वादयः ।

फाल्गुनशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. १५।२।२०१० ई. तः दि. २८।२।२०१० ई. या., दक्षिणेकालः । मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, १ तः पश्चिमास्तः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः अशुद्धः, शिशिरर्तुः, याम्यगोलः, सौम्यायनम् ।

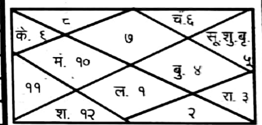
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ चं.	७।१२	दि. ६।२०	श. ३५।४५	रा. ८।४५	शि. ५३।४४	ब. ७।१२	कुम्भ	अहो.	१०।२।५०।५०	२७।४६	६।२७	५।३३	२६	३	१५
२ मं.	११।५०	दि. ११।१०	पू. भा. ४१।१८	रा. १०।५७	सि. ५४।४	कौ. ११।५०	कु. २४।५५	दि. ४।२४	१०।३।५१।३६	२०।४६	६।२६	५।३४	२७	४	१६
३ बु.	१५।३६	दि. १२।४०	उ. भा. ४५।४८	रा. १२।४५	सा. ५३।३०	ग. १५।३६	मीन	अहो.	१०।४।५२।२२	२७।५२	६।२६	५।३४	२८	५	१७
४ बृ.	१८।६	दि. १।४१	रे. ४६।११	रा. २।०५	शुभः ५२।८	वि १८।०६	मी. ४६।११	रा. २।५	१०।०५।५२।५७	२७।५६	६।२५	५।३५	२९	६	१८
५ शु.	१९।२९	दि. २।१२	अ. ५१।१७	रा. २।५५	शुक्ल.४९।४२	बा. १९।२९	मेष	अहो.	१०।६।५३।३२	२८।००	६।२४	५।३६	३०	७	१९
६ श.	१९।२९	दि. २।११	भ. ५२।०१	रा. ३।११	ब्र. ४६।१७	तै. १९।२९	मेष	अहो.	१०।७।५४।७	२८।०४	६।२३	५।३७	१	८	२०
७ र.	१८।१४	दि. १।४०	कृ. ५१।४७	रा. ३।०५	ऐं. ४१।५२	व. १८।१४	मे. ६।५८	दि. ६।६	१०।८।५४।४२	२८।०८	६।२२	५।३८	२	९	२१
८ चं.	१५।४७	दि. १२।४१	रो. ५०।१९	रा. २।३०	वै. ३६।३७	ब. १५।४७	वृष.	अहो.	१०।९।५५।१९	२८।१२	६।२२	५।३८	३	१०	२२
९ मं.	१२।२०	दि. ११।१७	मृ. ४८।६	रा. १।३५	वि. ३०।३७	कौ. १२।२०	वृ. १९।१२	दि. २।२	१०।१०।५५।५०	२८।१५	६।२१	५।३९	४	११	२३
१० बु.	८।०१	दि. ६।३२	आ. ४४।५८	रा. १२।१९	प्री. २३।५८	ग. ०८।०१	मिथुन	अहो.	१०।११।५६।२४	२८।१८	६।२०	५।४०	५	१२	२४
११ बृ.	३।३	दि. ७।३३	पुन. ४१।२२	रा. १०।५३	आ. १६।४६	वि. ३।०३	मि. २७।१९	सा.५।१४	१०।१२।५६।४६	२८।२२	६।२०	५।४०	६	१३	२५
१३ शु.	५१।४३	रा. ३।००	पुष्य ३७।२२	रा. ६।१९	सौ. ६।१२	कौ. २४।३८	कर्क	अहो.	१०।१३।५७।०८	२८।२६	६।१९	५।४१	७	१४	२६
१४ श.	४५।४६	रा. १२।३६	आश्ले. ३२।११	रा. ७।३४	शो. १।२७	ग. १८।४५	क. ३३।११	रा. ७।३४	१०।१४।५७।३०	२८।३०	६।१८	५।४२	८	१५	२७
१५ र.	३९।५५	रा. १०।१५	म. २६।०४	सा. ५।५५	सु. ४५।५२	वि. १२।५१	सिंह	अहो.	१०।१५।५७।५१	२८।३४	६।१७	५।४३	९	१६	२८

चन्द्रदर्शनं मु. १५ समशृंगं फलं महार्घं, श्रीरामकृष्णजयन्ती, **कल्याणेश्वरराज्जनकपुरपरिक्रमारंमः, मुण्डनं** द्वितीयायां **प्रथमाब्दीय द्विरागमनं प्रतिपदि,** ☐
पश्चिमयात्रा पूर्वभाद्रे । ▲भ. १८।६ या., गं. ३७।११ उ. ५२।११ या., प्रथमाब्दीयद्विरागमनं पञ्चम्यां घं २ मि ४२ यावद्दिने ततः प्रथमतृतीयादिवर्षीय द्विरागमनं, **पुष्टः शुक्रः** २० ।४२ उ.।
श्रीगणेश ४ व्रतं, द. ति. १५।३६ उ., भ. ४६।५३ उपरि, ४ एकोद्दिष्टम् । ☐**पश्चिमास्तो गुरुः** ५५।५० उ.।
मुण्डनं पञ्चम्यां, गृहप्रवेशोऽश्विन्यां, **पञ्चकान्तो** रात्रौ घं. २ मि. ५ उ., पश्चिमोत्तरयात्रा पञ्चम्यां रेवत्यां ततो दक्षिणां विना यात्रा, द. ति. १८।६ या., ▲
शतभिषायां रविः ३०।३६, **गृहप्रवेशः** पञ्चम्यां, द्विरागमनं पश्चिमां विना यात्रा चाश्विन्याम्, ५ एको. ।
।।००।। ×पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्यां पूर्णिमायां, भ. १२।५० या., **होलिकादाहो** रात्रौ पूर्णिमायां, होलिकादाहे पूर्ववायौ राजाप्रजासुखमग्निकोणेऽग्निभयं, ◆
पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां, भ. १८।१४ उ. ४७।१ यावत्, **द्विरागमनं** रोहिण्याम् ।
८–६ एको., दक्षिणयात्रा द्विरागमनं चाष्टम्याम् ◆दक्षिणनैर्ऋत्ययोर्दुर्भिक्षं, पश्चिमे वृष्टिः, वायव्ये वायुवृद्धिः, उत्तरैशानयोः सुभिक्षं, निर्वातसमयो राज्ञो हानिकरः ।
कुंभे बुधः २७।२१, उत्तरां विना यात्रा मृगशिरसि । + पुनर्वसौ ततो दक्षिणां विना यात्रा पुष्ये, **द्विरागमनम् ।**
पश्चिमदक्षिणयात्रा **द्विरागमनं गृहप्रवेशश्च** पुनर्वसौ, भ. ३५।३२ उपरि । ●**जनकपुरस्यान्तर्गृहीयपरिक्रमारंमः**, पश्चिमयात्रा मिथुनस्थे चन्द्रे ततः **पश्चिमोत्तरयात्रा** +
द्वादशीमानं ५४।२६, **आमलकी** ११ व्रतं सर्वेषां, मुण्डनमेकादश्यां, **गृहारंभप्रवेशौ,** श्रीगोविन्द १२, समुद्रस्नानं **श्रीजगन्नाथदर्शनं,** भ. ३।३ या, ●
गोदध्ना पारणं, प्रदोष १३ व्रतं, **मुण्डनं,** पश्चिमां विना यात्रा **गृहप्रवेशः द्विरागमनं** च पुष्ये ।
अतिगंडयोगमानं ५२।८, प्रदोष १४ व्रतं, भ. ४५।४६ उ., गं. २२।११ उ. ३७।११ यावत् ।
फाल्गुनी १५ स्नानदानादिः, सावर्णिमन्वादिः, **कुलदेवताभ्यः सिन्दूरार्पणं (पातरिदानं),** श्रीचैतन्यमहाप्रभुजयन्ती, **जनकपुरपरिक्रमासमाप्तिः,**×

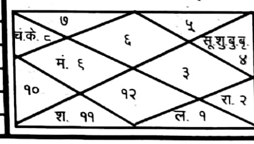
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ चं.	३।१०।७।१६	६।१६।२६।०	१०।१३।३८।५०	१०।१२।३८।५०	५।१०।२५।३४	२।२७।२४।५६	४३।५४	१०।५८	१२।५४	१५।७	१७।२५	१९।४१	२१।५६	०।१३	२।३०	४।३५	६।२१	७।५२	६।२१
२ मं.	३।९।४६।३६	६।१८।७।४१	१०।१३।५२।५६	१०।१३।५४।१२	५।१०।२२।१८	२।२७।२१।४५	४३।५५	१०।५४	१२।५०	१५।३	१७।२१	१९।३७	२१।५२	०।९	२।२६	४।३१	६।१७	७।४८	६।१७
३ बु.	३।९।२६।२	६।१९।४९।२२	१०।१४।७।८	१०।१५।६।३४	५।१०।१९।२	२।२७।१८।३५	४३।५६	१०।५०	१२।४६	१४।५९	१७।१७	१९।३३	२१।४८	०।५	२।२२	४।२७	६।१३	७।४४	६।१३
४ बृ.	३।९।६।२३	६।२१।३६।७	१०।१४।२१।४२	१०।१६।२४।४४	५।१०।१५।१२	२।२७।१५।२४	४३।५८	१०।४६	१२।४२	१४।५५	१७।१३	१९।२९	२१।४४	०।१	२।१८	४।२३	६।९	७।४०	६।९
५ शु.	३।८।५२।४४	६।२३।२२।५२	१०।१४।३६।१६	१०।१७।३९।५४	५।१०।११।२२	२।२७।१२।१३	४४।००	१०।४२	१२।३८	१४।५१	१७।९	१९।२५	२१।४०	२३।५७	२।१४	४।१९	६।५	७।३६	६।५
६ श.	३।८।३६।५	६।२५।९।३७	१०।१४।५०।५०	१०।१८।५५।४	५।१०।७।३२	२।२७।९।२	४४।०२	१०।३९	१२।३५	१४।४८	१७।६	१९।२२	२१।३७	२३।५४	२।१०	४।१६	६।२	७।३३	६।२
७ र.	३।८।१९।२६	६।२६।५६।२२	१०।१५।५।२४	१०।२०।१०।१४	५।१०।३।४२	२।२७।५।५१	४४।०४	१०।३५	१२।३१	१४।४४	१७।२	१९।१८	२१।३३	२३।५०	२।६	४।१२	५।५८	७।२९	५।५८
८ चं.	३।८।२।४७	६।२८।४३।७	१०।१५।१९।५८	१०।२१।२५।२४	५।९।५९।५२	२।२७।२।४०	४४।०६	१०।३१	१२।२७	१४।४०	१६।५८	१९।१४	२१।२९	२३।४६	२।३	४।८	५।५४	७।२५	५।५४
९ मं.	३।७।४६।८	१०।०।२९।५१	१०।१५।३४।३२	१०।२२।४०।३४	५।९।५६।२	२।२६।५९।३०	४४।०८	१०।२७	१२।२३	१४।३६	१६।५४	१९।१०	२१।२५	२३।४२	१।५९	४।४	५।५०	७।२१	५।५०
१० बु.	३।७।२९।३०	१०।२।१६।३५	१०।१५।४९।५	१०।२३।५५।४६	५।९।५२।१३	२।२६।५६।२०	४४।०९	१०।२३	१२।१९	१४।३२	१६।५०	१९।६	२१।२१	२३।३८	१।५५	४।०	५।४६	७।१७	५।४६
११ बृ.	३।७।१८।४०	१०।४।५।५६	१०।१६।३।२०	१०।२५।१०।४५	५।९।४७।५७	२।२६।५३।९	४४।११	१०।१९	१२।१५	१४।२८	१६।४६	१९।२	२१।१७	२३।३४	१।५१	३।५६	५।४२	७।१३	५।४२
१३ शु.	३।७।७।५०	१०।५।५५।१७	१०।१६।१७।३५	१०।२६।२५।४६	५।९।४३।४१	२।२६।४९।५८	४४।१३	१०।१६	१२।१२	१४।२५	१६।४३	१८।५९	२१।१४	२३।३१	१।४८	३।५३	५।३९	७।१०	५।३९
१४ श.	३।६।५७।१	१०।७।४४।३८	१०।१६।३१।५०	१०।२७।४०।४६	५।९।३९।२५	२।२६।४६।४७	४४।१५	१०।१२	१२।८	१४।२१	१६।३९	१८।५५	२१।१०	२३।२७	१।४४	३।४९	५।३५	७।६	५।३५
१५ र.	३।६।४६।१२	१०।९।३३।५९	१०।१६।४६।५	१०।२८।५५।४६	५।९।३५।९	२।२६।४३।३६	४४।१७	१०।८	१२।४	१४।१७	१६।३५	१८।५१	२१।६	२३।२३	१।४०	३।४५	५।३१	७।२	५।३१

३ बुधे वल्ली ८।३८।३३।००
अयनांशाः २२।३६।४४

१० बुधे वल्ली ८।३८।३३।७
अयनांशाः २२।३६।४५

विविधविषयाः–फाल्गुनपूर्णिमायां **होलिकादाहः**–तत्राग्नौ विधिवद्धुत्वा काममन्त्रं विवर्जयेत् । घृतैः किलकिलाशब्दैस्तालशब्दैर्मनोरमैः । तमग्निं त्रिः परिक्रम्य गायन्ति च हसन्ति च। जल्पन्ति स्वेच्छया लोके होलिकाख्यातमागतः । अस्यां काष्ठादिकमेकत्रीकृत्य होलिकां **ध्यायेत्तन्मन्त्रः**–असृमयावसन्तप्तैः कृत्वा त्वं होलि वालिश । अतस्त्वां पूजयिष्यामि भूते भूतिप्रदा भव । ततो होलिकायै नमः इति पञ्चोपचारैः सम्पूज्य प्रदीपयेत् । **तत्प्रदीपनमन्त्रः**–दीपयाम्यत्र ते घोरां चितिं राक्षसि ते नमः । हिताय सर्वजगतः प्रीतये पार्वतीपतेः । ततः परदिने होलिकाभस्म–**धारणमन्त्रः**–वन्दितासि सुरेन्द्रेण ब्रह्माच्युतशिवादिभिः । अतस्त्वं पाहि नो भीतेर्भूषिता भूतिदा भव । प्रयागे **केशवपनफलम्**–किं गयापिण्डदानेन काश्यां वा मरणेन किम् । किं कुरुक्षेत्रदानेन प्रयागे मुण्डनं यदि । केशानां यावतीसंख्या छिन्नानां जाह्नवीजले । तावद्वर्षसहस्राणि स्वर्गलोके महीयते । **स्थानविशेषमहत्त्वम्**–प्रयागे वपनं कुर्याद् गयायां पिण्डपातनम्। दानं दद्यात् कुरुक्षेत्रे वाराणस्यां तनुं त्यजेत् । **सुवर्णपवित्रीमहत्त्वम्**–अन्यानि च पवित्राणि कुशदूर्वात्मकानि च । स्वर्णात्मकपवित्रस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ।। अभावे रजतादीनामपि ।

ग्रहस्थितिः–वक्री पूर्वोदितः कुजः, मार्गी पूर्वास्तो बुधः, मार्गी पूर्वोदितोगुरुः १तः पश्चिमास्तः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः ।

वातावरणम्–पक्षाद्यन्तभागयोः मेघचारशीतझंझावातहिमोपलपातादयः तन्मध्यभागे वातमेघचारतापादयः ।

चैत्रकृष्णपक्षः

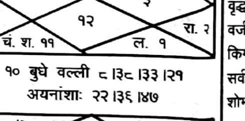
शकाब्दः १६३१, संवत् २०६६, सन् १४१७ साल, दि. १।३।२०१० ई. तः दि. १५।३।२०१० ई. या., दक्षिणेकालः ।
मार्गी पश्चिमास्तो गुरुः ३० तः पूर्वोदितः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः अशुद्धः, शिशिरर्तुः, १४तो वसन्तर्तुः, याम्यगोलः, सौम्यायनम् ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका			
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.	
१ चं.	३४।२३	रा. ८।०१	पू.फा. २५।१३	दि. ४।२१	धृ. ३८।२४	बा. ०७।०६	सिं. ३६।२२	रा. १०।१	१०।१६।५८।१२	२८।३८	६।१६	५।४४	१०	१७	१	मार्च ३, **होली,** होलिकाभस्मधारणं सचैलस्नानं, **सप्तडोरकबन्धनं,** चैत्रे लक्ष्मणास्नानं महापुण्यप्रदम्, उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्यां, मीने शुक्रः ३५।४२, ▲
२ मं.	२६।२०	सा. ६।००	उ.फा. २१।४८	दि. २।५६	शू. ३१।२२	तै. ०१।५२	कन्या	अहो.	१०।१७।५८।३३	२८।४२	६।१६	५।४४	११	१८	२	पूर्वदक्षिणयात्रा हस्ते, भ. ५६।७ उपरि । ▲**द्विरागमनं** प्रतिपद्युत्तरफल्गुन्याम् ।
३ बु.	२४।५७	दि. ४।१४	ह. १६।०२	दि. १।५२	गं. २४।५२	वि. २४।५७	कं. ४८।७	रा. १।३०	१०।१८।५८।५४	२८।४६	६।१५	५।४५	१२	१६	३	**श्रीविकट ४ व्रतं,** चैत्रे मेघाच्छन्नत्वं शोभनं, **गृहारंभः मुण्डनञ्च** तृतीयायां, द. ति. २४।५७ उ., म. २४।५७ यावत् ।
४ बृ.	२१।२५	दि. २।४८	चि. १७।११	दि. १।०६	वृ. १६।०३	बा. २१।२५	तुला	अहो.	१०।१६।५६।०२	२८।५०	६।१४	५।४६	१३	२०	४	**पूर्वभाद्रे रविः** ४५।२३, द. ति. २१।२५ या., पश्चिमयात्रा **द्विरागमनञ्च** पञ्चम्याम् ।
५ शु.	१८।५०	दि. १।४५	स्वा. १६।१२	दि. १२।४२	ध्रु. १४।०३	तै. १८।५०	तुला	अहो.	१०।२०।५६।१०	२८।५४	६।१३	५।४७	१४	२१	५	**गृहारंभः** मुण्डनं **द्विरागमनं** दक्षिणयात्रा च स्वात्याम् ।
६ श.	१७।२७	दि. १।११	वि. १६।२३	दि. १२।४५	व्या. ६।५६	व. १७।२७	तु. १।२१	दि. ६।४४	१०।२१।५६।१८	२८।५८	६।१२	५।४८	१५	२२	६	पश्चिमोत्तरयात्रानुराधायां, भ. १७।२७ उ. ४७।२३ यावत् ।
७ र.	१७।१६	दि. १।०८	अ. १७।४४	दि. १।१८	ह. ६।४७	ब. १७।१६	वृश्चिक	अहो.	१०।२२।५६।२६	२६।०२	६।१२	५।४८	१६	२३	७	उत्तरयात्रा ।
८ चं.	१८।३०	दि. १।३५	ज्ये. २०।३०	दि. २।२३	ब. ४।३६	कौ. १८।३०	वृ. २०।३०	दि. २।२३	१०।२३।५६।३४	२६।०६	६।११	५।४६	१७	२४	८	पश्चिमोत्तरयात्राष्टम्यां, गं. १४।३० उ. २६।३० यावत् ।
६ मं.	२०।५६	दि. २।३२	मू. २४।२४	दि. ३।५६	सि. ३।३३	ग. २०।५६	धनु	अहो.	१०।२४।५६।४२	२६।१०	६।१०	५।५०	१८	२५	६	पूर्वयात्रा, भ. ५२।४३ उपरि ।
१० बु.	२४।३१	दि. ३।५७	पू.षा. २६।२४	सा. ५।५५	व्य. ३।१८	वि. २४।३१	ध. ४५।५२	रा. १२।३०	१०।२५।५६।४६	२६।१४	६।०६	५।५१	१६	२६	१०	पूर्वयात्रा पूर्वाषाढे, भ. २४।३१ यावत् ।
११ बृ.	२६।०१	सा. ५।४४	उ.षा. ३५।१५	रा. ८।१४	वं. ३।५५	बा. २६।०१	मकर	अहो.	१०।२६।५६।४२	२६।१८	६।०८	५।५२	२०	२७	११	**पापमोचिनी** ११ व्रतं सर्वेषां, दक्षिणां विना यात्रा श्रवणायाम् ।
१२ शु.	३४।१०	रा. ७।४८	श्र. ४१।४३	रा. १०।४६	प. ५।०२	कौ. ०१।३६	मकर	अहो.	१०।२७।५६।३५	२६।२२	६।०८	५।५२	२१	२८	१२	मीने बुधः १।३३, गोघृतेन पारणं, **पञ्चकारंभो** रात्रौ घं. १० मि. ४६ उ., **पश्चिमां** विना यात्रा त्रयोदश्यां श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा धनिष्ठायाम् ।
१३ श.	३६।३२	रा. ६।५६	ध. ४८।१६	रा. १।२७	शि. ६।३०	ग. ०६।५१	म. १५।१	दि. १२।७	१०।२८।५६।२८	२६।२६	६।०७	५।५३	२२	२६	१३	मार्गी कुजः ४५।४७, म. ३६।३२ उ. **वारुणी** १३ गंगास्नानं, **प्रदोष** १३ व्रतं, पश्चिमयात्रा कुंभगते चन्द्रे धनिष्ठायाम् ।
१४ र.	४४।४१	रा. ११।५८	श. ५४।४०	रा. ३।५८	सि. ७।५६	वि. १२।०७	कुम्भ	अहो.	१०।२६।५६।२१	२६।३०	६।०६	५।५४	२३	३०	१४	**मीने रविः ४५।२४,** मु. १५ फलं महार्घ, मासान्तः, प्रदोष १४ व्रतं, भ. १२।७ यावत् । + **गुरुः** २२।२७ उपरि ।
३० चं.	४६।०६	रा. १।४५	पू.भा. ६०।००	अहो.	सा. ६।८	च. १६।५५	कु. ४३।५५	रा. ११।३६	११।००।५६।१४	२६।३४	६।०५	५।५५	२४	१	१५	**षडशीतिसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. १२ मि. ०० यावद्दिने, चैत्री ३० स्नानदानादिः, विक्रमसंवत् २०६७ प्रारंभोऽमान्तात्, **सोमवारीव्रतं, पूर्वोदितो +**

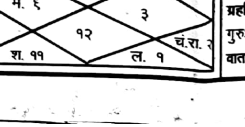
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — **दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्**

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ चं.	३।६।३५।२३	१०।११।२२।२०	१०।१७।०।२०	११।०।१०।४६	५।६।३०।५३	२।२६।४०।२५	४४।१६	१०।४	१२।०	१४।१३	१६।३१	१८।४७	२१।२	२३।१६	१।३६	३।४१	५।२७	६।५८	८।२७
२ मं.	३।६।२४।३४	१०।१३।११।४१	१०।१७।१४।३५	११।१।२५।४६	५।६।२६।३७	२।२६।३७।१५	४४।२१	१०।०	११।५६	१४।०६	१६।२७	१८।४३	२०।५८	२३।१५	१।३२	३।३७	५।२३	६।५४	८।२३
३ बु.	३।६।१३।४५	१०।१५।२।२	१०।१७।२८।४६	११।२।४०।४६	५।६।२२।२१	२।२६।३४।५	४४।२३	६।५६	११।५२	१४।५	१६।२३	१८।३६	२०।५४	२३।११	१।२८	३।३३	५।१६	६।५०	८।१६
४ बृ.	३।६।८।२१	१०।१६।५०।५७	१०।१७।४३।३	११।३।५५।२६	५।६।१७।४३	२।२६।३०।५४	४४।२५	६।५३	११।४६	१४।२	१६।२०	१८।३६	२०।५१	२३।८	१।२५	३।३०	५।१६	६।४७	८।१६
५ शु.	३।६।२।५७	१०।१८।३६।५२	१०।१७।५७।१७	११।५।१०।१२	५।६।१३।५	२।२६।२७।४३	४४।२७	६।४६	११।४५	१३।५८	१६।१६	१८।३२	२०।४७	२३।४	१।२१	३।२६	५।१२	६।४३	८।१२
६ श.	३।५।५७।३३	१०।२०।२८।४६	१०।१८।११।३१	११।६।२४।५५	५।६।८।२७	२।२६।२४।३२	४४।२६	६।४५	११।४१	१३।५४	१६।१२	१८।२८	२०।४३	२३।०	१।१७	३।२२	५।८	६।३६	८।८
७ र.	३।५।५२।६	१०।२२।१७।४०	१०।१८।२४।४५	११।७।३६।३८	५।६।३।४६	२।२६।२१।२१	४४।३१	६।४१	११।३७	१३।५०	१६।८	१८।२४	२०।३६	२२।५६	१।१३	३।१८	५।४	६।३५	८।४
८ चं.	३।५।४६।४५	१०।२४।६।३४	१०।१८।३६।५६	११।८।५४।२०	५।८।५६।११	२।२६।१८।१०	४४।३३	६।३७	११।३३	१३।४६	१६।४	१८।२०	२०।३५	२२।५२	१।६	३।१४	५।०	६।३१	८।०
६ मं.	३।५।४१।२२	१०।२५।५५।२८	१०।१८।५४।१२	११।१०।६।२	५।८।५४।३४	२।२६।१५।०	४४।३५	६।३३	११।२६	१३।४२	१६।०	१८।१६	२०।३१	२२।४८	१।५	३।१०	४।५६	६।२७	७।५६
१० बु.	३।५।३५।५६	१०।२७।४४।२२	१०।१६।८।२५	११।११।२३।४४	५।८।४६।५७	२।२६।११।५०	४४।३७	६।२६	११।२५	१३।३८	१५।५६	१८।१२	२०।२७	२२।४४	१।१	३।६	४।५२	६।२३	७।५२
११ बृ.	३।५।३३।२०	१०।२६।३०।१२	१०।१६।२३।३	११।१२।३८।२०	५।८।४५।७	२।२६।८।३६	४४।३६	६।२६	११।२२	१३।३५	१५।५३	१८।६	२०।२४	२२।४१	०।५८	३।३	४।४६	६।२०	७।४६
१२ शु.	३।५।३१।५०	११।१।१६।२	१०।१६।३७।४१	११।१३।५२।५६	५।८।४०।१७	२।२६।५।२८	४४।४१	६।२२	११।१८	१३।३१	१५।४६	१८।५	२०।२०	२२।३७	०।५४	२।५६	४।४५	६।१६	७।४५
१३ श.	३।५।३१।६	११।३।१।५२	१०।१६।५२।१६	११।१५।७।३२	५।८।३५।२७	२।२६।२।१७	४४।४३	६।१८	११।१४	१३।२७	१५।४५	१८।१	२०।१६	२२।३३	०।५०	२।५५	४।४१	६।१२	७।४१
१४ र.	३।५।३२।८	११।४।४७।४२	१०।२०।६।५७	११।१६।२२।७	५।८।३०।३७	२।२५।५६।६	४४।४५	६।१४	११।१०	१३।२३	१५।४१	१७।५७	२०।१२	२२।२६	०।४६	२।५१	४।३७	६।८	७।३७
३० चं.	३।५।३३।२८	११।६।३३।३२	१०।२०।२१।३५	११।१७।३६।४२	५।८।२५।४७	२।२५।५५।५५	४४।४७	६।११	११।७	१३।२०	१५।३८	१७।५४	२०।६	२२।२६	०।४३	२।४८	४।३४	६।५	७।३४

३ बुधे वल्ली ८।३८।३३।१४
अयनांशाः २२।३६।४६

१० बुधे वल्ली ८।३८।३३।२१
अयनांशाः २२।३६।४७

विविधविषयाः—दिक्क्रमेण प्रहरार्द्धवशेन च **छिक्काफलं,** मुहूर्त्तगणपतौ—मृत्युर्वह्निभयं हानिस्तुष्टिर्द्रव्यागमः सुखम् । क्लेशोऽर्थागमनं प्रोक्तं दिक्षु छिक्काफलं क्रमात् ।। गोक्षुतस्य दोषाधिक्यमुक्तं **नारदेन**—सर्वदिक्षु क्षुतं नेष्टं गोक्षुतं मरणप्रदम् । अफलं तत्क्षुतं वाच्यमन्धपीनसकेतवः ।। केतवः—कपटः, पीनसो—मुहुर्नासाश्रावी । **रत्नावलीरत्नकलापयोः**-प्रागन्यपुंसः पुरतोऽपरस्तात् पुनः पुनर्वा तत एव जातम्। वृद्धाच्छिशोर्वा कफतो हठाद्वा जातं क्षुतं केऽपि वदन्त्यसत्यम् ।। यात्रायां क्षुतमवश्यं वर्जनीयम् । **रत्नकलापे**—अग्रे क्षुतं चेच्छकुनैः किमन्यैः पश्चाच्छुतं चेच्छकुनैः किमन्यैः । जातानजाताञ्छकुनानि हन्ति क्षुतप्रदेनात्र वदन्ति तज्ज्ञाः । शुभक्षुतम्, सर्वशाकुने—औषधे च नवारोहे विवादे शयनेऽशने । विद्यारम्भे बीजवापे क्षुतं सप्तसु शोभनम् ।क्षुतादिषु **कर्त्तव्यमाह**—छिक्कापतनजृम्भासु जीवोत्तिष्ठांगुलीध्वनिः । गुरावपि च कर्त्तव्या अकृत्वा ब्रह्महा भवेत् ।। **होमविधौ विशेषः**—विवाहयात्राव्रतगोचरेषु चूडोपनीतिग्रहणे युगादौ। दुर्गाविधाने च सुतप्रसूतौ नैवाग्निचक्रं परिचिन्तनीयम् ।
ग्रहस्थितिः—वक्री पूर्वोदितः कुजः १३ तो मार्गी, मार्गी पूर्वास्तो बुधः, मार्गी पश्चिमास्तो गुरुः ३० तः पूर्वोदितः मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः ।
वातावरणम्—पक्षादिभागे मेघचारतापवायुचारादयस्तदन्तभागे झंझावातोपलपातादयः।

चैत्रशुक्लपक्षः

शकाब्दः १९३१, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. १६।३।२०१० ई. तः दि. ३०।३।२०१० ई. या., दक्षिणेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः १५ तः पुष्टः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, अशुद्धः, वसन्तर्तुः, याम्यगोलः, सौम्यायनम् ।

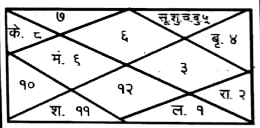
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ मं.	५२।४६	रा. ३।१०	पू.भा. ००।२०	दि. ६।१२	शुभः ६।४५	किं. २०।५८	मीन	अहो.	११।१।५६।६	२६।३८	६।०४	५।५६	२५	२	१६
२ बु.	५५।१५	रा. ४।१०	उ.भा. ५।४	दि. ८।०६	शुक्लः ६।३४	बा. २४।०१	मीन	अहो.	११।२।५८।५८	२६।४२	६।०४	५।५६	२६	३	१७
३ बृ.	५६।२८	रा. ४।३८	रे. ८।४३	दि. ६।३२	ब्र. ८।३२	तै. २५।५२	मी. ८।४३	दि. ६।३२	११।३।५८।३६	२६।४६	६।०३	५।५७	२७	४	१८
४ शु.	५६।१८	रा. ४।३३	अ. ११।८	दि. १०।२६	ऐं. ६।२७	व. २६।२३	मेष	अहो.	११।४।५८।१४	२६।५०	६।०२	५।५८	२८	५	१९
५ श.	५४।५५	रा. ३।५६	भ. १२।१२	दि. १०।५४	वै. ३।२२	ब. २५।३७	मे. २७।११	सा. ४।५३	११।५।५७।५२	२६।५४	६।०१	५।५९	२९	६	२०
६ र.	५२।१९	रा. २।५५	कृ. १२।७	दि. १०।५१	प्री. ५४।२२	कौ. २३।२७	वृष	अहो.	११।६।५७।३०	२६।५८	६।००	६।००	३०	७	२१
७ चं.	४८।४४	रा. १।३०	रो. १०।५४	दि. १०।२२	आ. ४८।३६	ग. २०।३२	वृ. ३६।५३	रा. ६।५७	११।७।५७।८	३०।०२	६।००	६।००	१	८	२२
८ म.	४४।१६	रा. ११।४३	मृ. ८।५२	दि. ६।३२	सौ. ४२।१०	वि. १६।३२	मिथुन	अहो.	११।८।५६।४५	३०।०६	५।५६	६।०१	२	९	२३
९ बु.	३६।१२	रा. ६।३६	आ. ५।५६	दि. ८।२०	शो. ३५।१०	बा. ११।४६	मि. ४८।१८	रा. १।१७	११।९।५६।२२	३०।१०	५।५८	६।२	३	१०	२४
१० बृ.	३३।३५	सा. ७।२३	पुन. २।२५	दि. ६।५५	अग. २७।४६	तै. ०६।२४	कर्क	अहो.	११।१०।५५।४४	३०।१४	५।५७	६।०३	४	११	२५
११ शु.	२७।३६	दि. ५।००	आश्ले. ५४।२१	रा. ३।४०	सु. २०।१०	व. ००।३७	क. ५४।२१	रा. ३।४०	११।११।५५।६	३०।१८	५।५६	६।०४	५	१२	२६
१२ श.	२१।४०	दि. २।३६	म. ५०।१५	रा. २।०२	धृ. १२।२१	बा. २१।४०	सिंह	अहो.	११।१२।५४।२८	३०।२२	५।५६	६।०४	६	१३	२७
१३ र.	१५।४५	दि. १२।१३	पू.फा. ४६।१६	रा. १२।२७	शू. ४।३६	तै. १५।४५	सिंह	अहो.	११।१३।५३।५०	३०।२६	५।५५	६।०५	७	१४	२८
१४ चं.	१०।०६	दि. ६।५८	उ.फा. ४२।४८	रा. ११।०१	बृ. ५०।०१	व. १०।०६	सिं. ०।२६	दि. ६।४	११।१४।५३।१२	३०।३०	५।५४	६।०६	८	१५	२९
१५ मं.	०५।०३	दि. ७।५४	ह. ३६।५३	रा. ६।५०	ध्रु. ४३।२६	ब. ०५।०३	कन्या	अहो.	११।१५।५२।३४	३०।३४	५।५३	६।०७	९	१६	३०

वसन्तनवरात्रारंभः, **कलशस्थापनं**, श्रीदुर्गापूजनोत्सवः, मासादिः, द. ति. ५२।४६ उपरि ।
चन्द्रदर्शनमु ३० याम्यशृंगं फलं महार्घ, **श्रीरेमन्तपूजनं**, द. ति. ५५।१५ या., गं. ५६।४३ उपरि ।
उत्तरभाद्रेरविः ६।०१, गं. ११।४३ या., **पञ्चकान्तो** दिवा घं. ६ मि. ३२ उ., **सवायंभुवमन्वादिः**, श्रीगौरी ३ व्रतं, पश्चिमोत्तरयात्रा रेवत्यां ततो दक्षिणां विना यात्रा तृतीयायाम् ।
भ. २६।२३ उ. ५६।१८ या., **श्रीगणेश ४ व्रतं**, पश्चिमां विना यात्राश्विन्याम् ।
विष्कम्भमानम् ५५।५७, **श्रीसूर्यषष्ठीव्रतस्यैकमुक्तादिकं** (खरना), मीनावतारः, **श्रीरामराज्याभिषेकोत्सवः** ।
श्रीसूर्यषष्ठीव्रतं, **सायंकालिकार्घदानं**, गजपूजा **बिल्वाभिमन्त्रञ्च**, पूर्वदक्षिणयात्रा सप्तम्याम् ।
प्रातःकालिकार्घदानं पारणञ्च, **पत्रिकाप्रवेशः**, पूर्वां विना यात्राष्टम्यां, भ. ४८।४४ उपरि ।
महाष्टमीव्रतं, **महारात्रिर्निशापूजा**, अशोकाष्टमी, अशोककलिकापानं **ब्रह्मपुत्रस्नानञ्च**, उत्तरां विना यात्रा मृगशिरसि, भ. १६।३२ यावत् ।
महानवमीव्रतं, त्रिशूलिनीपूजा, **रामनवमीव्रतं**, श्रीरामावतारः, **हनुमद्ध्वजदानं**, अयोध्यायां श्रीसीतारामदर्शनं, पश्चिमदक्षिणयात्रा दशम्यां मिथुनस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा ।
पुष्यमानं ५६।३, अश्विन्यां मेषे शुक्रः ४५।४१, **विजया** १० अपराजितापूजा, **देवीविसर्जनं**, जयन्तीधारणं **नीलकण्ठखञ्जनादिदर्शनं**, यात्रा. ▲
कामदा ११ व्रतं सर्वेषां, भ. ०।३७ उ. २७।३६ या., गं. ४३।२१ उ. ५८।२१ यावत् । ▲नवरात्रव्रतपारणं, पश्चिमोत्तरयात्रा पुनर्वसौ ततो दक्षिणां विना यात्रा पुष्ये ।
गोघृतेन पारणं **श्रीविष्णु** १२, प्रदोष १३ व्रतं, चैत्रावली, मदन १३, **श्रीमदनपूजनं**, उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
गण्डयोगमानम् ५२।३१, **श्रीमहावीरजयन्ती**, प्रदोष १४ व्रतं, मदनभञ्जिका १४, **गोष्ठे सत्संगः** पूर्वोत्तरयात्रा त्रयोदशाम्, १३–१४ एकोद्दिष्टम् ।
दक्षिणयात्रा हस्ते, भ. १०।६ उ. ३७।३६ यावत् । ◆**पुष्टो गुरुः शुद्धारंभश्च** २२।२७ उपरि ।
अश्विन्यां मेषे बुधः २४।४१, **चैत्री** १५ स्नानदानादिः, **स्वारोचिषमन्वादिः**, पूर्वदक्षिणयात्रा पूर्णिमायां◆

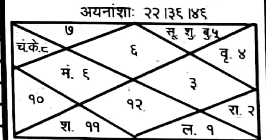
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ मं.	३।५।३५।४०	११।८।१६।२१	१०।२०।३६।१२	११।१८।५१।१७	५।८।२०।५७	२।२५।५२।४४	४४।४६	६।५	११।१	१३।१४	१५।३२	१७।४८	२०।३	२२।२०	०।३७	२।४२	४।२८	५।५६	७।२८
२ बु.	३।५।३७।५८	११।१०।५।१०	१०।२०।५०।४६	११।२०।५।५२	५।८।१६।७	२।२५।४६।३४	४४।५१	६।१	१०।५७	१३।१०	१५।२८	१७।४४	१६।५६	२२।१६	०।३३	२।३८	४।२४	५।५५	७।२४
३ बृ.	३।५।४३।४६	११।११।४४।३५	१०।२१।५।१०	११।२१।२०।४	५।८।११।१४	२।२५।४६।२३	४४।५३	८।५७	१०।५३	१३।६	१५।२४	१७।४०	१६।५५	२२।१२	०।२६	२।३४	४।२०	५।५१	७।२०
४ शु.	३।५।४६।३४	११।१३।२४।०	१०।२१।१६।३१	११।२२।३४।१६	५।८।६।२१	२।२५।४३।१२	४४।५५	८।५४	१०।५०	१३।३	१५।२१	१७।३७	१६।५२	२२।६	०।२६	२।३१	४।१७	५।४८	७।१७
५ श.	३।५।५५।२२	११।१५।३।२४	१०।२१।३३।५२	११।२३।४८।२८	५।८।१।२६	२।२५।४०।१	४४।५७	८।५०	१०।४६	१२।५६	१५।१७	१७।३३	१६।४८	२२।५	०।२२	२।२७	४।१३	५।४४	७।१३
६ र.	३।६।१।१०	११।१६।४२।४८	१०।२१।४८।१३	११।२५।२।४०	५।७।५६।३७	२।२५।३६।५०	४४।५६	८।४६	१०।४२	१२।५५	१५।१३	१७।२६	१६।४४	२२।१	०।१८	२।२३	४।६	५।४०	७।६
७ चं.	३।६।६।५८	११।१८।२२।१२	१०।२२।२।३४	११।२६।१६।५२	५।७।५१।४५	२।२५।३३।३६	४५।१	८।४२	१०।३८	१२।५१	१५।६	१७।२५	१६।४०	२१।५७	०।१४	२।१६	४।५	५।३६	७।५
८ मं.	३।६।१२।४५	११।२०।१।३६	१०।२२।१६।५५	११।२७।३१।४	५।७।४६।५३	२।२५।३०।२६	४५।३	८।३६	१०।३५	१२।४८	१५।६	१७।२२	१६।३७	२१।५४	०।११	२।१६	४।२	५।३३	७।२
९ बु.	३।६।१८।३२	११।२१।४१।०	१०।२२।३१।१५	११।२८।४५।१५	५।७।४२।१	२।२५।२७।१६	४५।५	८।३५।	१०।३१	१२।४४	१५।२	१७।१८	१६।३३	२१।५०	०।७	२।१२	३।५८	५।२६	६।५८
१० बृ.	३।६।२८।३३	११।२३।६।१३	१०।२२।४४।२४	११।२६।५६।१८	५।७।३७।८	२।२५।२४।८	४५।७	८।३१	१०।२७	१२।४०	१४।५८	१७।१४	१६।२६	२१।४६	०।३	२।८	३।५४	५।२५	६।५४
११ शु.	३।६।३८।३४	११।२४।३७।२६	१०।२२।५६।३३	०।१।१३।२१	५।७।३२।१६	२।२५।२०।५७	४५।६	८।२७	१०।२३	१२।३६	१४।५४	१७।१०	१६।२५	२१।४२	२३।५६	२।४	३।५०	५।२१	६।५०
१२ श.	३।६।४८।३५	११।२६।५।३६	१०।२३।१३।४२	०।२।२७।२४	५।७।२७।२४	२।२५।१७।४६	४५।११	८।२४	१०।२०	१२।३३	१४।५१	१७।७	१६।२२	२१।३६	२३।५६	२।१	३।४७	५।१८	६।४७
१३ र.	३।६।५८।३५	११।२७।३३।५२	१०।२३।२७।५०	०।३।४१।२७	५।७।२२।३२	२।२५।१४।३५	४५।१३	८।२०	१०।१६	१२।२६	१४।४७	१७।३	१६।१८	२१।३५	२३।५२	१।५७	३।४३	५।१४	६।४३
१४ चं.	३।७।८।३५	११।२६।२।२	१०।२३।४१।५८	०।४।५५।२६	५।७।१७।४०	२।२५।११।२४	४५।१५	८।१६	१०।१२	१२।२५	१४।४३	१६।५६	१६।१४	२१।३१	२३।४८	१।५३	३।३६	५।१०	६।३६
१५ मं.	३।७।१८।३५	०।०।३०।१७	१०।२३।५६।६	०।६।६।३१	५।७।१२।४८	२।२५।८।१४	४५।१७	८।१३	१०।६	१२।२२	१४।४०	१६।५६	१६।११	२१।२८	२३।४५	१।५०	३।३६	५।७	६।३६

२ बुधे वल्ली ८।३८।३३।२८
अयनांशाः २२।३६।४८

६ बुधे वल्ली ८।३८।३३।३५
अयनांशाः २२।३६।४६

विविधविषयाः—चैत्रशुक्लप्रतिपत्तो नवमीं यावद् **दुर्गापूजनोत्सवस्तत्र** घटे यन्त्रे चित्रे प्रतिमायां वा देवीं पूजयेत्सप्तशतीपाठादिकं च कुर्यात् । चैत्रशुक्लाष्टम्यामशोक कलिकापानमन्त्रः—त्वामशोककरामीष्ट मधुमाससमुद्भव । पिवामि शोकसन्तप्तो मामशोकं सदा कुरु ।। एतत्पानफलं, **लिंगपुराणे**—अशोककलिका ह्यष्टौ ये पिवन्ति पुनर्वसौ । चैत्रे मासि सिताष्टम्यां न ते शोकमवाप्नुयुः ।। **ब्रह्मपुत्रस्नानमन्त्रः**—ब्रह्मपुत्र महाभाग शन्तनोः कुलसम्भव । अमोघागर्भसंभूत पापं **लौहित्य** मे हर ।। चैत्रशुक्लनवम्यां रामनवमीव्रतन्तत्राङ्गदेवतापूजनपूर्वकं **श्रीरामं** सम्पूज्यार्घ्यं दद्यात्तन्मन्त्रः—दशाननवधार्थाय धर्मसंस्थापनाय च । राक्षसानां विनाशाय दैत्यानां निधनाय च ।। परित्राणाय साधूनां जातो रामः स्वयं हरिः । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं भ्रातृभिः सहितोऽनघ ।। ततः परदिने **इदं विष्णुरिति** मन्त्रेण जुहुयाद् ब्राह्मणांश्च भोजयेत् । **मिथिलामाहात्म्यं**, वृहद्विष्णुपुराणे—मिथिलां ये नमस्यन्ति देशान्तरगता अपि । तेषां भुक्तिश्च मुक्तिश्च जायते नात्र संशयः ।। मिथिलावासमासाद्य जीवन्मुक्तो भवेन्नरः । देहान्ते राघवं प्राप्य तद्भक्तैः सह मोदते ।।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजगुरू, मार्गी पूर्वास्तो बुधः २ तः पश्चिमोदितः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः ।

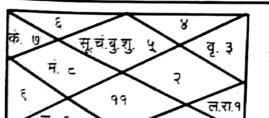
वातावरणम्—पक्षादिभागे वाताभ्रचारतापादयस्तदुत्तरार्द्ध भागे वातच्छिन्नवृष्टितापादयः ।

प्रथमवैशाखकृष्णपक्षः

शकाब्दः १६३१, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. ३१।३।२०१० ई. तः दि. १४।४।२०१० ई. या., दक्षिणेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः, शुक्रः, शुद्धः, वसन्तर्तुः, याम्यगोलः, सौम्यायनम् ।

तिथयः	तिथिमानोनि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ बु.	०० ।३६	दि. ६ ।०८	चि. ३७ ।५२	रा. ६ ।०१	व्या. ३७ ।३०	कौ. ० ।३६	कं. ८ ।५२	दि. ६ ।२५	११ ।१६ ।५१ ।५६	३० ।३८	५ ।५२	६ ।०८	१०	१७	३१
३ बृ.	५४ ।३२	रा. ३ ।४१	स्वा. ३६ ।३६	रा. ८ ।३२	ह. ३२ ।२१	व. २५ ।४६	तुला	अहो.	११ ।१७ ।५१ ।०३	३० ।४२	५ ।५२	६ ।०८	११	१८	१
४ शु.	५३ ।७	रा. ३ ।०६	वि. ३६ ।३४	रा. ८ ।२६	व. २८ ।०१	ब. २३ ।५०	तु. २१ ।३५	दि. २ ।२६	११ ।१८ ।५० ।१०	३० ।४६	५ ।५१	६ ।०६	१२	१९	२
५ श.	५२ ।४८	रा. २ ।५७	अ. ३७ ।४०	रा. ८ ।५४	सि. २४ ।४२	कौ. २२ ।५८	वृश्चिक	अहो.	११ ।१९ ।४९ ।१६	३० ।५०	५ ।५०	६ ।१०	१३	२०	३
६ र.	५४ ।७	रा. ३ ।२८	ज्ये. ४० ।६	रा. ६ ।५१	व्य. २२ ।१९	ग. २३ ।२८	वृ. ४० ।६	रा. ६ ।५१	११ ।२० ।४८ ।२२	३० ।५४	५ ।४९	६ ।११	१४	२१	४
७ च.	५६ ।३०	रा. ४ ।२४	मू. ४३ ।४७	रा. ११ ।१९	ब. २१ ।५	वि. २५ ।१९	धनु	अहो.	११ ।२१ ।४७ ।२८	३० ।५८	५ ।४८	६ ।१२	१५	२२	५
८ मं.	६० ।००	अहो.	पू.षा. ४८ ।३५	रा. १ ।१४	प. २० ।४१	बा. २८ ।१७	धनु	अहो.	११ ।२२ ।४६ ।३४	३१ ।०२	५ ।४८	६ ।१२	१६	२३	६
८ बु.	०० ।०३	दि. ५ ।४८	उ.षा. ५४ ।१६	रा. ३ ।२६	शि. २१ ।०८	कौ. ०० ।०३	ध. ५ ।०	दि. ७ ।४७	११ ।२३ ।४५ ।४०	३१ ।०६	५ ।४७	६ ।१३	१७	२४	७
९ बृ.	४ ।२७	दि. ७ ।३३	श्र. ६० ।००	अहो.	सि. २२ ।१३	ग. ०४ ।२७	मकर	अहो.	११ ।२४ ।४४ ।३१	३१ ।१०	५ ।४६	६ ।१४	१८	२५	८
१० शु.	६ ।३२	दि. ६ ।३४	श्र. ०० ।३४	दि. ५ ।५६	सा. २३ ।४१	वि. ०६ ।३२	म. ३३ ।५४	ग. ७ ।१६	११ ।२५ ।४३ ।२२	३१ ।१४	५ ।४५	६ ।१५	१९	२६	९
११ श.	१४ ।४६	दि. ११ ।४०	ध. ७ ।१४	दि. ८ ।३८	शुभः २५ ।१४	बा. १४ ।४६	कुम्भ	अहो.	११ ।२६ ।४२ ।१३	३१ ।१८	५ ।४४	६ ।१६	२०	२७	१०
१२ र.	१६ ।४६	दि. १ ।४०	श. १३ ।३८	दि. ११ ।११	शुक्लः २६ ।३२	तै. १६ ।४६	कुम्भ	अहो.	११ ।२७ ।४१ ।४	३१ ।२२	५ ।४४	६ ।१६	२१	२८	११
१३ च.	२४ ।१३	दि. ३ ।२४	पू.भा. १६ ।२८	दि. १ ।३०	ब्र. २७ ।२३	व. २४ ।१३	कुं. ३ ।१	दि. ६ ।५५	११ ।२८ ।३६ ।५४	३१ ।२६	५ ।४३	६ ।१७	२२	२९	१२
१४ मं.	२७ ।४३	दि. ४ ।४७	उ.भा. २४ ।२७	दि. ३ ।२६	ऐं. २७ ।२६	श. २७ ।४३	मीन	अहो.	११ ।२९ ।३८ ।४४	३१ ।३०	५ ।४२	६ ।१८	२३	३०	१३
३० बु.	३० ।०४	सा. ५ ।४३	रे. २८ ।२०	दि. ५ ।०१	वै. २६ ।४४	ना. ३० ।०४	मी. २८ ।२०	दि. ५ ।१	०० ।०० ।३७ ।३४	३१ ।३४	५ ।४१	६ ।१९	२४	१	१४

रेवत्यां रविः ३३ ।१५, वैशाखे तैलं त्यजेत्, द्वितीयामानं ५६ ।२७.×
अप्रील ४, पश्चिमयात्रा स्वात्यां, भ. २५ ।४६ उ. ५४ ।३२ यावत् ।
श्रीवक्रतुण्ड४व्रतम्, उत्तरयात्रानुराधायाम् ।
।।००।। ×द. ति. ० ।३६ उ. ५७ ।६ या. ।
कोकिला ६, पूर्वोत्तरयात्रा सप्तम्यां, भ ५४ ।७ उ., गं. ३४ ।६ उ. ४६ ।६ यावत् ।
शर्करासप्तमी, उत्तरयात्राष्टम्यां, भ. २५ ।१६ यावत् ।
पूर्वयात्रा पूर्वाषाढे ।+ ७ ।२८ उ., अद्यारम्य मेषार्कं यावद्धरिद्वारे गंगास्नानदानजपहोमपूजनपाठादिकमनन्तफलदं, **कुंभयोगः**—पद्मिनीनायके मेषे ☐
।।००।। ▲मि. ४० उ. घं. ३ मि. ४ यावद्दिने (सतुआइन), **सोपकरणवारिपूर्णघटदानं,** प्रपागलन्तिकादानं, **नववर्षारंभः,** वैशाखस्नानारंभः, **हरिद्वारे कल्पवासारंभः** ●
दक्षिणां विना यात्रा दशम्यां, म. ३७ ।० -उपरि ।
पञ्चकारंभो घं. ५ मि. ५६ उ. पूर्वाह्ने म. ६ ।३२ या, पश्चिमां विना यात्रा श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे ।
वरुथिनी ११ व्रतं सर्वेषां, पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम्, १२ एकोद्दिष्टम् ।
कुशोदकेन पारणं, प्रदोष १३ व्रतम् । ☐कुंभराशिगते गुरौ । गंगाद्वारे भवेद्योगः कुम्भनामा तदोत्तमः ।। (कृत्यसारसमुच्चये माघमासप्रकरणे टिप्पण्याम्) ।
प्रदोष १४ व्रतं, पश्चिमयात्रा कुंभस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वभाद्रे म. २४ ।१३ उ. ५५ ।५८ यावत्, १३ एकोद्दिष्टम् ।
मासान्तः । ●हनुमद्ध्वजदानं, **आर्यभटजयन्ती,** प्रथमवैशाखी ३० स्नानदानादिः, **पञ्चकान्तो** दिवा घं. ५ मि. १ उ., गं. १६ ।२० उ. ३१ ।२० या. **हरिद्वारे कुंभयोगः** +
अश्विन्यांमेषे रविः ७ ।२८ मु. ३० फलं साम्यं, **१६३२ शकाब्दारंभः** सौम्यगोलारंभश्च ७ ।२८ उ., **मलमासारंभः** अशुद्धारंभश्च ३० ।४ उ., **यवविषुवसंक्रान्तिपुण्यकालो घं.८**▲

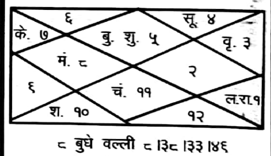

३० बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३३ ।५६
अयनांशाः २२ ।३६ ।५२

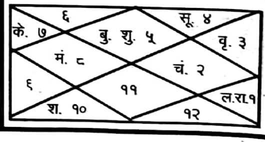
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बु.	३ ।७ ।२८ ।३५	० ।१ ।५८ ।२६	१० ।२४ ।१० ।१४	० ।७ ।२३ ।३३	५ ।७ ।७ ।५६	२ ।२५ ।५ ।४	४५ ।१६	८ ।६	१० ।५	१२ ।१८	१४ ।३६	१६ ।५२	१९ ।७	२१ ।२४	२३ ।४१	१ ।४६	३ ।३२	५ ।३	६ ।३२
३ बृ.	३ ।७ ।४२ ।४७	० ।३ ।८ ।१७	१० ।२४ ।२४ ।२८	० ।८ ।३७ ।१४	५ ।७ ।३ ।७	२ ।२५ ।१ ।५३	४५ ।२१	८ ।६	१० ।२	१२ ।१५	१४ ।३३	१६ ।४६	१९ ।४	२१ ।२१	२३ ।३८	१ ।४३	३ ।२९	५ ।०	६ ।२९
४ शु.	३ ।७ ।५६ ।५९	० ।४ ।१८ ।५	१० ।२४ ।३८ ।४२	० ।९ ।५० ।५५	५ ।६ ।५८ ।१८	२ ।२४ ।५८ ।४२	४५ ।२३	८ ।२	९ ।५८	१२ ।११	१४ ।२९	१६ ।४५	१९ ।०	२१ ।१७	२३ ।३४	१ ।३९	३ ।२५	४ ।५६	६ ।२५
५ श.	३ ।८ ।११ ।१०	० ।५ ।२७ ।५३	१० ।२४ ।५२ ।५६	० ।११ ।४ ।३६	५ ।६ ।५३ ।२९	२ ।२४ ।५५ ।३१	४५ ।२५	७ ।५८	९ ।५४	१२ ।७	१४ ।२५	१६ ।४१	१८ ।५६	२१ ।१३	२३ ।३०	१ ।३५	३ ।२१	५ ।५२	६ ।२१
६ र.	३ ।८ ।२५ ।२१	० ।६ ।३७ ।४१	१० ।२५ ।७ ।९	० ।१२ ।१८ ।१७	५ ।६ ।४८ ।४०	२ ।२४ ।५२ ।२०	४५ ।२७	७ ।५५	९ ।५१	१२ ।४	१४ ।२२	१६ ।३८	१८ ।५३	२१ ।१०	२३ ।२७	१ ।३२	३ ।१८	५ ।४९	६ ।१८
७ च.	३ ।८ ।३९ ।३२	० ।७ ।४७ ।२८	१० ।२५ ।२१ ।२२	० ।१३ ।३१ ।५७	५ ।६ ।४३ ।५१	२ ।२४ ।४९ ।९	४५ ।२९	७ ।५१	९ ।४७	१२ ।०	१४ ।१८	१६ ।३४	१८ ।४९	२१ ।६	२३ ।२३	१ ।२८	३ ।१४	४ ।४५	६ ।१४
८ मं.	३ ।८ ।५३ ।४३	० ।८ ।५७ ।१५	१० ।२५ ।३५ ।३५	० ।१४ ।४५ ।३७	५ ।६ ।३९ ।२	२ ।२४ ।४५ ।५९	४५ ।३१	७ ।४७	९ ।४३	११ ।५६	१४ ।१४	१६ ।३०	१८ ।४५	२१ ।२	२३ ।१९	१ ।२४	३ ।१०	४ ।४१	६ ।१०
८ बु.	३ ।९ ।७ ।५४	० ।१० ।७ ।२	१० ।२५ ।४९ ।४८	० ।१५ ।५९ ।१७	५ ।६ ।३४ ।१४	२ ।२४ ।४२ ।४९	४५ ।३३	७ ।४४	९ ।४०	११ ।५३	१४ ।११	१६ ।२७	१८ ।४२	२० ।५९	२३ ।१६	१ ।२१	३ ।७	४ ।३८	६ ।७
९ बृ.	३ ।९ ।२५ ।२६	० ।१० ।४७ ।१	१० ।२६ ।३ ।२८	० ।१७ ।१२ ।५०	५ ।६ ।२९ ।३५	२ ।२४ ।३९ ।३८	४५ ।३५	७ ।४०	९ ।३६	११ ।४९	१४ ।७	१६ ।२३	१८ ।३८	२० ।५५	२३ ।१२	१ ।१७	३ ।३	४ ।३४	६ ।३
१० शु.	३ ।९ ।४३ ।४	० ।११ ।२७ ।१	१० ।२६ ।१७ ।८	० ।१८ ।२६ ।२३	५ ।६ ।२४ ।५६	२ ।२४ ।३६ ।२७	४५ ।३७	७ ।३६	९ ।३२	११ ।४५	१४ ।३	१६ ।१९	१८ ।३४	२० ।५१	२३ ।८	१ ।१३	२ ।५९	४ ।३०	५ ।५९
११ श.	३ ।१० ।० ।३९	० ।१२ ।७ ।१	१० ।२६ ।३० ।४७	० ।१९ ।३९ ।५६	५ ।६ ।२० ।१८	२ ।२४ ।३३ ।१६	४५ ।३९	७ ।३३	९ ।२९	११ ।४२	१४ ।०	१६ ।१६	१८ ।३१	२० ।४८	२३ ।५	१ ।१०	२ ।५६	४ ।२७	५ ।५६
१२ र.	३ ।१० ।१८ ।१४	० ।१२ ।४७ ।१	१० ।२६ ।४४ ।२६	० ।२० ।५३ ।२९	५ ।६ ।१५ ।४०	२ ।२४ ।३० ।५	४५ ।४१	७ ।२९	९ ।२५	११ ।३८	१३ ।५६	१६ ।१२	१८ ।२७	२० ।४४	२३ ।१	१ ।६	२ ।५२	४ ।२३	५ ।५२
१३ च.	३ ।१० ।३५ ।४९	० ।१३ ।२७ ।१	१० ।२६ ।५८ ।५	० ।२२ ।७ ।२	५ ।६ ।११ ।२	२ ।२४ ।२६ ।५४	४५ ।४३	७ ।२५	९ ।२१	११ ।३४	१३ ।५२	१६ ।८	१८ ।२३	२० ।४०	२२ ।५७	१ ।२	२ ।४८	४ ।१९	५ ।४८
१४ मं.	३ ।१० ।५३ ।२४	० ।१४ ।७ ।१	१० ।२७ ।११ ।४४	० ।२३ ।२० ।३५	५ ।६ ।६ ।२४	२ ।२४ ।२३ ।४३	४५ ।४५	७ ।२२	९ ।१८	११ ।३१	१३ ।४९	१६ ।५	१८ ।२०	२० ।३७	२२ ।५४	० ।५९	२ ।४५	४ ।१६	५ ।४५
३० बु.	३ ।११ ।१० ।५८	० ।१४ ।४७ ।१	१० ।२७ ।२५ ।२३	० ।२४ ।३४ ।७	५ ।६ ।१ ।४६	२ ।२४ ।२० ।३३	४५ ।४७	७ ।१८	९ ।१४	११ ।२७	१३ ।४५	१६ ।१	१८ ।१६	२० ।३३	२२ ।५०	० ।५५	२ ।४१	४ ।१२	५ ।४१

१ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३३ ।४२
अयनांशाः २२ ।३६ ।५०

८ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३३ ।४६
अयनांशाः २२ ।३६ ।५१

विविधविषयाः—वैशाखे प्रातः **स्नानमन्त्रः**—वैशाखे सकलं मासं मेषसंक्रमणे रवेः । प्रातः सनियमं स्नास्ये प्रीयतां मधुसूदन ।। मधुहन्तुः प्रसादेन ब्राह्मणानामनुग्रहात्। निर्विघ्नमस्तु मे पुण्यं वैशाखस्नानमन्वहम्।। माधवे मेषगे भानौ मुरारे मधुसूदन। प्रातः स्नानेन मे देव फलदो भव पापहन् ।। प्रातः स्नानस्य **समयः**—उत्तमं तु सनक्षत्रं मध्यमं लुप्ततारकम् । सवितर्युदिते भूप ततो हीनं प्रकीर्तितम्। वैशाखे **त्याज्यवस्तूनि**—कांस्यं मांसं मसूरान्नं चणकं कोद्रवन्तथा। शाकं मधु परान्नं च पुनर्भोजनमैथुने।। वैशाखे **दानवस्तूनि,** स्कान्दे–प्रपा कार्या च वैशाखे देवे देया गलन्तिका। उपानद्व्यजनं छत्रं सूक्ष्मवासांसि चन्दनम्। जलपात्राणि देयानि तथापूपगृहाणि च। **तिथितत्वे**—ददाति यो हि मेषादौ सक्तूनम्बुघटान्वितान्। पितृनुद्दिश्य विप्रेभ्यः सर्वपापैः प्रमुच्यते। मासविशेषे **स्नानम्**—कौशिकीं माधवे स्नायान्माघे वै कमलान्तथा। दुग्धा विल्ववर्ती मार्गे कार्तिके यामुनीं तथा। भूयसी गैरिका चैत्र आश्विने फलदा मता। इच्छावती तथा पौषे चैत्रे वै लक्ष्मणा शुभा ।। वाङ्मती फाल्गुने शस्ता गण्डकीचापि कार्तिके। मलमासे विशेषेण गैरिका फलदायिनी।। गंगा तु सर्वदेति ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजगुरू, मार्गिणौ पश्चिमोदितौ बुधशुक्रौ, वक्री पूर्वोदितः शनिः।

वातावरणम्—पक्षस्यादिभागे तापमेघचारवायवस्तदुत्तरार्द्ध भागे झंझावातमेघचारतापादयः।

प्रथमवैशाखशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. १५ ।४ ।२०१० ई. तः दि. २८ ।४ ।२०१० ई. या., दक्षिणेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, अशुद्धः, वसन्तर्तुः, सौम्यगोलायने।

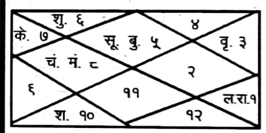
तिथयः / दिनानि	तिथिमानानि द. प.	तिथिमानानि घं. मि.	नक्षत्राणि द. प.	नक्षत्राणि घं. मि.	योगाः द. प.	करणानि द. प.	चन्द्रराशयः रा. द. प.	चन्द्रराशयः घं. मि.	स्पष्टसूर्यः राश्यादिः	दिनमानं द. प.	सू. उ. घं. मि.	सू. अ. घं. मि.	दिनांका रा.	दिनांका सौ.	दिनांका अं.
१ बृ.	३१ ।११	सा. ६ ।०८	अ. ३१ ।०१	सा. ६ ।०४	वि. २५ ।०२	किं. ०० ।३८	मेष	अहो.	० ।०१ ।३६ ।०६	३१ ।३८	५ ।४०	६ ।२०	२५	२	१५
२ शु.	३० ।५५	सा. ६ ।०२	भ. ३२ ।२४	सा. ६ ।३८	प्री. २२ ।१८	बा. ०१ ।०३	मे. ४७ ।२६	रा. १२ ।३८	० ।०२ ।३४ ।४४	३१ ।४२	५ ।४०	६ ।२०	२६	३	१६
३ श.	२९ ।२४	सा. ५ ।२५	कृ. ३२ ।३४	सा. ६ ।४१	आ. १८ ।३४	तै. ०० ।१०	वृष	अहो.	० ।०३ ।३३ ।१९	३१ ।४६	५ ।३९	६ ।२१	२७	४	१७
४ र.	२६ ।४२	दि. ४ ।१९	रो. ३१ ।३४	सा. ६ ।१६	सौ. १३ ।५४	वि. २६ ।४२	वृष	अहो.	० ।०४ ।३१ ।५४	३१ ।५०	५ ।३८	६ ।२२	२८	५	१८
५ चं.	२३ ।३	दि. २ ।५०	मृ. २९ ।४२	सा. ५ ।३०	शो. ८ ।२४	बा. २३ ।०३	वृ. ० ।३८	दि. ५ ।५२	० ।०५ ।३० ।२९	३१ ।५४	५ ।३७	६ ।२३	२९	६	१९
६ मं.	१८ ।३०	दि. १ ।०१	आ. २६ ।५७	दि. ४ ।२४	अगं. २ ।१२	तै. १८ ।३०	मिथुन	अहो.	० ।०६ ।२९ ।०४	३१ ।५७	५ ।३७	६ ।२३	३०	७	२०
७ बु.	१३ ।१९	दि. १० ।५६	पुन. २३ ।३१	दि. ३ ।००	धृ. ४८ ।९	व. १३ ।१९	मि. ६ ।२३	दि. ६ ।२१	० ।७ ।२७ ।३९	३२ ।००	५ ।३६	६ ।२४	१	८	२१
८ बृ.	७ ।३६	दि. ८ ।३७	पुष्य १९ ।४१	दि. १ ।२७	शू. ४० ।३६	ब. ०७ ।३६	कर्क	अहो.	० ।८ ।२५ ।५६	३२ ।०४	५ ।३५	६ ।२५	२	९	२२
९ शु.	१ ।३९	दि. ६ ।१५	आश्ले. १५ ।३६	दि. ११ ।४९	गं. ३२ ।५४	कौ. ०१ ।३९	क. १५ ।३६	दि. ११ ।४९	० ।९ ।२४ ।१९	३२ ।०७	५ ।३५	६ ।२५	३	१०	२३
११ श.	४९ ।३७	रा. १ ।२५	म. ११ ।२४	दि. १० ।०८	वृ. २५ ।१५	व. २२ ।४५	सिंह	अहो.	० ।१० ।२३ ।३९	३२ ।१०	५ ।३४	६ ।२६	४	११	२४
१२ र.	४३ ।५७	रा. ११ ।०८	पू.फ. ७ ।२६	दि. ८ ।३१	ध्रु. १७ ।४३	ब. १६ ।४७	सिं. २१ ।३२	दि. २ ।१०	० ।११ ।२० ।५६	३२ ।१३	५ ।३३	६ ।२७	५	१२	२५
१३ चं.	३८ ।४७	रा. ६ ।०४	उ.फ. ३ ।५१	दि. ७ ।०५	व्या. १० ।३३	कौ. ११ ।२२	कन्या	अहो.	० ।१२ ।१९ ।१८	३२ ।१६	५ ।३३	६ ।२७	६	१३	२६
१४ मं.	३४ ।२०	सा. ७ ।१६	ह. ०० ।४८	दि. ५ ।५१	ह. ३ ।५२	ग. ०६ ।३४	कं. २६ ।४२	सा. ५ ।२५	० ।१३ ।१७ ।३७	३२ ।१९	५ ।३२	६ ।२८	७	१४	२७
१५ बु.	३० ।३९	सा. ५ ।४८	स्वा. ५७ ।१०	रा. ४ ।२४	सि. ५२ ।३३	वि ०२ ।३०	तुला	अहो.	० ।१४ ।१५ ।५६	३२ ।२२	५ ।३२	६ ।२८	८	१५	२८

मासादिः **जूडिशीतल,** पर्युपितान्नपानादिभक्षणं, **तुलस्यश्वत्थाम्रादिवृक्षसेचनं,** मलमासे स्त्रीणां यात्रा न शस्ता ।
चन्द्रदर्शनं मु १५ याम्यशृंगं फलं महार्घम् ।
वक्रीबुधः ४६ ।१५, म. ५८ ।३ उ., **श्रीगणेश** ४ व्रतं, दक्षिणयात्रा रोहिण्याम् ।
भ. २६ ।४२ या., पूर्वदक्षिणयात्रा पञ्चम्यां रोहिण्यां ततः पश्चिमां विना यात्रा मृगशिरसि ।
वृषे शुक्रः १३ ।५८, द. ति. २३ ।३ उ., पूर्वां विना यात्रा पञ्चम्याम् ।
सुकर्मायोगमानं ५३ ।१३, पश्चिमास्तो बुधः २८ ।४१, द. ति. १८ ।३० या., पश्चिमदक्षिणयात्रा पुनर्वसौ, ६–७ एकोदिष्टम् ।
भ. १३ ।१९ उ. ४० ।२८ या., पश्चिमदक्षिणयात्रा मिथुनस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा सप्तम्याम् ।
दक्षिणां विना यात्राष्टम्याम् ।
दशमीमानं ५३ ।५४, गं. ४ ।३६ उ. १६ ।३६ यावत् ।
कमला ११ व्रतं स्मार्त्तानां, म. २२ ।४५ उ. ४६ ।३७ या., उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
कुशोदकेन पारणं, कमला ११ व्रतं वैष्णवानां, **षाण्मासिकरविव्रतविसर्गः,** पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् ।
प्रदोष १३ व्रतं, **मीने गुरुः** २७ ।२२, दक्षिणयात्रा हस्ते ।
चित्रामानं ५७ ।४७, वज्रयोगमानं ५३ ।५६, **भरण्यांरविः** ४८ ।३७, म. ३४ ।२० उ., **प्रदोष** १४ व्रतं, पूर्वदक्षिणयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततो दक्षिणपश्चिमयात्रा ।
प्रथमवैशाखी १५ स्नानदानादिः, पश्चिमदक्षिणयात्रा स्वात्यां, म. २ ।३० यावत् ।

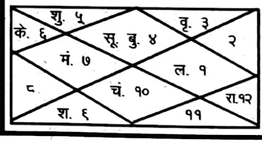
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बृ.	३ ।११ ।३१ ।२६	० ।१५ ।५ ।३	१० ।२७ ।३८ ।४२	० ।२५ ।४७ ।४	५ ।५ ।५७ ।३०	२ ।२४ ।१७ ।२२	४५ ।४६	७ ।६	६ ।२	११ ।१५	१३ ।३३	१५ ।४६	१८ ।४	२० ।२१	२२ ।३८	० ।४३	२ ।२६	४ ।०	५ ।२६
२ शु.	३ ।११ ।५२ ।०	० ।१५ ।१५ ।१	१० ।२७ ।५२ ।१	० ।२७ ।० ।१	५ ।५ ।५३ ।१५	२ ।२४ ।१४ ।११	४५ ।५१	७ ।३	८ ।५६	११ ।१२	१३ ।३०	१५ ।४६	१८ ।१	२० ।१८	२२ ।३५	० ।४०	२ ।२६	३ ।५७	५ ।२६
३ श.	३ ।१२ ।१२ ।३१	० ।१५ ।१८ ।४८	१० ।२८ ।५ ।२०	० ।२८ ।१२ ।५८	५ ।५ ।४६ ।०	२ ।२४ ।११ ।०	४५ ।५३	६ ।५६	८ ।५५	११ ।८	१३ ।२६	१५ ।४२	१७ ।५७	२० ।१४	२२ ।३१	० ।३६	२ ।२२	३ ।५३	५ ।२२
४ र.	३ ।१२ ।३३ ।१	० ।१५ ।१६ ।४	१० ।२८ ।१८ ।३६	० ।२९ ।२५ ।५४	५ ।५ ।४४ ।४५	२ ।२४ ।७ ।४६	४५ ।५५	६ ।५६	८ ।५२	११ ।५	१३ ।२३	१५ ।३९	१७ ।५४	३० ।११	२२ ।२८	० ।३३	२ ।१९	३ ।५०	५ ।१९
५ चं.	३ ।१२ ।५३ ।३१	० ।१५ ।० ।४४	१० ।२८ ।३१ ।५८	१ ।० ।३८ ।५०	५ ।५ ।४० ।३०	२ ।२४ ।४ ।३८	४५ ।५७	६ ।५२	८ ।४८	११ ।१	१३ ।१९	१५ ।३५	१७ ।५०	२० ।७	२२ ।२४	० ।२९	२ ।१५	३ ।४६	५ ।१५
६ मं.	३ ।१३ ।१४ ।१	० ।१४ ।४५ ।२४	१० ।२८ ।४५ ।१६	१ ।१ ।५१ ।४६	५ ।५ ।३६ ।१५	२ ।२४ ।१ ।२८	४५ ।५९	६ ।४८	८ ।४४	१० ।५७	१३ ।१५	१५ ।३१	१७ ।४६	२० ।३	२२ ।२०	० ।२५	२ ।११	३ ।४२	५ ।११
७ बु.	३ ।१३ ।३४ ।३१	० ।१४ ।३० ।४	१० ।२८ ।५८ ।३४	१ ।३ ।४ ।४२	५ ।५ ।३२ ।०	२ ।२३ ।५८ ।१८	४६ ।००	६ ।४५	८ ।४१	१० ।५४	१३ ।१२	१५ ।२८	१७ ।४३	२० ।०	२२ ।१७	० ।२२	२ ।८	३ ।३९	५ ।८
८ बृ.	३ ।१३ ।५७ ।१७	० ।१३ ।४८ ।५८	१० ।२९ ।११ ।४१	१ ।४ ।१७ ।३१	५ ।५ ।२८ ।६	२ ।२३ ।५५ ।७	४६ ।२	६ ।४१	८ ।३७	१० ।५०	१३ ।८	१५ ।२४	१७ ।३९	१९ ।५६	२२ ।१३	० ।१८	२ ।४	३ ।३५	५ ।४
९ शु.	३ ।१४ ।२० ।३	० ।१३ ।७ ।५२	१० ।२९ ।२४ ।४८	१ ।५ ।३० ।२०	५ ।५ ।२४ ।१८	२ ।२३ ।५१ ।५६	४६ ।४	६ ।३८	८ ।३४	१० ।४७	१३ ।५	१५ ।२१	१७ ।३६	१९ ।५३	२२ ।१०	० ।१५	२ ।१	३ ।३२	५ ।१
११ श.	३ ।१४ ।४२ ।४९	० ।१२ ।२६ ।४६	१० ।२९ ।३७ ।५४	१ ।६ ।४३ ।९	५ ।५ ।२० ।२८	२ ।२३ ।४८ ।४५	४६ ।६	६ ।३४	८ ।३०	१० ।४३	१३ ।१	१५ ।१७	१७ ।३२	१९ ।४९	२२ ।६	० ।११	१ ।५७	३ ।२८	४ ।५७
१२ र.	३ ।१५ ।५ ।३४	० ।११ ।४५ ।४०	१० ।२९ ।५१ ।०	१ ।७ ।५५ ।५८	५ ।५ ।१६ ।३८	२ ।२३ ।४५ ।३४	४६ ।८	६ ।३१	८ ।२७	१० ।४०	१२ ।५८	१५ ।१४	१७ ।२९	१९ ।४६	२२ ।३	० ।८	१ ।५४	३ ।२५	४ ।५४
१३ चं.	३ ।१५ ।२८ ।१९	० ।११ ।४ ।३४	११ ।० ।४ ।६	१ ।९ ।८ ।४७	५ ।५ ।१२ ।४८	२ ।२३ ।४२ ।२३	४६ ।९	६ ।२८	८ ।२४	१० ।३७	१२ ।५५	१५ ।११	१७ ।२६	१९ ।४३	२२ ।०	० ।५	१ ।५१	३ ।२२	४ ।५१
१४ मं.	३ ।१५ ।५१ ।४	० ।१० ।२३ ।२८	११ ।० ।१७ ।१२	१ ।१० ।२१ ।३५	५ ।५ ।८ ।५८	२ ।२३ ।३९ ।१३	४६ ।१०	६ ।२४	८ ।२०	१० ।३३	१२ ।५१	१५ ।७	१७ ।२२	१९ ।३९	२१ ।५६	० ।१	१ ।४७	३ ।१८	४ ।४७
१५ बु.	३ ।१६ ।१३ ।४९	० ।९ ।४२ ।२३	११ ।० ।३० ।१८	१ ।११ ।३४ ।२३	५ ।५ ।५ ।८	२ ।२३ ।३६ ।३	४६ ।११	६ ।२१	८ ।१७	१० ।३०	१२ ।४८	१५ ।४	१७ ।१९	१९ ।३६	२१ ।५३	२३ ।५८	१ ।४४	३ ।१५	४ ।४४

७ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३४ ।३
अयनांशाः २२ ।३६ ।५३

१५ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३४ ।१०
अयनांशाः २२ ।३६ ।५४

विविधविषया : मलमासे विशिष्टकर्त्तव्यम्—मलमासे राजगिरौ (पाटलिपुत्रसविधे) वासः परमपुण्यप्रदः। गैरिकानद्यां (नेपालदेशे) स्नानमपि मासेऽस्मिन् महापुण्यप्रदमुक्तम्। **मलमासविमर्शः** सूर्यक्रान्तिविहीनः शुक्लादिचान्द्रमासोऽधिमासः, सूर्यसंक्रान्तिद्वययुतः शुक्लादिचान्द्रमासश्च क्षयाख्यो मासः। तथाहि **कमलाकरः**—असंक्रान्तिमासो हि चान्द्रोऽधिमासो द्विसंक्रान्तिमासः क्षयाख्यस्तदानीम्। क्षयाख्यः कदाचित्ततः प्राक् च पश्चादवश्यं हि तत्राधिमासद्वयं स्यात्। तत्र क्षयमासवति वर्षे क्षयमासात्पूर्वं पश्चाच्च मासत्रयान्तरेऽधिमासद्वयं जायते । अधिमासद्वयमित्य–संक्रान्तमासद्वयमसंक्रान्तिमासोऽधिमास इति लक्षणेन केवलमसंक्रान्तमासद्वयमेव भवति, न तूभयत्र मासवृद्धिः, मासवृद्धेरधिशेषोद्भवमासासन्नकालसापेक्षत्वात्। तेन तद्वर्षे पूर्वाधिमासस्य त्रिंशत्तिथ्यात्मकस्यासंक्रान्तत्वादधिमासत्वमिति मासवृद्ध्यभाव एव ज्यौतिषलक्षणसंगतिः। तथा चाधिशेषरूपकालाधिक्यवशाच्चोत्तरासंक्रान्ताधिमासे एव मासवृद्धिः, यथोक्तलक्षणसन्निकटत्वात्। अत्रेदं ध्येयं सावनदिनप्रविष्टे चान्द्रदिने तिथिक्षयः, चान्द्रमासप्रविष्टे सौरमासे क्षयमास इत्युभौ भिन्नपदार्थौ। अतो मध्यममानसिद्धो व्यवहारवहिर्भूतः प्रथमः, स्पष्टमानसिद्धो व्यवहारविहितश्च द्वितीयोऽधिमासः । तत्रासंक्रान्तोऽवृद्धिमदधिमासः एकः असंक्रान्तो वृद्धिमदधिमासश्चापर इति स्पष्टमानसिद्धोऽप्यधिमासो द्विविध इति। अत्र अधिशेषोद्भवकालाधिक्यवशाज्जायमानः असंक्रान्तो वृद्धिमदधिमासः २७ तः ३६ मासाभ्यन्तरे पततीति यथैषमो मासेऽस्मिन् वैशाखे इति ।
ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजगुरू, मार्गी पश्चिमोदितो बुधः ३ तो वक्री ६ तः पश्चिमास्तः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः ।
वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोः वायुतापाग्निभयादयस्तन्मध्यभागे झंझावाततापवायुमेघचारादयः ।

द्वितीयवैशाखकृष्णपक्षः

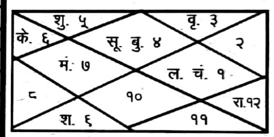
शकाब्दः १६३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. २६ ।४ ।२०१० ई. तः दि. १४ ।५ ।२०१० ई. या., दक्षिणेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, अशुद्धः, वसन्तर्तुः, सौम्यगोलायने।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका			
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.	
१ बृ.	२७ ।५८	दि. ४ ।४२	वि. ५६ ।५१	रा. ४ ।१५	व्य. ४८ ।०५	कौ. २७ ।५८	तु. ४१ ।५६	रा.१० ।१७	० ।१५ ।१४ ।०१	३२ ।२६	५ ।३१	६ ।२६	६	१६	२६	।।००।।
२ शु.	२६ ।२८	दि. ४ ।०५	अ. ५७ ।४५	रा. ४ ।३६	व. ४४ ।३५	ग. २६ ।२८	वृश्चिक	अहो.	० ।१६ ।१२ ।०६	३२ ।२६	५ ।३०	६ ।३०	१०	१७	३०	उत्तरयात्रा तृतीयायां, भ. ५६ ।२१ उपरि ।
३ श.	२६ ।१४	दि. ४ ।००	ज्ये. ५६ ।५३	रा ५ ।२७	प. ४२ ।६	वि. २६ ।१४	वृ. ५६ ।५३	रा. ५ ।२७	० ।१७ ।१० ।११	३२ ।३२	५ ।३०	६ ।३०	११	१८	१	मई ५, **श्रीगणेश ४ व्रतं,** पश्चिमोत्तरयात्रा, भ. २६ ।१४ या., गं. ५३ ।५३ उपरि ।
४ र.	२७ ।१८	दि. ४ ।२४	मू. ६० ।००	अहो.	शि. ४० ।३६	बा. २७ ।१८	धनु	अहो.	० ।१८ ।०८ ।१५	३२ ।३५	५ ।२६	६ ।३१	१२	१६	२	पूर्वोत्तरयात्रा पञ्चम्यां, गं. ८ ।५३ यावत् ।
५ च.	२६ ।३८	दि. ५ ।१६	मू. ३ ।१६	दि. ६ ।४८	सि. ४० ।३	तै. २६ ।३८	धनु	अहो.	० ।१६ ।०६ ।१६	३२ ।३८	५ ।२८	६ ।३२	१३	२०	३	उत्तरयात्रा पञ्चम्यां, द. ति. २६ ।३८ उपरि ।
६ मं.	३३ ।५	सा. ६ ।४२	पू.षा. ७ ।५१	दि. ८ ।३६	सा. ४० ।२७	ग. ०१ ।२२	ध. २४ ।१४	दि. ३ ।१०	० ।२० ।०४ ।२३	३२ ।४१	५ ।२८	६ ।३२	१४	२१	४	द. ति. ३३ ।५ या., भ. ३३ ।५ उपरि ।
७ बु.	३७ ।२७	रा. ८ ।२६	उषा. १३ ।२५	दि. १० ।४६	शुभः ४१ ।२७	वि. ०५ ।१६	मकर	अहो.	० ।२१ ।२ ।२७	३२ ।४४	५ ।२७	६ ।३३	१५	२२	५	उत्तरां विना यात्रा श्रवणायां सप्तम्यां, भ. ५ ।१६ यावत् ।
८ बृ.	४२ ।२५	रा. १० ।२४	श्र. १६ ।३७	दि. १ ।१७	शुक्ल.४२ ।५३	बा. ०६ ।५६	म. ५२ ।५४	रा. २ ।३६	० ।२२ ।०० ।२०	३२ ।४८	५ ।२६	६ ।३४	१६	२३	६	पूर्वोदितो बुधः ४० ।३३, **पञ्चकारंभो** दिवा घं. १ मि. १७ उ., दक्षिणां विना यात्रा श्रवणायां ततः पूर्वयात्राष्टम्याम् ।
९ शु.	४७ ।३८	रा. १२ ।२६	ध. २६ ।११	दि. ३ ।५४	ब. ४४ ।३०	तै. १४ ।५४	कुम्भ	अहो.	० ।२२ ।५८ ।१३	३२ ।५१	५ ।२६	६ ।३४	१७	२४	७	।।००।।
१० श.	५२ ।३४	रा. २ ।२७	श. ३२ ।३८	सा. ६ ।२८	ऐ. ४५ ।५७	व. २० ।०६	कुम्भ	अहो.	० ।२३ ।५६ ।६	३२ ।५४	५ ।२५	६ ।३५	१८	२५	८	पश्चिमयात्रैकादश्यां, भ. २० ।६ उ. ५२ ।३४ यावत् ।
११ र.	५६ ।५५	रा. ४ ।११	पू.भा. ३८ ।३८	रा. ८ ।५२	वै. ४६ ।५७	ब. २४ ।४५	कु. २२ ।८	दि. २ ।१६	० ।२४ ।५३ ।५६	३२ ।५७	५ ।२५	६ ।३५	१९	२६	९	**पद्मा** ११ व्रतं सर्वेषाम् ।
१२ च.	६० ।००	अहो.	उ.भा. ४३ ।५०	रा. १० ।५६	वि. ४७ ।२१	कौ. २८ ।३७	मीन	अहो.	० ।२५ ।५१ ।५२	३३ ।००	५ ।२४	६ ।३६	२०	२७	१०	कुशोदकेन पारणं, मार्गी बुधः १२ ।५८ ।
१२ म.	०० ।१८	दि. ५ ।३०	रे. ४७ ।५४	रा. १२ ।३३	प्री. ४६ ।४८	तै. ०० ।१८	मी. ४७ ।५४	रा.१२ ।३३	० ।२६ ।४६ ।४४	३३ ।०३	५ ।२३	६ ।३७	२१	२८	११	**कृत्तिकायां रविः** ३६ ।२६, गं. ३५ ।५४ उ. ५० ।५४ या., प्रदोष १३ व्रतं. **पञ्चकान्तो** रात्रौ घं. १२ मि. ३३ उ., पश्चिमयात्रा रेवत्यां तत उत्तरां विना **यात्राश्विन्याम्** ।
१३ बु.	२ ।३७	दि. ६ ।२६	अ. ५० ।५१	रा. १ ।४३	आ. ४५ ।३४	व. ०२ ।३७	मेष	अहो.	० ।२७ ।४७ ।३६	३३ ।०६	५ ।२३	६ ।३७	२२	२९	१२	**प्रदोष** १४ व्रतं, भ. २ ।३७ उ. ३३ ।७ यावत् ।
१४ बृ.	३ ।३८	दि. ६ ।४६	भ. ५२ ।३१	रा. २ ।२२	सौ. ४२ ।५८	श. ०३ ।३८	मेष	अहो.	० ।२८ ।४५ ।१५	३३ ।०६	५ ।२२	६ ।३८	२३	३०	१३	।।००।।
३० शु.	३ ।१७	दि. ६ ।४१	कृ. ५२ ।५८	रा. २ ।३३	शो. ३६ ।३१	ना. ०३ ।१७	मे. ७ ।३८	दि. ८ ।२५	० ।२६ ।४२ ।५४	३३ ।१२	५ ।२२	६ ।३८	२४	३१	१४	मासान्तः **मलमासान्तः** ३ ।१७ उपरि, मिथुने शुक्रः ५ ।४७, **द्वितीयवैशाखी** ३० स्नानदानादिः ।

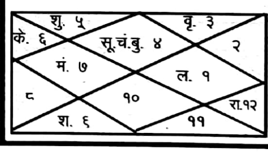
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ बृ.	३ ।१६ ।३८ ।४५	० ।६ ।२ ।४४	११ ।० ।४२ ।५१	१ ।१२ ।४६ ।४६	५ ।५ ।१ ।५२	२ ।२३ ।३२ ।५२	४६ ।१३	६ ।१७	८ ।१३	१० ।२६	१२ ।४४	१५ ।०	१७ ।१५	१९ ।३२	२१ ।४६	२३ ।५४	१ ।४०	३ ।११	४ ।४०
२ शु.	३ ।१७ ।३ ।४१	० ।८ ।२३ ।६	११ ।० ।५५ ।२३	१ ।१३ ।५६ ।६	५ ।४ ।५८ ।३६	२ ।२३ ।२६ ।४१	४६ ।१५	६ ।१३	८ ।६	१० ।२२	१२ ।४०	१४ ।५६	१७ ।११	१९ ।२८	२१ ।४५	२३ ।५०	१ ।३६	३ ।७	४ ।३६
३ श.	३ ।१७ ।२८ ।३७	० ।१० ।४३ ।२८	११ ।१ ।७ ।५५	१ ।१५ ।११ ।३२	५ ।४ ।५५ ।२०	२ ।२३ ।२६ ।३०	४६ ।१७	६ ।१०	८ ।६	१० ।१९	१२ ।३७	१४ ।५३	१७ ।८	१९ ।२५	२१ ।४२	२३ ।४७	१ ।३३	३ ।४	४ ।३३
४ र.	३ ।१७ ।५३ ।३३	० ।१३ ।३ ।५०	११ ।१ ।२० ।२७	१ ।१६ ।२३ ।५५	५ ।४ ।५२ ।४	२ ।२३ ।२३ ।१९	४६ ।१९	६ ।६	८ ।२	१० ।१५	१२ ।३३	१४ ।४९	१७ ।४	१९ ।२१	२१ ।३८	२३ ।४३	१ ।२९	३ ।०	४ ।२९
५ च.	३ ।१८ ।१८ ।२६	० ।१६ ।२४ ।१२	११ ।१ ।३२ ।५६	१ ।१७ ।३६ ।१७	५ ।४ ।४८ ।४८	२ ।२३ ।२० ।८	४६ ।२०	६ ।३	७ ।५६	१० ।१२	१२ ।३०	१४ ।४६	१७ ।१	१९ ।१८	२१ ।३५	२३ ।४०	१ ।२६	२ ।५७	४ ।२६
६ मं.	३ ।१८ ।४३ ।२४	० ।१५ ।४४ ।३४	११ ।१ ।४५ ।३१	१ ।१८ ।४८ ।३६	५ ।४ ।४५ ।३२	२ ।२३ ।१६ ।५८	४६ ।२१	५ ।५६	७ ।५५	१० ।८	१२ ।२६	१४ ।४२	१६ ।५७	१९ ।१४	२१ ।३१	२३ ।३६	१ ।२२	२ ।५३	४ ।२२
७ बु.	३ ।१९ ।८ ।१९	० ।१५ ।४ ।५६	११ ।१ ।५८ ।३	१ ।२० ।१ ।१	५ ।४ ।४२ ।१७	२ ।२३ ।१३ ।४८	४६ ।२२	५ ।५६	७ ।५२	१० ।५	१२ ।२३	१४ ।३९	१६ ।५४	१९ ।११	२१ ।२८	२३ ।३३	१ ।१९	२ ।५०	४ ।१९
८ बृ.	३ ।१९ ।३४ ।५६	० ।४ ।४७ ।५५	११ ।२ ।९ ।५५	१ ।२१ ।१३ ।३	५ ।४ ।३९ ।४०	२ ।२३ ।१० ।३७	४६ ।२४	५ ।५२	७ ।४८	१० ।१	१२ ।१९	१४ ।३५	१६ ।५०	१९ ।७	२१ ।२४	२३ ।२९	१ ।१५	२ ।४६	४ ।१५
९ शु.	३ ।२० ।१ ।३३	० ।४ ।३४ ।५५	११ ।२ ।२१ ।४६	१ ।२२ ।२५ ।५	५ ।४ ।३७ ।३	२ ।२३ ।७ ।२६	४६ ।२६	५ ।४९	७ ।४५	९ ।५८	१२ ।१६	१४ ।३२	१६ ।४७	१९ ।४	२१ ।२१	२३ ।२६	१ ।१२	२ ।४३	४ ।१२
१० श.	३ ।२० ।२८ ।१०	० ।४ ।२४ ।५५	११ ।२ ।३३ ।३७	१ ।२३ ।३७ ।७	५ ।४ ।३४ ।२६	२ ।२३ ।४ ।१५	४६ ।२८	५ ।४५	७ ।४१	९ ।५४	१२ ।१२	१४ ।२८	१६ ।४३	१९ ।०	२१ ।१७	२३ ।२२	१ ।८	२ ।३९	४ ।८
११ र.	३ ।२० ।५४ ।४७	० ।४ ।१६ ।१६	११ ।२ ।४५ ।२८	१ ।२४ ।४६ ।६	५ ।४ ।३१ ।४६	२ ।२३ ।१ ।४	४६ ।३०	५ ।४२	७ ।३८	९ ।५१	१२ ।६	१४ ।२५	१६ ।४०	१८ ।५७	२१ ।१४	२३ ।१९	१ ।५	२ ।३६	४ ।५
१२ च.	३ ।२१ ।२१ ।२४	० ।४ ।३० ।२६	११ ।२ ।५७ ।१६	१ ।२६ ।१ ।११	५ ।४ ।२६ ।१२	२ ।२२ ।५७ ।५३	४६ ।३१	५ ।३८	७ ।३४	९ ।४७	१२ ।५	१४ ।२१	१६ ।३६	१८ ।५३	२१ ।१०	२३ ।१५	१ ।१	२ ।३२	४ ।१
१२ म.	३ ।२१ ।४८ ।०	० ।४ ।४६ ।२०	११ ।३ ।६ ।१०	१ ।२७ ।१३ ।१३	५ ।४ ।२६ ।३६	२ ।२२ ।५४ ।४२	४६ ।३२	५ ।३५	७ ।३१	९ ।४४	१२ ।२	१४ ।१८	१६ ।३३	१८ ।५०	२१ ।७	२३ ।१२	० ।५८	२ ।२९	३ ।५८
१३ बु.	३ ।२२ ।१४ ।३६	० ।५ ।४ ।१२	११ ।३ ।२१ ।१	१ ।२८ ।२५ ।१४	५ ।४ ।२४ ।०	२ ।२२ ।५१ ।३२	४६ ।३३	५ ।३१	७ ।२७	९ ।४०	११ ।५८	१४ ।१४	१६ ।२९	१८ ।४६	२१ ।३	२३ ।८	० ।५४	२ ।२५	३ ।५४
१४ बृ.	३ ।२२ ।४२ ।५५	० ।५ ।४६ ।२०	११ ।३ ।३५ ।२५	१ ।२९ ।३७ ।२	५ ।४ ।२२ ।०	२ ।२२ ।४८ ।२१	४६ ।३५	५ ।२८	७ ।२४	९ ।३७	११ ।५५	१४ ।११	१६ ।२६	१८ ।४३	२१ ।०	२३ ।५	० ।५१	२ ।२२	३ ।५१
३० शु.	३ ।२३ ।११ ।१४	० ।६ ।२८ ।२८	११ ।३ ।४३ ।४६	२ ।० ।४८ ।५०	५ ।४ ।२० ।०	२ ।२२ ।४५ ।१०	४६ ।३७	५ ।२४	७ ।२०	९ ।३३	११ ।५१	१४ ।७	१६ ।२२	१८ ।३६	२० ।५६	२३ ।१	० ।४७	२ ।१८	३ ।४७

७ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३४ ।१७
अयनांशाः २२ ।३६ ।५५

१३ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३४ ।२४
अयनांशाः २२ ।३६ ।५६

विविधविषया : मलमासे कर्त्तव्याकर्त्तव्यविचारस्तत्र **वृहस्पतिः**—नित्यनैमित्तिकं कुर्यात्प्रत्यतः सन् मलिम्लुचे। तीर्थस्नानं गजच्छायां प्रेतस्नानं तथैव च ।। गर्भे वादर्धुषिकृत्ये च मृतानां पिण्डकर्मसु। सपिण्डीकरणे चैव नाधिसमासं विदुर्बुधाः ।। तत्र नित्यं सन्ध्यावन्दनादि, नैमित्तिकं ग्रहशान्त्यादिनिमित्तकस्नानादि, तीर्थस्नानं द्वितीयाद्यावृत्ति, गजच्छायेति ग्रहणनिमित्तकश्राद्धं, प्रेतस्नानं मरणनिमित्तकस्नानं, गर्भाधानजातकर्मर्णप्रयोग—मृतनरपिण्डकर्मसपिण्डीकरणानि च मलमासेऽपि कर्तव्यानि। तदतिरिक्तान्याग्न्याधान—यज्ञदानव्रतचूडाकरणोपनयनवेदारंभसमावर्तनमहादानवापीकूपतडागदेवालयारंभादिकार्याणि त्याजनि। **मलमासे दानादि**—विष्णुं जिष्णुं महाविष्णुं हरिं कृष्णमधोक्षजम्। केशवं माधवं राममच्युतं पुरुषोत्तमम्। गोविन्दं वामनं श्रीशं श्रीकान्तं विश्वसाक्षिणम्। नारायणं मधुरिपुमनिरुद्धं त्रिविक्रमम्।। वासुदेवं जगद्योनिमनन्तं शेषशायिनम्। संकर्षणं च प्रद्युम्नं दैत्यारिं विश्वतोमुखम्।। जनार्दनं धरावासं दामोदरमघार्दनम्। श्रीपतिञ्च त्रयस्त्रिंशदुदिश्य प्रतिनामभिः ।। त्रयस्त्रिंशदपूपानि कांस्यपात्रे निधाय च। सघृतं सहिरण्यं च ब्राह्मणाय निवेदयेत्।। प्राप्नुयात्तेन लक्ष्मीं पुत्रपौत्रादिसम्पदः ।।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजगुरू, बक्री पश्चिमास्तो बुधः ८ तः पूर्वोदितः १२ तो मार्गी, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोस्तापाग्निभयमेघचारादयस्तन्मध्यभागे झंझावातोपलपातमेघचारादयः ।

द्वितीयवैशाखशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. १५।५।२०१० ई. तः दि. २७।५।२०१० ई. या., पश्चिमेकालः । मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, अशुद्धः, ग्रीष्मर्तुः, सौम्यगोलायने ।

तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ श.	१।४३	दि. ६।०२	रो. ५२।१५	रा. २।१५	अगं. ३५।६	ब. ०१।४३	वृष	अहो.	१।००।४०।३३	३३।१५	५।२१	६।३६	२५	१	१५
३ र.	५५।१३	रा. ३।२५	मृ. ५०।२६	रा. १।३२	सु. २६।५०	तै. २७।०५	वृ. २१।२२	दि. १।५३	१।१।३८।१२	३३।१८	५।२०	६।४०	२६	२	१६
४ चं.	५०।३८	रा. १।३५	आ. ४७।५४	रा. १२।३०	धृ. २३।५३	व. २२।५६	मिथुन	अहो.	१।२।३५।५०	३२।२१	५।२०	६।४०	२७	३	१७
५ मं.	४५।२४	रा. ११।२६	पुन. ४४।३६	रा. ११।११	शू. १७।१६	ब. १८।०१	मि. ३०।२८	सा. ५।३०	१।३।३३।२८	३३।२४	५।१६	६।४१	२८	४	१८
६ बु.	३६।३७	रा. ६।१०	पुष्य. ४०।५३	रा. ६।४०	गं. १०।७	कौ. १२।३१	कर्क	अहो.	११।४।३१।६	३३।२६	५।१६	६।४१	२९	५	१९
७ बृ.	३३।३५	सा. ६।४४	आश्ले. ३६।४८	रा. ८।०१	वृ. २।४२	ग. ०६।३६	क. ३६।४८	रा. ८।१	१।५।२८।३४	३३।२९	५।१८	६।४२	३०	६	२०
८ शु.	२७।२५	दि. ४।१६	म. ३२।३८	सा. ६।२१	व्या. ४७।२६	वि. ००।३०	सिंह	अहो.	१।६।२६।२	३३।३२	५।१८	६।४२	३१	७	२१
९ श.	२१।२३	दि. १।५०	पू.फा. २८।३७	दि. ४।४४	कृ. ३६।५८	कौ. २१।२३	सि. ४२।४१	रा. १०।२१	१।७।२३।३०	३३।३४	५।१७	६।४३	१	८	२२
१० र.	१५।४०	दि. ११।३३	उ.फा. २४।५४	दि. ३।१५	व. ३२।४६	ग. १५।४०	कन्या	अहो.	१।८।२०।५७	३३।३६	५।१७	६।४३	२	९	२३
११ चं.	१०।२३	दि. ६।२५	ह. २१।४४	दि. १।५८	सि. २६।३	वि. १०।२३	कं. ५०।२७	रा. १।२७	१।९।१८।२४	३३।३८	५।१६	६।४४	३	१०	२४
१२ मं.	०५।४६	दि. ७।३६	चि. १९।६	दि. १२।५६	व्य. १९।५६	बा. ०५।४६	तुला	अहो.	१।१०।१५।५१	३३।४०	५।१६	६।४४	४	११	२५
१३ बु.	०२।७	दि. ६।०७	स्वा. १७।४३	दि. १२।२१	ब. १४।३१	तै. ०२।०७	तुला	अहो.	१।११।१३।१८	३३।४२	५।१६	६।४४	५	१२	२६
१५ बृ.	५७।४६	रा. ४।२१	वि. १७।६	दि. १२।०७	प. ६।५७	वि. २८।३४	तु. २।१७	दि. ६।१०	१।१२।१०।३४	३३।४४	५।१५	६।४५	६	१३	२७

द्वितीयामानं ५७।१५, **वृषेरविः** ४।२५, मु. ४५ फलं समर्घ, **विष्णुपदीसंक्रान्तिपुण्यकालो** घ. १० मि. १६ यावद्दिने, चन्द्रदर्शनं मु. ४५ समश्रृंगं फलं ▲ मासादिः, **अक्षयतृतीया,** त्रेतायुगादिः, गंगास्नानदानादिः, **श्रीपरशुरामावतारः,** श्रीपरशुरामजयन्ती, द. ति. ५५।१३ उपरि। पश्चिमदक्षिणयात्रा पञ्चम्यां, द. ति. ५०।३८ या., भ. २२।५६ उ. ५०।३८ यावत्। ▲समर्घ, **श्रीशिवाजीजयन्ती,** वैशाखस्नानसमाप्तिः, **हरिद्वारे कल्पवाससमाप्तिः।** **श्रीशंकराचार्यस्य २५१७ जयन्तीमहोत्सवः,** पश्चिमदक्षिणयात्रा मिथुनस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा पुनर्वसौ तत उत्तरां विना यात्रा पञ्चम्याम्। उत्तरां विना यात्रा पुष्ये ।

धुवयोगमानं ५२।२४, भ. ३३।३५ उ., गं. २५।४८ उ. ४०।४८ या., **जह्नुसप्तमी,** जह्नुमुनेः कर्णरन्ध्राद् गंगायाः प्राकट्यं, गंगास्नानदानादिः । पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्यां, भ. ०।३० यावत् । ●हनुमद्ध्वजदानम्, उत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम् । **श्रीजानकीनवमीव्रतं,** भूगर्भाज्जगज्जनन्या जानक्याः प्रादुर्भावः, सीतामह्यां पुण्यारण्ये (पुनौराया) श्रीसीतारामपूजनदर्शनादिकं, **मैथिलीदिवसः,** ● भ. ४३।२ उपरि, १०–११ एकोद्दिष्टम् ।

विजया ११ व्रतं सर्वेषां, दक्षिणयात्रैकादश्यां, भः १०।२३ यावत् ।

रोहिण्यां रविः ३०।१७, कुशोदकेन पारणं, **मधुसूदन १२,** प्रदोष १३ व्रतं, पश्चिमदक्षिणयात्रा ।

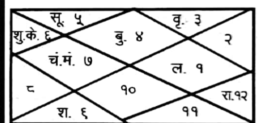
चतुर्दशीमानं ५७।१५, भ. ५६।२२ उ., प्रदोष १४ व्रतं, नरसिंह १४ व्रतं प्रदोषः घं. ८ मि. २० यावद्रात्रौ, **श्रीनरसिंहावतारः,** श्रीनरसिंहपूजनदर्शनादिकम् ।

वैशाखी १५ स्नानदानादिः, **कच्छपावतारः,** बुद्धावतारः, **श्रीबुद्धजयन्ती,** पश्चिमोत्तरयात्रानुराधायां, भ. २८।३४ या., **शुद्धारंभः** ५७।४६ उपरि ।

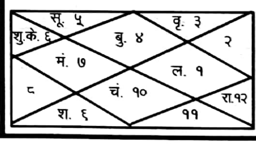
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ श.	३।२३।३६।३३	०।७।१०।३६	११।३।५५।१३	२।२।०।३८	५।४।१८।०	२।२२।४१।५६	४६।३६	५।२१	७।१७	६।३०	११।४८	१४।४	१६।१६	१८।३६	२०।५३	२२।५८	०।४४	२।१५	३।४४
३ र.	३।२४।७।५१	०।७।५२।४३	११।४।६।३७	२।३।१२।२६	५।४।१६।०	२।२२।३८।४८	४६।४०	५।१७	७।१३	६।२६	११।४४	१४।०	१६।१५	१८।३२	२०।४६	२२।५४	०।४०	२।११	३।४०
४ चं.	३।२४।३६।६	०।८।३४।५०	११।४।१८।१	२।४।२४।१४	५।४।१४।१	२।२२।३५।३७	४६।४१	५।१३	७।६	६।२२	११।४०	१३।५६	१६।११	१८।२८	२०।४५	२२।५०	०।३६	२।७	३।३६
५ मं.	३।२५।४।२७	०।९।१६।५७	११।४।२९।२५	२।५।३६।२	५।४।१२।२	२।२२।३२।२७	४६।४२	५।९	७।५	६।१८	११।३६	१३।५२	१६।७	१८।२४	२०।४१	२२।४६	०।३२	२।३	३।३२
६ बु.	३।२५।३२।४५	०।९।५९।४	११।४।४०।४८	२।६।४७।४९	५।४।१०।३	२।२२।२९।१७	४६।४३	५।५	७।१	६।१४	११।३२	१३।४८	१६।३	१८।२०	२०।३७	२२।४२	०।२८	१।५९	३।२८
७ बृ.	३।२६।२।१७	०।११।११।४१	११।४।५१।१८	२।७।५८।५८	५।४।८।४८	२।२२।२६।६	४६।४५	५।१	६।५७	६।१०	११।२८	१३।४४	१५।५९	१८।१६	२०।३३	२२।३८	०।२४	१।५५	३।२४
८ शु.	३।२६।३१।४९	०।१२।२४।१८	११।५।१।४८	२।९।१०।७	५।४।७।३३	२।२२।२२।५५	४६।४६	४।५७	६।५३	६।६	११।२४	१३।४०	१५।५५	१८।१२	२०।२९	२२।३४	०।२०	१।५१	३।२०
९ श.	३।२७।१।२१	०।१३।३६।५५	११।५।१२।१८	२।१०।२१।१६	५।४।६।१८	२।२२।१९।४४	४६।४७	४।५३	६।४९	६।२	११।२०	१३।३६	१५।५१	१८।८	२०।२५	२२।३०	०।१६	१।४७	३।१६
१० र.	३।२७।३०।५३	०।१४।४९।३१	११।५।२२।४८	२।११।३२।२४	५।४।५।४	२।२२।१६।३३	४६।४८	४।४९	६।४५	८।५८	११।१६	१३।३२	१५।४७	१८।४	२०।२१	२२।२६	०।१२	१।४३	३।१२
११ चं.	३।२८।०।२५	०।१६।२।७	११।५।३३।१७	२।१२।४३।३२	५।४।३।५०	२।२२।१३।२२	४६।४९	४।४५	६।४१	८।५४	११।१२	१३।२८	१५।४३	१८।०	२०।१७	२२।२२	०।८	१।३९	३।८
१२ मं.	३।२८।२९।५६	०।१७।१४।४३	११।५।४३।४६	२।१३।५४।४०	५।४।२।३६	२।२२।१०।१२	४६।५०	४।४१	६।३७	८।५०	११।८	१३।२४	१५।३९	१७।५६	२०।१३	२२।१८	०।४	१।३५	३।४
१३ बु.	३।२८।५९।२७	०।१८।२७।१९	११।५।५४।१५	२।१५।५।४८	५।४।१।२२	२।२२।७।२	४६।५१	४।३७	६।३३	८।४९	११।४	१३।२०	१५।३५	१७।५२	२०।९	२२।१४	०।०	१।३१	३।०
१५ बृ.	३।२९।३०।२	०।१९।५८।१५	११।६।३।४७	२।१६।१६।३४	५।४।०।५४	२।२२।३।५१	४६।५२	४।३३	६।२९	८।४२	११।०	१३।१६	१५।३१	१७।४८	२०।५	२२।१०	२३।५६	१।२७	२।५६

६ बुधे वल्ली ८।३८।३४।३१
अयनांशाः २२।३६।५७

१३ बुधे वल्ली ८।३८।३४।३८
अयनांशाः २२।३६।५८

विविधविषया : वैशाखशुक्लतृतीयायां **परशुरामार्घ्यदानमन्त्रः**—जामदग्न्य महावीर क्षत्रियान्तकर प्रभो । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं कृपया परमेश्वर। वैशाखशुक्लनवम्यां **जानकीनवमीव्रतं**—वैशाखस्य सिते पक्षे नवम्यां सोमवासरे। प्रादुर्बभूव लोकानां हिताय जनकात्मजा।। तत्र **जानकीं संपूज्य प्रणमेत्तन्मन्त्रः**—दशाननविनाशाय जाता धरणिसंभवा। मैथिली शीलसंपन्ना पातु नः पतिदेवता। **मूलवासः**—स्वर्गे शुचिप्रौष्ठपदेषमाघे भूमौ नभः कार्तिकचैत्रपौषे। मूलं ह्यधस्तात्तु तपस्यमार्गवैशाखशुक्रेष्वशुभं च तत्र। **अभुक्तमूलविचारः**—अश्विनीमघमूलादौ त्रिवेदनवनाडिकाः । रेवतीसर्पशंक्रान्ते मासरुद्ररसाः क्रमात् ।। तस्मादेषूत्पन्नानां शान्तिः कार्या। मूलोत्पन्नानां **विशेषेण, यतोहि**—मूलाद्यपादजो हन्ति पितरञ्च द्वितीयजम्। मातरञ्च तृतीयेऽर्थं शुभदस्तु तुरीयजः । सा शान्तिः जन्मानन्तरमग्रिममूलादिनक्षत्रेषु कार्या। **मूलवृक्षविचारः**—मूलस्तम्भस्त्वचा शाखा पत्रं पुष्पं फलं शिखा। मुनयोऽष्टौ दिशा रुद्राः सूर्याः पञ्चाब्धयोऽग्नयः । मूले मूलविनाशः स्यात्स्तम्भे वंशविनाशनम् । त्वचि मातुर्भवेत्क्लेशः शाखायां मातुलस्य च। पत्रे राज्यं विजानीयात्पुष्पे मन्त्रिपदं स्मृतम् । फले च विपुला लक्ष्मीः शिखायामल्पजीवितम्। **त्रीतरशान्तिरपि** विधेया। तत्र सजातीयापत्यत्रयानन्तरं विजातीयापत्यप्रसवस्त्रीतरः।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजबुधगुरवः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोस्तापाग्निभयमेघचारादयस्तन्मध्यभागे मेघचारवायुच्छिन्नवृष्टयः।

ज्येष्ठकृष्णपक्षः

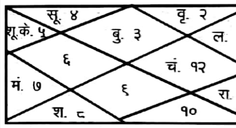
शकाब्दः १६३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. २८।५।२०१० ई. तः दि. १२।६।२०१० ई. या., पश्चिमेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, शुद्धः, ग्रीष्मर्तुः, सौम्यगोलायने।

तिथयः / दिनानि	तिथिमानानि द. प.	घं. मि.	नक्षत्राणि द. प.	घं. मि.	योगाः द. प.	करणानि द. प.	चन्द्रराशयः रा. द. प.	घं. मि.	स्पष्टसूर्यः राश्यादिः	दिनमानं द. प.	सू. उ. घं. मि.	सू. अ. घं. मि.	दिनांका रा.	सौ.	अं.	
१ शु.	५७।२४	रा. ४।१३	अ. १७।४७	दि. १२।२२	शि. ६।१८	बा. २७।३५	वृश्चिक	अहो.	१।१३।०७।५०	३३।४५	५।१५	६।४५	७	१४	२८	मघायां सिहे कुजः ४५।४०, उत्तरयात्रा प्रतिपादि, **बुधवेधाद्विवाहो** मध्यमोनुराधायाम् ।
२ श.	५८।२१	रा. ४।३५	ज्ये. १६।४०	दि. १।०७	सि. ३।४२	तै. २७।५३	वृ. १६।४०	दि. १।७	१।१४।०५।०६	३३।४६	५।१५	६।४५	८	१५	२९	गं. १३।४० उ. २८।४० या., **नैर्ऋत्यामगस्त्यास्तः** पश्चिमोत्तरयात्रा ज्येष्ठायां तत उत्तरयात्रा मूले । ●श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा ।
३ र.	६०।००	अहो.	मू. २२।४६	दि. २।२३	सा. २।३	व. २६।२७	धनु	अहो.	१।१५।०२।२२	३३।४७	५।१५	६।४५	९	१६	३०	**केतुवेधाद्विवाहो** मध्यमो मूले, पूर्वोत्तरयात्रा, भ. २६।२७ उपरि।
३ च.	००।३३	दि. ५।२७	पू.षा. २७।७	दि. ४।०५	शुभः १।२५	वि. ००।३३	ध. ४३।२७	रा. १०।३७	१।१५।५६।३८	३३।४८	५।१४	६।४६	१०	१७	३१	**श्रीआखुरथ ४ व्रतम्**, उत्तरयात्रा तृतीयायां, द. ति. ०।३३ उ., भ ०।३३ यावत् ।
४ म.	३।५२	दि. ६।४७	उ.षा. ३२।२७	सा. ६।१३	शुक्लः १।३६	बा. ०३।३२	मकर	अहो.	१।१६।५६।५४	३३।४९	५।१४	६।४६	११	१८	१	ज़ून ६, द. ति. ३।५२ या., उत्तरां विना यात्रा श्रवणायाम् ।
५ बु.	०८।७	दि. ८।२६	श्र. ३८।३०	रा. ८।३८	ब. २।३६	तै. ०८।०७	मकर	अहो.	१।१७।५४।१०	३३।५०	५।१४	६।४६	१२	१९	२	मार्गी शनिः १।५५, **पञ्चकारंभो** रात्रौ घं. ८ मि. ३८ उ., **मुण्डनं** पञ्चम्यां, **विवाहो धनिष्ठायां** (श्रवणायां कुजवेधाद्विवाहो नैव), उत्तरां विना यात्रा ●
६ बृ.	१२।५६	दि. १०।२६	ध. ४५।४	रा. ११।१६	ऐ. ४।४	व. १२।५६	म. ११।४७	दि. ६।५७	१।१८।५१।१६	३३।५२	५।१४	६।४६	१३	२०	३	वृषेबुधः १६।४८, भ. १२।५६ उ. ४५।३२ या., **विवाहो धनिष्ठायां**, पूर्वयात्रा मकरस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम् ।
७ शु.	१८।४	दि. १२।२७	श. ५१।३४	रा. १।५१	वै. ५।४४	ब. १८।०४	कुम्भ	अहो.	१।१९।४८।२८	३३।५३	५।१३	६।४७	१४	२१	४	८ एकोद्दिष्टम् ।
८ श.	२२।५७	दि. २।२४	पू.भा. ५७।४१	रा. ४।१७	वि. ७।१७	कौ. २२।५७	कुं. ४१।१०	रा. ६।४१	१।२०।४५।३७	३३।५४	५।१३	६।४७	१५	२२	५	पश्चिमयात्रा कुंभस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वभाद्रे ।
९ र.	२७।१५	दि. ४।०७	उ.भा. ६०।००	अहो.	प्री. ८।२८	ग. २७।१५	मीन	अहो.	१।२१।४२।४५	३३।५५	५।१३	६।४७	१६	२३	६	**विवाहो दशम्यां**, भ. ५८।५६ उ., ६ एकोद्दिष्टम् ।
१० चं.	३०।३७	दि. ५।२८	उ.भा. ३।४	दि. ६।२७	आ. ६।०१	वि. ३०।३७	मीन	अहो.	१।२२।३६।५३	३३।५६	५।१३	६।४७	१७	२४	७	**विवाह उत्तरभाद्रे** (रेवत्यां शनिवेधाद्विवाहो नैव), पश्चिमोत्तरयात्रा रेवत्यां, भः ३०।३७ या., गं. ५५।२४ उपरि ।
११ म.	३२।५१	सा. ६।२१	रे. ७।२४	दि. ८।११	सौ. ८।४०	ब. ०१।४४	मी. ७।२४	दि. ८।११	१।२३।३७।०१	३३।५७	५।१३	६।४७	१८	२५	८	**मृगशिरायां रविः** २६।७, कर्के शुक्रः २६।२१, गं. १०।२४ या., **अपरा** ११ व्रतं सर्वेषां, **पञ्चकान्तो** दिवा घं. ८ मि. ११ उ., उत्तरां विना यात्रा द्वादश्याम् ।
१२ बु.	३३।५३	सा. ६।४५	अ. १०।३७	दि. ६।२७	शो. ७।३२	कौ. ३।२२	मेष	अहो.	१।२४।३४।०६	३३।५८	५।१२	६।४८	१९	२६	९	तिलेन पारणं, प्रदोष १३ व्रतं, **विवाह** उत्तरां विना यात्रा इन्धनस्थापनञ्चाश्विन्याम् ।
१३ बृ.	३३।३५	सा. ६।३८	भ. १२।३३	दि. १०।१३	अगं. ५।१७	ग. ०३।४४	मे. २७।४३	दि. ४।१७	१।२५।३१।१०	३४।००	५।१२	६।४८	२०	२७	१०	पूर्वास्तो बुधः २१।२१, भ. ३३।३५ उ., **प्रदोष** १४ व्रतम्, इन्धनस्थापनं त्रयोदश्याम् ।
१४ शु.	३२।०४	सा. ६।०२	कृ. १३।१३	दि. १०।२६	सु. २।४	वि. ०२।५०	वृष	अहो.	१।२६।२८।११	३४।०२	५।१२	६।४८	२१	२८	११	**धृतियोगमानं** ५५।४६, भ. २।५० या., पूर्वदक्षिणयात्रा रोहिण्यां चतुर्दश्याम् ।
३० श.	२६।१८	दि. ४।५४	रो. १२।४१	दि. १०।१५	शू. ५२।४६	च. ००।४१	वृ. ४१।५४	रा. ६।५७	१।२७।२५।१२	३४।०४	५।११	६।४६	२२	२९	१२	**ज्यैष्ठी** ३० स्नानदानादिः, **वटसावित्रीव्रतं**, पूर्वां विना यात्रा प्रतिपदि ।

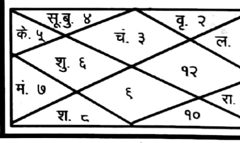
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ शु.	४।०।०।३७	०।२१।२६।११	११।६।१३।१६	२।१७।२७।२०	५।४।०।२७	२।२२।०।४०	४६।५३	४।२६	६।२५	८।३८	१०।५६	१३।१२	१५।२७	१७।४४	२०।१	२२।६	२३।५२	१।२३	२।५२
२ श.	४।०।३१।१२	०।२३।०।६	११।६।२२।५१	२।१८।३८।५	५।३।५६।५६	२।२१।५७।२६	४६।५४	४।२५	६।२१	८।३४	१०।५२	१३।८	१५।२३	१७।४०	१९।५७	२२।२	२३।४८	१।१९	२।४८
३ र.	४।१।१।४६	०।२४।३१।१	११।६।३२।२३	२।१९।४८।५०	५।३।५६।३१	२।२१।५४।१८	४६।५५	४।२१	६।१७	८।३०	१०।४८	१३।४	१५।१९	१७।३६	१९।५३	२१।५८	२३।४४	१।१५	२।४४
३ च.	४।१।३२।२०	०।२६।१।५६	११।६।४१।५५	२।२०।५६।३५	५।३।५६।३	२।२१।५१।७	४६।५५	४।१७	६।१३	८।२६	१०।४४	१३।०	१५।१५	१७।३२	१९।४९	२१।५४	२३।४०	१।११	२।४०
४ म.	४।२।२।५४	०।२७।३२।५१	११।६।५१।२७	२।२२।१०।२०	५।३।५८।५७	२।२१।४७।५७	४६।५५	४।१३	६।९	८।२२	१०।४०	१२।५६	१५।११	१७।२८	१९।४५	२१।५०	२३।३६	१।७	२।३६
५ बु.	४।२।३३।२८	०।२९।३।४६	११।७।०।५६	२।२३।२१।५	५।३।५६।१	२।२१।४४।४७	४६।५५	४।९	६।५	८।१८	१०।३६	१२।५२	१५।७	१७।२४	१९।४१	२१।४६	२३।३२	१।३	२।३२
६ बृ.	४।३।५।१७	१।०।४६।२४	११।७।९।३६	२।२४।३१।०	५।३।५६।४	२।२१।४१।३६	४६।५६	४।५	६।१	८।१४	१०।३२	१२।४८	१५।३	१७।२०	१९।३७	२१।४२	२३।२८	०।५९	२।२८
७ शु.	४।३।३७।६	१।२।२६।२	११।७।१८।१८	२।२५।४०।५५	५।३।५६।४३	२।२१।३८।२५	४६।५७	४।१	५।५७	८।१०	१०।२८	१२।४४	१४।५६	१७।१६	१९।३३	२१।३८	२३।२४	०।५५	२।२४
८ श.	४।४।८।५५	१।४।११।४०	११।७।२६।५७	२।२६।५०।५०	५।४।०।२२	२।२१।३५।१४	४६।५८	३।५७	५।५३	८।६	१०।२४	१२।४०	१४।५५	१७।१२	१९।२९	२१।३४	२३।२०	०।५१	२।२०
९ र.	।४।४०।४४	१।५।५४।१८	११।७।३५।३६	२।२८।०।४४	५।४।१।१	२।२१।३२।३	४६।५९	३।५३	५।४९	८।२	१०।२०	१२।३६	१४।५१	१७।८	१९।२५	२१।३०	२३।१६	०।४७	२।१६
१० चं.	४।५।१२।३३	१।७।३६।५५	११।७।४४।१५	२।२९।१०।३८	५।४।१।४०	२।२१।२८।५२	४६।५९	३।४९	५।४५	७।५८	१०।१६	१२।३२	१४।४७	१७।४	१९।२१	२१।२६	२३।१२	०।४३	२।१२
११ म.	४।५।४४।२२	१।९।१९।३२	११।७।५२।५४	३।०।२०।३२	५।४।२।१९	२।२१।२५।४१	४६।५९	३।४५	५।४१	७।५४	१०।१२	१२।२८	१४।४३	१७।०	१९।१७	२१।२२	२३।८	०।३९	२।८
१२ बु.	४।६।१६।१०	१।११।२।९	११।८।१।३३	३।१।३०।२६	५।४।२।५७	२।२१।२२।३१	४६।५९	३।४१	५।३७	७।५०	१०।८	१२।२४	१४।३९	१६।५६	१९।१३	२१।१८	२३।४	०।३५	२।४
१३ बृ.	४।६।४८।४६	१।१२।५१।३१	११।८।६।२६	३।२।४०।१९	५।४।३।५८	२।२१।१९।२०	४७।००	३।३७	५।३३	७।४६	१०।४	१२।२०	१४।३५	१६।५२	१९।९	२१।१४	२३।०	०।३१	२।०
१४ शु.	४।७।२१।२२	१।१४।४०।५३	११।८।१७।२५	३।३।५०।६	५।४।४।५६	२।२१।१६।६	४७।०१	३।३३	५।२९	७।४२	१०।०	१२।१६	१४।३१	१६।४८	१९।५	२१।१०	२२।५६	०।२७	१।५६
३० श.	४।७।५३।५८	१।१६।३०।१४	११।८।२५।२१	३।४।५६।५६	५।४।६।०	२।२१।१२।५८	४७।०२	३।२९	५।२५	७।३८	९।५६	१२।१२	१४।२७	१६।४४	१९।१	२१।६	२२।५२	०।२३	१।५२

५ बुधे वल्ली ८।३८।३४।४५
अयनांशाः २२।३६।५६

१२ बुधे वल्ली ८।३८।३४।५२
अयनांशाः २२।४०।००

विविधविषया : अमायां **वटसावित्रीव्रतम्**—अमायाञ्च तथा ज्येष्ठे वटमूले महासती। त्रिरात्रोपोषिता नारी विधानेन प्रपूजयेत् ।। सावित्रीप्रतिमां कुर्यात्सौवर्णी वापि मृण्मयीम् । सप्तधान्येन संयुक्तां सावित्रीप्रतिमां शुभाम् ।। सार्द्धं सत्यवता साध्वीं फलनैवेद्यदीपकैः। सावित्र्याख्यानकञ्चापि वाचयित्वा द्विजोत्तमैरिति विधिपूर्वकं सम्पूज्य ब्राह्मणाय **दद्यात्तन्मन्त्रः**—सावित्रीयं मया दत्ता सहिरण्या महासती। ब्रह्मणः प्रीणनार्थाय ब्राह्मणः प्रतिगृह्यताम् ।। **कतिचिन्नियमाः**—समित्पुष्पकुशादीनि ब्राह्मणः स्वयमाहरेत्। शूद्रानीतैः क्रयक्रीतैः कर्म कुर्वन् पतत्यधः ।। **सन्तानप्रदसन्तानगोपालमन्त्रः**—देवकीसुत गोविन्द वासुदेव जगत्पते । देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शरणं गतः।। इति मन्त्रस्य सपादलक्षसंख्यकजपः, तिलपायसघृतैस्तद्दशांशहोमः, तद्दशांशतर्पणं, तद्दशांशमार्जनं, तद्दशांशब्राह्मणभोजनञ्च कारयेत् । काशीमाहात्म्यं, स्कान्दे **काशीखण्डे**—कैलाशादधिका काशी काशी सर्वप्रकाशिका । कैलाशे शंकरोऽप्येकः काश्यां सर्वेऽपि शंकराः ।। अन्यानि मुक्तिक्षेत्राणि काशीप्राप्तकरणाणि च । काशीं प्राप्य विमुच्येत नान्यथा तीर्थकोटिभिः।।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजगुरू, मार्गी पूर्वोदितो बुधः १३ तः पूर्वास्तः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, वक्री पूर्वोदितः शनिः ५ तो मार्गी ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोस्तापाग्निभयादयस्तन्मध्यभागे मेघचारच्छिन्नवृष्टितापादयः ।

ज्येष्ठशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. १३।६।२०१० ई. तः दि. २६।६।२०१० ई. या., पश्चिमेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, शुद्धः, ग्रीष्मर्तुः, सौम्यगोलायने।

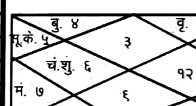
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ र.	२५।३४	दि. ३।२५	मृ. ११।७	दि. ६।३८	गं. ४६।५६	ब. २५।३४	मिथुन	अहो.	१।२८।२२।१३	३४।०५	५।११	६।४६	२३	३०	१३
२ चं.	२०।५६	दि. १।३५	आ. ८।४५	दि. ८।४१	वृ. ४०।२६	कौ. २०।५६	मि. ५१।२४	रा. १।४५	१।२६।१६।१३	३४।०६	५।११	६।४६	२४	३१	१४
३ मं.	१५।४३	दि. ११।२८	पुन. ५।३६	दि. ७।२५	ध्रु. ३३।२५	ग. १५।४३	कर्क	अहो.	२।००।१६।१३	३४।०७	५।११	६।४६	२५	१	१५
४ बु.	६।५४	दि. ६।०८	पुष्य १।५५	दि. ५।५६	व्या. २६।३	वि. ०६।५४	क. ५७।५०	रा. ४।१८	२।१।१३।१३	३४।८	५।१०	६।५०	२६	२	१६
५ बृ.	३।५०	दि. ६।४२	म. ५३।४१	रा. २।३८	ह. १८।२६	बा. ०३।५०	सिंह	अहो	२।२।१०।०६	३४।१०	५।१०	६।५०	२७	३	१७
७ शु.	५१।३०	रा. १।४६	पू.फ. ४६।३५	रा. १।००	ब. १०।५०	ग. २४।३४	सिंह	अहो.	२।३।०७।०५	३४।११	५।१०	६।५०	२८	४	१८
८ श.	४५।३६	रा. ११।२६	उ.फ. ४५।४६	रा. ११।२८	सि. ३।१८	वि. १८।३५	सिं. ३।३८	दि. ६।३७	२।४।४।०१	३४।१२	५।१०	६।५०	२९	५	१९
९ र.	४०।१९	रा. ६।१७	ह. ४२।२४	रा. १०।०७	व. ४६।१६	बा. १२।५६	कन्या	अहो.	२।५।००।५६	३४।१३	५।०६	६।५१	३०	६	२०
१० चं.	३५।३८	सा. ७।२४	चि. ३६।४५	रा. ६।०३	प. ४३।२	तै. ०७।५६	कं. ११।५	दि. ६।३५	२।५।५७।५१	३४।१४	५।०६	६।५१	३१	७	२१
११ मं.	३१।४८	दि. ५।५२	स्वा. ३७।५६	रा. ८।१६	शि. ३७।३१	व. ०३।४३	तुला	अहो.	२।६।५४।४६	३४।१५	५।०६	६।५१	१	८	२२
१२ बु.	२८।५६	दि. ४।४३	वि. ३७।७	रा. ८।००	सि. ३२।४८	ब. ००।२२	तु. २२।२०	दि. २।५	२।७।५१।४१	३४।१६	५।०६	६।५१	२	९	२३
१३ बृ.	२७।१४	दि. ४।०३	अ. ३७।२६	रा. ८।०७	सा. २८।५६	तै. २७।१४	वृश्चिक	अहो.	२।८।४८।३३	३४।१५	५।०६	६।५१	३	१०	२४
१४ शु.	२६।४७	दि. ३।५२	ज्ये. ३६।०१	रा. ८।४५	शुभः २६।१०	व. २६।४७	वृ. ३६।१	रा. ८।४५	२।९।४५।२५	३४।१४	५।०६	६।५१	४	११	२५
१५ श.	२७।३५	दि. ४।११	मू. ४१।५१	रा. ६।५३	शुक्लः २४।२२	ब. २७।३५	धनु	अहो.	२।१०।४२।१७	३४।१३	५।०६	६।५१	५	१२	२६

विवाहो मृगशिरसि ।
मासान्तः, चन्द्रदर्शन मु. ४५ सौम्यशृंग फल समर्घम्, रंभातृतीया, पञ्चाग्निव्रतम् । ▲**छन्दोगानामुपनयनं,** पश्चिमदक्षिणयात्रा द्वादश्यां स्वात्यां, भ. ३।४३ उ. ३१।४८ यावत् ।
मिथुने रविः ३०।०० मु. ३० फल साम्यं, **षडशीतिसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. ५ मि. ११ उ. अपराह्णे, **श्रीमहाराणाप्रतापजयन्ती,+**
आश्लेषामानं ५५।५५, भ. ६।५४ या., गं. ४६।५० उ., मासादिः ।
षष्ठीमानं ५३।४७, गं. १।५० या., **विवाहो मघायां,** पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वफल्गुन्याम्, इन्धनस्थापनम् ।
गृहप्रवेशो विवाहश्च सप्तम्यामुत्तरफल्गुन्यां, द. ति. ५१।३० उ., भ. ५१।३० उपरि । + द.ति. १५।४३ उ. ३०।० या, भ. ४५।४६ उ., ३–४ एकोद्दिष्टम् ।
व्यतीपातयोगमानं ५२।४७, द. ति. ४५।३६ या, भ. १८।३५ या., दक्षिणयात्रा हस्ते ।
मिथुने बुधः ५।२०, **गुरुवेधाद्विवाहो मध्यमः** पूर्वदक्षिणयात्रा च दशम्याम् । ●पृथिव्यां गंगावतरणं, **श्रीरामेश्वरप्रतिष्ठादिनं** तद्दर्शनं पूजनञ्च ।
उपनयनं, मुण्डनं, **विवाहो** दिवारात्रौ, **गृहारंभप्रवेशौ,** दक्षिणयात्रा कन्यास्थे चन्द्रे ततः पश्चिमदक्षिणयात्रा, **गंगादशहरा,** गंगास्नानदानादिः, ●
आर्द्रायां रविः ३१।३४ स्त्रीस्त्रीसूचयोगो वृश्चिकलग्नं श्रगालवाहनं सौम्यानाडीपतिर्गुरुस्तेन झंझावातयोगः, **निर्जला** ११ व्रतं सर्वेषां, रात्रौ ११ व्रतोद्यापनं, ▲
प्रदोष१३व्रतं,, तिलेन पारणं, त्रिविक्रम १२, **गृहप्रवेशो विवाहश्चानुराधायाम्** । – पूर्वोत्तरयात्रा मूले, म. २६।४७ उ. ५७।११ या., गं. ३३।१ उ. ४८।१ यावत् ।
प्रदोष १४ व्रतं, चम्पक १४, **विवाहो गृहप्रवेशः** पश्चिमोत्तरयात्रा इन्धनस्थापनञ्च त्रयोदश्याम् ।
आर्द्रास्थे सूर्ये **पितृतृप्तिकरं नवोदकनिमित्तकपार्वणश्राद्धं** विधेयं, **केतुवेधाद्विवाहो मध्यमो मूले,** इन्धनस्थापनं पूर्णिमायाम्, उत्तरयात्रा ज्येष्ठायां ततः –
ज्यैष्ठी १५ स्नानदानादिः, **साम्प्रतिकवैवस्वतमन्वादिः,** श्रीकबीरजयन्ती, **गृहारंभः** पूर्णिमायाम्, उत्तरयात्रा प्रतिपदि ।

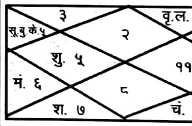
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ र.	४।८।२६।३४	१।१८।१६।३५	११।८।३३।१७	३।६।६।४६	५।४।७।१	२।२१।६।४७	४७।०३	३।२५	५।२१	७।३४	६।५२	१२।८	१४।२३	१६।४०	१८।५७	२१।२	२२।४८	०।१६	१।४८
२ चं.	४।८।५६।१०	१।२०।८।५६	११।८।४१।१३	३।७।१६।३६	५।४।८।२	२।२१।६।३६	४७।४	३।२१	५।१७	७।३०	६।४८	१२।४	१४।१९	१६।३६	१८।५३	२०।५८	२२।४४	०।१५	१।४४
३ मं.	४।६।३१।४६	१।२१।५८।१७	११।८।४६।६	३।८।२६।२६	५।४।६।३	२।२१।३।२६	४७।४	३।१७	५।१३	७।२६	६।४४	१२।०	१४।१५	१६।३२	१८।४९	२०।५४	२२।४०	०।११	१।४०
४ बु.	४।१०।४।२२	१।२३।४७।३८	११।८।५७।४	३।६।३६।१५	५।४।१०।३	२।२१।०।१६	४७।४	३।१३	५।९	७।२२	६।४०	११।५६	१४।११	१६।२८	१८।४५	२०।५०	२२।३६	०।७	१।३६
५ बृ.	४।१०।३७।४०	१।२५।४०।२१	११।६।३।८	३।१०।४८।५	५।४।११।५३	२।२०।५७।५	४७।५	३।९	५।५	७।१८	६।३६	११।५२	१४।७	१६।२४	१८।४१	२०।४६	२२।३२	०।३	१।३२
७ शु.	४।११।१०।५८	१।२७।३३।४	११।६।६।१२	३।११।५६।५५	५।४।१३।४३	२।२०।५३।५४	४७।६	३।५	५।१	७।१४	६।३२	११।४८	१४।३	१६।२०	१८।३७	२०।४२	२२।२८	२३।५६	१।२८
८ श.	४।११।४४।१६	१।२६।२५।४७	११।६।१५।१६	३।१३।५।४५	५।४।१५।३३	२।२०।५०।४३	४७।७	३।१	४।५७	७।१०	६।२८	११।४४	१३।५६	१६।१६	१८।३३	२०।३८	२२।२४	२३।५५	१।२४
९ र.	४।१२।१७।३४	२।१।१८।३०	११।६।२१।२०	३।१४।१४।३५	५।४।१७।२३	२।२०।४७।३२	४७।८	२।५७	४।५३	७।६	६।२४	११।४०	१३।५५	१६।१२	१८।२६	२०।३४	२२।२०	२३।५१	१।२०
१० चं.	४।१२।५०।५२	२।३।११।१३	११।६।२७।२३	३।१५।२३।२५	५।४।१६।१३	२।२०।४४।२१	४७।८	२।५३	४।४६	७।२	६।२०	११।३६	१३।५१	१६।८	१८।२५	२०।३०	२२।१६	२३।४७	१।१६
११ मं.	४।१३।२४।१०	२।५।३।५६	११।६।३३।२६	३।१६।३२।१५	५।४।२१।३	२।२०।४१।११	४७।८	२।४६	४।४५	६।५८	६।१६	११।३२	१३।४७	१६।४	१८।२१	२०।२६	२२।१२	२३।४३	१।१२
१२ बु.	४।१३।५७।२८	२।६।५६।३६	११।६।३६।२६	३।१७।४१।५	५।४।२२।५३	२।२०।३८।१	४७।८	२।४५	४।४१	६।५४	६।१२	११।२८	१३।४३	१६।०	१८।१७	२०।२२	२२।८	२३।३६	१।८
१३ बृ.	४।१४।३१।४१	२।८।५०।१८	११।६।४४।४७	३।१८।४६।१६	५।४।२५।३७	२।२०।३४।५०	४७।७	२।४१	४।३७	६।५०	६।८	११।२४	१३।३६	१५।५६	१८।१३	२०।१८	२२।४	२३।३५	१।४
१४ शु.	४।१५।५।५४	२।१०।४३।५७	११।६।५०।५	३।१६।५७।३३	५।४।२८।२१	२।२०।३१।३६	४७।६	२।३७	४।३३	६।४६	६।४	११।२०	१३।३५	१५।५२	१८।६	२०।१४	२२।०	२३।३१	१।०
१५ श.	४।१५।४०।७	२।१२।३७।३५	११।६।५५।२३	३।२१।५।४७	५।४।३१।५	२।२०।२८।२८	४७।५	२।३३	४।२६	६।४२	६।०	११।१६	१३।३१	१५।४८	१८।५	२०।१०	२१।५६	२३।२७	०।५६

४ बुधे वल्ली ८।३८।३४।५६
अयनांशाः २२।४०।१

१२ बुधे वल्ली ८।३८।३५।६
अयनांशाः २२।४०।२

विविधविषया : ज्येष्ठमासे दानवस्तूनि, वामनपुराणे–उदक्कुम्भं जलं धेनुस्तालवृन्तं सचन्दनम् । त्रिविक्रमस्य प्रीत्यर्थं प्रदद्यात् ज्येष्ठमासि च ।। **गंगादशहरा,** वाराहे–दशमीशुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि । अवतीर्णा ह्यतः स्वर्गाद्धस्तर्क्षे च सरिद्वरा ।। हरते दशपापानि तस्माद्दशहरा स्मृता । **दशहरायां** दशयोगाः, स्कान्दे–ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी बुधहस्तयोः । व्यतीपाते गरानन्दे कन्याचन्द्रे वृषे रवौ । दशयोगे नरः स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते । कुजबुधयोरत्र कल्पभेदेन व्यवस्था ज्ञेया । योगाधिक्ये फलाधिक्याद्यत्रैव योगबाहुल्यं तत्रैवेयं ग्राह्या । ज्येष्ठस्य मलमासत्वे द्वितीयज्येष्ठशुक्लदशम्यामेव गंगादशहरा। **दशपापानि**–पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापि सर्वतः। असम्बद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् ।। अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाविधानतः । परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं तथा । परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसानिष्टचिन्तनम् । वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् ।। एतानि दशपापानि हर त्वं मम जाह्नवि । दशपापहरा यस्मात्तस्माद्दशहरा स्मृता ।।

ग्रहस्थितिः–मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजगुरुशनयः, मार्गी पूर्वास्तो बुधः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः ।

वातावरणम्–पक्षस्य पूर्वार्द्धे मेघचारतापस्वल्पच्छिन्नवृष्टयस्तदुत्तरार्द्धभागे तापाग्निमयमेघचारादयः।

आषाढकृष्णपक्षः

शकाब्दः १९३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. २७।६।२०१० ई. तः दि. ११।७।२०१० ई. या., पश्चिमेकालः । मार्गी पूर्वोदितो गुरुः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, शुद्धः, ग्रीष्मर्तुः, सौम्यगोलायने।

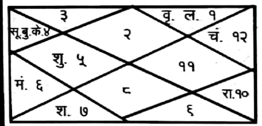
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रा.	सौ.	अं.
१ र.	२६।४०	सा. ५।०२	पू.षा. ४५।५०	रा. ११।३०	ब्र. २३।३५	कौ. २६।४०	धनु	अहो.	२।११।३६।०६	३४।१२	५।१०	६।५०	६	१३	२७
२ च.	३२।५२	सा. ६।१६	उ.षा. ५०।५७	रा. १।३३	ऐं. २३।४१	तै. १।१६	ध. २।७	दि. ६।१	२।१२।३६।०१	३४।१०	५।१०	६।५०	७	१४	२८
३ मं.	३७।००	रा. ७।५८	श्र. ५६।५३	रा. ३।५५	वै. २४।३२	व. ०४।५६	मकर	अहो.	२।१३।३२।५३	३४।०८	५।१०	६।५०	८	१५	२९
४ बु.	४१।४६	रा. ६।५३	ध. ६०।००	अहो.	वि. २५।५६	ब. ०६।२३	म. ३०।६	सा. ५।१३	२।१४।२९।४४	३४।६	५।११	६।४९	९	१६	३०
५ बृ.	४६।४९	रा. ११।५५	ध. ३।१९	दि. ६।३१	प्री. २७।३४	कौ. १४।१८	कुंभ	अहो.	२।१५।२६।३५	३४।०४	५।११	६।४९	१०	१७	१
६ शु.	५१।४५	रा. १।५३	श. ६।५२	दि. ६।०८	आ. २६।१०	ग. १९।१७	कु. ५६।३१	रा. ४।५६	२।१६।२३।२९	३४।०३	५।११	६।४९	११	१८	२
७ श.	५६।०१	रा. ३।३६	पू.भा. १६।४	दि. ११।३८	सौ. ३०।२६	वि. २३।५३	मीन	अहो.	२।१७।२०।१६	३४।०२	५।१२	६।४८	१२	१९	३
८ र.	५६।२६	रा. ४।५८	उ.भा. २१।३७	दि. १।५१	शो. ३१।७	बा. २७।४४	मीन	अहो.	२।१८।१७।०६	३४।०१	५।१२	६।४८	१३	२०	४
९ च.	६०।००	अहो.	रे. २६।१३	दि. ३।४१	अग. ३०।५६	तै. ३०।३४	मी. २६।१३	दि. ३।४१	२।१९।१३।५६	३४।००	५।१२	६।४८	१४	२१	५
९ मं.	१।४१	दि. ५।५२	अ. २९।४२	दि. ५।०५	सु. २९।५७	ग. ०१।४१	मेष	अहो.	२।२०।१०।४६	३३।५६	५।१२	६।४८	१५	२२	६
१० बु.	२।४६	दि. ६।१८	भ. ३१।५२	सा. ५।५७	धृ. २७।५३	वि. ०२।४६	मे. ४७।६	रा. १२।२	२।२१।७।३६	३३।५८	५।१२	६।४८	१६	२३	७
११ बृ.	२।३२	दि. ६।१४	कृ. ३२।४८	सा. ६।२०	शू. २४।४९	बा. ०२।३२	वृष	अहो.	२।२२।०४।२९	३३।५६	५।१३	६।४७	१७	२४	८
१२ शु.	१।३	दि. ५।३८	रो. ३२।३१	सा. ६।१३	ग. २०।४६	तै. ०१।०३	वृष	अहो.	२।२३।०१।२२	३३।५४	५।१३	६।४७	१८	२५	९
१४ श.	५४।४१	रा. ३।०६	मृ. ३१।८	सा. ५।४१	बृ. १५।४९	वि. २६।३२	वृ. १।५०	दि. ५।५८	२।२३।५८।१५	३२।५२	५।१४	६।४६	१९	२६	१०
३० र.	५०।८	रा. १।१७	आर्द्रा. २८।५८	दि. ४।४७	ध्रु. १०।६	च. २२।२५	मिथुन	अहो.	२।२४।५५।०७	३३।५१	५।१४	६।४६	२०	२७	११

मीने मध्यमो गुरुः ५६।५१ ततएव क्रोधीनामा अष्टत्रिंशन्मध्यमगुरुसंवत्सरारंभः, **विवाह** उत्तराषाढे, पूर्वोत्तरयात्रा द्वितीयायां पूर्वषाढे, बिल्वमाषाढके त्यजेत् ।
विवाहो दिवारात्रौ, गृहारंभः, पूर्वां विना यात्रा श्रवणायाम् ।
श्रीविघ्नराज४व्रतं, पञ्चकारंभो रात्रौ घं. ३ मि. ५५ उ., म. ४।५६ उ. ३७।० या., उत्तरां विना यात्रा श्रवणायां ततः पूर्वयात्रा ।
शुक्रवेधाद्विवाहो मध्यमः पञ्चम्यां, पश्चिमयात्रा पञ्चम्याम् ।
जुलाई ७, **मुण्डनं,** गृहारंभः, **शुक्रवेधाद्विवाहो मध्यमो** धनिष्ठायां, पश्चिमयात्रा धनिष्ठायाम् ।
भ. ५१।४५ उपरि ।
पश्चिमोत्तरयात्रा पूर्वभाद्रे, द. ति. ५६।१ उ., भ. २३।५३ यावत् ।
मघायां सिंहे शुक्रः ३६।३, द. ति. ५६।२६ यावत् ।
पञ्चकान्तो दिवा घं. ३ मि. ४१ उ., गं. १४।१३ उ. २६।१३ यावत् । ● भ. ३२।१२ या., उत्तरां विना यात्राश्विन्याम् ।
पुनर्वसौ रविः ३५।३७ पुंस्त्रीचंचंयोगो धनुर्लग्नं शिखिवाहनं चण्डानाडीपतिश्शनिस्तेन तापझंझावातयोगः, **कर्के बुधः** ४।०, ●
भ. २।४६ यावत् ।
योगिनी ११ व्रतं सर्वेषां, पूर्वयात्रा **विवाहश्च** रोहिण्यां, **मैथिलवैवाहिकसमारंभः** (सौराठ–ससौलयोः) ।
त्रयोदशीमानं ५७।१६, भ. ५८।२२ उ., यवचूर्णेन पारणं, प्रदोष १३ व्रतं, **विवाहो दिवारात्रौ,** पूर्वदक्षिणयात्रा त्रयोदश्यां रोहिण्यां ततः पश्चिमां विना यात्रा ।
प्रदोष १४ व्रतं, भ. २६।३२ या., पूर्वां विना यात्रा मृगशिरसि ।
आषाढी ३० स्नानदानादिः ।

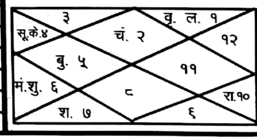
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ र.	४।१६।१४।२०	२।१४।३१।१३	११।१०।०।४१	३।२२।१४।१	५।४।३३।४९	२।२०।२५।१७	४७।४	२।२९	४।२५	६।३८	८।५६	११।१२	१३।२७	१५।४४	१८।१	२०।६	२१।५२	२३।२३	०।५२
२ च.	४।१६।४८।३३	२।१६।२४।५१	११।१०।५।५८	३।२३।२२।१४	५।४।३६।३३	२।२०।२२।६	४७।३	२।२५	४।२१	६।३४	८।५२	११।८	१३।२३	१५।४०	१७।५७	२०।२	२१।४८	२३।१९	०।४८
३ मं.	४।१७।२२।४५	२।१८।१८।२९	११।१०।११।१५	३।२४।३०।२७	५।४।३९।१७	२।२०।१८।५६	४७।३	२।२१	४।१७	६।३०	८।४८	११।४	१३।१९	१५।३६	१७।५३	१९।५८	२१।४४	२३।१५	०।४४
४ बु.	४।१७।५६।५७	२।२०।१२।७	११।१०।१६।३२	३।२५।३८।४०	५।४।४२।१	२।२०।१५।४६	४७।३	२।१७	४।१३	६।२६	८।४४	११।०	१३।१५	१५।३२	१७।४९	१९।५४	२१।४०	२३।११	०।४०
५ बृ.	४।१८।३१।४८	२।२२।३।२३	११।१०।२०।३५	३।२६।४६।१४	५।४।४५।२२	२।२०।१२।३५	४७।२	२।१२	४।८	६।२१	८।३९	१०।५५	१३।१०	१५।२७	१७।४४	१९।४९	२१।३५	२३।६	०।३५
६ शु.	४।१९।६।३९	२।२३।५४।३९	११।१०।२४।३८	३।२७।५३।४८	५।४।४८।४३	२।२०।९।२४	४७।१	२।८	४।४	६।१७	८।३५	१०।५१	१३।६	१५।२३	१७।४०	१९।४५	२१।३१	२३।२	०।३१
७ श.	४।१९।४१।३०	२।२५।४५।५५	११।१०।२८।४१	३।२९।१।२२	५।४।५२।४	२।२०।६।१३	४७।००	२।४	४।०	६।१३	८।३१	१०।४७	१३।२	१५।१९	१७।३६	१९।४१	२१।२७	२२।५८	०।२७
८ र.	४।२०।१६।२१	२।२७।३७।११	११।१०।३२।४४	४।०।८।५६	५।४।५५।२५	२।२०।३।२	४६।५९	२।०	३।५६	६।९	८।२७	१०।४३	१२।५८	१५।१५	१७।३२	१९।३७	२१।२३	२२।५४	०।२३
९ च.	४।२०।५१।१२	२।२९।२८।२७	११।१०।३६।४७	४।१।१६।३०	५।४।५८।४६	२।१९।५९।५१	४६।५९	१।५६	३।५२	६।५	८।२३	१०।३९	१२।५४	१५।११	१७।२८	१९।३३	२१।१९	२२।५०	०।१९
९ मं.	४।२१।२६।३	३।१।१९।४२	११।१०।४०।५०	४।२।२४।४	५।५।२।६	२।१९।५६।४०	४६।५९	१।५२	३।४८	६।१	८।१९	१०।३५	१२।५०	१५।७	१७।२४	१९।२९	२१।१५	२२।४६	०।१५
१० बु.	४।२२।०।५४	३।३।१०।५७	११।१०।४४।५३	४।३।३१।३८	५।५।५।२६	२।१९।५३।३०	४६।५९	१।४८	३।४४	५।५७	८।१५	१०।३१	१२।४६	१५।३	१७।२०	१९।२५	२१।११	२२।४२	०।११
११ बृ.	४।२२।३६।१३	३।४।५७।४९	११।१०।४७।११	४।४।३८।१२	५।५।६।३३	२।१९।५०।१९	४६।५८	१।४४	३।४०	५।५३	८।११	१०।२७	१२।४२	१४।५९	१७।१६	१९।२१	२१।७	२२।३८	०।७
१२ शु.	४।२३।११।३२	३।६।४४।४१	११।१०।४९।२८	४।५।४४।४६	५।५।१३।४०	२।१९।४७।८	४६।५७	१।४०	३।३६	५।४९	८।७	१०।२३	१२।३८	१४।५५	१७।१२	१९।१७	२१।३	२२।३४	०।३
१४ श.	४।२३।४६।५१	३।८।३१।३३	११।१०।५१।४५	४।६।५१।२०	५।५।१७।४७	२।१९।४३।५७	४६।५६	१।३६	३।३२	५।४५	८।३	१०।१९	१२।३४	१४।५१	१७।८	१९।१३	२०।५९	२२।३०	२३।५९
३० र.	४।२४।२२।१०	३।१०।१८।२५	११।१०।५४।२	४।७।५७।५४	५।५।२१।५४	२।१९।४०।४९	४६।५५	१।३२	३।२८	५।४१	७।५९	१०।१५	१२।३०	१४।४७	१७।४	१९।९	२०।५५	२२।२६	२३।५५

४ बुधे वल्ली ८।३८।३५।१३
अयनांशाः २२।४०।३

१० बुधे वल्ली ८।३८।३५।२०
अयनांशाः २२।४०।४

विविधविषया : ग्रहस्थितिवशेन **वृष्टिविचारः**—बुधः शुक्रसमीपस्थः करोत्येकार्णवां महीम् । तयोरन्तर्गतो भानुः समुद्रमपि शोषयेत् ।। पुरतः पृष्ठतो भानुः शुभा यदि समीपगाः । तदा वृष्टिं प्रकुर्वन्ति न चेत्ते प्रतिलोमगाः ।। ग्रहाणामुदये चास्ते राश्यन्तरगतेऽयने । संयोगो वापि पक्षान्ते प्रायो वृष्टिः प्रजायते ।। उदयास्तगतः शुक्रः बुधश्च वृष्टिकारकः । चलत्यंगारके वृष्टिः ध्रुवा वृष्टिश्शनैश्चरे ।। वारिपूर्णां महीं कृत्वा पश्चात्सञ्चरते गुरुः । शुक्रे वास्तमिते मन्दे त्रिविधोऽपि प्रजायते ।। **सूर्यनक्षत्राणि**—रोहिणि–मृगशिरा–पूर्वोत्तरफल्गुनी–हस्त–चित्रा–स्वाती–विशाखाऽनुराधा–ज्येष्ठा–मूल–शतभिषोत्तरभाद्रपदानीति त्रयोदशर्क्षाणि, शेषाणि चन्द्रनक्षत्राणि ज्ञेयानि। **एतत्फलम्**—चन्द्रे सूर्यर्क्षगे वृष्टिः सूर्ये चन्द्रर्क्षगे सति। उभौ चन्द्रर्क्षगौ स्यातां स्वल्पवृष्टिस्तदा भवेत्। तावेव यदि सूर्यर्क्षे तदा वृष्टिर्न जायते।। नक्षत्राणां **पुरुषादिसंज्ञा**—मूलादीनि चतुर्दशर्क्षाणि पुरुषसंज्ञकानि, आर्द्रादिदश स्त्रीसंज्ञकानि, विशाखादि त्रीणि नपुंसकानि। तत्र पुंस्त्रीयोगे सुवृष्टिः स्त्रीनपुंसकयोगे स्वल्पवृष्टिरन्यथा वृष्टेरभावः ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणः पूर्वोदिताः कुजगुरुशनयः, मार्गी पूर्वोस्तोबुधः, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः ।

वातावरणम्—पक्षादिभागे तापस्वल्पच्छिन्नवृष्टिमेघचारादयस्तदुत्तरार्द्धभागे तापाग्निभयवायुमेघच्छायादयः ।

आषाढशुक्लपक्षः

शकाब्दः १६३२, संवत् २०६७, सन् १४१७ साल, दि. १२ ।७ ।२०१० ई. तः दि. २६ ।७ ।२०१० ई. या., पश्चिमेकालः ।
मार्गी पूर्वोदितो गुरुः १२ तो वक्री, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः, शुद्धः, ग्रीष्मर्तुः, सौम्यगोलायने, ६तो वर्षर्तुर्याम्यायनञ्च ।

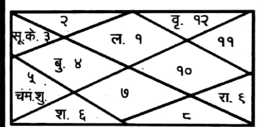
तिथयः	तिथिमानानि		नक्षत्राणि		योगाः	करणानि	चन्द्रराशयः		स्पष्टसूर्यः	दिनमानं	सू. उ.	सू. अ.	दिनांका		
दिनानि	द. प.	घं. मि.	द. प.	घं. मि.	द. प.	द. प.	रा. द. प.	घं. मि.	राश्यादिः	द. प.	घं. मि.	घं. मि.	रां.	सौ.	अं.
१ चं.	४४ ।५१	रा. ११ ।१०	पुन. २५ ।५६	दि. ३ ।३६	व्या. ३ ।४१	किं. १७ ।३०	मि. ११ ।४२	दि. ६ ।५५	२ ।२५ ।५१ ।५६	३३ ।५०	५ ।१४	६ ।४६	२१	२८	१२
२ मं.	३६ ।४	रा. ८ ।५२	पुष्य २२ ।२१	दि. २ ।१०	व. ४६ ।२५	बा. ११ ।५८	कर्क	अहो.	२ ।२६ ।४८ ।५१	३३ ।४६	५ ।१४	६ ।४६	२२	२९	१३
३ बु.	३३ ।००	सा. ६ ।२६	आश्ले. १८ ।२१	दि. १२ ।३४	सि. ४१ ।५१	तै. ०६ ।०२	क. १८ ।२१	दि. १२ ।३४	२ ।२७ ।४५ ।४३	३३ ।४८	५ ।१४	६ ।४६	२३	३०	१४
४ बृ.	२६ ।४४	दि. ३ ।५७	म. १४ ।०६	दि. १० ।५५	व्य. ३४ ।१०	वि. २६ ।४४	सिंह	अहो.	२ ।२८ ।४२ ।४०	३३ ।४६	५ ।१५	६ ।४५	२४	३१	१५
५ शु.	२० ।३५	दि. १ ।२६	पू.फ. १० ।०१	दि. ६ ।१५	व. २६ ।३६	बा. २० ।३५	सिं. २४ ।३	दि. २ ।५२	२ ।२९ ।३६ ।३६	३३ ।४५	५ ।१५	६ ।४५	२५	३२	१६
६ श.	१४ ।४३	दि. ११ ।०८	उ.फ. ६ ।७	दि. ७ ।४२	प. १६ ।१६	तै. १४ ।४३	कन्या	अहो.	३ ।०० ।३६ ।३२	३३ ।४४	५ ।१५	६ ।४५	२६	१	१७
७ र.	६ ।२०	दि. ८ ।५६	ह. २ ।३६	दि. ६ ।१६	शि. १२ ।२४	व. ०६ ।२०	क. ३१ ।१४	सा. ५ ।३३	३ ।१ ।३३ ।२८	३३ ।४३	५ ।१५	६ ।४५	२७	२	१८
८ च.	४ ।३४	दि. ७ ।०६	स्वा. ५७ ।४६	रा. ४ ।२४	सि. ६ ।२	ब. ०४ ।३४	तुला	अहो.	३ ।२ ।३० ।२४	३३ ।४२	५ ।१६	६ ।४४	२८	३	१९
९ म.	०० ।३८	दि. ५ ।३१	वि. ५६ ।४३	रा. ३ ।५७	सा. ०० ।२०	कौ. ०० ।३८	तु. ४२ ।०	रा. १० ।४	३ ।३ ।२७ ।२०	३३ ।४१	५ ।१६	६ ।४४	२९	४	२०
११ बु.	५५ ।५३	रा. ३ ।३७	अ. ५६ ।४७	रा. ३ ।५६	शुक्लः ५१ ।२६	व. २६ ।४७	वृश्चिक	अहो.	३ ।४ ।२४ ।१६	३३ ।४०	५ ।१६	६ ।४४	३०	५	२१
१२ बृ.	५५ ।१७	रा. ३ ।२३	ज्ये. ५८ ।००	रा. ४ ।२८	ब्र. ४८ ।२८	ब. २५ ।३५	वृ. ५८ ।०	रा. ४ ।२८	३ ।५ ।२१ ।१८	३३ ।३८	५ ।१६	६ ।४४	३१	६	२२
१३ शु.	५५ ।५६	रा. ३ ।४१	मू. ६० ।००	अहो.	ऐं. ४६ ।२६	कौ. २५ ।३८	धनु	अहो.	३ ।६ ।१८ ।२०	३३ ।३६	५ ।१७	६ ।४३	१	७	२३
१४ श.	५८ ।००	रा. ४ ।२६	मू. ०० ।३१	दि. ५ ।२६	वै. ४५ ।३३	ग. २७ ।००	धनु	अहो.	३ ।७ ।१५ ।२२	३३ ।३४	५ ।१७	६ ।४३	२	[illegible]	२४
१५ र.	६० ।००	अहो.	पू.षा. ४ ।१८	दि. ७ ।०१	वि. ४५ ।२१	वि. २६ ।४०	ध. २० ।३१	दि. १ ।३०	३ ।८ ।१२ ।२४	३३ ।३२	५ ।१८	६ ।४२	३	६	२५
१५ चं.	०१ ।०६	दि. ५ ।४६	उ.षा. ६ ।१०	दि. ८ ।५८	प्री. ४६ ।०३	ब. ०१ ।०६	मकर	अहो.	३ ।९ ।९ ।२६	३३ ।३०	५ ।१८	६ ।४२	४	१०	२६

हर्षणयोगमानं ४३ ।४३, ग्रीष्मनवरात्रारंभः, **कलशस्थापनं**, श्रीदुर्गापूजनोत्सवः, पश्चिमदक्षिणयात्रा मिथुनस्थे चन्द्रे ततः पश्चिमोत्तरयात्रा पुनर्वसौ ततः ●
पश्चिमोदितो बुधः ३२ ।२७, **चन्द्रदर्शनं** मु. १५ सौम्यशृंगं फलं महार्घं, **रथयात्रा**, समुद्रस्नानं **श्रीजगन्नाथदर्शनञ्च**, उत्तरां विना यात्रा पुष्ये ।
श्रीगणेश ४ व्रतं, **विवाहो** मघायां तृतीयायां, भ. ५६ ।५२ उ., गं. ७ ।२१ उ. २२ ।२१ यावत्, **मैथिलवैवाहिकसमासमाप्तिः** (सौराठससौलयोः) ।
पूर्वोत्तरयात्रा पञ्चम्यां, भ. २६ ।४४ यावत् ।
मासान्तः । ●पूर्वां विना यात्रा प्रतिपदि ।
कर्करविः ८ ।२२, मु. ३० फलं साम्यं, **याम्यायनसंक्रान्तिपुण्यकालो** घं. ५ मि. १५ उपरि घं. ८ मि. ३६ यावद्दिने, याम्यायनारंमः ८ ।२२ उ., +
चित्रामानं ५७ ।१०, भ. ६ ।२० उ. ३६ ।५७ या. मासादिः, करमूले **पुलिकमूलबन्धनम्** । + द. ति. ८ ।२२ उ. १४ ।४३ या., ६–७ एकोद्दिष्टम् ।
पश्चिमदक्षिणयात्राष्टम्याम् । ♦वातवृष्टियोगः, **रैवतमन्वादिः**, पश्चिमयात्रानुराधायाम् ।
दशमीमानं ५७ ।३, शुभयोगमानं ५५ ।६, **पुष्येरविः** ३६ ।६, स्त्रीपुंसूचंयोगः कुंमलग्नं गजवाहनञ्चण्डानाडीपतिश्शनिस्तेन ♦
कन्यायां कुजः १२ ।५६, भ. २६ ।४७ उ. ५५ ।५३ या., **हरिशयन** ११ व्रतं स्मार्त्तानां, चातुर्मास्यव्रतारंमः, गृहारंभप्रवेशौ, पश्चिमयात्रा ।
वक्रीगुरुः २५ ।८, गं. ५२ ।० उ., **हरिशयन** ११ व्रतं वैष्णवानां, वासुदेव १२, **यवचूर्णेन** पारणं, पश्चिमोत्तरयात्रा ।
मघायां सिंहें बुधः ४७ ।२६, गं. ७ ।० या., प्रदोष १३ व्रतं, **गृहप्रवेशस्त्रयोदश्यां**, पूर्वोत्तरयात्रा ।
प्रदोष १४ व्रतं, भ ५८ ।० उ., उत्तरयात्रा ।
आषाढ़ी १५ **गुरुपूर्णिमा** स्नानदानादिः, गुरुव्यासयोः पूजनं, **चाक्षुषमन्वादिः**, करमूले **पुलिकमूलबन्धनं**, पूर्वोत्तरयात्रा पूर्वाषाढे, म. २६ ।४० यावत् ।
पूर्वां विना यात्रा श्रवणायां, **गृहारंभः** पूर्णिमायां, **सन् १४१८ सालसंज्ञकवर्षारंभः** पूर्णान्तात् ।

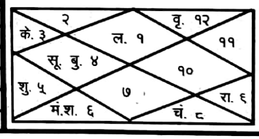
मिश्रमानकालिकदैनिकमंगलादिस्पष्टग्रहा दिनद्वयग्रहान्तरं गतिश्च — दैनिकलग्नसारिणीचक्रम्

ति. दि.	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	केतुः	मिश्रमानं	मे.अं.	वृ.अं.	मि.अं.	क.अं.	सि.अं.	कं.अं.	तु.अं.	वृ.अं.	ध.अं.	म.अं.	कु.अं.	मी.अं.
१ चं.	४ ।२४ ।५७ ।२६	३ ।१२ ।५ ।१७	११ ।१० ।५६ ।१६	४ ।६ ।४ ।२८	५ ।५ ।२६ ।०	२ ।१६ ।३७ ।३५	४६ ।५४	१ ।२८	३ ।२४	५ ।३७	७ ।५५	१० ।११	१२ ।२६	१४ ।४३	१७ ।०	१९ ।५	२० ।५१	२२ ।२२	२३ ।५१
२ मं.	४ ।२५ ।३२ ।४८	३ ।१३ ।५२ ।६	११ ।१० ।५८ ।३६	४ ।१० ।११ ।१	५ ।५ ।३० ।६	२ ।१६ ।३४ ।२५	४६ ।५४	१ ।२४	३ ।२०	५ ।३३	७ ।५१	१० ।७	१२ ।२२	१४ ।३६	१६ ।५६	१९ ।१	२० ।४७	२२ ।१८	२३ ।४७
३ बु.	४ ।२६ ।८ ।६	३ ।१५ ।३६ ।१	११ ।११ ।०० ।५३	४ ।११ ।१७ ।३४	५ ।५ ।३४ ।१२	२ ।१६ ।३१ ।१५	४६ ।५४	१ ।२०	३ ।१६	५ ।२६	७ ।४७	१० ।३	१२ ।१८	१४ ।३५	१६ ।५२	१८ ।५७	२० ।४३	२२ ।१४	२३ ।४३
४ बृ.	४ ।२६ ।४४ ।८	३ ।१७ ।१७ ।२८	११ ।११ ।१ ।५०	४ ।१२ ।२२ ।४७	५ ।५ ।३८ ।४४	२ ।१६ ।२८ ।४	४६ ।५३	१ ।१६	३ ।१२	५ ।२५	७ ।४३	९ ।५६	१२ ।१४	१४ ।३१	१६ ।४८	१८ ।५३	२० ।३६	२२ ।१०	२३ ।३६
५ शु.	४ ।२७ ।२० ।१०	३ ।१८ ।५५ ।५५	११ ।११ ।२ ।४७	४ ।१३ ।२८ ।०	५ ।५ ।४३ ।१६	२ ।१६ ।२४ ।५३	४६ ।५२	१ ।१२	३ ।८	५ ।२१	७ ।३६	९ ।५५	१२ ।१०	१४ ।२७	१६ ।४४	१८ ।४६	२० ।३५	२२ ।६	२३ ।३५
६ श.	४ ।२७ ।५६ ।१२	३ ।२० ।३४ ।२२	११ ।११ ।३ ।४४	४ ।१४ ।३३ ।१३	५ ।५ ।४७ ।४७	२ ।१६ ।२१ ।४२	४६ ।५१	१ ।७	३ ।३	५ ।१६	७ ।३४	९ ।५०	१२ ।५	१४ ।२२	१६ ।३६	१८ ।४४	२० ।३०	२२ ।१	२३ ।३०
७ र.	४ ।२८ ।३२ ।१४	३ ।२२ ।१२ ।४६	११ ।११ ।४ ।४१	४ ।१५ ।३८ ।२६	५ ।५ ।५२ ।१८	२ ।१६ ।१८ ।३१	४६ ।५०	१ ।३	२ ।५६	५ ।१२	७ ।३०	९ ।४६	१२ ।१	१४ ।१८	१६ ।३५	१८ ।४०	२० ।२६	२१ ।५७	२३ ।२६
८ च.	४ ।२९ ।८ ।१६	३ ।२३ ।५१ ।१५	११ ।११ ।५ ।३८	४ ।१६ ।४३ ।३६	५ ।५ ।५६ ।४६	२ ।१६ ।१५ ।२०	४६ ।५०	० ।५६	२ ।५५	५ ।८	७ ।२६	९ ।४२	११ ।५७	१४ ।१४	१६ ।३१	१८ ।३६	२० ।२२	२१ ।५३	२३ ।२२
९ म.	४ ।२६ ।४४ ।१८	३ ।२५ ।२६ ।४१	११ ।११ ।६ ।३५	४ ।१७ ।४८ ।५१	५ ।६ ।१ ।२०	२ ।१६ ।१२ ।१०	४६ ।५०	० ।५५	२ ।५१	५ ।४	७ ।२२	९ ।३८	११ ।५३	१४ ।१०	१६ ।२७	१८ ।३२	२० ।१८	२१ ।४६	२३ ।१८
११ बु.	५ ।० ।२० ।२०	३ ।२७ ।८ ।७	११ ।११ ।७ ।३१	४ ।१८ ।५४ ।३	५ ।६ ।५ ।५१	२ ।१६ ।६ ।०	४६ ।५०	० ।५१	२ ।४७	५ ।०	७ ।१८	९ ।३४	११ ।४६	१४ ।६	१६ ।२३	१८ ।२८	२० ।१४	२१ ।४५	२३ ।१४
१२ बृ.	५ ।० ।५६ ।५२	३ ।२८ ।३३ ।३५	११ ।११ ।७ ।२१	४ ।१६ ।५८ ।१२	५ ।६ ।१० ।५७	२ ।१६ ।५ ।४६	४६ ।४६	० ।४७	२ ।४३	४ ।५६	७ ।१४	९ ।३०	११ ।४५	१४ ।२	१६ ।१६	१८ ।२४	२० ।१०	२१ ।४१	२३ ।१०
१३ शु.	५ ।१ ।३३ ।२४	३ ।२६ ।५६ ।३	११ ।११ ।६ ।५२	४ ।२१ ।२ ।२१	५ ।६ ।१६ ।२	२ ।१६ ।२ ।३८	४६ ।४८	० ।४३	२ ।३६	४ ।५२	७ ।१०	९ ।२६	११ ।४१	१३ ।५८	१६ ।१५	१८ ।२०	२० ।६	२१ ।३७	२३ ।६
१४ श.	५ ।२ ।६ ।५६	४ ।१ ।२४ ।३१	११ ।११ ।६ ।२३	४ ।२२ ।६ ।३०	५ ।६ ।२१ ।७	२ ।१८ ।५६ ।२७	४६ ।४७	० ।३६	२ ।३५	४ ।४८	७ ।६	९ ।२२	११ ।३७	१३ ।५४	१६ ।११	१८ ।१६	२० ।२	२१ ।३३	२३ ।२
१५ र.	५ ।२ ।४६ ।२८	४ ।२ ।४६ ।५६	११ ।११ ।५ ।५४	४ ।२३ ।१० ।३६	५ ।६ ।२६ ।१२	२ ।१८ ।५६ ।१६	४६ ।४६	० ।३४	२ ।३०	४ ।४३	७ ।१	९ ।१७	११ ।३२	१३ ।४६	१६ ।६	१८ ।११	१९ ।५७	२१ ।२८	२२ ।५७
१५ चं.	५ ।३ ।२३ ।०	४ ।४ ।१५ ।२७	११ ।११ ।५ ।२५	४ ।२४ ।१४ ।४८	५ ।६ ।३१ ।१७	२ ।१८ ।५३ ।५	४६ ।४५	० ।३०	२ ।२६	४ ।३६	६ ।५७	९ ।१३	११ ।२८	१३ ।४५	१६ ।२	१८ ।७	१९ ।५३	२१ ।२४	२२ ।५३

३ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३५ ।२७
अयनांशाः २२ ।४० ।५

११ बुधे वल्ली ८ ।३८ ।३५ ।३४
अयनांशाः २२ ।४० ।६

विविधविषया : आषाढे शकुनविचारः—आषाढकृष्णाष्टम्यां चन्द्रोदये मेघे वृष्टिरुत्तमा सुभिक्षं चान्यथा दुर्भिक्षं, तथैव कृष्णनवम्यां मेघे विद्युति सत्यां सुवृष्टिः । आषाढशुक्लद्वितीयायां नवम्याञ्च शुभग्रहवारो वृष्टिकारकः समर्घकारकश्च। पूर्णिमायामाषाढे पूर्वाषाढे सति सुभिक्षं, प्रजापीडा चोतराषाढे । आषाढशुक्लद्वितीयायां **जगन्नाथरथयात्रा** तद्दिनें रथस्थरामावलोकनेन नैव विपद्यते ।पूर्णिमायां **वायुपरीक्षणम्**—तत्र पूर्वपश्चिमवायुकोणोत्तरैशानवायौ धान्योत्पत्तिः सुवृष्टिः प्रजासुखञ्च जायते, तदितरवायौ भीतिः दुर्भिक्षादिकञ्चेति । आषाढशुक्लपक्षे रविवासरे करमूले **पुलिकमूलबन्धनमन्त्रः**—शुचिसितदिनकरवारे करमूले बद्धपुलिकमूलस्य । नागारेरिव नागाः प्रयान्ति किल दूरतस्तस्य ।। एवं कृते सर्पभयं न जायते । चातुर्मास्यव्यतीते तु मुक्तिस्तस्य करादु भवेदित्यनेन चातुर्मास्यनन्तरं तस्य करान्मुक्तिः । आर्द्रानक्षत्रस्थे सूर्ये **पायसभोजनमहत्त्वम्**—आर्द्रायाः प्रथमे पादे क्षीरमश्नाति यो नरः। अपि रोषयुतस्तस्य तक्षकः किं करिष्यति । क्षीरमत्र पायसमिति ।

ग्रहस्थितिः—मार्गिणौ पूर्वोदितौ कुजशनी, मार्गी पूर्वास्तो बुधः २तः पश्चिमोदितः, मार्गी पूर्वोदितो गुरुः १२ तो वक्री, मार्गी पश्चिमोदितः शुक्रः ।

वातावरणम्—पक्षाद्यन्तभागयोश्छिन्नवृष्टिवायुमेघचारादयस्तन्मध्यभागे तापाग्निभयवायवः ।

● ग्रहकृतारिष्टशमनाय दानादिपदार्थाः ●

सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः
माणिक्य	वंशपात्र	विद्रुम	कांस्य	पीताधान्य	श्वेततण्डुल	माषान्न तैल	गोमेद, माषान्न	माषान्न
गोधूम	श्वेतताण्डुल	भूमि	हरितवस्त्र	पीतवस्त्र	श्वेतचित्रवस्त्र	कृष्णतिल	तुरग तिल	कम्बल, कस्तूरी
गुड़ ताम्र	श्वेतवस्त्र	मसूरद्विदल	हरितपुष्प	पीतपुष्प	श्वेतचन्दन	कृष्णवस्त्र	नीलवस्त्र	तिलतैल
रक्तपुष्पं	श्वेतपुष्प	रक्तवृषभ	कर्पूर, शंख	पीतचन्दन	घी, सोना	कृष्णपुष्प	नीलपुष्प	कृष्णवस्त्रादि
रक्तचन्दन	श्वेतचन्दन	गुड़, ताम्र	फल, मुदग	सोना, घृत	रजत स्फटिक	कंबल उपानह	तिलतैल	सोना लोहा
रक्तवस्त्र	दधि शंख	रक्तवस्त्र	गजदन्त	पीतफल दधि	शंख	कस्तूरी सोना	सप्तधान्य	छाग खड्ग
सुवर्ण	सिता चाँदी	रक्तचन्दन	घृत, सोना	पोखराज	गोधूम शक्कर	लौह कुल्थी	लौह सुवर्ण	कस्तूरी
केसर	कर्पूर	रक्तपुष्प	मोथा	अश्व मधु	सुगन्धद्रव्य	महिषी छत्र	कृष्णपुष्पादि	कृष्णतिल
मूँगा	श्वेतवृषभ	सुवर्ण केशर	मणि	पुस्तक छत्र	श्वेताश्व	कृष्णधेनु	कम्बल	वैदूर्यमणि
सवत्सगौ	घृत कूढ	कस्तूरी	षड्रसभोजन	भूमि शक्कर	भूमि श्वेतगौ	शमी	शस्त्र छाग	कृष्णपुष्प
लाजा	मोती	वला	पन्ना	हरिद्रा	हीरा	नीलम	लाजावर्त्त	ताम्र, लाजावर्त्त
जप ७०००	जप ११०००	जप १००००	जप ८०००	जप १६०००	जप ११०००	जप २३०००	जप १८०००	जप ७०००

ग्रहाणां दानरत्नधारणजपादिकालः— सूर्यादीनाञ्च यद्दानं जपहोमार्चनादिकम् । तेषां वारे प्रकुर्वीत सन्तुष्टास्ते भवन्ति हि ।। कंन्यामीनपत्यो राहुकेत्वोर्जपादिकं शनौ बुधे वा कार्यम् । **धर्मप्रशंसा**—धर्मेण हन्यते व्याधिर्धर्मेण शुभदा ग्रहाः । धर्मेण हन्यते शत्रुर्यतो धर्मस्ततो जयः ।।

● विंशोत्तरीमहादशान्तर्दशाचक्रम् ●

सूर्यदशावर्ष ६ कृ. उफ. उषा. अर्न्दशा १८				चन्द्रदशावर्ष १० रोहि. ह. श्रवणा अर्न्दशा ३०				भौमदशावर्ष ७ मृ. चि. ध. अर्न्दशा २१			
ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.
सू.	०	३	१८	च.	०	१०	०	मं.	०	४	२७
चं.	०	६	०	मं.	०	७	०	रा.	१	०	१८
मं.	०	४	६	रा.	१	६	०	वृ.	०	११	६
रा.	०	१०	२४	वृ.	१	४	०	श.	१	१	६
वृ.	०	६	१८	श.	१	७	०	बु.	०	११	२७
श.	०	११	१२	बु.	१	५	०	के.	०	४	२७
बु.	०	१०	६	के.	०	७	०	शु.	१	२	०
के.	०	४	६	शु.	१	८	०	सू.	०	४	६
शु.	१	०	०	सू.	०	६	०	चं.	०	७	०

राहुदशावर्ष १८ आद्रा–स्वा. शत अर्न्दशा ५४				गुरुदशावर्ष १६ पुन. वि. पूभा अर्न्दशा ४८				शनिदशावर्ष १६ पुष्य. अनु. उभा अर्न्दशा ५७			
ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.
रा	२	८	१२	वृ.	२	१	१८	श.	३	०	०३
वृ.	२	४	२४	श.	२	६	१२	बु.	२	८	०९
श.	२	१०	६	बु.	२	३	६	के.	१	१	६
बु.	२	६	१८	के.	०	११	६	शु.	३	२	०
के.	१	०	१८	शु.	२	८	०	सू.	०	११	१२
शु.	३	००	०	सू.	०	६	१८	चं.	१	७	०
सू.	०	१०	२४	चं.	१	४	०	मं.	१	१	६
चं.	१	६	०	मं.	०	११	६	रा.	२	१०	६
मं.	१	०	१८	रा.	२	४	२४	वृ.	२	६	१२

बुधदशावर्ष १७ आश्ले. ज्ये. रेव. अर्न्दशा ५१				केतुदशावर्ष ७ मघा. मू. अश्विः अर्न्दशा २१				शुक्रदशावर्ष २० पूफ. पूषा. भर अर्न्दशा ६०			
ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.
बु.	२	४	२७	के.	०	४	२७	शु.	३	४	०
के.	०	११	२७	शु.	१	२	०	सू.	१	०	०
शु.	२	१०	००	सू.	०	४	६	चं.	१	८	०
सू.	०	१०	६	चं.	०	७	०	मं.	१	२	०
चं.	१	५	०	मं.	०	४	२७	रा.	३	०	०
मं.	०	११	२७	रा.	१	०	१८	वृ.	२	८	०
रा.	२	६	१८	वृ.	०	११	६	श.	३	२	०
वृ.	२	३	६	श.	१	१	६	बु.	२	१०	०
श.	२	८	०९	बु.	०	११	२७	के.	१	२	०

● योगिनीदशान्तर्दशाचक्रम् ●

मंगला १	पिंगला २	धान्या ३	भ्रामरी ४	भद्रिका ५	उल्का ६	सिद्धा ७	संकटा ८
श्र.आ.चि.	ध.पुन.स्वा.	श.पु.वि.	अ.आश्ले. अनु. पूभा	भर.म.ज्ये. उभा	कृ. पूफ मू.रे.	रो. उफ पूषा	मृ.ह.उषा
मा १२चं	मा. २४सू.	मा. ३६वृ.	मा. ४८मं.	मा. ६०बु.	मा. ७२ श.	मा. ८४ शु.	मा. ९६ के
मं. ०।१०	पिं. १।१०	धा. ३।०	भ्रा. ५।१०	भ. ८।१०	उ. १२।०	सि. १६।१०	सं. २१।१०
पिं. ०।२०	धा. २।००	भ्रा. ४।०	भ. ६।२०	उ. १०।०	सि. १४।०	सं. १८।२०	मं. २।२०
धा. १।००	भ्रा. २।२०	भ. ५।०	उ. ८।००	सि. ११।२०	सं. १६।०	मं. २।१०	पि. ५।१०
भ्रा. १।१०	भ. ३।३०	उ. ६।०	सि. ६।१०	सं. १३।१०	मं. २।०	पि. ४।२०	धा. ८।०
भ. १।२०	उ. ४।००	सि. ७।०	स. १०।२०	मं. १।२०	पि. ४।०	धा. ७।०	भ्रा. १०।२०
उ. २।००	सि. ४।२०	सं. ८।०	मं. १।१०	पि. ३।१०	धा. ६।०	भ्रा. ६।१०	भ. १३।१०
सि. २।१०	सं. ५।१०	मं. १।०	पि. २।२०	धा. ५।०	भ्रा. ८।०	भ. ११।२०	उ. १६।०
स. २।२०	मं. ०।२०	पि. २।००	धा. ४।०	भ्रा. ६।२०	भ. १०।०	उ. १४।०	सि. १८।२०

● योगिनीदशाभुक्तभोग्यवर्षाद्यानयनम् ●

जन्मर्क्षं त्रियुतं भक्तमष्टभिः शेषतः क्रमात् । मङ्गलाद्याः सङ्कटान्ता वर्षवृद्ध्या दशाः स्मृताः । ततो विंशोत्तरीदशावद् भुक्तभोग्यवर्षानयनं कार्यम् ।

● योगिनीशान्तिमन्त्राः ●

मङ्गला—ॐ ह्रीं मंगले मंगलायै स्वाहा । **पिङ्गला**—ॐ ग्लौं पिंगले वैरिकारिणि प्रसीद फट् स्वाहा । **धान्या**—ओं श्रीं धनदे धान्यायै स्वाहा । **भ्रामरी**—ॐ भ्रामरि जगतामधीश्वरि क्लीं स्वाहा । **भद्रिका**—ॐ भद्रिके भद्रं देहि अभद्रं नाशय स्वाहा । **उल्का**—ओं उल्के मम रोगं नाशय जृंभय स्वाहा । **सिद्धा**—ओं ह्रीं सिद्धे मे सर्वमानसं साधय स्वाहा । **सङ्कटा**—ओं ह्रीं सङ्कटे मम रोगं नाशय स्वाहा ।

● गरुडादिवर्गवशेन गृहदशाविचारः ●

नामग्रामदिशाऽऽद्यक्षरवशेन शरसंख्यान् संयोज्याष्टभिर्भक्त्वा एकादिशेषे क्रमशः सूर्य, चन्द्र, मंगल, बुध, शनि, गुरु, राहु, शुक्राणां दशा ज्ञातव्याः । तत्र शुभग्रहाणां दशा शुभदा, पापग्रहाणाञ्च हानिकरा भवति ।। **स्वनामाद्यक्षरवशेन** यो वर्गेशस्तस्माद्दिग्वर्गेशस्य शत्रुवर्गे पतनात्तद्दिशि यद्गृहं तन्न शुभप्रदम् । अतएव स्ववर्गमित्रवर्गदिग्गृहवासः शुभः, समवर्गदिग्गृहवासो मध्यमः शत्रुदिग्गृहवासश्च हानिप्रदः ।

● गरुडादिवर्गचक्रम् ●

वर्गेशः	गरुड	मार्जार	सिंह	श्वान	सर्प	इन्दुर	गज	मेष
शरसंख्या	८	५	६	४	७	१	३	२
वर्गनाम	स्वरवर्ण	कवर्ग	चवर्ग	टवर्ग	तवर्ग	पवर्ग	यवर्ग	शवर्ग
वर्गदिक्	पू.	आ.	द.	नै.	प.	वा.	उ.	ई.
वर्गशत्रुः	सर्प	इन्दुर	गज	मेष	गरुड	मार्जार	सिंह	श्वान
वर्गसमः	सिंह	श्वान	सर्प	इन्दुर	गज	मेष	गरुड	मार्जार
वर्गमित्रम्	श्वान	सर्प	इन्दुर	गज	मेष	गरुड	मार्जार	सिंह

● अंगस्फुरणफलम् ●

स्थानम्	फलम्	स्थानम्	फलम्	स्थानम्	फलम्
मस्तके	भूमिलाभः	वक्षसि	सुखम्	कण्ठे	ऐश्वर्यम्
ललाटे	पदलाभः	हृदये	इष्टसिद्धिः	ग्रीवाधः	शत्रुभयम्
स्कन्धे	भोगः	कटिदेशे	प्रमोदः	पृष्ठे	पराजयः
भ्रूमध्ये	सुखम्	नाभौ	स्त्रीनाशः	मुखे	मधुरभोजनम्
भ्रूवोः	सुखम्	कटिपार्श्वे	प्रीतिः	कपोलौ	व्यभिचारः
कपाले	शुभम्	आन्त्रिके	कोषवृद्धिः	बाहौ	प्रियलाभः
नेत्रयोः	धनाप्तिः	भगे	पतिसमागमः	बाहुमध्ये	धनागमः
नेत्रकोणयोः	धनम्	कुक्षौ	प्रीतिः	वस्तिदेशे	उन्नतिः
नेत्रसमीपे	प्रियसमागम	उदरे	धनम्	उरसी	वस्त्रलाभः
नेत्रपक्ष्मणि	राज्याप्तिः	लिङ्गे	स्त्रीसमागमः	जानुन्योः	भयम्
नेत्रपक्ष्मणोः	विजयः	गुदे	वाहनाप्तिः	जंघे	स्वामिप्रातिः
नेत्रापांगे	स्त्रीलाभः	वृषणौ	पुत्रलाभः	पादयोरुपरि	स्थानलाभः
नासिकयोः	सुखम्	ओष्ठे	इष्टसिद्धिः	पादतले	पराक्रमः
हस्ते	धनलाभः	हनौ	भयम्	पादयोः	हानिः

● **नेत्रस्फुरणफलम्**—नेत्रस्योर्ध्वे हरति सकलं मानसं दुःखजालं नेत्रोपान्ते दिशति च धनं नासिकान्ते च मृत्युः । नेत्रस्याधः सफुरणमसकृत् संगरेऽभद्रहेतुः वामे चैतत्फलमविकलं दक्षिणे वैपरीत्यम् । एतानि फलानि पुरुषाणां ज्ञेयानि, स्त्रीणान्तु प्रोक्तवैपरीत्येन बोध्यानि ।

शतपदचक्रम्

नक्षत्र वर्णाः	चु. चे चो. ल.	लि. लु. ले. लो.	अ. इ. उ. ए.	ओ. ब. वि. बु.	वे. वो. क. कि.	कु. घ. ङ. छ.	के. को. ह. हि.	हु. हे. हो. ड.	डि. डु. डे. डो.	म. मि. मु. मे.	मो. ट. टि. टु.	टे. टो. प. पि.	पु. ष. ण. ठ.	पे. पो. र. रि.
नक्षत्रम्	अश्विनी	भरणी	कृत्तिका	रोहिणी	मृगशिरा	आर्द्रा	पुनर्वसु	पुष्य	आश्लेषा	मघा	पूफ	उफ	हस्त	चित्रा
राशि	मेष	मेष	मे१वृ३	वृष	वृ२मि२	मिथुन	मि३क१	कर्क	कर्क	सिंह	सिंह	सिं१कं३	कन्या	कं२तु२
वर्ण	क्षत्रिय	क्षत्रिय	क्ष१वै३	वैश्य	वै२शू२	शूद्र	शू३वि१	विप्र	विप्र	क्षत्रिय	क्षत्रिय	क्ष१वै३	वैश्य	व२शू२
वश्य	चतुष्पद	चतुष्पद	चतुष्पद	चतुष्पद	च२म२	मनुष्य	म३ज१	जलचर	जलचर	वनचर	वनचर	व१म१	मनुष्य	मनुष्य
युंजा	पूर्व	पूर्व	पूर्व	पूर्व	पूर्व	मध्य	मध्य	मध्य	मध्य	मध्य	मध्य	मध्य	मध्य	मध्य
हंसक (तत्व)	अग्नि	अग्नि	अ१भू३	भूमि	भू२वा२	वायु	वा३ज१	जल	जल	अग्नि	अग्नि	अ१भू३	भूमि	भू२वा२
योनि	अश्व	गज	मेष	सर्प	सर्प	श्वान	मार्जार	मेष	मार्जार	मूषक	मूषक	गो	महिष	व्याघ्र
योनिवैर	महिष	सिंह	वानर	नकुल	नकुल	मृग	मूषक	वानर	मूषक	मार्जार	मार्जार	व्याघ्र	अश्व	गो
राशीश	मंगल	मंगल	म१शु३	शुक्र	शु२बु२	बुध	बु३च१	चन्द्रः	चन्द्र	सूर्यः	सूर्यः	सू१बु३	बुध	बु२शु२
गण	देव	मनुष्य	राक्षस	मनुष्य	देव	मनुष्य	देव	देव	राक्षस	राक्षस	मनुष्य	मनुष्य	देव	राक्षस
नाडी	आदि	मध्य	अन्त्य	अन्त्य	मध्य	आदि	आदि	मध्य	अन्त्य	अन्त्य	मध्य	आदि	आदि	मध्य

नक्षत्र वर्णाः	रु. रे. रो. त.	ति. तु. ते. तो.	न. नि. नु. ने.	नो. य. यि. यु.	ये. यो. भ. भि.	भु. ध. फ. ढ.	भे. भो. ज. जि.	खि. खु. खे. खो.	ग. गि. गु. गे.	गो. स सि. सु.	से. सो. द. दि.	दु. थ. झ. ञ.	दे. दो च. चि.
नक्षत्रम्	स्वाती	विशाखा	अनुराधा	ज्येष्ठा	मूल	पूषा	उषा	श्रवणा	धनिष्ठा	शतभिषा	पूभा	उभा	रेवती
राशि	तुला	तु३वृ१	वृश्चिक	वृश्चिक	धनु	धनु	ध१म३	मकर	म२कुं२	कुम्भ	कु३मी१	मीन	मीन
वर्ण	शूद्र	शू३वि१	विप्र	विप्र	क्षत्रिय	क्षत्रिय	क्ष१वै३	वैश्य	वै२शू२	शूद्र	शू३वि१	विप्र	विप्र
वश्य	मनुष्य	म३की१	कीट	कीट	मनुष्य	म।।च३।।	चतुष्पद	च१।।ज२।।	ज२म२	मनुष्य	म३ज१	जलचर	जलचर
युंजा	मध्य	मध्य	मध्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	अन्त्य	पूर्व
हंसक (तत्व)	वायु	बा३ज१	जल	जल	अग्नि	अग्नि	अ१भू३	भूमि	भू२वा२	वायु	वा३ज१	जल	जल
योनि	महिष	व्याघ्र	मृग	मृग	श्वान	वानर	नकुल	वानर	सिंह	अश्व	सिंह	गो	गज
योनिवैर	अश्व	गो	श्वान	श्वान	मृग	मेष	सर्प	मेष	गज	महिष	गज	व्याघ्र	सिंह
राशीश	शुक्र	शु३मं१	मंगल	मंगल	गुरु	गुरु	गु१श३	शनि	शनि	शनि	श३गु१	गुरु	गुरु
गण	देव	राक्षस	देव	राक्षस	राक्षस	मनुष्य	मनुष्य	देव	राक्षस	राक्षस	मनुष्य	मनुष्य	देवः
नाडी	अन्त्य	अन्त्य	मध्य	आदि	आदि	मध्य	अन्त्य	अन्त्य	मध्य	आदि	आदि	मध्य	अन्त्य

पल्लीपतनफलबोधकचक्रम्

स्थानम्	फलम्	स्थानम्	फलम्	स्थानम्	फलम्	स्थानम्	फलम्	स्थानम्	फलम्
शिरसि	राज्यलाभः	दक्षिणकर्णे	आयुवृद्धिः	स्तनयोः	सौभाग्यम्	स्कन्धयोः	विजयः	मुखे	मधुर भोजनम्
ललाटे	बन्धुदर्शनम्	वामकर्णे	लाभः	उदरे	भूषणाप्तिः	नाभौ	धनाप्तिः	केशान्ते	कष्टम्
भ्रूमध्ये	सम्मानम्	नेत्रयोः	धनलाभः	पृष्ठदेशे	बुद्धिनाशः	कटिभागे	पशुलाभः	गुल्फयोः	धनम्
उत्तरोष्ठे	धनहानिः	दक्षभुजे	पराक्रमः	जानुद्वये	शुभः	द. मणिबंधे	हानिस्तापः	द. चरणे	भ्रमणम्
अधरोष्ठे	ऐश्वर्यप्राप्तिः	वामभुजे	राजभयम्	जंघयोः	शुभः	वा. मणिबंधे	कीर्तिनाशः	वा. चरणे	बन्धुनिग्रहः
नासाग्रे	रोगः	कण्ठे	शत्रुनाशः	हस्तद्वये	लाभः	हृदये	धनाप्तिः	पादान्ते मध्ये	स्त्रीनाशः

पल्लीपतनफलम्—यदि पतति च पल्ली दक्षिणांगे नाराणां स्वजनधनवियोगी लाभदा वामभागे । उदरशिरसि कण्ठे पृष्ठदेशे च मृत्युः करचरणहृदिस्था सर्वसम्पत्तिदा स्यात् ।। एतानि फलानि पुरुषाणां, स्त्रीणान्तु वैपरीत्येन ज्ञेयानि । अनिष्टपल्लीपतने स्नात्वा तिलमाषादिदानं कार्यम् । शिवालये दीपं दद्यादष्टोत्तरशतसंख्यक "ॐ नमः शिवाय" इति मन्त्रस्य जपश्च कार्यः ।।

जन्मराशेः सायुररिष्टदवर्षाणि

राशिः	अरिष्टदवर्षाणि	आयुः
मेष	१ ।१३ ।५० ।६२	७५
वृष	३ ।६ ।८ ।३३ ।४६ ।५२ ।६३	७५
मिथुन	६ ।१० ।११ ।१८ ।२४ ।५३ ।६३	७५
कर्क	१ ।१६ ।२२ ।२७ ।३५ ।४५ ।५५।६१	७०
सिंह	१ ।१० ।१५ ।२५ ।४५ ।५१ ।६१	६५
कन्या	१ ।३ ।१३ ।२६ ।३३ ।४३	६८
तुला	२ ।४ ।१६ ।२१ ।३३ ।४१ ।५१ ।६१	६५
वृश्चिक	३ ।७ ।८ ।१३ ।३२ ।३५ ।४५ ।६३	७५
धनु	३ ।९ ।१० ।१६ ।२३ ।३६ ।४७ ।५७ ।६७	६५
मकर	३ ।१० ।३२ ।३३ ।४२ ।५१ ।५६ ।६१	१००
कुम्भ	१८ ।३२	६१
मीन	१८ ।३३	६१

जन्मलग्नात् सायुररिष्टदवर्षाणि

लग्नं	अरिष्टदवर्षाणि	आयुः
मेष	४ ।११ ।१६ ।४४ ।५८	१००
वृष	१ ।२८ ।३३ ।४४ ।६१	६०
मिथुन	४ ।१० ।१४ ।३८ ।५८	६४
कर्क	५ ।२५ ।४० ।४८ ।६२	१००
सिंह	५ ।१३ । २८ ।३६ ।४८	६३
कन्या	४ ।१६ ।२३ ।३६ ।४५	१००
तुला	१५ ।३१ ।३५ ।५४ ।६२	७५
वृश्चिक	११ ।२८ ।३८ ।५२ ।६२	१००
धनु	२ ।८ ।१० ।१८ ।३१ ।३८ ।४२ ।६७	८१
मकर	५ ।१३ ।२७ ।३६ ।५७ ।६२	८५
कुम्भ	२ ।२८ ।३३ ।४८ ।६४	६०
मीन	१ ।८ १३ ।३६ ।४८	८३

• माहेन्द्रादियोगचक्रम् •

• चैत्रवैशाखश्रावणभाद्रमाघफाल्गुनमासेषु •

रवि—मा २ अ ८ व १० शू ८ मा २ शू २ अ ६ शू ८ व ६ मा २ व ४ अ २
चन्द्र—मा ४ शू ६ व १२ मा २ अ २ शू ४ व २ मा ६ व २२
मंगल—व ४ शू २ मा ६ व ४ शू २ अ ४ शू ४ अ ६ व ४ शू २ व ८ अ ६ शू ४ अ ४
बुध—व ४ अ ४ व ६ अ ४ शू २ व ४ मा २ व ४ शू ४ अ ६ शू ६ व ८ अ ६
गुरु—अ ६ शू ४ व ४ अ ६ व ६ अ ४ व ४ मा ४ अ २ व ८ अ ४ शू ४ अ ४
शुक्र—शू २ अ १६ व ८ अ २ शू २ व ४ शू ८ अ ६ व ८ अ २ शू २
शनि—शू४ व४ शू६ अ४ शू२ अ४ शू२ अ४ शू४ व४ अ४ व४ अ६ व४ अ२ शू२

• ज्येष्ठाषाढमासयोः •

रवि—शू ४ अ ६ मा ६ व६ शू २ व ४ अ २ शू ४ मा ६ शू ४ व ६ शू २ मा ४ व४
चन्द्र—व ८ अ४ शू ६ अ ६ मा ६ व ६ अ८ व ८ शू ४ व ४
मंगल—अ४ शू४ व४ शू२ अ४ व२ मा८ शू२ व६ अ४ व४ अ२ शू२ व२ अ६ व४
बुध—शू२ व४ अ८ व६ अ८ शू२ अ१० शू २ व ८ अ ६ शू २ अ २
गुरु—अ२ शू २ अ ४ व ८ अ ६ शू २ अ ६ शू ४ अ ४ शू २ व ६ अ ६ शू ४ व ४
शुक्र—शू ४ अ १४ व ८ अ २ शू २ व ४ शू २ अ ६ अ ८ मा २ शू २
शनि—शू ४ व ६ अ ६ शू २ व ४ अ ४ शू ६ व ४ अ ६ व ४ अ ४ शू २ अ २ व ६

• आश्विनकार्त्तिकमार्गपौषमासेषु •

रवि—मा६ व८ अ८ शू२ मा४ शू६ व ४ अ ४ व ४ अ ६ शू २ अ ४ शू २
चन्द्र—अ४ व४ अ ६ व २२ अ ८ व ६ अ ४ व ६
मंगल—मा २ व ६ अ १० व ६ शू २ व १२ अ २ शू २ अ ६ व ४ मा ४ व ४
बुध—शू ४ अ ४ मा ६ शू ४ व ६ शू २ व ८ अ ४ व ८ अ ६ शू ८
गुरु—अ ४ व ६ अ ८ शू ४ व ६ शू ६ अ ८ व ४ अ ६ व ६ मा २
शुक्र—अ २ व ६ शू ६ व ६ अ ८ व १४ शू ४ मा २ व ६ मा ६
शनि—मा ४ शू ४ अ ८ शू ८ अ ४ शू २ अ १२ शू ४ व ६ मा २ शू ६

फलम्—*ज्योतिषां ग्रहशास्त्राणां सारमुद्धृत्य यत्नतः । क्रियते मिहिरेणेदं नराणां हितकाम्यया ।। न वारतिथिनक्षत्रं न योगः करणन्तथा । शिवस्याज्ञां समासाद्य देवकार्यं विचारयेत् ।। माहेन्द्रे विजयो नित्यममृते कार्यशोभनम् । वक्रे कार्यविनाशः स्याच्छून्ये च मरणं ध्रुवम् ।। अयं रव्यादिवारेषु माहेन्द्रादियोगः प्रोक्तदण्डप्रमाणकालेन व्यतीतो भवतीति सफलं चक्रे विलोकनीयम् ।*

१ वर्णगुणाः वरस्य

वर्ण	विप्र	क्षत्रि	वैश्य	शूद्र
विप्र	१	०	०	०
क्षत्रि	१	१	०	०
वैश्य	१	१	१	०
शूद्र	१	१	१	१

कन्यायाः

२ वश्यगुणाः वरस्य

वश्यः	चतु.	मा.	जल	वन	कीट
चतु.	२	१	१	०	१
मानव	१	२	॥	०	१
जलचर	१	॥	२	१	१
वनचर	०	०	१	२	०
कीट	१	१	१	०	२

३ तारागुणाः वरस्य

ता.	१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
२	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
३	१॥	१॥	०	१॥	०	१॥	०	१॥	१॥
४	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
५	१॥	१॥	०	१॥	०	१॥	०	१॥	१॥
६	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
७	१॥	१॥	०	१॥	०	१॥	०	१॥	१॥
८	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३
९	३	३	१॥	३	१॥	३	१॥	३	३

५ ग्रहमैत्रीगुणाः वरस्य

ग्रह	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.
सू.	५	५	५	४	५	०	०
चं.	५	५	४	१	४	॥	॥
मं.	५	४	५	॥	५	३	॥
बु.	४	१	॥	५	॥	५	४
वृ.	५	४	५	॥	५	॥	३
शु.	०	॥	३	५	॥	५	५
श.	०	॥	॥	४	३	५	५

कन्यायाः

७ राशिकूटगुणाः वरस्य

	१ मे.	२ वृ.	३ मि.	४ क.	५ सि.	६ कं.	७ तु.	८ वृ.	९ ध.	१० म.	११ कु.	१२ मी
मेष	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	७
वृष	०	७	०	७	७	७	०	७	०	०	७	७
मिथुन	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७
कर्क	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०
सिंह	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०
कन्या	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७
तुला	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०
वृश्चिक	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०
धनु	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७
मकर	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७
कुम्भ	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०
मीन	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७

कन्यायाः

४ योनिकूटगुणाः वरस्य

	अश्व	गज	मेष	सर्प	श्वान	मार्जार	मूषक	गौ	महिष	व्याघ्र	मृग	वानर	नकुल	सिंह
अश्व	४	२	३	२	२	३	३	३	१	१	३	२	२	१
गज	२	४	३	२	२	३	३	३	३	२	२	२	२	०
मेष	३	३	४	३	२	३	३	३	३	१	३	०	३	०
सर्प	२	२	३	४	२	२	१	१	२	२	२	२	२	०
श्वान	२	२	२	२	४	१	१	२	२	१	०	२	२	१
मार्जार	२	२	३	२	१	४	०	२	२	१	२	२	२	२
मूषक	२	२	२	१	१	०	४	२	२	२	२	२	२	१
गौ	३	२	३	२	२	२	२	४	३	०	३	२	३	१
महिष	१	३	३	२	२	२	२	३	४	१	२	२	२	३
व्याघ्र	१	२	१	२	१	१	२	०	१	४	२	१	२	२
मृग	३	२	३	२	०	२	२	३	२	१	४	२	२	३
वानर	२	३	०	२	२	२	२	२	२	१	२	४	२	३
नकुल	२	२	३	०	२	२	२	३	२	२	२	४	४	२
सिंह	१	०	१	२	१	२	२	२	३	२	२	२	२	४

नैसर्गिकग्रहमैत्रीचक्रम्

ग्रहाः	सूर्यः	चन्द्रः	मंगलः	बुधः	वृहः	शुक्रः	शनिः
मित्राणि	चं.मं. वृ.	सूर्यः बुधः	सू.चं. वृ.	सूर्यः शुक्रः	सूर्यः मं.चं.	बुधः शनिः	बुधः शुक्रः
समाः	बुधः	मं.वृ. शु.श.	शुक्रः शनिः	मं.वृ. शनिः	शनिः	मं. वृहः	गुरुः
शत्रवः	शुक्रः शनि		बुधः	चन्द्रः	बुधः शुक्रः	सूर्यः चन्द्र	सूर्यः चं.मं.

अष्टौ वर्गास्तदीशाश्च

अवर्ग	कवर्ग	चवर्ग	टवर्ग
गरुड	मार्जार	सिंह	श्वान
तवर्ग	पवर्ग	यवर्ग	शवर्ग
सर्प	मूषक	मृग	मेष

६ नाड़ीगुणा

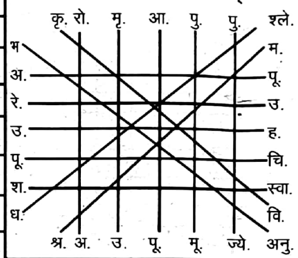
ना.	आ.	म.	अं.
आ.	०	८	८
म.	८	०	८
अं.	८	८	०

कन्यायाः

६ गणगुणाः

गण	दे.	मा.	रा.
दे	६	५	०
मा.	५	६	०
रा	०	०	६

● विवाहे पञ्चशलाकाचक्रम् ●

विवाहे रविचन्द्रगुरुशुद्धिः

ग्रहाः	सूर्यः	चन्द्रः	गुरु
शुभः	३।६।१०।११	३।६।७।१०।११	२।५।७।९।११
पूज्यः	१।२।५।७।९	१।२।५।९	१।३।६।१०
निन्द्यः	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२

विवाहे रेखाप्रदग्रहाः

सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	ग्र.
३॥	५	१॥	२	३	२	१॥	सं.

राहुकेत्वोः शनिवत् । सू. श. रा. के. ३।६।८।११ चं. २।३।११ मं. ३।६।११ बु. वृ. १।२।३।४।५।६।९।१०।११ शु. १।२।४।५।९।१० ।११ ॥ उक्त स्थानस्थ– ग्रहांकान् संयोज्य विवाहलग्ने ग्रहवलविश्वा बोध्याः । लग्नेशनवमांशेशौ १।४।७।१०।११ स्थौ सर्वदोषनाशकौ भवतः।

मेषसक्रमे वारिपूर्णघटदान–कुशादिक गृहीत्वा ओं सोपकरणवारिपूर्णघटाय नमः ३ । कुशोपरि ओं ब्राह्मणाय नमः ३ । घटं सिक्त्वा–ओमद्यामुकं मासि अमुकेपक्षेऽमुकतिथौ मेषार्कसंक्रमणप्रयुक्तपुण्याहे (पुण्यकाले) अमुकगोत्रस्य मम श्रीअमुकशर्मणः सकलमनोरथसिद्धिपूर्वकपितृ–स्वर्गकाम इमं सोपकरणवारिपूर्णघटं वरुणदैवतं यथानामगोत्राय ब्राह्मणायाहं ददे । ततः कुशत्रयतिलजलान्यादाय–ओमद्य कृतैतत्सोपकरणवारिपूर्णघटदानप्रतिष्ठार्थमेतावद्द्रव्य मूल्यकहिरण्यमग्निदैवतं यथानामगोत्राय ब्राह्मणाय दक्षिणामहन्ददे । ततः–एष धर्मघटो दत्तो ब्रह्मविष्णु शिवात्मकः । अस्य प्रसादात्सफला मम सन्तु मनोरथाः । इति प्रार्थयेत् ।

वर्षप्रवेशसारिणी । प्रतिवर्षक्षेपकदिनादि ।

गतवर्ष	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
दिन	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५
दण्ड	१५	३१	४६	२	१७	३३	४८	४	१९	३५
पल	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५
विपल	३०	००	३०	००	३०	००	३०	००	३०	००
गव	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०	९०	१००	
दिन	४	२	१	६	५	४	२	१	६	
दण्ड	१०	४५	२१	५६	३१	६	४२	१७	५२	
पल	३०	४५	००	१५	३०	४५	००	१५	३०	
विपल	००	००	००	००	००	००	००	००	००	

विंशोत्तरीमुद्दादशाचक्रम्

पति	सू.	चं.	मं.	रा.	वृ.	श.	बु.	के.	शु.
मास	०	१	०	१	१	१	१	०	२
दिन	१८	००	२१	२४	१८	२७	२१	२१	०

गतवर्षसंख्या जन्मनक्षत्रसंख्यायुक्ता द्विहीना नवभक्ता शेषक्रमेण दशापतिः ।

त्रिपताकिचक्रे ग्रहस्थापनम्–सैका गताब्दसंख्या या विभक्ता नवभिस्ततः । शेषांके जन्मनि गताच्चन्द्रराशिरिह न्यसेत् । शेषग्रहाश्चतुर्भक्तशेषसंख्यासु विन्यसेत् । त्रिपताके वर्षलग्नमादौ स्थाप्यौ विधूदयौ । शुभैर्विद्धौ शुभफलौ पापैः पापफलप्रदौ ॥

त्रिराशिपतिः

लग्न	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	कं.	तु	वृ.	ध.	म.	कु	मी
दिवा	सू.	शु.	श.	शु.	वृ.	च.	बु.	म.	श.	म.	वृ.	च.
रात्री	वृ.	च.	बु	मं.	सू.	शु	श.	शु.	श.	मं.	वृ.	च.

वर्षमुन्थानयनम्–(गतवर्षसंख्या + जन्मलग्नसंख्या)+ १२, एकादिशेषे मेषादिमुन्थाराशिः । **वर्षेशनिर्णयः**–वर्षलग्नेश–जन्मलग्नेश–मुंथेश–त्रिराशिपति–दिवारविराशीश–रात्रौचन्द्रराशीश, एषु लग्नद्रष्टा सर्वाधिकबलवत्तरो वर्षेशः ।

गोचरफलबोधकचक्रम्

भावाः	सूर्यः	चन्द्रः	मंगलः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः
तनुः	स्थानहानिः	सौख्यम्	बन्धनम्	भयम्	अभयम्	शत्रुनाशः	नाशः	कष्टम्	रोगः
धनम्	भयम्	धनम्	धननाशः	धनाप्तिः	धनाप्तिः	धनागमः	हानिः	धनम्	धननाशः
सहजः	धनम्	लाभः	धनाप्तिः	भीतिः	लाभः	शोकः	लाभः	नैरुज्यम्	सुखम्
सुहृद्	मानहानिः	रोगः	भयम्	धनम्	धनहानिः	लाभः	शत्रुवृद्धिः	शत्रुवृद्धिः	भीतिः
सुतः	दैन्यम्	कार्यसिद्धिः	धनक्षयः	रोगः	पुत्रसुखम्	पुत्राप्तिः	धनपुत्रनाशः	शोकः	शोकः
रिपुः	विजयः	शत्रुभयम्	विजयः	अलाभः	शोकः	शत्रुभयम्	द्रव्यलाभः	धनम्	धनाप्तिः
जाया	भ्रमणम्	लाभः	व्ययः	विग्रहः	मानम्	अशोकः	स्त्रीकष्टम्	हानिः	दुर्गतिः
मृत्युः	पीडा	कष्टम्	कष्टम्	लाभः	क्लेशः	विपत्तिः	शत्रुभयम्	रोगः	राजभयम्
धर्मः	धर्महानिः	मानम्	पीडा	रोगः	धर्मरतिः	लाभः	धर्महानिः	पापरतिः	बन्धनम्
कर्म	कार्यसिद्धिः	सुखम्	शोकः	सुखम्	उन्नतिः	दैन्यम्	दौर्मनस्यम्	वैरम्	शोकः
आयः	धनम्	लाभः	धनाप्तिः	सौख्यम्	लाभः	धनाप्तिः	आयुवृद्धिः	सौख्यम्	सुयशः
व्ययः	कष्टम्	व्ययः	हानिः	नाशः	चिन्ता	हानिः	हानिः	शोकः	धनक्षयः

७॥ **वर्षीय शनेः मासभेदेन फलम्**–मस्तके ७ मासाः–सर्वांशे हानिः । नेत्रे ६ मासाः–सर्वांशे हानिः । मुखे ८ मासाः–भोजनादिलाभः । कण्ठे ६ मासाः–भूषणादिलाभः । हृदये १० मासाः–यन्त्रादिलाभः । उदरे ११ मासाः अन्नादिलाभः । नाभौ ४ मासाः–कष्टमुदरे । गुह्ये ५ मासाः–सर्वांशे हानिः । जानुनि १४ मासाः–राजबलेन जयः । जंघयोः ११ मासाः–स्त्रियादौ सौख्यम् । पादयोः ५ मासाः–व्यर्थभ्रमणम् ।

● गुणयोगबोधक (मेलापक) चक्रम् ● पार्श्वे कन्यानक्षत्राणि ● उपरि वरनक्षत्राणि ●

नक्षत्र	अ.	भ.	कृ.१	कृ.३	रो	मृ.२	मृ.२	आ.	पुन.३	पुन.१	पु.	श्ले.	म	पूफ	उफ.१	उफ.३	ह.	चि.२	चि.२	स्वा.	वि.३	वि.१	अनु.	ज्ये.	मू.	पू.।।	पू३।।	उ.१	उ.३	श्र१।।	श्र२।।	ध२	ध२	श.	पू.३	पू.१	उभा	रे
अश्वि	२८	३३	२८।।	१८।।	२१।।	२२।।	२६	१७	१८	२२।।	३१।।	२७	२०।।	२६	१७।।	११	६	१३	२२।।	२६।।	२२।।	१६।।	२६।।	१५	१३	२६	२७	२४।।	२६	२६	२४	२१	२१	१६	१६	१४।।	२४।।	२६।।
भरणी	३४	२८	२९	१९	२२।।	१४।।	१७	२६	२६	३०।।	२३।।	२४।।	२१	१९	२८	२१।।	१९	६	१४।।	२६।।	२२।।	१६।।	१७।।	२०	१९	२०	२०	२७	२८।।	२८	२६	१०	१०	२०	२४	२३।।	१६।।	२८
कृति. १	२७।।	२७।।	२८	१६।।	१	१५।।	१९	२०	२१	२५।।	२६।।	२३।।	१७।।	२१	२२	१५।।	१५।।	१८।।	२७।।	१५।।	१६।।	१६।।	२०।।	२६।।	२४।।	१८	१९	१४	१५।।	११।।	१७।।	२५	२५	२७	३१।।	१७।।	१६।।	११।।
कृति. ३	१८।।	१८।।	१९	२८	१९	२५।।	१६।।	१७।।	१८।।	२२	२३	२०	१६।।	२३	२४	२१	२१	२३।।	२२।।	१०।।	१४।।	२१।।	२५।।	३१।।	२०	१२।।	१३।।	६।।	१४	१९	१०	२२।।	२६।।	३१	२३।।	२०	२३	१४
रोहिणी	२३।।	२३।।	१०	१९	२८	३६	२७	२३।।	२३।।	२७	२८	१३	१२।।	२६।।	२८	२५	२६	२०	१९	१५।।	६।।	१६।।	३०।।	२४।।	१४	१९	२०	१२।।	१७	१९	१८	२०	२६	२४।।	३०।।	२७	२६	१९
मृग	२३।।	१३।।	१८।।	२८।।	३४	२८	२०	२५।।	२३।।	२६	२०	२२	२१।।	१७।।	२५।।	२३।।	२७	१३	१२	२५	१७।।	२३।।	२२।।	२५।।	१५	१२	११	१८	२१	२४।।	२४	१३	१९	२७	२६।।	२६।।	१७	२७
मृ. २	२७	१८	२१	१८।।	२५।।	२०	२८	२३	३१।।	१९	१३।।	१५।।	२४	२०।।	२८।।	३०।।	३४	२१	१४	२७	१६।।	१४	११	१३	२३	१९	१८	२४	२०।।	२५	२५	१२	१३	२१	२३।।	२७।।	१७	२७
आर्द्रा.	१९	२७	२१	१८।।	२४।।	२६	३४	२८	२५	१३	२०।।	१३।।	२३।।	२६।।	२२।।	२४।।	२४।।	२७	२०	२७	२०	१३।।	१७	४	१६	२८	२७	२७	२२।।	२२।।	२२।।	१७	१८	११	१६	१६	२७	२७
पुन.३	१९	२६	२३	२०।।	२३।।	२४।।	३२।।	२४	२८	१६	२३	१६।।	२२।।	२७।।	२१।।	२३।।	२४।।	२५।।	१८।।	२७	२१	१३।।	२०।।	५	१३	२७	२६	२७	२१।।	२२।।	२३।।	१७।।	१८।।	११	१७	१६।।	२७।।	२७
पुन.१	२१।।	२८	२५।।	२०	२४	२५	१९	१०।।	१४।।	२८	३५	२८।।	१५।।	२०	१४।।	१७	१८	२०।।	२०।।	२७	२०	१९	२६	१०।।	८	२१	२०।।	२१।।	२७	२५	२७	२१	११।।	७	११	१७	२५	२५।।
पुष्य	३०।।	२१	२६।।	२३	२४	१७	१०	१८	२१।।	३५	२८	३०	१८।।	१४।।	२३।।	२६	२७	१२	११।।	२६	२१	२०	१९	२२	१७	११	११।।	२१।।	२६	२८	२५	१३	४।।	१४।।	१८	२४	१८	२७
आश्ले.	२५	२३।।	२२।।	१९	१२	२१	१३	१२	१५	२८।।	२८।।	२८	१५	१५।।	१७।।	२०।।	२०	२६	२५	११।।	१६।।	१५।।	२०	२६	२२।।	१६	१६।।	८।।	१२	१३	१३	२७	१८।।	१८।।	१२।।	१८।।	२०	१२
मघा.	२१	२१	१७।।	१८।।	११।।	११।।	२२।।	२२।।	२१।।	१६।।	१८।।	१६	२८	३०	२६।।	१६।।	१६।।	२२।।	२५।।	१६।।	१७।।	२४।।	२६।।	३४	२४	२०	२१	११।।	५।।	५।।	४।।	१८।।	२४।।	२५।।	१८।।	१८।।	१७।।	११।।
पूफ.	२७	१९	२१	२२	२५।।	१७।।	२०।।	२८।।	२७।।	२२।।	१६।।	१६।।	३०	२८	३४	२४	१२।।	८।।	११।।	२५।।	१६।।	२६।।	२४।।	२४।।	१६	१६	२७	२६	१६।।	१८।।	४।।	११।।	१६।।	१६।।	२४।।	२३।।	१६	२४।।
उफ.१	१६।।	२७	२२	२३	२७	२५।।	२८।।	२९।।	२९।।	१६।।	२५।।	१८।।	२६।।	३४	२८	२८	१६।।	१४।।	१७।।	२६।।	१७।।	२४।।	३०	१६।।	१०।।	२३	२७	२८	२२	२१	२१	११।।	१८।।	१२।।	१६।।	१५।।	२६।।	२४।।
उफ. ३	१३	२९।।	१६।।	२१	२५	२३।।	३०।।	२३।।	२३।।	१६।।	२८।।	२३।।	१७।।	२५	१९	२७	२५।।	२४।।	१६।।	२५।।	१६।।	१८	२७	१३	१५।।	२६।।	२८।।	२६।।	२८	२५	२५	१६।।	१६।।	१०।।	१४।।	१८	२६	२७
हस्त.	१०	२०	१६।।	२१	२६	२६	३३	२३।।	२३।।	१६।।	२८।।	२९।।	१७।।	२२।।	१७	२६	२८	२७	१९	२६।।	१७।।	१६।।	२६	१२	१४	२७	२६	२७	२३	२४	२४	१९	१९	८।।	१४।।	१९	२७	२७
चित्रा२	१३	६	१९	२५।।	३०	१२	१९	२६	२४।।	२०।।	१२।।	२६	२३।।	६।।	१५।।	२४	२७	२८	२९	१६	२६।।	२८।।	११	२५	२८	१४	१३	२१	१७।।	१६	१६	१८	१८	२४	१८।।	२२	११	२१
चित्रा२	२२।।	१५।।	२८।।	२३।।	२०	१२	१३	२०	१८।।	२२	१२	२६	२५।।	१०	१७।।	१७।।	२०	२१	२८	२७	२४।।	२४।।	७।।	११।।	२८	१४	१३	२१	२५।।	२७	२७	२६	२०	२६	२१	१५	४	१३
स्वाति	२७।।	२६।।	१७।।	१२।।	१६।।	२७	२७	२६	२६।।	२८	२८	१५।।	१३।।	२५।।	२५।।	२५।।	२७।।	२१	२८	२८	२०	१०	२३।।	१८।।	२३	२७	२६	१८	२३।।	२३।।	२३।।	२७	२१	२०	२५	१६।।	२०	१३
वि. ३	२२।।	२२।।	२०।।	१५।।	१०।।	१८।।	१६।।	२१	२१	२२।।	२१।।	१९	१७।।	१६।।	१८।।	१७।।	१८।।	२७।।	३४।।	१८	२८	१८	१७	२९।।	२८	२२	२१	१३	१७।।	१७	१७।।	३२।।	२६।।	२६	२२	१६।।	१३।।	५
वि. १	१६।।	१६।।	१४।।	१६।।	१४।।	२२।।	१३	१४।।	१४।।	१९	१८	१५।।	२१	२२	२१।।	१७	१९	२८	२३।।	८	१७	२८	२७	३१।।	२३।।	१७।।	१७।।	६।।	१२	१२	१२	२७	२७	२६।।	२२।।	२१	१८	६।।
अनु.	२४।।	१४।।	१६।।	२४।।	२७।।	२०।।	११	१६	२१।।	२६।।	१८	२१	२४।।	२०।।	२६।।	२६	२७	१२	७।।	२२।।	१७	२८	२८	३१	१६।।	१४।।	१४।।	२२	२५	२६	२६	११।।	१२	२२	२४।।	२४	१८	२८
ज्ये.	१२	१८।।	२४।।	२६।।	२२।।	२२।।	१३	३	६	१०।।	२०	२६	३१	२३।।	१६।।	१३	१२	२५।।	२०।।	१७।।	२०।।	३१।।	३०	२८	१५	१७।।	१७।।	१७।।	२०	२०	२०	२६	२५	१९	११	६।।	२१	२१
मूल.	१२	२०	२४।।	१९	१३	१४	२१	१५	१२	८।।	१७।।	२४	२५	१९	६।।	१३	१३	२७	२७	२१	२७	२४।।	१६।।	१६	२८	२८	२७	५।।	१५।।	१५।।	१५।।	१५।।	२५	२१	१५	१६।।	२५।।	२७
पूषा ।।	२६	१९	८	१२।।	१९	११	१९	२७	२७	२३।।	१३।।	१७।।	२१	१९	२७	२८।।	२७	१२	१३	२७	२०	१६।।	१८।।	१८।।	२८	२८	२७	३३	२३	२३।।	२३।।	८।।	१६	२	३१।।	३२।।	२३।।	३२।।
पूषा३ ।।	२७	२०	१९	१३।।	२०	१२	१८	२६	२६	२३।।	१३।।	१७।।	२१	१९	२७	२७	२६	११	१९	२६	१९	१८।।	१८।।	११	२७	२७	२८	३४	२४	२४	२३।।	२८।।	१५।।	२२।।	२६।।	३२।।	२३।।	३२।।
उषा १	२५।।	२७	१४	८।।	११।।	१८	२४	२६	२६	२३।।	२४।।	६।।	११।।	२७	२८	२८।।	२७।।	२०	२०	१९	१२	११।।	२५।।	१६।।	२५।।	३३	३४	२८	१८	१६	१५।।	१५।।	२२।।	२२।।	२८।।	३१।।	३२।।	२३।।
उषा ३	२८	२६।।	१६।।	१४	१७	२३।।	२०।।	२२।।	२२।।	२७	२८।।	१६।।	६।।	२२	२३	२६	२५	१७।।	२४।।	२३।।	१६।।	१४	२८	२२	१६।।	२६	२५	१९	२८	२६	२५	२५।।	१७।।	१७।।	२३।।	३०।।	३२।।	२३।।
श्र १ ।।	२८	२७	१४।।	१२	१८	२८	२४	२९।।	२९।।	२७	२४	१५	५।।	१९	२०	२४	२५	१६।।	२६।।	२३।।	१६।।	१४	२८	२३	१७।।	२३।।	२४।।	१७	२५	२८	२७	३०	२२	१८।।	२३।।	३१।।	३०।।	२२।।
श्र २ ।।	२७	२६	१३।।	१०	१७	२६	२३।।	२१	२३।।	२८।।	२६	१५	६।।	१८।।	२९।।	२३।।	२४	१८।।	२५।।	२३	१६	१४	२८	२३।।	१६।।	२५	२५।।	१५	२४	२७	२८	३०	२०	१८।।	२३	२६।।	३१।।	२४।।
धनि. २	२०।।	१०।।	२६	२३।।	२०	१२	८।।	१७।।	१७।।	२२	१३	२८	३	१४।।	१२।।	१६	१७।।	१६।।	२४।।	२६	२०	२८	१४	२७	२१।।	६	६।।	१६।।	२५।।	२८	२८	२८	१८।।	२३।।	२१।।	२६।।	१५।।	२२।।
धनि. २	२०	११	२६	३०।।	२७।।	१९	१०	२०	१९	१४	५	२०	२५।।	११।।	१६।।	१७।।	२१	१८	१९	२२	२५।।	२८	१२	२६	२६।।	१७।।	१६।।	२३।।	१८।।	२१।।	२१	२०	२८	३३	२८।।	१८।।	७।।	१४।।
शत.	१५	२१	२८	३२।।	२५।।	२५	१८	१०	१०	७।।	१५	२०	२६।।	२०।।	१३।।	११	८।।	२६	२६	१९	२६।।	२६।।	२१	२०	२२।।	२४।।	२३।।	२३।।	१८।।	१८।।	१८।।	२५	३२	२८	१९	६	१७।।	१६।।
पूभा. ३	२८	२५	२०	२४।।	३१।।	३१।।	२४।।	१७	१७	२३।।	२०।।	१४	१९।।	२५।।	१७।।	१५।।	१७।।	१८।।	१६।।	२८	२१।।	२१।।	२७	१२	१५।।	३१।।	३०।।	२६।।	२४	२५।।	२५।।	२०।।	२७।।	१६।।	२८।।	१८	२३	२०।।
पूभा. १	१४।।	२१।।	१६।।	१९	२६	२६।।	२५।।	१८।।	१८	१८	२५	१८।।	२६	२२।।	१४।।	१६।।	१८।।	१९।।	१२।।	२१	१४	२१	१७	११।।	१५	३१।।	३१।।	३०	२८	२६।।	३०।।	२५।।	१७।।	७।।	१६।।	२८	३३	३०।।
उभा	२४।।	१५।।	१८।।	२१	२५।।	१६।।	१६।।	२५	२६	२६	१९	२०	१७।।	१५।।	२५।।	२७।।	२६	६।।	५	१६।।	१२	१९	२०	२३	२४	२२	२२।।	३१।।	२६।।	२८।।	२६।।	१५।।	६	१६।।	२१।।	३३।।	२८	३४।।
रेवती	२५	२४।।	११।।	१४	१७	१५	२५।।	२४	२५।।	२४।।	२७	१३	१२	२२	२२	२४।।	२६।।	२०।।	१३।।	१६।।	५।।	१२।।	२७	२२	२७	३०	३०।।	२१	१६	२०	२२।।	२२।।	१४	१६	१८	२८	३३	२८

गुणविचारः—गुणैः षोडशभिर्निन्द्यो मध्यमा विंशतिस्तथा । श्रेष्ठस्त्रिंशद्गुण यावत्परतस्तूत्तमोत्तमम् ।। **वर्णादिपरिहारः**—मैत्र्या राशिस्वामिनोरंशनाथ—द्वन्द्वस्यापि स्यादगणानां न दोषः । खेटारित्वं नाशयेत्सद्भकूटं खेटप्रीतिश्चापि दुष्टं भकूटम् ।। राशीशयोरमित्रत्वे मित्रत्वे चांशनाथयोः । गणादिदौष्ट्येऽप्युद्वाहः पुत्रपौत्रप्रदः स्मृतः ।। राश्यैक्ये चेद्भिन्नमृक्षं द्वयोः स्यान्नक्षत्रैक्ये राशियुग्मं तथैव । नाडीदोषो नो गणानाञ्च दोषो नक्षत्रैक्ये पादभेदे शुभं स्यात् ।। रोहिण्यार्द्रामृगेन्द्राग्नी पुष्यश्रवणपौष्णभम् । अहिर्बुध्न्यर्क्षमेतेषां नाडीदोषो न विद्यते ।

वरकन्ययोर्मेलापकविचारः—लग्ने व्यये च पाताले यामित्रे चाष्टमे कुजः । कन्या भर्तुर्विनाशाय भर्ता कन्याविनाशकः ।। इदं लग्नचन्द्राभ्यां विचार्यम् । सप्तमेशे षष्ठाष्टव्ययगते न शोभनः । परं सप्तमेशे स्वोच्चमूलत्रिकोणमित्रगृहगते शोभनः ।। **अस्य परिहारः**—यामित्रे च यदा सौरिर्लग्ने वा हिबुकेऽथवा । अष्टमे द्वादशे चापि भौमदोषविनाशकृत् ।। शनिर्भौमोऽथवा कश्चित्पापो वा तादृशो भवेत् । तेष्वेव भवनेष्वेव भौमदोषविनाशकृत् ।। लग्नाद्विधोर्वा यदि जन्मकाले शुभग्रहो वा मदनाधिपश्च । द्यूनस्थितो हन्त्यनपत्यदोषं वैधव्यदोषं च विषाख्यदोषम् । केन्द्रे कोणे शुभाः सर्वे त्रिषडायेऽप्यसद्ग्रहाः । तदा भौमस्य दोषो न मदने मदपस्तथा । उभयोर्वरकन्ययोर्नामनक्षत्रानुसारं जन्मर्क्षानुसारं वा मेलापकं गणनीयम् । यतो हि व्यत्ययोऽशुभप्रदः ।

● नित्यपूजाविधिः ●

देवताओं की पूजा दिन में उत्तर या पूर्वाभिमुख होकर और रात्रि में उत्तराभिमुख होकर करें । पूजा के आरम्भ में दिन में सूर्यादि पञ्चदेवता एवं विष्णु की तथा रात्रि में गणपत्यादि पञ्चदेवता एवं विष्णु की पूजा करनी चाहिए । अक्षत लेकर—ॐ भुर्भुवः स्वः सूर्यादिपञ्चदेवता इहागच्छत इह तिष्ठत 'इस मन्त्र से आवाहन कर' एतानि पाद्यार्घाचमनीयस्नानीयपुनराचमनीयानि ॐभूर्भुवः स्वः सूर्यादिपञ्चदेवताभ्यो नमः' इस मन्त्र से जल दें इसके बाद 'इदमनुलेपनम् ॐ सूर्यादि पञ्चदेवताभ्यो नमः' इस मन्त्र से चन्दन तथा इसी तरह अन्य वस्तु भी समर्पित करें । रात्रि में सूर्यादि के स्थान पर गणपत्यादि पढ़ें । इसी तरह ॐ भूर्भुवः स्वर्विष्णो इहागच्छ इह तिष्ठ से आवाहन कर 'ॐ भूर्भुवः स्वर्विष्णवे नमः से पूजा करें । (मूर्ति या शालग्राम हो तो आवाहन विसर्जन न करें) इसके बाद स्वेष्टदेवता की पूजा जप आदि करें । इसके बाद 'ॐभूर्भुवः स्वः कीर्तिमुख इहागच्छ इह तिष्ठ' इस मन्त्र से मृत्तिकानिर्मित कीर्त्तिमुख का आवाहन कर' ॐ भूर्भुवः स्वः कीर्त्तिमुखाय नमः' इस मन्त्र से पूर्ववत् पूजा करें । ततः 'ॐ हराय नमः' इस मन्त्र से पवित्र मृत्तिका ग्रहण कर 'ॐ महेश्वराय नमः' इस मन्त्र से महादेव बनाकर 'शूलपाणये नमः ॐशूलपाणे इह सुप्रतिष्ठितो भव' इस मन्त्र से अक्षत लगाकर पात्र में शिव को सामने रखें । उसके बाद निम्नलिखित मन्त्र से ध्यान करें—

ॐ ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचन्द्रावतंसं रत्नाकल्पोज्ज्वलाङ्गं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नम् । पद्मासीनं समन्तात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं विश्वाद्यं विश्वबीजं निखिलभयहरं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रम् । ततः—ॐपिनाकधृगिहागच्छ इह तिष्ठ' से आवाहन कर एतानि पाद्यादीनि ॐ नमः शिवाय नमः । ततः इदमनुलेपनम्, एतानि पुष्पाणि, एतानि विल्वपत्राणि, एतानि गन्धपुष्पधूपदीपताम्बूलयथाभागनानाविधनैवेद्यानि ॐ पशुपतये नमः, इस मन्त्र से क्रमशः चन्दनाक्षतपुष्पविल्वपत्रगन्धपुष्पधूपदीपनैवेद्य आदि दें। इसके बाद फूल अक्षत चन्दन से महादेव के पूर्व, ईशान, उत्तर आदि चारों ओर और अन्त में महादेव के उपर निम्नलिखित मन्त्रों से क्रमशः अष्टमूर्त्ति की पूजा करें—

ॐ शर्वाय क्षितिमूर्त्तये नमः १ । ॐभवाय जलमूर्त्तये नमः २ । ॐ रुद्रायाग्निमूर्त्तये नमः ३ । ॐ उग्राय वायुमूर्त्तये नमः ४ । ॐ भीमायाकाशमूर्त्तये नमः ५ ॐपशुपतये यजमानमूर्त्तये नमः ६ । ॐ महादेवाय सोममूर्त्तये नमः ७ । ॐ ईशानाय सूर्यमूर्त्तये नमः ८ । ॐ महादेवाय नमः । अन्त में जल पुष्पाक्षतचन्दनादि से 'ॐ ब्रह्मणे नमः' इस मन्त्र से ब्रह्मा की पूजा एक बार ही भूमि पर करें । उसके बाद पूजा क्रम से जल लेकर विसर्जन करें ।' ॐ सूर्यादिपञ्चदेवताः पूजिताः स्थः क्षमध्वं स्वस्थानं गच्छत । ॐ भगवन् विष्णो पूजितोऽसि प्रसीद क्षमस्व स्वस्थानं गच्छ । ॐ कीर्त्तिमुख पूजितोऽसि प्रसीद क्षमस्व स्वस्थानं गच्छ । ॐ महादेव पूजितोऽसि प्रसीद क्षमस्व स्वस्थानं गच्छ । ॐ विष्वक्सेनाय नमः' मन्त्र से भगवान् पर से तथा 'ॐ चण्डेश्वराय नमः' इससे महादेव पर से निर्माल्य हटावें ।

निवेदन

कौशिकीन्तु समारभ्य गण्डकीमभिगम्य वै । योजनानि चतुर्विंशद् व्यायामः परिकीर्त्तितः ।।

गंगाप्रवाहमारभ्य यावद्धैमवतं वनम् । विस्तारः षोडश प्रोक्तो देशस्य कुलनन्दन ।।

मिथिला नाम नगरी तत्रास्ते लोकविश्रुता ।। (वृहद्विष्णुपुराण, मिथिलामाहात्म्य, अ १४ श्लो. ४२–४४)

जाता सा यत्र सीता सरिदमलजला वाग्वती यत्र पुण्या, यत्रास्ते सन्निधाने सुरनगरनदी भैरवो यत्र लिङ्गम्।

मीमांसान्यायवेदाध्ययनपटुतरैः पण्डितैर्मण्डिता या, भूदेवो यत्र भूपो यजन वसुमती साऽस्ति मे तीरभुक्तिः ।।

(श्रीशंकरमिश्र (१४४० ई.–१५३० ई.) कृत, द्रष्टव्य विद्याकरसहस्रक, म.म. उमेशमिश्रसम्पादित, १९४२ ई. प्रयागविश्वविद्यालयप्रकाशित)

गंगा वहथि जनिक दक्षिणदिशि पूर्व कौशिकीधारा । पश्चिम वहथि गण्डकी उत्तर हिमवत वन विस्तारा ।।

कमला त्रियुगा अमृता धेमुरा वागमती कृतसारा । मध्य वहथि लक्ष्मणा प्रभृति से मिथिला विद्यागारा ।।

(श्रीमहेन्दनारायण शर्म कृत–मिथिलादेशीय–पञ्चाङ्ग, मुखपृष्ठ, सन् १३५१ साल, १९४३–४४ ई.)

उपर्युक्त प्रमाणों के आधार पर कोशी से गण्डकी (हरिहरक्षेत्रस्थ शालग्रामी या नारायणी) तक, पूरब से पश्चिम तक २४ योजन (६६ कोश) लम्बा एवं गङ्गाप्रवाह से हिमालय वन तक (दक्षिण से उत्तर तक) १६ योजन (६४ कोश) चौड़ा तीरभुक्ति अथवा मिथिला क्षेत्र कहा गया है। इस आधार पर वर्तमान समय में उत्तर से दक्षिण तक क्रमशः नेपाल के तराई क्षेत्र (दक्षिणीभाग) से मुंगेर तक तथा पश्चिम से पूरब तक क्रमशः चम्पारण्य–वैशाली से पूर्णियाँ–भागलपुर तक का क्षेत्र तिरहुत अथवा मिथिला क्षेत्र है। १८१५–१७ ई. में सुगौली सन्धि के समय विविध राजनीतिक स्थितिवश उक्त तराई क्षेत्र नेपाल के अधीन हो गया। किन्तु आचार–विचार, सभ्यता–संस्कृति की दृष्टि से आज भी सर्वथा साम्य है।

वेद, उपनिषद् रामायण, भागवत, गीता, पुराण, महाभारत आदि प्राचीन ग्रन्थों एवं विविध भाषा के मानक (ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक आदि) ग्रन्थों में तीरभुक्ति (तिरहुत) क्षेत्र का महत्वपूर्ण वर्णन मिलता है। प्राचीनकाल से ही यह क्षेत्र विद्या, उपासना एवं आध्यात्मिक चिन्तन के क्षेत्र में विश्वविख्यात रहा है। यहाँ देवरात, मिथि, निमि, जनक, विशाल, गार्गी, मैत्रेयी, अष्टावक्र, वाल्मीकि, गौतम, कपिल, कणाद, मण्डन–भारती, अयाची, वाचस्पति, उदयन, कालिदास, श्रीधर, रामदत्त, वीरेश्वर, विद्यापति, महात्माबुद्ध, भगवान् महावीर, तान्त्रिकशिरोमणि मदन उपाध्याय, भक्तशिरोमणि बाबासाहेब राम, सन्तशिरोमणि लक्ष्मीनाथ गोस्वामी, नव्यन्यायप्रवर्त्तक गंगेशोपाध्याय, म. म. गोकुलनाथ, महार्घ्य मधुसूदन ओझा, देवीकान्त ठाकुर, गोविन्द ठाकुर, दैवज्ञरत्न गेनालाल चौधरी, म.म. डॉ. सर गंगानाथ झा, स्वतंत्रस्वतंत्र बच्चा झा, म.म. जयदेवमिश्र, म.म. परमेश्वर झा म.म. बालकृष्ण मिश्र, आचार्य जानकी वल्लभशास्त्री, राष्ट्रकवि रामधारी सिंह दिनकर, गोपाल सिंह नेपाली, रामवृक्ष बेनीपुरी, भिखारी ठाकुर, फणीश्वरनाथ रेणु, वैद्यनाथमिश्र यात्री–नागार्जुन, सुरेन्द्र झा सुमन आदि अनेक मनीषीगण हो चुके हैं जिनके कार्यकलापालोक से समस्त विश्व आलोकित हो रहा है। **सीतामढ़ी** में दुर्भिक्षनिवारणार्थ सम्पन्नयज्ञ के पश्चात् सीरध्वजजनक द्वारा स्वर्णहलप्रवाहावसर पर पुण्यारण्य (पुनौरा) में भूगर्भ से आदिशक्ति–जगज्जननी जानकी का प्रादुर्भाव, याज्ञवल्क्य द्वारा ब्रह्मविद्या की प्राप्ति एवं उपदेश (श्रीमद्भागवत स्क १२ अ ६ श्लो. ६१–७३ एवं वृहदारण्यकोपनिषद्) बलराम एवं श्रीकृष्ण की मिथिलायात्रा (हरिवंश पर्व, अ ३६ श्लो. २३, २८ एवं श्रीमद्भागवत स्क. १० अ. ८६, विष्णु पुराण ३, ५) कर्म की उत्कृष्टता निरूपणावसर पर भगवान श्रीकृष्ण द्वारा (कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः (श्रीमद्भगवद्गीता, अ ३, श्लो. २०) जनकादि का उदाहरण के रूप में उल्लेख तथा पिता (श्रीव्यास) जी की आज्ञा से शुकदेव जी द्वारा विदेहाधिपति जनक से (श्रीमद्देवीभागवत् स्क १, अ १४–१६) आत्मज्ञान की प्राप्ति सर्वविदित ही है।

हिमालय के सान्निध्य एवं विविध गंगादिनदियों के प्रवाह होने के कारण यहाँ का वातावरण शुद्ध एवं भूमि ऊर्वराशक्ति सम्पन्न है। अतएव सम्पूर्ण क्षेत्र जीवनोपयोगी कन्द, मूल, लता, गुल्म, फूल, फल, औषधि तथा शरद, हेमन्त एवं ग्रैष्मिक धान्यादि विविध वस्तुओं के उत्पादन के लिए मशहूर है। विशेषतः हाजीपुर का केला, मुजफ्फरपुर की शाही लीची, समस्तीपुर का विविध कृषि उत्पादन, चम्पारण का धान, भागलपुर के कतरनी धन का चूड़ा, दरभंगा का मालदह आम एवं सकल मिथिलाञ्चल का पान, माँछ तथा मखान प्रसिद्ध है।

यहाँ के लोग शालीनता, कर्मठता, सौम्यस्वरूप, आचार–विचार, प्रतिभा, मेधाविता एवं उच्चविचार के लिये प्रसिद्ध है। मनोरंजन–हास्य–गीत–संगीत–नृत्य क्षेत्रों में रामलीला, भजन–कीर्त्तन, लोरिक, दीनाभद्री, विहुला, राजा–सलहेश, सामाचकेवा, कठपुतली एवं जटजटिन आदि सुप्रसिद्ध है।

यह संपूर्ण क्षेत्र शक्तिपीठ के नाम से विख्यात है। आदि शक्ति सती के योगाग्निदग्ध शरीर के विभिन्नावयवपात से जब इस धराधाम पर ५१ सिद्धपीठ बन गये तो जहाँ उनका साक्षात् प्राकट्य हो उस धाम के संबंध में कुछ कहने की आवश्यकता ही क्या है? यहाँ सोमेश्वरनाथ, गरीबनाथ, हरिहरनाथ, उग्रनाथ (उगना), कपिलेश्वर, सिंहेश्वर, कुशेश्वर, त्रिपुरसुन्दरी, छिन्नमस्ता, रमेश्वरीश्यामा, राजराजेश्वरी, काली, कंकाली, दुर्गा, उग्रतारा, वृद्धेश्वर (बूढानाथ), जयमंगला, बंगला, भुवनेश्वरी कल्याणेश्वर, जलेश्वर, हलेश्वर, थानेश्वर, अहल्या–गौतम स्थान, गिरिजास्थान, जानकीस्थान, जनकपुरधाम आदि शिव–शक्तिक्षेत्र सतत् प्रेरणास्रोत के रूप में इस क्षेत्र में विद्यमान हैं।

यह विश्व में एकमात्र ऐसा क्षेत्र है जिसमें वैवाहिक संबंध हेतु अधिकारमूलक जानकारी के लिये पञ्जीप्रबन्ध की व्यवस्था है। यहाँ (मधुबनी) की चित्रकला सर्वत्र विख्यात है। यहँ भूमि (चम्पारण) महात्मा गांधी की एवं (मुजफ्फरपुर) जयप्रकाश नारायण की कर्मभूमि रही है। इस तरह हर क्षेत्र में इसका अपना महत्त्वपूर्ण अवदान अति प्राचीन काल से ही रहा है। अस्तु ।

उपर्युक्त परिप्रेक्ष्य में अन्य विद्याओं के साथ–साथ ज्योतिष के क्षेत्र में भी तीरभुक्ति का महत्वपूर्ण स्थान रहा है। यहाँ अनेक गन्थकार, टीकाकार एवं संपादक हुए हैं जिनकी कृति ज्योतिष जगत् में सदैव शिरोमणि की तरह समादृत है। इनमें सिद्धान्तशेखरकार श्रीपति एवं तट्टीकाकार बबुआजी (श्रीकृष्ण) मिश्र, कृत्यचिन्तामणिकार चण्डेश्वर, अद्भुतदर्पणकार महामहोपाध्याय माधव, सिद्धान्तसेतु रचयिता एवं सिद्धान्त शिरोमणि प्रभा टीकाकार मुरलीधर ठाकुर, सिद्धान्ततत्त्वविवेक टीकाकार गंगाधर, मिश्र गोलप्रकाशकार नीलाम्बर, भावकुतूहलादि ग्रन्थकार जीवनाथ दैवज्ञ, व्यवहाररत्नकार भानुनाथ, चापीयत्रिकोणमिति–गोलीय रेखागणितटीकाकार–चन्द्रशेखर झा, चापीयंत्रिकोणमिति–टीकाकार महावीर पाण्डेय, ज्योतिषरत्नाकर रचयिता देवकीनन्दन सिंह मोखतार, आर्यभटीय टीकाकार बलदेव मिश्र, मकरन्दोपपत्तिकार गोकुलनाथ, शताधिकग्रन्थप्रणेता म. म. मधुसूदन ओझा, वृहजातक–सूर्यसद्धान्तादिटीकाकार सीताराम झा, वृहत्संहितादिग्रन्थटीकाकार अच्युतानन्द झा, जातकक्रोडकार–कृष्णदत्त झा, सिद्धान्त–सुधाकार परमानन्द, बीजगणितादिटीकाकार देवचन्द्र झा, ग्रहणमालाकार म.म. हेमाङ्गद ठाकुर, रत्नशतककार जीवेश्वरदैवज्ञ, टिप्पणीविवरणकार बुद्धिनाथ झा, सूर्यसिद्धान्तटीकाकार कपिलेश्वर चौधरी एवं सिद्धान्ततत्त्वविवेकादिग्रन्थ संपादक म. म. मुरलीधर झा आदि प्रमुख हैं। वर्तमान समय में भी उच्चकोटि के ग्रन्थकार, टीकाकार, संपादक, अध्यापक एवं चिन्तक ज्योतिर्विद् यहाँ हैं।

सभी प्रकार के शास्त्रीय एवं व्यावहारिक कार्यों के लिए शुभ मुहूर्त्त का ज्ञान उपेक्षित होता हैं। शुभमुहूर्त्त की जानकारी ज्योतिषशास्त्र की गणनानुसार निर्मित पञ्चाङ्ग से होती है। तदनुसार विवाहादि सकल शास्त्रीय एवं व्यावहारिक शुभकार्य सम्पन्न किये जाते हैं।

तीरभुक्ति क्षेत्र में प्राचीन काल से ही पञ्चाङ्ग निर्माण की परम्परा है। मुद्रण व्यवस्था से पूर्व हस्तलिखित पञ्चाङ्ग का प्रचलन था। तत्पचात् मुद्रित पञ्चाङ्ग का प्रचलन हुआ। मुद्रित–पञ्चाङ्गकारों में गोवर्धन–टुमनी–बालकृष्ण–रूपनारायण–लोकनाथ–कण्टीर–महीधर–प्यारेलाल–उमानाथ–उमाकान्त–झारिखण्डी–महेन्द्रनारायण–विद्यानाथ जगदीश– अम्बिकानाथ–जगन्नाथ–मुनीन्द्र–जयनारायण–हरिनन्दन–वासुदेव–लक्ष्मीनारायण–लषणलाल–अभिराम–रमानन्द–पुलकित–यशस्पति–कपिलेश्वर–परमानन्दन– बलदेव–ब्रजकिशोर–अयोध्यानाथ–लक्ष्मीकान्त आदि ज्योतिर्विदो के नाम प्रमुख हैं।

मिथिला की उक्त मर्यादा को अक्षुण्ण बनाये रखने के उद्देश्य से महाराधिराज–सर–कामेश्वरसिंह ने १९६१ ई. में उत्तम पुस्तकालय से सुसज्जित अपना आवास भवन "लक्ष्मीश्वर–विलास–प्रासाद" दान देकर इस विश्वविद्यालय की स्थापना की जिसका उद्देश्य संस्कृत (पाली–प्राकृत सहित) विद्या का अध्ययन–अध्यापन एवं प्रचार–प्रसार है।

उक्त परिप्रेक्ष्य में विश्वविद्यालयपञ्चाङ्ग के शुभारंभ से पूर्व डॉ. रामकरण शर्माजी के कुलपतित्व काल में १९७७ ई. आहूत विद्वत्सभा में सर्वसम्मति से निर्णय लिया गया कि विश्वविद्यालय से मकरन्दानुसार, "विश्वविद्यालय पञ्चाङ्ग" का प्रकाशन प्रतिवर्ष किया जाय। इस निर्णय के फलस्वरूप १९७८–७९ ई. से निरन्तर "विश्वविद्यालय पञ्चाङ्ग" का प्रकाशन हो रहा है। लगभग चार वर्ष पूर्व विश्वविद्यालय–अनुदान–आयोग, नयी दिल्ली के निरीक्षणदल के विद्वान् सदस्यों ने भी इस पञ्चाङ्ग की प्रशंसा की है।

आरंभ में यह पञ्चाङ्ग चैत्रशुक्ल से प्रकाशित किया गया किन्तु विद्वानों के आग्रह, सौराठ–ससौलासभा का आयोजन, वर्षगत शुद्धादि की एकसाथ समुपलब्धि एवं परंपरा को ध्यान में रखते हुए १९८५–८६ ई. से श्रावणादि प्रकाशन किया जा रहा है। यहाँ ध्यातव्य है कि मकरन्दानुसारि यहाँ के सभी पञ्चाङ्ग श्रावणादि ही प्रकाशित होते हैं तथा पूर्वोक्त सभी पञ्चाङ्गकारों के पञ्चाङ्ग भी श्रावणादि ही है। वैसे तो पञ्चाङ्ग किसी भी माह से बनाये जा सकते हैं और बनते भी हैं। यथा–श्रावणादि, कार्त्तिकादि, मेषासंक्रान्त्यादि, चैत्रादि तथा ख्रीष्टवर्षादि ।

मकरान्दाचार्य ने समूलमकरन्दसारिणी या मकरन्दसारिणी नामक ग्रन्थ लगभग ५०० वर्ष पहले लिखा है। इन्होंने यह ग्रन्थ काशी में बनाया जिसके प्रथम श्लोक में यह स्पष्ट है–

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यग् विश्वोपकाराय गुरूपदेशात् ।
तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्वा-मानन्दकन्दो मकरन्दनामा ।। इति ।।

यद्यपि स्थानादि का उल्लेख इन्होंने स्वयं नहीं किया है। तथापि परंपरया लोग इन्हें तीरभुक्ति या मिथिला परंपरा के मानते हैं । इसका जन्म शकाब्द १४०० माना गया है। तत्पश्चात् उनके ग्रन्थ पर दिवाकर दैवज्ञ ने शकाब्द १५२८ में मकरन्द विवरण, विश्वनाथ ने शकाब्द १५४० में उदाहरण तथा शकाब्द १६८८ में गोकुलनाथ ने उपपत्ति लिखी है। अन्त में शकाब्द १८३१ में नारायण शर्मा ने (मिथिलावयव–नेपालराज्यान्तर्गत–रौतहटजिलान्तःपाति–लक्ष्मीपुरग्रामवासी) सारिणी के साथ–साथ फलादेश आदि विषययुक्त सरल एवं मनोरम मकरन्दप्रकाशनामक ग्रन्थ बनाया, जो उनके निम्नलिखित कथन से स्पष्ट है–

शशिशिखीगजभूमिशके समे सितदलेऽमलकार्तिक-मासके ।
शशिसुतस्य दिने हरिवासरे विरतिरस्य बभूव तिथौ हरेः ।। (ग्रन्थकर्तृपरिचय, श्लो. ६)

इससे स्पष्ट होता है कि मकरन्दसारिणी ग्रन्थ को ही विद्वानों ने यथासमय गणित, उदाहरण, उपपत्ति एवं फलादेश आदि द्वारा परिष्कृत किया है। इनमें दिवाकर ने दो महत्त्वपूर्ण बातें लिखी हैं–(१) कुजादि ग्रहों में बीज संस्कार तथा फलचतुष्टय के स्थान पर फलत्रय संस्कार। इनमें परवर्ती विद्वानों ने बीजसंस्कार को अंगीकार नहीं किया किन्तु फलत्रय संस्कार को माना। श्री लषण लाल झा के अनुसार विष्णुदैवज्ञ आदि आचार्यों ने भी इसी को स्वीकार किया है। (मकरन्द प्रकाश, आमुख, पृं. ४) । आजकल इसी आधार पर पञ्चाङ्ग बनाये जाते हैं। बीज संस्कार एवं ३ या ४ फलों के संस्कारादि के विषय में चिरकाल से विद्वानों के बीच मतैक्य का अभाव रहा है। इस क्रम में गुरु–शुक्र का शीघ्रकेन्द्रांश के स्थान पर क्रमशः ११–६ उदयास्त कालांश स्वीकार किया गया है ।

देशान्तर–अतिप्राचीनकाल से ही मिथिला देशान्तर तिथ्यादि में १।३५ दण्डादि धन का प्रचलन है, मकरन्दाचार्य के पहले से भी। मकरन्दाचार्य ने इसे लिपिबद्ध किया। नारायणदैवज्ञ का इस अंश में अपना कोई नया योगदान नहीं अपितु पूर्वतः व्यवहारविहित उक्त देशान्तर को यथावत् इन्होंने भी स्वीकार किया है। इस संबंध में मैंने नारायण दैवज्ञ से १४ वर्ष पूर्व १८१६–१७ शकाब्द, १८९४–९५ ई., सन् १३०२ साल, विक्रमसंवत् १९५१–५२ के पञ्चाङ्ग के वैशाखकृष्णद्वितीया २६।१७ दण्डादि, स्वाती १२।२९ दण्डादि, दि. ११।४।१८९५ ई. वृहस्पति दिन के तिथ्यादिमान का साधन मकरन्द की उक्त विधि से किया तो २६।१६ दण्डादि द्वितीया का मान आया। (एक पल का अंतर सारिणी की भिन्नता से संभव है)। इससे सिद्ध हुआ कि १।३५ देशान्तर के संस्थापक नारायण दैवज्ञ नहीं, अपितु उनके पूर्ववर्ती मकरन्दाचार्य अथवा उनसे भी पूर्ववर्ती आचार्य माने जा सकते हैं।

विभिन्न ग्रन्थों, पञ्चाङ्गों एवं एटलसों को देखने से स्पष्ट होता है कि देशान्तर (रेखांश) के मान में ५ से १० कला तक का अंतर प्राप्त होता है। यह अन्तर व्यवहार–योग्य है। तदनुसार मिथिला का उक्त देशान्तर जगजननी–जानकी की जन्मभूमि अर्थात् सीतामढ़ी का है तथा इसका मान ८५।३० रेखांश पूरव है। पूर्ववर्ती विद्वानों ने काफी मनन–चिन्तन के पश्चात् यह मान/स्थान निर्धारित किया होगा। इसकी धार्मिक महत्ता, प्राचीनता एवं मान्यता उक्त विवेचन से स्पष्ट है। अतः इसमें किसी प्रकार का परिवर्त्तन सर्वथा अनुचित होगा।

अक्षांश–देशान्तर की भाँति अक्षांश में भी ५–१० कला का अन्तर ग्रन्थभेद अथवा एटलस भेद अथवा पञ्चाङ्गभेद से पाया जाता है किन्तु बहुसम्मत पक्षावलम्बन के पश्चात् यह कह सकते हैं कि २६/३५ अंशादि उत्तर अक्षांश सीतामढ़ी का है ।

पलभा–देशान्तर एवं अक्षांश की भाँति पूर्वतः मिथिला की षडङ्गुल पलभा भी सीतामढ़ी का सिद्ध होता है। इसी के आधार पर राशियों के मिथिलोदयमान अधोलिखित मान्य हैं–

अष्टेन्दुपक्षाः शशिबाणपक्षा गुणाभ्ररामा गुणवेदरामाः ।
शैलाब्धिरामा वसुरामरामाः क्रमोत्क्रमान्मेषतुलादिमानम् ।। [जीवेश्वर (१३०० ई.) कृत रत्नशतक, श्लो. १४]

कोई भी पञ्चाङ्ग किसी खास रेखांश, अक्षांश एवं पलभा के आधार पर बनता है। तदनुसार "विश्वविद्यालय–पञ्चाङ्ग" का रेखांश ८५।३० पूरव, अक्षांश २६।३५ उत्तर तथा पलभा ६ अंगुल है। मिथिला के सभी पञ्चाङ्ग इसी रेखांश एवं अक्षांश के आधार पर प्राचीनकाल से ही बनते आ रहें हैं।

सूर्योदय–ज्ञातव्य है कि स्थानीय समय प्रत्येक स्थान में भिन्न–भिन्न होते हैं किन्तु प्रामाणिक समय आजकल प्रायः देशस्तर पर एक होता है । इससे सरकारी कार्यों (रेल–डाक परिचालनादि) में सुविधा होती है। किन्तु वास्तविक फलदान शक्ति स्थानीय समय में ही है। अतएव प्रामाणिक समय को स्थानीय समय में बदलकर निर्मित कुण्डली के आधार पर फलादेश किया जाता है। वैसे पञ्चाङ्ग प्रामाणिक समयानुसार भी बन सकता है किन्तु फलदायकता, परंपरा एवं मर्यादा की दृष्टि से स्थानीय समयानुसार पञ्चाङ्ग में तिथ्यादि का उल्लेख उचित है। अन्य स्थानों में शास्त्रविहित रीति से अपेक्षित संस्कार कर उनकी जानकारी प्राप्त की जाती है।

विश्वविद्यालय पञ्चाङ्ग का सूर्योदय स्थानीय है। मकरन्दाचार्य की अथवा आर्षपरंपरा भी यही है। अतः जैसे प्रामाणिक (स्टैण्डर्ड) समय मे देशान्तर–बेलान्तर संस्कार कर उसे स्थानीय समय (जन्मकुण्डली–फलादेश हेतु) बनाया जाता है, उसी तरह इसके विपरीत संस्कार द्वारा स्थानीय समय को भी प्रामाणिक समय में बदला जा सकता है। उदाहरण–प्रतिहारषष्ठी प्रातः कालिक अर्घ के दिन दि. २५।१०।०६ को इस पञ्चाङ्ग में स्थानीय सूर्योदय मान ६।२४ (घण्टा–मिनट) हैं। इस दिन उक्त नियमानुसार ६।२४–०।१६ (वेलान्तर) = ६।८, ६।८–१२ (देशान्तर) = ५।५६ = प्रामाणिक समय होगा जानकी जन्मभूमि का = सीतामढ़ी का। उक्त विधि से उक्ततिथि को दरभंगा– मधुबनी में ५।५४, समस्तीपुर, जमुई–जयनगर–झाझा में ५।५३ बजे, बोकारो–बेगूसराय–खगड़िया–मुंगेर में ५।५२ बजे, फारविसगंज, सहरसा, सुपौल, मधेपुरा में ५।५०, पूर्णियाँ में ५।४८ बजे, किशनगंज में ५।४६ बजे, कटिहार में ५।४७ बजे, सिन्दरी, देवघर एवं भागलपुर में ५।५१ बजे, जनकपुर में ५।५५ बजे, शिवहर–राँची–नालन्दा, मुजफ्फरपुर में ५।५६ बजे, छपरा–मोतिहारी में ५।५६, बेतिया–वगहा में ६।०, हाजीपुर–सोनपुर–पटना–काठमाण्डु में ५।५७ बजे, वीरगंज में ५।५८ बजे, आरा में ५।५६ बजे, सासाराम–बक्सर में ६।२ बजे, भभुआ में ६।४ बजे, विराटनगर में ५।४६ बजे, कलकत्ता में ५।४५, दिल्ली में ६।२६ बजे, मुम्बई में ६।३६ बजे, काशी में ६।६ तथा प्रयाग में ६।११ बजे प्रामाणिक समयानुसार सूर्योदय होगा। इसी तरह अन्य दिनों में भी ज्ञातव्य है । उक्त तिथि को बेलान्तर परमाधिक (१६ मि. धन) है। १५–१६ अप्रील एवं जून को बेलान्तर शून्य रहने के कारण अन्तर परमाल्प होगा। अतः सूर्योदयादि मान पर किसी प्रकार का आक्षेप समुचित नहीं हे।

भूकैन्द्रिक गणना के आधार पर धर्मकृत्य का संपादन तथा फलादेश उचित है। इस दृष्टि से सूर्यसिद्धान्त के अनुसार निर्मित मकरन्द सारिणी के आधार पर बना हुआ "विश्वविद्यालय–पञ्चाङ्ग" सर्वथा उपयुक्त है। भूकैन्द्रिक गणना (आर्षमत) में अदृष्टफलदान की शक्ति है। पृष्ठाभिप्रायिक गणना ग्रहण–शृङ्गोन्नति दर्शन के लिये मान्य है। अतएव पञ्चाङ्ग में अदृश्य और दृश्य दोनों ही गणना अपेक्षित है। अतः ग्रहणादि के दर्शन के लिये दृश्यगणित तथा तिथ्यादिसाधन में अदृश्यगणना मान्य है। आचार्य गिरिजा प्रसाद द्विवेदी जी ने भी यह बात-स्पष्टतया सिद्धान्तशिरोमणि की टीका में लिखी है। (स्पष्टाधिकार श्लोक ७१–७५ की टिप्पणी)। सिद्धान्ततत्त्वविवेक में कमलाकर ने भी लिखा है–

अदृष्टफलसिद्ध्यर्थं यथार्काद्युक्तितः कुरु ।
गणितं यद्वि दृष्टार्थं तद्दृष्ट्युद्भवतः सदा ।। (म. अ. श्लो. ३२६)

पृथ्वी के संकोच एवं प्रसार, समुद्रजल स्तर में वृद्धि, हिमजल की न्यूनाधिकता, ग्रहों के विम्ब–स्थानोदय में भेद, ग्रहों की ऊर्ध्वाधर, याम्योत्तर एवं पूर्वापर गति की प्रतिक्षण विलक्षणता एवं भूकम्पादि विविध प्राकृतिक ज्ञाताज्ञात कारणों से ज्यौतिष शस्त्रीय गणना में भी आचार्य एवं कालभेद से अन्तर की संभावना रहती है। तात्कालिक सत्यता की जानकारी वेधादि द्वारा हो जाने पर भी दीर्घकालीन अथवा भविष्य की सत्यता का ज्ञान केवल अतीन्द्रियज्ञानियों को ही संभव हो पाता है। इन सभी परिस्थितियों को सही रूप में जानबूझकर ही हमारे पूर्वजों ने आर्षमूलक सिद्धांत की स्थापना की। यह सिद्धान्त स्थायी है, क्योंकि यह दिव्य दृष्टि सम्पन्न ऋषियों, तपस्वीगणों एवं ज्ञानियों द्वारा स्थापित है। अतः त्रिकाल सत्य है। मनुष्यकृत सिद्धान्त स्थायी नहीं होते हैं। ये सतत् परिवर्तित होते रहते हैं क्योंकि इन्हें दीर्घकालीनज्ञान अथवा अतीन्द्रियज्ञान नहीं होता है। उदाहरणस्वरूप १००–२०० वर्षों से मनुष्य द्वारा ग्रहकोटि में स्वीकृत प्लुटो ग्रह का अभी–अभी लगभग ३ वर्ष पहले वैज्ञानिकों ने ग्रहत्व समाप्त कर दिया है, किन्तु हमारे यहाँ बहुत से ऐसे पञ्चाङ्ग हैं जिनमें इनके समावेश (फलादेश के लिये) कर लिये गये हैं। कम्प्युटर–निर्मित कुण्डली की भी यही दशा है। यह स्थिति चिन्तनीय है। फलतः आर्षमत में किसी प्रकार का आक्षेप अनुचित हैं। अतएव यह पञ्चाङ्ग शास्त्रानुमोदित, व्यवहारविहित, परंपरासंपोषक एवं धर्मकृत्योपयोगी है।

अन्त में धर्मानुरागी विद्वज्जनों एवं ज्योतिषशास्त्र के मूर्धन्य विद्वानों से निवेदन है कि कृपा करके उक्त विषयों के आलोक में अपना बहुमूल्य सम्पत्ति प्रदान कर हमें अनुगृहीत्त करेंगे ताकि आगे तदनुसार इस दिशा में कार्य करने के लिये प्रोत्साहन मिलता रहे। सभी के सहयोग से कार्यसम्पादन में सुविधा होती हैं तथा समस्या का समाधान होता है। यह एक ऐसा क्लिष्ट कार्य है जिसे अकेले करना सर्वथा संभव नहीं है। किन्तु यदि विद्वानों का मार्गदर्शन मिलता रहे तो कठिन कार्य भी आसान हो जाता है। शमिति।

दरभङ्गा | **निवेदक**
सौ. दि.-१४।१।१९३१ | **प. श्रीरामचन्द्र झा**